

การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของ
นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2
ด้วยวิธีการวิเคราะห์กลุ่มพหุ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา
พฤษภาคม 2555

การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของ
นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2
ด้วยวิธีการวิเคราะห์กลุ่มพหุ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา

พฤษภาคม 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของ
นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2
ด้วยวิธีการวิเคราะห์กลุ่มพหุ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา
พฤษภาคม 2555

ลลิตภัทร เจริญรัฐ. (2555). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ด้วยวิธีการวิเคราะห์กลุ่มพหุ. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: อาจารย์ ดร.สุวิมล กฤษณกุลหาสน์, อาจารย์ ดร.อิทธิฤทธิ์ พงษ์ปิยะรัตน์.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายดังนี้ 1) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่สร้างขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ 2) เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง (Direct effect) อิทธิพลทางอ้อม (Indirect effect) และอิทธิพลรวม (Total effect) ของปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา 3) เพื่อทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เมื่อจำแนกตามกลุ่มนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวระดับต่ำและระดับสูง โดยกลุ่มประชากรเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ซึ่งตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานครจำนวน 57,646 คน และดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่างจำนวน 968 คน ด้วยเทคนิคการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) สำหรับตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยตัวแปรแฝงจำนวน 5 ตัว ได้แก่ พฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา ความเป็นกัลยาณมิตรของเพื่อน อิทธิพลของครอบครัว การควบคุมตนเอง และการรู้เท่าทันสื่อ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นจำนวน 5 ฉบับ คือ แบบสอบถามวัดพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา แบบสอบถามวัดความเป็นกัลยาณมิตรของเพื่อน แบบสอบถามวัดอิทธิพลของครอบครัวแบบสอบถามวัดการควบคุมตนเอง และแบบสอบถามวัดการรู้เท่าทันสื่อ มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.782, 0.974, 0.906, 0.818 และ 0.823 ตามลำดับ และตรวจสอบรูปแบบของโมเดลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์สมการโครงสร้างเชิงเส้น (Structural Equation Modeling: SEM) และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์กลุ่มพหุ (Multiple Group Analysis) ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า

1. โมเดลพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาที่สร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดของพระธรรมปิฎก และแนวคิดของอภิชัย พันธเสน มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 24.962$, $df = 16$, $p = 0.070$; $\chi^2/df = 1.560$; RMSEA = 0.024; GFI = 0.995; AGFI = 0.982)

2. พฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาได้รับอิทธิพลรวมสูงสุดจากการรู้เท่าทันสื่อ รองลงมาคือการควบคุมตนเองโดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ 0.800 และ 0.698 ตามลำดับ ปัจจัยที่มีผลทางตรงต่อพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญามากที่สุดคือ การรู้เท่าทันสื่อ รองลงมาคือการควบคุมตนเองโดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ 0.800 และ 0.110 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังได้รับผลทางอ้อมจากการควบคุมตนเองมากที่สุด รองลงมาคือความเป็นกัลยาณมิตรของเพื่อน ซึ่งตัวแปรทั้ง 2 ตัวได้ส่งผลทางอ้อมมายังพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา ผ่านการรู้เท่าทันสื่อ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์

อิทธิพลเท่ากับ 0.588 และ 0.492 ตามลำดับ ตัวแปรเชิงสาเหตุในสมการโครงสร้างทั้ง 4 ตัว สามารถร่วมกันอธิบายพฤติกรรมกรรมการบริโภครด้วยปัญญาได้ร้อยละ 58

3. ผลการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลพฤติกรรมกรรมการบริโภครด้วยปัญญาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เมื่อจำแนกตามกลุ่มนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ระดับต่ำและระดับสูง พบว่า โมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมกรรมการบริโภครด้วยปัญญาที่สร้างขึ้นมีโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรของกลุ่มที่ศึกษาเหมือนกัน รวมทั้งมีขนาดและทิศทางของพารามิเตอร์ภายในโมเดลย่อยไม่แตกต่างกันตามฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ยกเว้นค่าความคลาดเคลื่อนในการวัดที่สัมพันธ์กับการวัดของตัวแปรสังเกตได้ภายนอกที่มีความแปรเปลี่ยนไปตามฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกัน

ANALYSIS OF FACTORS AFFECT ON INTELLECTUAL CONSUMPTION BEHAVIOR
OF SECONDARY EDUCATION IN THE SECONDARY EDUCATION SERVICE
OFFICE AREA 2 BY MULTIPLE GROUP ANALYSIS

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education degree in Education Research and Statistics
at Srinakharinwitrot University

May 2012

Lalitphat Charoenrut. (2012). *Analysis of Factors Affect on Intellectual Consumption Behavior of Secondary Educational in the Secondary Education Service Office Area 2*. Master Thesis, M.Ed. (Educational Research and Statistics). Bangkok: Graduate School. Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Dr.Suwimon Kritkharuehart, Dr.Ittirth Phongpiyaratana.

The purposes of this research are 1) Investigate the consistency of the intellectual consumption behavior Model of Secondary Educational with empirical data 2) Study direct effect, indirect effect and total effect of factors that affect on intellectual consumption behavior model 3) Test of invariance intellectual consumption behavior model of Secondary Educational in difference social economics status between low and high level of social economics status. A population of 57,646 students of Secondary Education who study in the Secondary Education Service Office Area 2 during semester 2, the academic year 2011 that located in Bangkok. A sample of 968 students were selected by multi-stage random sampling. The latent variables of intellectual consumption behavior model are intellectual consumption behavior, self-control, media literacy, friend's friendliness and influence of family. There were 5 questionnaires, the questionnaires of intellectual consumption behavior, the questionnaires of self-control, the questionnaires of media literacy, the questionnaires of friend's friendliness and the questionnaires of influence of family. Reliabilities of 5 questionnaires were 0.782, 0.974, 0.906, 0.818 and 0.823 respectively. The data were tested of invariance model by using Structural Equation Modeling: SEM. Investigate the consistency of Model by Structural Equation Modeling: SEM and analysis the data by Multiple Group Analysis

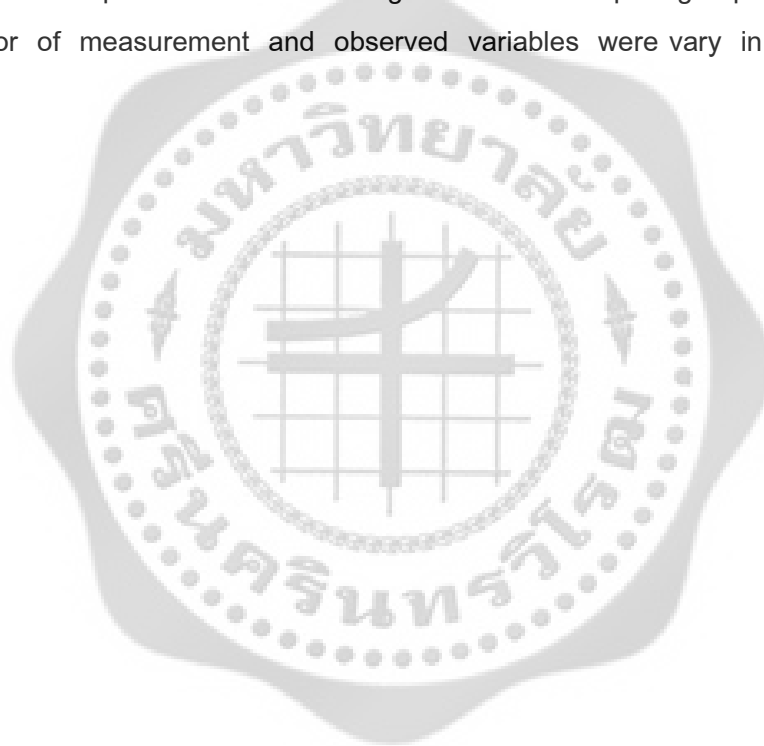
The research results were as follow:

1. Intellectual consumption behavior model following intellectual consumption behavior of Prathampidok and Apichai Phantasen had a good fit with the empirical data. ($\chi^2 = 24.962$, $df = 16$, $p = 0.070$; $\chi^2/df = 1.560$; $RMSEA = 0.024$; $GFI = 0.995$; $AGFI = 0.982$)

2. Intellectual consumption behavior was obtained from the most total effect by media literacy, secondarily was caused by self-control. The total effect were value 0.800 and 0.698 respectively. The causal variable, which was the most influence on direct effect by media literacy, secondarily was caused by self-control. The direct effect were

value 0.800 and 0.110 respectively. Furthermore, intellectual consumption behavior was obtained from the most indirect effect by self-control, secondarily was Friend's Friendliness. They was through media literacy with value 0.588 and 0.492 respectively. All of the causal variables could explain the variance of intellectual consumption behavior by 58 percent.

3. According to the examination result, test of invariance intellectual consumption behavior model of Secondary Educational in difference social economics status between low and high level of social economics status. The result of this method found that the intellectual consumption behavior model had the same structural relationship of variable among between sample groups but covariance between error of measurement and observed variables were vary in different sample groups.

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย
จาก
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปริญญาบัตร

เรื่อง

การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของ
นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2
ด้วยวิธีการวิเคราะห์กลุ่มพหุ

ของ

ลลิตภัทร เจริญรัฐ

ได้รับการอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒน์กุล)

วันที่ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2555

คณะกรรมการควบคุมปริญญาบัตร

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

..... ประธาน

(อาจารย์ ดร.สุวิมล กฤษณวาสณ์)

(อาจารย์ ดร.ละเอียด รักษ์เฝ้า)

..... กรรมการ

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.อิทธิฤทธิ์ พงษ์ปิยะรัตน์)

(รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตน์)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.สุวิมล กฤษณวาสณ์)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.อิทธิฤทธิ์ พงษ์ปิยะรัตน์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก อาจารย์ ดร.สุวิมล กฤษศยาสาห์ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ อาจารย์ ดร.อิทธิฤทธิ์ พงษ์ปิยะรัตน์ กรรมการควบคุม ปริญญานิพนธ์ ที่ได้เสียสละเวลาในการให้คำปรึกษา ข้อคิด ข้อเสนอแนะ อันเป็นประโยชน์ และ พิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องในการทำปริญญานิพนธ์เล่มนี้จนเป็นงานที่สมบูรณ์ ตลอดจนด้วยความเอาใจ ใส่และเมตตาต่อผู้วิจัยอย่างยิ่ง รวมทั้งยังเป็นผู้ที่ชี้แนะแนวทางและเป็นแรงผลักดันให้ผู้วิจัยได้ศึกษา วิธีการทางสถิติแบบใหม่ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.ละเอียต รักษ์เผ่า และรองศาสตราจารย์ ชูศรี วงศ์รัตนะ ซึ่งเป็นคณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งเพิ่มเติมที่ได้ให้ข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์ในการทำ งาน ปริญญานิพนธ์เล่มนี้เป็นงานที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และอาจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา ที่ให้ คำแนะนำแก่ผู้วิจัยในการดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

ขอกราบขอบพระคุณคุณคณาจารย์ภาคิชาวัตผลและวิจัยทางการศึกษาทุกท่าน ที่ได้ให้ ประสิทธิ์ประสาทให้ความรู้ทางวิชาการแก่ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาที่ศึกษาอยู่ ณ มหาวิทยาลัยแห่งนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญในการตรวจพิจารณาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทุกท่าน ที่ได้สละเวลามาช่วยตรวจคุณภาพและพิจารณาแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยให้มีความสมบูรณ์ ยิ่งขึ้นในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในงานวิจัยครั้งนี้จะสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีไม่ได้เลย ถ้าผู้วิจัยไม่ได้รับความอนุเคราะห์จากผู้บริหาร คณะครูอาจารย์ และนักเรียนในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความ ร่วมมือแก่ผู้วิจัยในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดีจึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณเคดี ชลัท ชา น และเพื่อนทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือตลอดมาในการดำเนินการ วิจัย อีกทั้งเป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัยตลอดมา

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอให้คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ มอบเป็นเครื่อง บูชาคุณแต่มารดา ยาย และครูอาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณที่คอยให้การอบรมสั่งสอนตลอดมา

ลลิตภัทร เจริญรัฐ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	5
ความสำคัญของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	5
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	6
ตัวแปรที่ศึกษา	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย	8
สมมติฐานการวิจัย	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา	12
แนวคิดของพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา	12
การบริโภคด้วยปัญญาตามแนวคิดของพระธรรมปิฎก	13
การบริโภคด้วยปัญญาแบบพุทธเศรษฐศาสตร์ของอภิชาต ปันนเสน ...	15
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการวิเคราะห์ตัวแปรเชิงสาเหตุ	19
ความหมายและการวัดความเป็นกัลยาณมิตรของเพื่อน	19
ความหมายและการวัดอิทธิพลของครอบครัว	19
ความหมายและการวัดการควบคุมตนเอง	22
ความหมายและการวัดการรู้เท่าทันสื่อ	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา	34
เอกสารเกี่ยวกับโมเดลการวัดและการวิเคราะห์กลุ่มพหุ	54
3 วิธีดำเนินการวิจัย	66
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	66
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	71
ขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	71

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 (ต่อ)	
การเก็บรวบรวมข้อมูล	77
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	78
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	83
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น	85
การตรวจสอบคุณภาพของโมเดลการวัด	87
ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของโมเดลพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วย ปัญหาที่สร้างขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์	89
การตรวจสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลเชิงสาเหตุ	94
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	100
ความมุ่งหมาย และวิธีดำเนินการวิจัย	100
สรุปผลการวิจัย	102
อภิปรายผล	104
ข้อเสนอแนะ	108
บรรณานุกรม	109
ภาคผนวก	117
ประวัติผู้วิจัย	158

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ความแตกต่างระหว่าง Self-interest และ Selfish ในเชิงเศรษฐศาสตร์	17
2 วิเคราะห์แนวคิดพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา	18
3 ผลการวิเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยเชิงสาเหตุทั้งทางตรงและทางอ้อม ของพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา	39
4 จำนวนโรงเรียน และจำนวนนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำแนกตามระดับชั้น	67
5 แสดงโรงเรียนและจำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของการสุ่มในแต่ละ ระดับชั้นของแต่ละโรงเรียน	70
6 โครงสร้างของการสร้างข้อคำถาม	73
7 ค่าสถิติพื้นฐานและผลการตรวจสอบการแจกแจงปกติของตัวแปรสังเกตได้ตัว แปรเดียว (N=968)	85
8 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตที่ใช้ในการศึกษากลุ่มรวม (n=968)	86
9 การวิเคราะห์คุณภาพของโมเดลการวัดตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลสมการ โครงสร้างของพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา	87
10 ค่าสถิติความสอดคล้องของโมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์	89
11 อิทธิพลทางตรง (Direct effect) อิทธิพลทางอ้อม (indirect effect) และ อิทธิพลรวม (Total effect) และค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2)	91
12 ผลการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการ บริโภคด้วยปัญญาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานเขต เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 เมื่อจำแนกกลุ่มตามประเภทของฐานะทาง เศรษฐกิจของครอบครัวต่ำและสูง	95

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดแสดงเส้นทางความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยและตัวแปรตาม ..	9
2 ความแตกต่างระหว่างความเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน ความปรารถนา และความ โลก	16
3 แผนภาพของกรอบครัวและผลกระทบต่อสังคม	25
4 ความสัมพันธ์ปัจจัยทางพฤติกรรม (B) สภาพแวดล้อม (E) และส่วนบุคคล (P)	29
5 แผนภาพที่มาของกรอบแนวคิดในการวิจัย	54
6 โมเดลการวัด (Measurement model)	56
7 รูปแบบจำลองที่มีความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดล	59
8 รูปแบบจำลองที่มีความแปรเปลี่ยนของโมเดล	60
9 แบบจำลองความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น	62
10 แผนภาพของกรอบของการสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย (Sampling Frame)	69
11 ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	72
12 แผนภาพแสดงค่าพารามิเตอร์ที่ได้ในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรม การบริโภคด้วยปัญญาหลังการปรับโมเดล	93
13 แผนภาพแสดงค่าพารามิเตอร์ที่ได้ในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรม การบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ ...	98
14 แผนภาพแสดงค่าพารามิเตอร์ที่ได้ในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรม การบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง ...	99

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

วิถีชีวิตในเมืองนั้นทำให้ผู้คนจำนวนมากมีความเป็นปัจเจกชนมากขึ้น สามารถมีชีวิตอย่างอิสระโดยไร้ความผูกพัน ซึ่งการมีชีวิตที่อยู่ท่ามกลางสภาพแวดล้อมและระบบความสัมพันธ์ที่ถูกครอบงำด้วยบริโคนิยมและอำนาจนั้น ปัจเจกชนย่อมยากที่จะครองรักษาตนให้อยู่ในกรอบของศีลธรรมได้ แม้มีพื้นฐานที่ดีจากการกล่อมเกล่าในครอบครัวและโรงเรียนก็ตาม (พระไพศาล วิสาโล. 2549: 26) จากการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมด้านวัตถุ (นวัตกรรมด้านเทคโนโลยี) ที่เปลี่ยนแปลงเร็วแล้ว วัฒนธรรมด้านที่ไม่ใช่วัตถุ (ความเชื่อและค่านิยมในสถาบันสังคม) ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องได้ทัน สังคมไทยจึงตกเป็นสังคมบริโคนิยม บริโคนิยมเพื่อสนองตัณหา และไม่ได้ไตร่ตรองถึงความจำเป็นที่แท้จริง (Smelser. 1988: 385-387; Gelles; & Levine. 1995: 104) การบริโคนิยมคำฟุ่มเฟือยได้กลายมาเป็นวัฒนธรรมใหม่ในการบริโภคนิยมมนุษย์ โดยมีเนื้อหาสาระสำคัญอยู่ที่การสร้างจิตสำนึกแบบใหม่ให้กับมนุษย์เกี่ยวกับเรื่องการบริโภค คือ “อุดมการณ์แห่งการบริโภค” เป็นความพึงพอใจที่ได้มาจากการบริโภค ความสุขของมนุษย์ถูกทำให้เหลือเพียงคำจำกัดความว่าเป็นความรื่นรมย์จากการได้เสพวัตถุ ทุกคนในสังคมต่างมีโอกาสที่จะบริโภคที่มากน้อยแตกต่างกันไป ถึงแม้ว่าการตอบสนองตามความเป็นจริงอาจจะไม่สมบูรณ์ครบถ้วน จึงทำให้ผู้คนวิ่งตามการบริโภคนิยมอย่างไม่หยุดหย่อน (อิศคม โกมลวิทย์ธร. 2538: 19) ดังนั้นจึงต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมบริโภคนิยมจากบริโภคนิยมตามความพอใจมาเป็นการบริโภคนิยมด้วยปัญญา ลดพฤติกรรมฟุ่มเฟือย และคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากขึ้น (ผจงจิต อินทสุวรรณ; และคนอื่นๆ. 2548: 9)

เมื่อย้อนกลับมาดูพุทธวิธีแห่งการบริโภค โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริโภคนิยมที่จำเป็นต่อชีวิตทั้ง 4 ประการ ก็พบว่าหลักแห่งการบริโภคโดยคำนึงถึงคุณค่าที่แท้จริงของการบริโภคนิยมมากกว่าคุณค่าเทียม ซึ่งก็คือการบริโภคโดยไม่คำนึงถึงคุณประโยชน์ของการบริโภคที่แท้จริง ดังนั้นการบริโภคนิยมแบบพุทธวิธีจึงคำนึงถึงดุลยภาพแห่งชีวิตและธรรมชาติ และนำกลับมาสู่การปฏิบัติเพื่อแก้วิกฤติแห่งการบริโภคของโลกในปัจจุบันได้ (พระมหาบุญช่วย สิริธโร. 2550: online) พุทธวิธีแห่งการบริโภคที่มุ่งเน้นให้เกิดดุลยภาพแห่งชีวิตและธรรมชาติอย่างแท้จริง จะคอยป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาอันเนื่องมาจากการบริโภค คือ การสำรวมอินทรีย์ (อินทรีย์สังวร) นั้นหมายความว่า การที่เราสามารถรู้เท่าทันสิ่งต่างๆ ที่เข้ามากระทบ ตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ แล้วคอยป้องกันปัญหาต่างๆ ที่จะตามมาได้ (พระไพศาล วิสาโล. 2553: 73)

สังคมในศตวรรษที่ 21 จะเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และประเทศต่างๆ ในโลกจะแข่งขันกันโดยใช้ “ปัญญา” อันเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาตน (วัลนิกา ฉลากบาง. 2548: 1; อ้างอิง

จากเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2542: 35) ซึ่งแนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับคำสอนของท่านพุทธทาสภิกขุ (2550: 10) ที่ว่า

“อันความอยาก จะระงับ ดับลงได้
 นั้นมิใช่ เพราะเรา ตามสนอง
 สิ่งที่ยาก ให้ทัน ดั่งมันปอง
 แต่เพราะต้อง ฆ่ามัน ให้บรรลัย
 ให้ปัญญา บงการ ทานร่านอยาก
 ความร้อนไม่ มีมาก อย่าสงสัย
 ทั้งอาจผลิต กิจการ งานใดๆ
 ให้ล่องไป ด้วยดี มีสุขเย็น ฯ”

ดังนั้น จากธรรมะดังกล่าวทำให้ทราบว่าแนวทางการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคที่สอดคล้องก็คือ การรู้จักบริโภคด้วยปัญญา ซึ่งหมายถึง การรู้จักบริโภค เลือกใช้สิ่งของ เครื่องใช้ ทรัพยากร หรือกระทำการต่างๆ ด้วยการคิดพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด (พระไพศาล วิสาโล. 2550: 10) พุทธศาสนาเสนอหนทางบรรลุจุดหมายของชีวิต ด้วยการศึกษาค้นคว้าอย่างรอบด้าน ครอบคลุมทั้งความประพฤติ อารมณ์ และทัศนคติ (หรือศีลสมาธิ ปัญญา) ซึ่งเป็นทางเลือกที่น่าสนใจสำหรับผู้ที่ดำเนินชีวิตอยู่ท่ามกลางกระแสบริโภคนิยม พุทธศาสนามีท่าทีต่อชีวิตที่สวนทางกับบริโภคนิยมทั้งในส่วนจุดมุ่งหมายและวิธีการ กล่าวคือ เห็นว่าชีวิตนั้นควรมีจุดหมายเพื่ออิสรภาพทางจิตใจ โดยมีความสุขที่ไม่ขึ้นกับวัตถุ หากความสุขที่เกิดจากการมีปัญญารู้เท่าทันความจริง “ความพอดี” ถ้าบริโภคเกินจุดพอดีไปก็จะเริ่มสุขน้อยลง ทุกข์มากขึ้น ดังนั้นแต่ละคนควรรู้จักจุดพอดีในการบริโภคของตน ซึ่งไม่คงที่แปรเปลี่ยนไปตามพัฒนาการทางจิตและปัญญาของตน ยิ่งฝึกฝนพัฒนาตนมากเท่าไรก็จะบรรลุความสุขได้ง่ายขึ้นโดยบริโภคหรือใช้ทรัพยากรน้อยลง (พระไพศาล วิสาโล. 2549: 68)

จากผลการประเมินกระบวนการจัดการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษายังไม่คิด ไม่สามารถแยกแยะได้ว่าอะไรถูก อะไรผิด อะไรดี อะไรชั่ว (วัลนิกา ฉลากบาง. 2548: 4; อ่างอิงจาก สมคิด อิสระวัฒน์. 2542: 67-68) นอกจากนี้ผลการวิจัยโครงการระยะยาวในเด็กไทย อายุ 1-18 ปี ทั่วประเทศพบว่า เด็กไทยมีความสามารถในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจในระดับต่ำ ส่งผลให้เด็กขาดความสามารถในการแก้ปัญหา ขาดวิจารณญาณในการตัดสินใจปัญหาและถูกชักจูงง่าย คิดไม่เป็นหรือไม่รู้จักคิด การไม่รู้จักคิดจะส่งผลให้การดำเนินชีวิตไม่เหมาะสม กล่าวคือ การดำเนินชีวิตตามกระแสบริโภคนิยม ไม่ใช้ปัญญาในการบริโภคหรือบริโภคโดยไม่ใช้ปัญญา (พระธรรมปิฎก. 2543: 8) สอดคล้องกับผลของโครงการวิจัยเรื่อง “ปัญหาเด็กไทยในมิติวัฒนธรรม” ของอมรวิรัช นาคทรพรพ (2549: 45) ผู้อำนวยการโครงการจัดตั้งสถาบันรามจิตติที่นำเสนอต่อกระทรวงวัฒนธรรมในมิติของการบริโภค พบว่าปัจจุบันเด็กและเยาวชนไทยกำลังเผชิญ

กับกระแส “วัฒนธรรมกิน ดื่ม ซดป” เป็นตัวเร่งให้เกิดค่านิยมบริโภคอย่างมหาศาล เด็กรุ่นลูก ดึงดูดจากโฆษณาให้ใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย นิยมแฟชั่นราคาแพงหรือของมีเยื่อหุ้ม เช่น โทรศัพท์มือถือ นาฬิกา น้ำหอม กระเป๋าถือ ประกอบกับผลการประมวลข้อมูลและรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับเยาวชนไทยของ 18 เครือข่ายเยาวชนของ ม.ล.ยุพดี ศิริวรรณ ที่ปรึกษาโครงการทู บี นัมเบอร์วัน ในทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี ในส่วนข้อมูลด้านสภาพการณ์ปัญหาเด็กและเยาวชน พบว่าปัญหาการตกเป็นเหยื่อการบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือย เป็นปัญหาหนึ่งที่กำลังเกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน (สสส. 2550: online)

จากการศึกษาและประมวลสาระของเอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญา พบว่า ปัจจัยเชิงที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญา ได้แก่ เพื่อน สอดคล้องกับผลการวิจัยของผจงจิต อินทสุวรรณ; และคนอื่นๆ (2548: 13) พบว่า เพื่อนคือบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดกับวัยรุ่นมาก เพื่อนสามารถชักจูงหรือชี้แนะให้ทำตาม หรือเลียนแบบเพื่อนในการตัดสินใจบริโภค หรือใช้ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งของ เงินและเวลา กอปรกับวัยรุ่นเป็นวัยที่ให้ความสำคัญต่อกลุ่มเพื่อนมาก กลุ่มเพื่อนจึงมีอิทธิพลต่อวัยรุ่นจนเกิดการเลียนแบบกัน (พรพิมล เจียมนาครินทร์. 2539: 22) และเป็นไปตามทฤษฎี การเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของแบนดูราที่สำคัญของตัวแบบที่ปรากฏในสื่อมวลชน (ปาริชาติ สถาปิตานนท์. 2543: 29)

อีกทั้งผู้วิจัยยังพบประเด็นในด้านอิทธิพลของครอบครัวอีกประการ เด็กจำนวนไม่น้อยก็ได้รับอิทธิพลมาจากพฤติกรรมของพ่อแม่ ส่วนหนึ่งเกิดมาจากการที่พ่อแม่นิยมเลี้ยงลูกด้วยวัตถุเพื่อทดแทนเวลาที่ไม่ได้ให้แก่อลูกร หรือการใช้เวลาว่างไปกับลูกไปสถานที่ที่ส่งเสริมบริโภคนิยม (พระไพศาล วิสาโล. 2549: 36) ผู้ปกครอง/สมาชิกในครอบครัวควรเป็นต้นแบบที่ดีในการเปิดรับสื่อที่มีประโยชน์ ให้คำแนะนำอบรมสั่งสอนดูแลบุตรหลานอย่างใกล้ชิด (ปราณี จ้อยรอด. 2552: 4) การที่บิดามารดาปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กโดยการปลูกฝังอบรมเด็กด้วยการทำให้เห็น ซึ่งถือว่าเป็นวิธีการปลูกฝังถ่ายทอดลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมที่ให้ผลดี (งามตา วณิชานนท์. 2545: 160)

นอกจากนี้ยังมีปัจจัยด้านการควบคุมตนเอง จากแนวคิดของพระธรรมปิฎก พบว่าการที่บุคคลจะกระทำพฤติกรรมใดๆ มีความเกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเองซึ่งเป็นปัจจัยภายในตัวบุคคล สอดคล้องกับผลการวิจัยของปราณี จ้อยรอด. (2552: 4) พบว่า การควบคุมตนเอง และการได้รับตัวแบบจากครอบครัวโดยนักเรียนที่มีการควบคุมตนเองมากและได้รับแบบจากครอบครัวมาก จะมีพฤติกรรมการรับสื่ออินเทอร์เน็ตอย่างมีวิจารณญาณมากกว่านักเรียนที่มีการควบคุมตนเองน้อยและได้รับตัวแบบจากครอบครัวน้อย และยังสอดคล้องกับแนวทฤษฎีการเรียนรู้แบบการกระทำของสกินเนอร์ ซึ่งเน้นความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับสิ่งแวดล้อม (ประทีป จินนี. 2540: 123; อ้างอิงจาก Wilson; & O'Lwary. 1980)

ประการสุดท้ายคือ การรู้เท่าทันสื่อยังเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกประการที่ช่วยให้เยาวชนรู้จักบริโภคด้วยปัญญา เนื่องจาก การใช้เวลาอยู่หน้าจอโทรทัศน์วันละหลายชั่วโมงตั้งแต่เล็กจนโต

ทำให้โทรทัศน์มีอิทธิพลอย่างมากต่อความรู้สึกนึกคิด (พระไพศาล วิสาโล. 2549: 15) สอดคล้องกับงานวิจัยของเกศราพร บำรุงชาติ (2550: 112) พบว่า การรู้เท่าทันสื่อช่วยให้สามารถปกป้องตนเองจากอิทธิพลของสิ่งโฆษณาสินค้าได้อย่างแท้จริง สอดคล้องกับอมรวิรัช นาครทรรพ; และคนอื่นๆ (2548: 32) กล่าวว่า ชีวิตที่ถูกบ่มเพาะด้วยความฟุ่มเฟือย โดยโฆษณาทางโทรทัศน์จะเป็นตัวกระตุ้นการใช้จ่าย โดยพระไพศาล วิสาโล (2549: 77) ได้เน้นย้ำว่าเราควรบริโภคตามหลักคุณค่าแท้ บริโภคข่าวสารเพื่อให้เกิดความรู้สำหรับเอาไปใช้ประโยชน์ ทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น ดังนั้น สื่อจึงเปรียบเหมือนดาบสองคมที่มีทั้งคุณและโทษ โดยเฉพาะต่อวัยรุ่นน่าจะได้รับค่านิยมที่มีส่วนผลักดันหรือส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีแนวคิด นิสัยตลอดจนพฤติกรรมที่ไม่ดี (จิรพรรณ นิสสภ. 2541: 3)

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ความเป็นกัลยาณมิตรของเพื่อน อิทธิพลของครอบครัว การควบคุมตนเอง และการรู้เท่าทันสื่อ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา และผู้วิจัยพบว่างานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญานั้นหน่วยงานหลายๆ ฝ่ายเริ่มให้ความสนใจมากขึ้น ซึ่งพฤติกรรมการบริโภคในสังคมปัจจุบันนั้นได้มีรูปแบบการบริโภคที่เปลี่ยนไปจากในอดีตมาก โดยเฉพาะนักเรียนวัยรุ่นที่อาศัยในเขตกรุงเทพมหานครที่กำลังประสบปัญหาการบริโภคนิยม อันเนื่องมาจากวัฒนธรรมต่างชาติไม่ว่าจะเป็นเครื่องแต่งกาย เสื้อผ้า กระเป๋า รองเท้า ทรงผม และรวมไปถึงเรื่องอาหารการกิน (อัญชลี วงศ์วิบูลย์กุล. 2546: 1) ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาสาเหตุของพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดของพระธรรมปิฎก ซึ่งกล่าวถึงการบริโภคด้วยปัญญานั้นประกอบด้วย “อินทรีย์สังวร” และ “โภชนมัตตัญญูตา” และจากการศึกษาเพิ่มเติมจากแนวคิดของอภิชัย พันธเสน (2549: 35-36) อธิบายถึงการบริโภคในเชิงพุทธเศรษฐศาสตร์นั้น พบว่า ความพึงพอใจส่วนตน คือ ปัจจัย 4 ซึ่งประกอบไปด้วยอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และที่อยู่อาศัย ถือเป็นความจำเป็นพื้นฐานตามแนวพุทธเศรษฐศาสตร์ และต้องกำกับไปด้วย “ปัญญา” และความปรารถนา ซึ่งเป็นความต้องการที่นอกเหนือจากปัจจัยสี่ แต่เน้นใช้ประโยชน์ที่หน้าที่และความจำเป็นของวัตถุและบริการนั้นๆ ต่อบริบทหนึ่งๆ โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับความจำเป็นในการใช้งาน (อภิชัย พันธเสน; และคนอื่นๆ. 2549: 35-36) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดดังกล่าวมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยในการอธิบายสาเหตุของพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา โดยยึดแนวคิดของพระธรรมปิฎก และแนวคิดของอภิชัย พันธเสนเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน

นอกจากนี้ผลวิจัยของจรรยา สุวรรณทัต; ลาดทองใบ ภูอภิรมย์; และกมล สุดประเสริฐ. (2533: 76-77) พบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว มีอิทธิพลต่อจิตลักษณะ 6 มิติของเด็ก โดยมีอิทธิพลร่วมต่อการพัฒนาความสามารถในการควบคุมตนเองของนักเรียน ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเพิ่มเติมว่า นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกันนี้ จะมีลักษณะ

พฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญาเหมือนกันหรือแปรเปลี่ยนไป ซึ่งจะเป็นผลประโยชน์ต่อการพัฒนาเยาวชนในสังคมปัจจุบัน

ด้วยเหตุดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยนำแนวคิดดังกล่าวมาเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาโมเดลพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ในครั้งนี้ เพื่อใช้ในการทำนายและอธิบายพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย และทำการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญา เมื่อจำแนกตามกลุ่มนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวระดับต่ำและระดับสูง เพื่อผลการวิจัยนี้จะได้อธิบายปรากฏการณ์เรื่องพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร และสามารถใช้เป็นแนวทางให้ผู้เกี่ยวข้องได้เข้าใจและร่วมกันพัฒนาคุณภาพของเยาวชนให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบันได้อย่างมีความสุขที่แท้จริง

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่ได้สร้างขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์
2. เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง (Direct effect) อิทธิพลทางอ้อม (Indirect effect) และอิทธิพลรวม (Total effect) ของปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2
3. เพื่อทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เมื่อจำแนกตามกลุ่มนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวระดับต่ำและระดับสูง

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีความสำคัญควรแก่การวิจัย ด้วยเหตุผลต่อไปนี้

1. ทำให้ได้โมเดลพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยการสร้างจากแนวคิดของพระธรรมปิฎก และแนวคิดของอภิชาติ พันธเสน
2. ทำให้ทราบถึงอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมของปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

3. ทำให้ได้รูปแบบของโมเดลที่ใช้ในการอธิบายพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญาที่สร้างขึ้นซึ่งมีความสอดคล้องกับพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญาที่นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งรวมบริบทของนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวระดับต่ำและระดับสูง ซึ่งการค้นพบนี้จะทำให้เป็นประโยชน์สถาบันครอบครัว และสถาบันการศึกษา เพื่อใช้ในการหาแนวทางพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนในสังคมปัจจุบัน ภายใต้วัตถุประสงค์ที่เป็นสิ่งจูงใจในการบริโภคของวัยรุ่น

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2554 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ซึ่งตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร มีจำนวนทั้งสิ้น 51 โรงเรียน แบ่งเป็นโรงเรียนขนาดกลาง 4 โรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่ 19 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ 28 โรงเรียน รวมนักเรียนทั้งหมด 57,646 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2554 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ซึ่งตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร มีจำนวนทั้งสิ้น 11 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 968 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออก 2 ประเภท ได้แก่

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่ ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา

- 1.1 ความเป็นกัลยาณมิตรของเพื่อน
- 1.2 อิทธิพลของครอบครัว
- 1.3 การควบคุมตนเอง
- 1.4 การรู้เท่าทันสื่อ

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ พฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาประกอบด้วย

- 2.1 ความพึงพอใจส่วนตัว
- 2.1 ความปรารถนา

3. ตัวแปรปรับคือ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **พฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา** หมายถึง การกระทำของนักเรียนที่ผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์หรืออย่างมีเหตุมีผล และไตร่ตรองในการเลือกที่จะรับและใช้ผลิตภัณฑ์ โดยค้ำค้ำกับการตัดสินใจในการเลือกที่จะบริโภค มีความพอดี พอประมาณ เพื่อตอบสนองความต้องการโดยคำนึงถึงคุณค่าที่แท้จริง เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตประกอบด้วย 2 ด้าน วัตถุประสงค์ที่ประสงค์ได้ คือ

1.1 ด้านความพึงพอใจส่วนตน หมายถึง การบริโภคเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางร่างกายในปริมาณที่พอเหมาะของนักเรียนอย่างพอประมาณและพอดีต่อสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง โดยคำนึงถึงคุณค่า และประโยชน์ของสิ่งที่เลือกบริโภค คือ ปัจจัยสี่ ประกอบด้วย อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และที่อยู่อาศัย

1.2 ด้านความปรารถนา หมายถึง การบริโภคเพื่อตอบสนองความต้องการที่นอกเหนือจากอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และที่อยู่อาศัย โดยเน้นวัตถุประสงค์ของการใช้งานความจำเป็น ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้

1) นันทนาการ หมายถึง การกระทำของนักเรียนในการตัดสินใจเลือกทำกิจกรรมที่ผ่อนคลายความตึงเครียดของอารมณ์ ซึ่งกิจกรรมที่เลือกนั้น นักเรียนเลือกโดยคำนึงถึงคุณประโยชน์ที่แท้จริงของกิจกรรมนั้นๆ และเล่นอย่างมีสติและใช้ปัญญา และมีประโยชน์ต่อตนเองอย่างสูงสุด

2) วิทยาการและเทคโนโลยี หมายถึง การกระทำของนักเรียนในการเลือกที่จะรับความรู้ทางด้านเทคโนโลยีเพื่อนำมาพัฒนาชีวิตในปัจจุบัน ซึ่งเทคโนโลยีช่วยสนับสนุนให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเอง โดยเลือกกระทำอย่างอย่างมีสติ และมีความคุ้มค่า เน้นที่หน้าที่และความจำเป็นของวัตถุเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาตนเอง

3) วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม หมายถึง การกระทำของนักเรียนในการเลือกและรับวัฒนธรรมจากนานาประเทศที่เข้ามาในสังคมปัจจุบัน โดยนำมาปรับใช้ให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมไทย และนำมาพัฒนาตนเอง

2. **ความเป็นกัลยาณมิตรของเพื่อน** หมายถึง เพื่อนซึ่งมีความใกล้ชิดสนิทสนมกับนักเรียน คอยให้คำชี้แนะ แนะนำ ตักเตือน ในด้านการเลือก/รับข้อมูล หรือผลิตภัณฑ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวัน ทั้งทางสื่อสิ่งพิมพ์ ชาว อินเทอร์เน็ต หรือวิทยุ โดยเป็นเพื่อนที่เป็นแบบอย่างในการคิดและการแสดงพฤติกรรมที่ติงามถูกต้องด้วยความบริสุทธิ์ใจ โดยไม่หวังผลตอบแทน เพื่อนำมาใช้พัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองได้อย่างมีประโยชน์ ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคคลต่างๆ ที่แสดงกับผู้ทำแบบสอบถามใน 3 ด้านคือ ด้านการให้คำแนะนำ ชี้แจง ชักจูง สั่งสอนสิ่งที่ติงามถูกต้อง ด้านการสนับสนุนและให้กำลังใจให้คิดหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ และด้านการเป็นแบบอย่างที่ดีในการคิดและแก้ปัญหา

3. อิทธิพลของครอบครัว หมายถึง สภาวะของการอยู่ร่วมกันของสมาชิกในครอบครัว ที่มีผลต่อการเลือกและตัดสินใจในการกระทำสิ่งใด หรือให้ความสำคัญที่จะลงมือกระทำในการเลือก หรือรับในการใช้ผลิตภัณฑ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวัน วัตถุประสงค์แบ่งประเภทได้ คือ

3.1 การอบรมสั่งสอน หมายถึง การให้คำชี้แนะในการเลือกบริโภคผลิตภัณฑ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวัน

3.2 การเป็นแบบอย่างที่ดีของพ่อแม่ หมายถึง การแสดงพฤติกรรมของพ่อแม่ที่ทำให้นักเรียนได้ข้อคิดในการดำเนินการเลือกและตัดสินใจในการใช้ผลิตภัณฑ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวัน

4. การควบคุมตนเอง หมายถึง การบังคับ การปรับปรุง หรือการจัดระเบียบ พฤติกรรมของนักเรียนโดยใช้ปัญญา โดยมีเป้าหมายเพื่อเลือกบริโภคโดยเน้นถึงความจำเป็น คุ่มค่า และพอเพียง ตลอดจนการลดหรือจัดพฤติกรรมการบริโภคเดิมที่ไม่น่าปรารถนาให้หมดไปจากตนเองโดยการจัดการของตนเอง และไม่ต้องพึ่งการควบคุมบังคับจากผู้อื่น โดยตระหนักถึงผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตแก่ตนเอง วัตถุประสงค์แบ่งประเภทได้ คือ

4.1 การควบคุมตนเองทั่วไป หมายถึง การบังคับ ปรับปรุงตนเอง หรือจัดระเบียบ พฤติกรรมตนเองในการตัดใจบริโภค

4.2 การควบคุมตนเองเฉพาะเรื่อง หมายถึง การบังคับ ปรับปรุงตนเอง หรือจัดระเบียบพฤติกรรมตนเองอันเป็นผลมาจากกระบวนการอบรมปณิธานเพื่อให้สอดคล้องกับปทัสถานทางสังคม

5. การรู้เท่าทันสื่อ หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการวิเคราะห์ วิเคราะห์ ประเมินค่าสื่อ เลือกรับข้อมูล และนำมาใช้โดยรู้ถึงคุณประโยชน์ของสื่อทั้งหนังสือพิมพ์ วิทยุ อินเทอร์เน็ต นิตยสาร โดยมีความเหมาะสมกับชีวิตประจำวันของนักเรียน

6. ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว หมายถึง รายได้ของประชากรที่ทำงานอยู่ใน กรุงเทพมหานคร ตามเกณฑ์รายได้ประชาชาติ ปี 2553 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ. online) โดยจำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

6.1 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวระดับต่ำ หมายถึง ครอบครัวของนักเรียนที่มีรายได้ต่ำกว่า 30,000 บาทต่อเดือน

6.2 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวระดับสูง หมายถึง ครอบครัวของนักเรียนที่มีรายได้ตั้งแต่ 30,001 บาทขึ้นไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

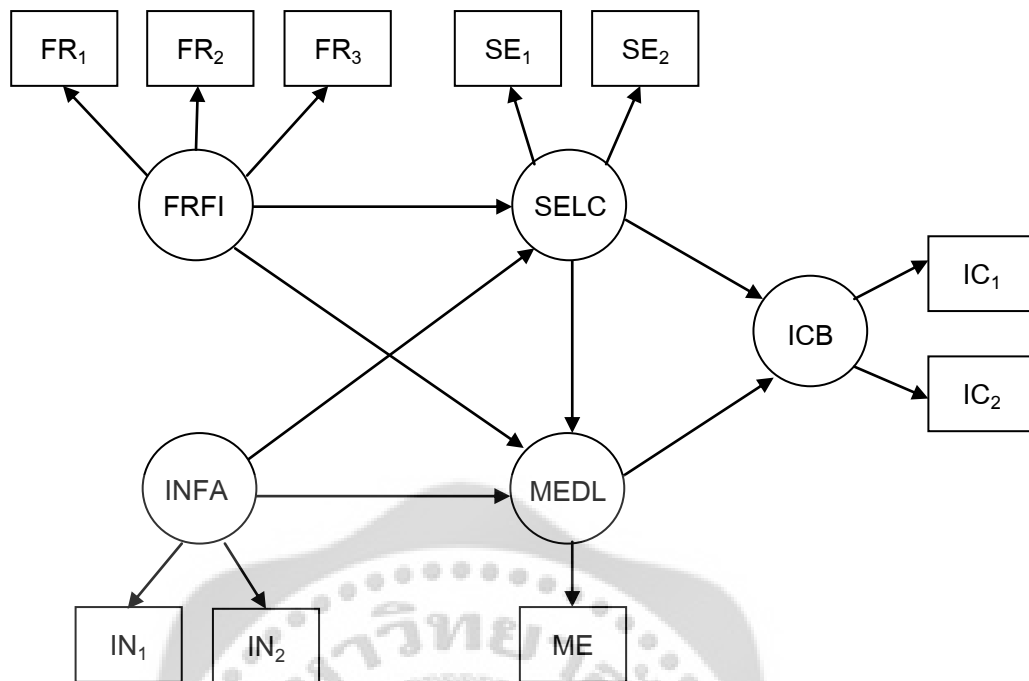
ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการบริโภคด้วยปัญญาตามแนวคิดของ พระธรรมปิฎก และแนวคิดของอภิชาติ พันธเสน มาใช้ในการอธิบายสาเหตุของพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาแนวคิดของพระธรรมปิฎก (2542: 11-15) กล่าวว่า การบริโภคด้วยปัญญา

เป็นการบริโภคอย่างไตร่ตรองถึงเหตุผล และถ้ามีการบริโภคโดยคำนึงถึงคุณค่าเทียบ ก็ต้องไม่เป็นการเบียดเบียนตนเองหรือผู้อื่น และทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับแนวคิดของอภิชัย พันธเสน (2549: 35-36) ซึ่งให้แนวคิดในการบริโภคตามแนวเศรษฐศาสตร์ ไว้ว่า การบริโภคเชิงพุทธเศรษฐศาสตร์มี 2 ส่วนคือ 1) การบริโภคเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางสรีรภาพโดยคำนึงถึงคุณค่า และความคุ้มค่าที่แท้จริงของสิ่งที่เลือกบริโภคซึ่งก็คือปัจจัยสี่ 2) การบริโภคที่นอกเหนือจากปัจจัยสี่ โดยพิจารณาที่หน้าที่และความจำเป็นของวัตถุและการบริการ โดยมีพฤติกรรมบ่งชี้การบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียนนั้นประกอบด้วย 1) ปัจจัยสี่ 2) สิ่งของเครื่องใช้ 3) วิทยาการและเทคโนโลยี 4) นันทนาการ 5) เพื่อนและสังคม 6) ข้อมูลข่าวสาร 7) วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. 2543: 5) ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงกำหนดตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาโดยผสมผสานแนวคิดและงานวิจัยที่ได้ศึกษาทั้งหมดทั้งเข้าด้วยกันและเลือกตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของเยาวชนทั้งหมด 4 ตัวแปร คือ ความกัลยาณมิตรของเพื่อน อิทธิพลของครอบครัว การควบคุมตนเอง และการรู้เท่าทันสื่อ

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรดังกล่าวเพื่อกำหนดตัวแปรที่เป็นตัวบ่งชี้ลักษณะตัวแปรที่ต้องการศึกษาดังต่อไปนี้ คือ พฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา กำหนดตัวบ่งชี้เป็น 2 ด้าน คือ ความพึงพอใจส่วนตน และความปรารถนา

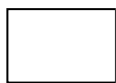
นอกจากนี้ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวยังเป็นตัวบ่งชี้ถึงสถานะทางเศรษฐกิจ และมีผลต่อการดำรงชีวิตของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของจรรยา สุวรรณทัต; ลาดทองใบ ภู่อภิรมย์; และกมล สูดประเสริฐ (2533: 76-77) พบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวมีอิทธิพลต่อจิตลักษณะ 6 มิติของเด็ก โดยมีอิทธิพลร่วมต่อการพัฒนาความสามารถในการควบคุมตนเองของนักเรียน นอกจากนี้แล้วจากผลการวิจัยของวรรณวิมล ภิญญโณศุภสิทธิ์ (2547: 96) พบว่านักเรียนวัยรุ่นส่วนใหญ่ในกรุงเทพมหานครโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีการใช้ชีวิตเหมาะสมปานกลาง ซึ่งบ่งชี้ว่าการที่นักเรียนมีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกัน นักเรียนจะมีรูปแบบของพฤติกรรมในการบริโภคที่ไม่ต่างกัน เนื่องจากนักเรียนมีสติและใช้ปัญญาตลอดเวลาในการจำแนกแยกแยะถึงคุณค่าที่แท้จริงของการบริโภคก็จะทำให้รู้จักเลือกรับบริโภคได้อย่างมีสติ

จากการวิเคราะห์แนวคิดที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา และตัวแปรต่างๆ เหล่านี้ส่งผลทางตรงและทางอ้อมต่อพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา ดังภาพประกอบ 1

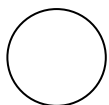

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดแสดงเส้นทางความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยและตัวแปรตาม

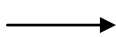
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรสังเกตได้

ตัวแปรแฝง

ความสัมพันธ์ที่เป็นเหตุและผล ตัวแปรที่ปลายลูกศรทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยตรง (สาเหตุ) ต่อตัวแปรที่หัวลูกศร (ผล)

ICB	หมายถึง	พฤติกรรมการณ์การบริโภคด้วยปัญญา
IC1	หมายถึง	ความพึงพอใจส่วนตัว
IC2	หมายถึง	ความปรารถนา
SELC	หมายถึง	การควบคุมตนเอง
SE1	หมายถึง	การควบคุมตนเองทั่วไป
SE2	หมายถึง	การควบคุมตนเองเฉพาะเรื่อง
MEDL	หมายถึง	การรู้เท่าทันสื่อ
ME	หมายถึง	การรู้เท่าทันสื่อ

FRFI	หมายถึง	ความเป็นกัลยาณมิตรของเพื่อน
FR1	หมายถึง	การให้คำแนะนำ สั่งสอนสิ่งที่ตั้งงามถูกต้อง
FR2	หมายถึง	การสนับสนุน และให้กำลังใจ
FR3	หมายถึง	การเป็นแบบอย่างที่ดีในการคิดและการแก้ปัญหา
INFA	หมายถึง	อิทธิพลของครอบครัว
IN1	หมายถึง	การแนะนำ ส่งเสริมสนับสนุนจากพ่อแม่
IN2	หมายถึง	การเป็นแบบอย่างที่ดีของพ่อแม่

สมมติฐานในการวิจัย

1. โมเดลพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญามีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์
2. ตัวแปรสาเหตุทุกตัวแปร คือ ความเป็นกัลยาณมิตรของเพื่อน อิทธิพลของครอบครัวการควบคุมตนเอง และการรู้เท่าทัน สื่อมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญา โดยมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อม ดังต่อไปนี้
 - 2.1 ความเป็นกัลยาณมิตรของเพื่อนมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญา โดยผ่านการควบคุมตนเองและการรู้เท่าทันสื่อ
 - 2.2 อิทธิพลของครอบครัวมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญาโดยผ่านการควบคุมตนเองและการรู้เท่าทันสื่อ
 - 2.3 การควบคุมตนเองมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญา
 - 2.4 การควบคุมตนเองมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญาโดยผ่านทาง การรู้เท่าทันสื่อ
 - 2.5 การรู้เท่าทันสื่อมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญา
3. โมเดลพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญาที่สร้างขึ้น มีความไม่แปรเปลี่ยนระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวระดับต่ำและระดับสูง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรตามที่ต้องการทำการศึกษา คือ พฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา และตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา

1. แนวคิดของพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา
2. ความหมายของพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา
3. พฤติกรรมบ่งชี้การรู้จักบริโภคด้วยปัญญา

ตอนที่ 2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการวิเคราะห์ตัวแปรเชิงสาเหตุ

1. ความหมายและการวัดความเป็นกัลยาณมิตรของเพื่อน
2. ความหมายและการวัดอิทธิพลของครอบครัว
3. ความหมายและการวัดการควบคุมตนเอง
4. ความหมายและการวัดการรู้เท่าทันสื่อ

ตอนที่ 3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา

ตอนที่ 4 โมเดลการวัดและการวิเคราะห์กลุ่มพหุ

ตอนที่ 1 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา

จากนโยบายแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) ที่ต้องการพัฒนาให้คนมีความสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยมีการพัฒนาประเทศให้ทันกับกระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งให้ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านเทคโนโลยี สังคม และทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม จึงทำให้มีการแพร่ขยายของข้อมูลข่าวสารที่ไร้พรมแดน ทำให้การดูแลและป้องกันเด็กและเยาวชนจากจากนิยามที่ไม่พึงประสงค์เป็นไปอย่างลำบาก ขาดการคัดกรองและเลือกรับวัฒนธรรมที่ดีงาม อันเนื่องมาจากวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไป ทำให้สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา และสถาบันศาสนามีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดู ให้ความรู้ ปลูกฝังคุณธรรมให้มีคุณภาพและจริยธรรมลดน้อยลงไป นำไปสู่ค่านิยมและพฤติกรรมที่เน้นวัตถุนิยมและบริโภคนิยมมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี. 2550: 5) ดังนั้นการที่เยาวชนจะมีคุณภาพที่ดีขึ้นนั้น ก็ต้องเริ่มต้นด้วยการลดนิสัยวัตถุนิยม และหันมาบริโภคด้วยปัญญาเพิ่มขึ้น

แนวคิดของพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา

จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลในเรื่องพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา ผู้วิจัยพบว่าได้มีผู้นำเสนอแนวคิดไว้ 2 ท่าน โดยผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์พฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาดังนี้

1. การบริโภคด้วยปัญญาตามแนวคิดของพระธรรมปิฎก

พระธรรมปิฎก ได้เสนอแนวคิดพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาไว้ในปี 2530 ในสมณศักดิ์พระเทพเวที (2530: 24) โดยให้ความหมายของการบริโภคในทางเศรษฐศาสตร์แนวพุทธว่า เป็นการใช้สินค้าและบริการบำบัดความต้องการเพื่อให้ได้รับความพึงพอใจโดยเกิดคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การบริโภคจะต้องมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้คุณภาพชีวิตมิใช่เพียงความพอใจ เพราะหากเป็นการบริโภคเพื่อความพอใจแล้วยุติเท่านั้น จะเป็นการบริโภคเพื่อสนองความต้องการสิ่งปรนเปรอจนซึ่งจัดเป็นคุณค่าเทียม ซึ่งลักษณะสำคัญของเศรษฐศาสตร์แนวพุทธ สรุปได้ดังนี้

1) เศรษฐศาสตร์มัชฌิมา : การได้คุณภาพชีวิต

เศรษฐศาสตร์แนวพุทธ มีลักษณะเป็นสายกลาง ซึ่งก็คือ ความพอดี ได้ดุลยภาพ ความพอดีคือจุดที่คุณภาพชีวิตกับความพึงพอใจมาบรรจบกัน หมายความว่า ได้รับความพึงพอใจด้วยการตอบสนองคุณภาพชีวิต เช่น เรื่องการบริโภค หากบริโภคแล้วเกิดคุณภาพชีวิตขึ้น นั่นก็คือ การบริโภคที่สำเร็จผลเพราะคุณภาพชีวิตเป็นฐานสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ ทำให้ชีวิตมีความดีงามยิ่งขึ้น ดังนั้นเวลาจะบริโภคอะไรจะต้องพิจารณาไตร่ตรองว่าบริโภคสิ่งนั้นเพื่ออะไร หากเป็นการบริโภคเพื่อความมีสุขภาพดี เพื่อเกื้อกูลต่อการมีชีวิตที่ดี เพื่ออยู่เป็นสุข ก็จัดว่าเป็นความพอดี ถ้าบริโภคแล้วได้รับแต่ความพึงพอใจ ไม่รู้จักเหตุผลของการบริโภค การบริโภคลักษณะนี้อาจเกิดโทษแก่ชีวิต ทำให้เสียคุณภาพชีวิต ดังนั้น การบริโภคจึงเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจและเป็นเครื่องมือสนับสนุนกระบวนการพัฒนาตนเองของมนุษย์เพื่อให้ชีวิตดียิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามการบริโภคซึ่งเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจอาจเป็นไปได้ทั้งในแง่บวกและแง่ลบ ในแง่บวกเมื่อบริโภคอาหาร นอกจากจะทำให้อิ่มแล้วยังทำให้มีกำลังกาย กำลังความคิด พิจารณาเรื่องที่เจริญปัญญาต่อไป ในแง่ลบคือคนสามารถมีความพึงพอใจจากการไม่บริโภคแต่ได้รับคุณภาพชีวิต เช่น ความพึงพอใจที่เกิดจากการกินน้อยลง หรือการอดอาหารครั้งนั้นเป็นการฝึกหัดตนเอง

พุทธเศรษฐศาสตร์จะไม่ใช้ความพึงพอใจเป็นตัวตัดสินอรรถประโยชน์ หากความพอใจนั้นไม่มาพร้อมกับการได้คุณภาพชีวิต ดังนั้น สินค้าและบริการที่จัดว่ามีอรรถประโยชน์จะต้องสามารถทำให้เกิดความพอใจและเสริมคุณภาพชีวิตของผู้บริโภค

2) เศรษฐศาสตร์มัชฌิมา : ไม่เบียดเบียนตน ไม่เบียดเบียนผู้อื่น

ความหมายอีกอย่างหนึ่งของความพอดี คือ การไม่เบียดเบียนตน ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ผู้อื่นในที่นี้หมายถึง ชีวิตทั้งปวง หากเรียกศัพท์สมัยใหม่ก็คือ ระบบนิเวศ ซึ่งหมายถึงระบบชีวิตทั้งหมดที่สัมพันธ์กันในสภาพแวดล้อม เรื่องการไม่เบียดเบียนกันเป็นหลักที่พุทธศาสนาใช้ตัดสินพฤติกรรมมนุษย์ในทุกกรณี ไม่เฉพาะในการบริโภค

ในปี 2542 ในสมณศักดิ์พระธรรมปิฎก (2542: 9-15, 26) ได้อธิบายไว้ว่า พฤติกรรม การบริโภคด้วยปัญญาสามารถแบ่งพฤติกรรมการบริโภคของคนแบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย ฝ่ายแรก คือ ผู้ที่บริโภคด้วยตัณหา (ยังขาดการศึกษา) การบริโภคด้วยตัณหาเป็นการบริโภคเพื่อเสพ เช่น บริโภคอาหารเพื่อความเอร็ดอร่อย ใช้เครื่องนุ่งห่มเพื่อความสวยงาม โอ้อวด แข่งขัน ซึ่งการกระทำเช่นนี้เป็นการสนองตัณหา ความสุขของคนอยู่ที่การเสพไม่เป็นการสนองความต้องการที่แท้จริงของชีวิต หรือกล่าวได้ว่า ไม่ใช่เพื่อคุณภาพชีวิต อีกฝ่ายหนึ่งบริโภคด้วยปัญญา ส่วนการบริโภคด้วยปัญญาเป็นการบริโภคอย่างไตร่ตรองถึงเหตุผล เช่น บริโภคอาหารเพื่อบรรเทาความหิว เพื่อให้มีกำลังปฏิบัติหน้าที่และพัฒนาชีวิตที่ดีงาม ใช้เครื่องนุ่งห่มเพื่อความสุภาพเรียบร้อย เพื่อป้องกันความร้อนหรือหนาว ดังนั้น จึงเป็นการบริโภคโดยคำนึงถึงคุณค่าหรือประโยชน์ที่แท้จริง หรือกล่าวได้ว่าบริโภคพอดี และถ้ามีการบริโภคโดยคำนึงถึงคุณค่าเทียบอยู่บ้าง ก็ต้องไม่เป็นการเบียดเบียนตนเองหรือผู้อื่น และทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากนัก โดยพระธรรมปิฎกกล่าวว่าวิถีชีวิตแบบไตรสิกขาของพระภิกษุว่ามีจำนวน 2 ข้อ คือ “อินทริยสังวร” และ “โภชนมัตตัญญุตาน” ดังนี้

1) การรู้จักกับข้อมูลข่าวสารด้วยสติปัญญา (อินทริยสังวร)

อินทริยสังวร คือ การรู้จักใช้เครื่องมือสื่อสารเบื้องต้นของมนุษย์ให้เป็นการใช้ที่ถูกต้อง หมายถึง การใช้ “อินทริย” (ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ) ให้ดูแลฟังอย่างมีสติ เพราะการใช้ไม่เป็น คือ การใช้ด้วยโมหะ ใช้เพียงแต่ความรู้สึกนั้น จะทำให้เกิดปัญหาแก่ชีวิต ทำด้วยโลภะ โทสะ และโมหะ เพียงพู่ เกิดความลุ่มหลง เพลิดเพลิน มัวเมา เช่น อยากรู้อะไรก็ไปดูแล้วแทนที่จะได้ความรู้กลับได้แต่ความลุ่มหลง มัวเมา เสียสุขภาพกาย เสียงาน เสียการศึกษาเล่าเรียน แต่ถ้าดูเป็นก็จะได้ความรู้ คือ รู้จักเลือกดูรายการที่ดีๆ มีประโยชน์ หรือว่า แม้รายการจะไม่ดี แต่รู้จักดูก็ได้ความรู้ได้คติ เพราะรู้จักแยกแยะจับเอาประโยชน์มาใช้ได้

อินทริยสังวร หรือการสำรวมตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจของเรามีสาระสำคัญอยู่ที่ การฝึกสติ การเอาสติมาคุมไม่ให้กุศลธรรมเข้ามาครอบครองงำ ให้รับรู้ด้วยสติและเกิดปัญญาแล้วได้สิ่งที่ประโยชน์ คือฟังแล้ว ให้ได้ความรู้และความดี

2) การรู้จักใช้ชีวิตอย่างถูกต้องใช้สอยปัจจัยสี่ด้วยสติปัญญา

(โภชนมัตตัญญุตาน)

การพิจารณาปัจจัยสี่ หรือการบริโภคใช้สอยปัจจัยสี่ด้วยปัญญานั้นถือเป็นเรื่องสำคัญ เพราะชีวิตความเป็นอยู่ของทุกคนต้องเกี่ยวเนื่องด้วยปัจจัยสี่

การบริโภคใช้สอยปัจจัยสี่ด้วยปัญญานั้น แตกต่างจากการบริโภคด้วยตัณหา การบริโภคด้วยตัณหา คือ การบริโภคเพื่อเสพรส เพื่อมุ่งเอร็ดอร่อย หรือเพื่อความสวยงาม ไก่ไก่ รวมถึงการประกวด ประชันแข่งขันฐานะกัน เป็นต้น แต่การบริโภคปัจจัยสี่ด้วยปัญญานั้น คือ การเข้าใจความหมายของสิ่งที่เราบริโภคเข้าไปทั้งการกิน การใช้ เข้าใจคุณค่าที่แท้จริงของมัน มากกว่าจะกินจะใช้แบบลุ่มหลง

โภชนาการที่ดี หรือการรู้จักประมาณในการบริโภคนั้นจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ฝึกปฏิบัติ อาจเริ่มต้นด้วยเรื่องของการกินพอดี หรือการกินด้วยปัญญา จากนั้นขยายไปถึงสิ่งอื่นๆ ที่เราใช้บริโภคทั้งหมด โดยมีหลักในการพิจารณา ดังนี้

1. ต้องให้ได้คุณค่าที่แท้จริงเป็นฐานไว้ก่อน
2. ส่วนที่มาประกอบเสริมในด้านคุณค่าเทียม เช่น ความอร่อย สวยงามไว้แก่นั้น อย่าให้เลยเถิดจนกลายเป็นการเบียดเบียนผู้อื่น

2.1 เบียดเบียนตน เช่น รับประทานอาหารแล้วทำให้สุขภาพร่างกายเสียไป เพราะเห็นแก่คุณค่าเทียม เช่น เห็นแก่ความเอร็ดอร่อยก็เลยกินจนอืดเฟ้อ หรือกินอาหารที่เป็นพิษ

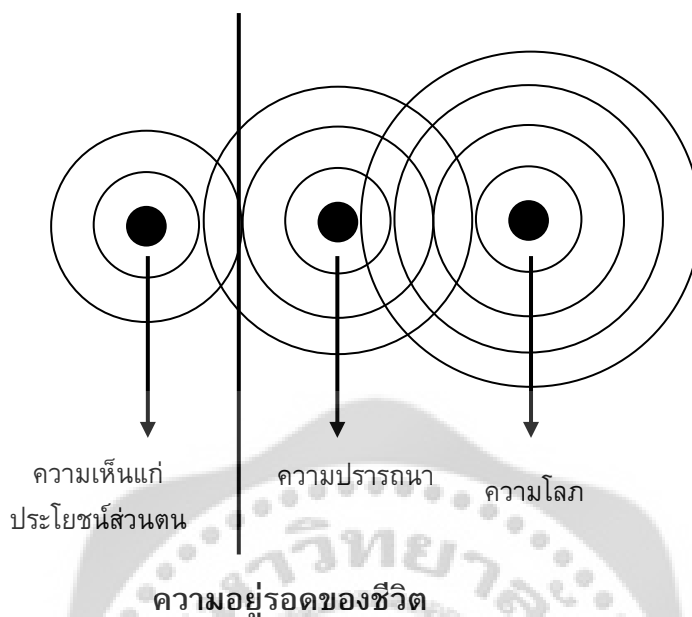
2.2 เบียดเบียนผู้อื่น เช่น ทำให้สังคมเดือดร้อน เพราะแย่งชิง เอาเปรียบกัน หรือเอาจากผู้อื่นมากโดยใช้เหตุ

2.3 ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมาก

2. การบริโภคด้วยปัญญาแบบพุทธเศรษฐศาสตร์ของอภิชาต พันธเสน

อภิชาต พันธเสน ได้อธิบายถึงพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาในปี 2549 ไว้ว่า จากการเปลี่ยนแปลงของสังคม และวัฒนธรรมของสังคมไทย ทำให้บริบทของการบริโภคนั้นเปลี่ยนแปลงตาม จากอดีตนั้นความต้องการพื้นฐานของชีวิต หรือปัจจัย 4 นั้นถือว่าเพียงพอแล้วต่อการดำรงชีวิต แต่เมื่อมีสังคมมีความก้าวหน้ามากขึ้นทำให้มนุษย์มีความต้องการบริโภคสิ่งต่างๆ มากขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง แต่ถ้าหากบริโภคโดยไม่คำนึงถึงคุณประโยชน์ที่แท้จริงของสินค้า ก็เปรียบเสมือนการบริโภคคุณค่าเทียม โดยพุทธเศรษฐศาสตร์ได้อธิบายว่า การตอบสนองความจำเป็นทางสรีรภาพในปริมาณที่พอเหมาะของแต่ละบุคคลนับเป็นเงื่อนไขเพียงพอและจำเป็นที่มนุษย์ทุกคนจะต้องได้รับการบำบัดอย่างเสมอภาคในฐานะเป็นความจำเป็นพื้นฐาน (basic needs) ซึ่งก็คือ ความจำเป็นด้านสรีรภาพ มนุษย์ทุกคนจะมีชีวิตรอดได้จะต้องได้รับอาหาร น้ำ และเครื่องนุ่งห่ม ถ้าความจำเป็นเหล่านี้ไม่ได้รับการบำบัดร่างกายก็จะเรียกร้องให้ใช้ความสามารถที่มีทั้งหมดเพื่อจะได้รับการตอบสนองความจำเป็น แต่ถ้าหากเกินความจำเป็นพื้นฐานตามธรรมชาติก็จะกลายเป็นกิเลสของมนุษย์ซึ่งนำมามนุษย์ไปสู่ความทุกข์ต่างๆ นานา (อภิชาต พันธเสน; และคนอื่นๆ. 2549: 35) ดังภาพประกอบ 2

ในความเป็นจริงทุกอย่างเป็นความต่อเนื่อง (Continuum)
 การบริโภคอย่างมีประสิทธิภาพ การบริโภคแบบทำลายล้าง

ภาพประกอบ 2 ความแตกต่างระหว่างความเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว ความปรารถนา และความโลภ

ที่มา: อภิชัย พันธเสน; และคนอื่นๆ. (2549). พุทธเศรษฐศาสตร์ ฉบับนิสิต นักศึกษา และประชาชน. หน้า 35.

จากภาพประกอบ 2 อธิบายได้ว่า **ความเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว (Self-interest)** มีจุดเน้นอยู่ที่การมีชีวิตรอด หรือความสามารถตอบสนองความจำเป็นทางสรีรภาพอย่างพอประมาณหรือแต่พอดีต่อสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงความจำเป็นนี้ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และที่อยู่อาศัย หรือที่เรียกว่าปัจจัยสี่นั่นเอง

จากการทบทวนเอกสารดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้พิจารณาคำว่า “ความเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว (Self-interest)” ซึ่งแปลตามความหมายในภาษาไทยนั้น เป็นความหมายที่เป็นไปในด้านลบ ซึ่งเปรียบเทียบกับคำว่า เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว หรือ เห็นแก่ตัว ซึ่งตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Selfish นั่นเอง แต่ความเป็นจริงแล้ว คำว่า Self-interest มาจากการศึกษาในทางเศรษฐศาสตร์จุลภาคที่มองถึงความพึงพอใจ หรืออรรถประโยชน์ (Utility) ซึ่งมีความแตกต่างจากคำว่า เห็นแก่ตัว (Selfish) โดยสิ้นเชิง สามารถเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง Self-interest และ Selfish ในเชิงเศรษฐศาสตร์ ดังตาราง 1

ตาราง 1 ความแตกต่างระหว่าง Self-interest และ Selfish ในเชิงเศรษฐศาสตร์

Self-interest	Selfish
<p>1. ความเห็นประโยชน์ส่วนตน (Self-interest) นั้น ควรดำเนินอยู่ภายใต้ของการกระทำที่สังคมเห็นว่าเหมาะสม และต้องไม่เป็นสิ่งที่กระทบต่อผลประโยชน์ของบุคคลในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคมด้วย (Smith, Adam. 2011: online)</p> <p>2. ความเห็นประโยชน์ส่วนตน มีจุดเน้นอยู่ที่การมีชีวิตรอด หรือสามารถตอบสนองความจำเป็นทางสรีรภาพอย่างพอประมาณหรือแต่พอดีต่อสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงอันได้แก่ ปัจจัย 4 (อภิชัย พันธเสน; และคนอื่นๆ. 2549: 35)</p>	<p>ความเป็นแก่ตัวเป็นการกระทำที่สนใจแต่ตนเองไม่สนใจผู้อื่น (Wehmeier, Sally. 2000:1068)</p>

จากการพิจารณาตาราง 1 ข้างต้นนั้นเพื่อให้เข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงขอใช้คำว่า ความพึงพอใจส่วนตน หรือ Self-interest แทนคำว่า ความเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน ซึ่งความพึงพอใจส่วนตนนั้น หมายถึง การบริโภคเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางสรีรภาพในปริมาณที่พอเหมาะของแต่ละบุคคลอย่างพอประมาณและอย่างพอดีต่อสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง โดยคำนึงถึงคุณค่า และความคุ้มค่าที่แท้จริงของสิ่งที่เลือกบริโภค คือ ปัจจัย 4

ในขณะที่ ความปรารถนา หมายถึง ความต้องการที่นอกเหนือจากปัจจัยสี่ เช่น พาหนะเพื่อการเดินทาง เครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร เทคโนโลยี เครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ เป็นต้น หากแต่ ความปรารถนามีจุดเน้นอยู่ที่หน้าที่และความจำเป็นของวัตถุและบริการนั้น ๆ ต่อบริบทหนึ่ง ๆ เท่านั้น โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับความจำเป็นในการใช้งาน

ดังนั้น ความโลภ จึงหมายถึง ความต้องการที่นอกเหนือจากปัจจัยสี่ที่พอดีในแต่ละบุคคล และนอกเหนือจากวัตถุและบริการตามหน้าที่และความจำเป็นของบริบทเพียงเพื่อตอบสนองต่อความกระหายความสุขทางกายและทางใจของตนและพวกของตน โดยมีได้พิจารณาให้เหมาะสมกับสถานภาพแห่งตนตลอดจนความจำเป็นในการดำรงชีวิต ความโลภมีจุดเน้นอยู่ที่การตอบสนองความกระหายทางกายและทางใจอย่างไร้สติ โดยมีได้พิจารณาถึงความเหมาะสมกับความจำเป็นในการใช้งาน

จากแนวคิดของทั้ง 2 ท่านที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้น จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาตามแนวคิดของพระธรรมปิฎก และอภิชัย พันธเสน มีความสอดคล้องกัน กล่าวคือแม้พฤติกรรมการบริโภคเกิดขึ้นจากกระบวนการตัดสินใจร่วมกับอิทธิพลของสภาพแวดล้อม (Assael. 1995: 18) ซึ่งหากได้คิดอย่างรอบด้านและถี่ถ้วนโดยคำนึงถึงผลดีและผลเสียแล้ว ก็ย่อมนำไปสู่การบริโภคที่เหมาะสมและเป็นประโยชน์ แม้ถ้าการบริโภคโดยคำนึงถึงคุณค่าเทียบมอยู่บ้างก็ต้องไม่เป็นการเบียดเบียนตนเองหรือผู้อื่น และทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากนัก

(พระธรรมปิฎก. 2542: 11-15) เพราะสังคมปัจจุบันเป็นสังคมข้อมูลข่าวสาร ความเจริญทางเทคโนโลยีและการสื่อสารทำให้สังคมไทยเข้าสู่สังคมโลกาภิวัตน์ สภาพการณ์ดังกล่าวทำให้สมาชิกของสังคมต้องติดตามข่าวสารอยู่เสมอ คนไทยยุคปัจจุบันจึงต้องใช้สติปัญญาในการไตร่ตรอง และเข้าใจถึงจุดมุ่งหมายและประโยชน์ที่แท้จริงของข้อมูล เปรียบเทียบความคล้ายคลึงได้ดัง ตาราง 2

ตาราง 2 วิเคราะห์แนวคิดพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญา

พระธรรมปิฎก (2542)	อภิชัย พันธเสน (2549)
1. แยกแยะ วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับ	1. บริโภคด้วยความพอประมาณ
2. บริโภคปัจจัยสี่ ด้วยปัญญา	2. คำนึงถึงคุณค่าแท้ คุณค่าเทียม
3. คำนึงถึงคุณค่าแท้ของสิ่งที่บริโภค	3. พิจารณาถึงความจำเป็นกับการใช้งานของ วัตถุ
4. สิ่งที่เป็นคุณค่าเทียม บริโภคแต่พอดี ไม่เบียดเบียนตน ผู้อื่น และสิ่งแวดล้อม	

จากตาราง 2 จะเห็นได้ว่า การบริโภคด้วยปัญญา มีหัวใจอยู่ที่การเลือกและการรับโดยคำนึงถึงคุณค่าที่แท้จริงเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับมนุษย์ปุถุชน ย่อมให้มีเรื่องความเอร็ดอร่อย สบายงาม โภกได้บ้างแต่มีหลักกว่า จะต้องเป็นการเลือกและรับที่มีความพอดี ได้คุณค่าที่แท้จริงและไม่ทำให้ตนเอง ผู้อื่นและสิ่งแวดล้อมเดือดร้อนเสียหาย (พระธรรมปิฎก. 2543: 19) ผู้วิจัยจึงได้สรุปความหมายของพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญาออกเป็น 2 ด้าน ตามแนวคิดของทั้ง 2 ท่านที่กล่าวมา ดังนี้

ความหมายของพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญา

พฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญา หมายถึง การกระทำของนักเรียนที่ผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุมีผล และไตร่ตรองในการเลือกที่จะรับและใช้ผลิตภัณฑ์ โดยคุ่มค่ากับการตัดสินใจในการเลือกที่จะบริโภค มีความพอดี พอประมาณ เพื่อตอบสนองความต้องการโดยคำนึงถึงคุณค่าที่แท้จริง เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตประกอบด้วย 2 ด้าน คือ

1. ด้านความพึงพอใจส่วนตัว คือ ปัจจัยสี่ ซึ่งเป็นความจำเป็นพื้นฐานของมนุษย์
2. ด้านความปรารถนา ได้แก่

2.1 นันทนาการ หมายถึง การกระทำของนักเรียนในการตัดสินใจเลือกทำกิจกรรมที่ผ่อนคลายความตึงเครียดของอารมณ์ ซึ่งกิจกรรมที่เลือกนั้น นักเรียนเลือกโดยคำนึงถึงคุณประโยชน์ที่แท้จริงของกิจกรรมนั้นๆ และเล่นอย่างมีสติและใช้ปัญญา และมีประโยชน์ต่อตนเองอย่างสูงสุด

2.2 วิทยาการและเทคโนโลยี หมายถึง การกระทำของนักเรียนในการเลือกที่จะรับความรู้ทางด้านเทคโนโลยีเพื่อนำมาพัฒนาชีวิตในปัจจุบัน ซึ่งเทคโนโลยีช่วยสนับสนุนให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเอง โดยเลือกกระทำอย่างอย่างมีสติ และมีความคุ้มค่า เน้นที่หน้าที่และความจำเป็นของวัตถุเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาตนเอง

2.3 วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม หมายถึง การกระทำของนักเรียนในการเลือกและรับวัฒนธรรมจากนานาประเทศที่เข้ามาในสังคมปัจจุบัน โดยนำมาปรับใช้เพื่อให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมไทย และนำมาพัฒนาตนเอง

ตอนที่ 2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการวิเคราะห์ตัวแปรเชิงสาเหตุ

ในส่วนนี้จะเป็นการอธิบายถึงตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญา เพื่อนำไปใช้ในขั้นตอนการวิจัย ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ความหมายและการวัดความเป็นกัลยาณมิตรของเพื่อน

เพื่อนที่เป็นกัลยาณมิตรหรือมิตรแท้มี 4 จำพวก คือ มิตรอุปการะ มิตรร่วมทุกข์ร่วมสุข มิตรแนะประโยชน์และมิตรมีน้ำใจ การคบเพื่อนที่ดี การมีมิตรที่ดี มิตรที่ดีก็จะนำพาเราไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองได้ จึงควรที่จะเรียนรู้และดูลักษณะบุคคลที่จะเป็นกัลยาณมิตรและเป็นเพื่อนที่ดีของเราได้ ธรรมที่เกี่ยวกับการคบเพื่อนได้อธิบายลักษณะของกัลยาณมิตรหรือมิตรแท้ 4 จำพวก (สมตรง อินสว่าง. 2551: online) ไว้ดังนี้

1. มิตรอุปการะ คำว่า “อุปการะ” แปลว่า ความช่วยเหลือเกื้อกูล ดังนั้น “มิตรอุปการะ” คือ มิตรที่คอยให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลแก่เพื่อน มิตรอุปการะมีลักษณะสำคัญ 4 ประการ คือ

1.1 เพื่อนเจ็บไข้ ช่วยรักษาพยาบาล สังขารเป็นของไม่เที่ยงแท้ การเกิด แก่ เจ็บ และตาย เป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนต้องประสบ เมื่อเราป่วยไข้มีเพื่อนมาเยี่ยมเยียน ช่วยดูแลรักษาพยาบาล ก็นับว่าเป็นเพื่อนที่ดี มีอุปการะคุณประการหนึ่ง

1.2 เพื่อนประมาท ช่วยรักษาทรัพย์สินของเพื่อน ความประมาทเป็นบ่อเกิดแห่งความตาย เป็นธรรมะที่ช่วยเตือนมิให้บุคคลตั้งอยู่ในความประมาท แต่เมื่อถึงเทศกาลสำคัญ เช่น วันปีใหม่ วันสงกรานต์ ก็มีผู้คนที่ตั้งอยู่ในความประมาทดื่มสุรา มีนเมา ง่วงนอนแล้วขับรถจนเกิดอุบัติเหตุ ทำลายชีวิตและทรัพย์สินคนไทยมากมายทุกปี ถ้าเพื่อนประมาท เพื่อนที่ดีต้องคอยตักเตือนเพื่อน ช่วยเหลือดูแลรักษาทรัพย์สินของเพื่อน มิให้เกิดความเสียหาย จึงถือได้ว่าเพื่อนเป็นมิตรอุปการะ

1.3 เมื่อมีภัย เป็นที่พึ่งพำนักได้ สิ่งที่เราไม่อยากจะให้เกิด ไม่อยากพบ ไม่อยากเห็น คือ ภัยอันตรายต่างๆ แต่บางครั้งเราไม่อาจหลีกเลี่ยงภัยได้ โดยเฉพาะภัยธรรมชาติต่างๆ เช่น อุทกภัย วาตภัย แผ่นดินไหว เป็นต้น อุบัติภัยเหล่านี้เมื่อเกิดขึ้น อาจทำให้เราถึงกับ

สิ้นเนื้อประดาตัว ไม่มีสมบัติเหลือติดตัว ไม่มีบ้านที่จะพักอาศัย ไม่มีอาหารที่จะรับประทาน แต่ถ้าเรามีเพื่อนที่ดี เพื่อนที่เป็นมิตรอุปการะ ช่วยเหลือให้เราไปพักอาศัยอยู่ด้วย มีที่อยู่ที่กินจนกว่าเราจะสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ก็นับว่าเพื่อนผู้นั้นเป็นกัลยาณมิตรที่ดี

1.4 เมื่อมีสิ่งจำเป็น ช่วยออกทรัพย์ให้เกินกว่าที่จะออกปาก เพื่อนที่ดีเมื่อเพื่อนมีความจำเป็น ต้องการความช่วยเหลือเล็กๆ น้อยๆ แต่เพื่อนเป็นมิตรอุปการะกลับให้ความช่วยเหลือ ให้ทรัพย์สิ่งของมากมายเกินกว่าที่เพื่อนขอร้องเสียอีก

2. มิตรร่วมทุกข์ร่วมสุข เราได้ยินสุภาษิตพูดถึงลักษณะของเพื่อนอย่างหนึ่งที่ว่า “เพื่อนกินหาง่าย เพื่อนตายหายาก” เพื่อนจำพวกนี้ ถ้าเราร่ำรวยมีความอุดมสมบูรณ์ เพื่อนก็จะมาช่วยกินช่วยใช้ แต่ถ้าเราเกิดยากจนลงเพื่อนก็จะหลีกหนีหายไป แสดงว่าเขาผู้นั้นมิใช่มิตรร่วมทุกข์ร่วมสุข มิตรร่วมทุกข์ร่วมสุข มีลักษณะสำคัญ 4 ประการ คือ

2.1 บอกความลับแก่เพื่อน เพื่อนที่ดีที่เป็นกัลยาณมิตรควรจะต้องคอยบอกคอยเตือนให้เพื่อนรู้สิ่งที่ควรรู้ สิ่งที่จะเป็นประโยชน์แก่เพื่อน เช่น ทราบว่าจะมีคนปองร้ายเพื่อน ทำร้ายเพื่อนก็ช่วยบอกเพื่อนให้ระมัดระวังตัวไว้ จะได้ไม่ตกเป็นเหยื่อของผู้ปองร้ายหรือผู้ที่ไม่หวังดีนั้น

2.2 ปิดความลับของเพื่อน ความลับของเพื่อนบางอย่างก็ไม่อยากจะให้ใครรู้ใครทราบเพราะอาจทำให้เกิดความอับอายเสื่อมเสียชื่อเสียง เพื่อนที่ดีก็ควรช่วยกันปกปิดความลับนั้นของเพื่อนไว้ ไม่นำไปเปิดเผยไปเล่าให้คนอื่นรู้ เช่น เพื่อนหญิงที่เคยถูกผู้ชายหลอกพาไปข่มขืนเมื่อเพื่อนทราบหรือรู้เห็นเหตุการณ์ ก็ไม่ควรนำเรื่องดังกล่าวไปเล่าให้ผู้อื่นทราบ เพราะจะยิ่งเป็นการซ้ำเติมให้เพื่อนได้รับความอับอายมากยิ่งขึ้น เป็นต้น

2.3 มีภัยอันตรายไม่ละทิ้งเพื่อน มิตรแท้มิตรร่วมทุกข์ร่วมสุขเมื่อเพื่อนเดือดร้อน เพื่อนมีภัยอันตรายก็ต้องคอยช่วยเหลือเกื้อกูลเพื่อนอย่างเต็มใจ เต็มกำลังความสามารถ เช่น การไปท่องเที่ยวทัศนารทางเรือด้วยกัน เกิดอุบัติเหตุเรือล่ม เพื่อนว่ายน้ำไม่เป็น แต่เราว่ายน้ำเป็นก็ต้องช่วยพยุงเพื่อนไว้มิให้จมน้ำ ไม่ใช่ช่วยว่ายน้ำหนีเอาตัวรอดคนเดียว เป็นต้น

2.4 แม้ชีวิตก็สละได้ ประโยชน์นี้คงจะเป็นการเปรียบเปรยทำนองว่ามิตรร่วมทุกข์ร่วมสุขนั้น ควรจะต้องคอยช่วยเหลือเพื่อนอย่างสุดชีวิต โดยไม่หวั่นเกรงภัยอันตรายที่จะเกิดกับชีวิตตนเอง เช่น เมื่อไปเที่ยวด้วยกันกับเพื่อนแล้วถูกอันตรายลุมทำร้าย ก็คงต้องช่วยเหลือเพื่อนต่อสู้กับคนร้ายโดยไม่วิ่งหนีเอาตัวรอดคนเดียว เป็นต้น

3. มิตรแนะประโยชน์ เพื่อนที่ดีต้องคอยแนะประโยชน์ทำประโยชน์ให้เพื่อน มิตรแนะประโยชน์นี้มีลักษณะสำคัญ 4 ประการ คือ

3.1 เพื่อนจะทำชั่ว คอยห้ามปราม เพื่อนที่ดีเห็นเพื่อนจะทำสิ่งที่ไม่ดีก็ต้องตักเตือน ห้ามปรามเพื่อนมิให้ทำสิ่งนั้น เช่น เพื่อนคิดจะรวยเร็วด้วยการค้ายาบ้า ก็ต้องห้ามปรามเพื่อนว่า ถ้าค้ายาบ้าวันนี้ตำรวจจับไม่ได้ สักวันหนึ่งจะต้องถูกตำรวจล่อซื้อและจับได้ ชีวิตและอนาคตของเพื่อนจะต้องจบสิ้นลง เป็นต้น

3.2 คอยแนะนำเพื่อนให้ตั้งอยู่ในความดี สุภาชิตบทหนึ่งที่ว่า “ชื่อกินไม่หมด คดกินไม่นาน” ความหมายถึงว่า คนที่ดี คนที่ซื่อสัตย์ต่ออาชีพการงาน ก็จะมีกินมีใช้ตลอดไป ส่วนคนไม่ดี ไม่ซื่อสัตย์ คิดคดโกง คิดยักยอกทรัพย์สินนายจ้าง เมื่อนายจ้างจับได้ก็จะต้องถูกไล่ออกจากงานและถูกดำเนินคดีโทษฐานลักทรัพย์อีกด้วย

3.3 ให้เพื่อนได้ฟังได้รู้สิ่งที่ไม่เคยรู้ไม่เคยฟัง บางสิ่งบางอย่างที่เราไม่รู้ แต่เพื่อนไม่รู้และสิ่งนั้นน่าจะเป็นประโยชน์ต่อเพื่อน ก็ควรบอกให้เพื่อนรู้ไว้ ให้รู้เท่าทันคนอื่น ให้รู้เล่ห์เหลี่ยมคดโกงของคนอื่น เช่น แก๊งขายล็อตเตอรี่ปลอม โดยปลอมแก้ไขตัวเลขให้ตรงกับฉบับที่ถูกรางวัล แล้วนำมาขายให้เพื่อนในราคาเพียงร้อยละ 80 ของเงินรางวัล โดยอ้างว่าจะต้องรีบนำเงินไปรักษาญาติที่ป่วยอยู่ต่างจังหวัด ถ้าเราทราบพฤติกรรมของแก๊งปลอมล็อตเตอรี่ ก็ต้องบอกให้เพื่อนรีบทราบ เพื่อมิให้ตกเป็นเหยื่อของพวกมิจฉาชีพเหล่านี้ เป็นต้น

3.4 บอกทางสุขทางสวรรค์ให้เพื่อน คนบางคนเมื่อประสบกับปัญหาหนักเกิดความเครียด คิดอะไรไม่ออก หาทางแก้ปัญหาไม่ได้ จนบางครั้งถึงกับคิดสั้นจะฆ่าตัวตาย แต่ถ้าได้พูดคุยกับเพื่อน ปรึกษาปัญหากับเพื่อน บอกเล่าความทุกข์ให้เพื่อนฟัง เพื่อนอาจช่วยบอกทางแก้ปัญหาให้ได้ เพื่อนที่ดีก็จะช่วยแนะนำให้เพื่อนดำเนินชีวิตอยู่บนเส้นทางที่ถูกต้อง ที่สังคมยอมรับ และเป็นเส้นทางที่จะทำให้เพื่อนมีความสุข

4. มิตรมีน้ำใจ มิตรแท้ มิตรที่ดีจะต้องเป็นคนมีน้ำใจ มีจิตใจเอื้ออาทร ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน สิ่งใดที่พอจะช่วยกันได้ก็ช่วยกันไปตามกำลังความสามารถ มิตรมีน้ำใจมีลักษณะสำคัญ 4 ประการ คือ

4.1 เพื่อนมีทุกข์ก็ทุกข์ด้วย เพื่อนแท้เมื่อเห็นเพื่อนมีความทุกข์ก็จะต้องมีความรู้สึกเป็นทุกข์ไปกับเพื่อนด้วย จะต้องแสดงความเสียใจเมื่อเพื่อนสูญเสียสิ่งที่ตนรัก จะต้องคอยเยี่ยมเยียนปลอบประโลม และหาทางช่วยเหลือให้เพื่อนพ้นทุกข์

4.2 เพื่อนมีสุขก็สุขด้วย เพื่อนได้ดีมีความสุข เพื่อนที่ดีมีน้ำใจก็จะต้องแสดงความยินดีที่เห็นเพื่อนมีความสุข ไม่คิดอิจฉาริษยา มีแต่จะช่วยให้เพื่อนมีความสุขยิ่งขึ้น

4.3 เขาติเตียนเพื่อน ช่วยยับยั้งให้ เพื่อนที่ดีเมื่อไปได้ยินได้ฟังคนอื่นพูดว่ากล่าวนินทาตำหนิเพื่อน ก็ควรจะช่วยพูดแก้ตัวให้ โดยเฉพาะถ้าเรื่องที่เขาด่าหนิติเตียนนั้นเป็นเรื่องไม่จริง

4.4 เขาสรรเสริญเพื่อน ช่วยพูดเสริมสนับสนุน มิตรแท้เมื่อได้ยินได้ฟังคนพูดเกี่ยวกับคุณงามความดีของเพื่อน ยิ่งเป็นเรื่องจริง ก็ควรช่วยพูดยืนยันสรรเสริญความดีมีน้ำใจของเพื่อนตามไปด้วย แสดงความชื่นชมความดีของเพื่อนให้ผู้อื่นรับรู้ด้วย

ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ เป็นลักษณะของกัลยาณมิตรหรือมิตรแท้ที่เราควรคบหาสมาคมด้วย อย่างไรก็ตาม ถ้าเพื่อนที่เราคบหาสมาคมอยู่ มิได้มีลักษณะของกัลยาณมิตรครบทุกประการดังกล่าวมา แต่มีลักษณะโดยรวมที่ดีหลายประการ ลักษณะบางประการอาจขาดตกบกพร่องไปบ้างก็อนุโลมได้ว่าเป็นมิตรแท้ เพราะคงหายากที่จะมีใครที่มีลักษณะสมบูรณ์ครบถ้วนทุกประการได้

จากความหมายของความเป็นกัลยาณมิตรข้างต้น ผู้วิจัยได้สรุปประเด็นที่สอดคล้องกับงานวิจัยได้ว่า ความเป็นกัลยาณมิตรของเพื่อน หมายถึง เพื่อนซึ่งมีความใกล้ชิดสนิทสนมกับนักเรียน คอยให้คำชี้แนะ แนะนำ ตักเตือน ในด้านการเลือก/รับข้อมูล หรือผลิตภัณฑ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวัน ทั้งทางสื่อสิ่งพิมพ์ ข่าว อินเทอร์เน็ต หรือวิทยุ โดยเป็นเพื่อนที่เป็นแบบอย่างในการคิดและการแสดงพฤติกรรมที่พึงามถูกต้องด้วยความบริสุทธิ์ใจ โดยไม่หวังผลตอบแทน เพื่อนำมาใช้พัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองได้อย่างมีประโยชน์ โดยมีองค์ประกอบในการวัด 3 ด้าน คือ ด้านการให้คำแนะนำ ชี้แจง ชักจูง ส่งเสริมสิ่งที่พึงามถูกต้อง ด้านการสนับสนุนและให้กำลังใจให้คิดหรือทำกิจกรรมต่างๆ และด้านการเป็นแบบอย่างที่ดีในการคิดและแก้ปัญหา

ความหมายและการวัดอิทธิพลของครอบครัว

สังคมอุตสาหกรรมหรือลัทธิทุนนิยมเป็นระบบการแข่งขันแบบตัวใครตัวมัน เน้นการส่งออกให้มาก มุ่งหวังกำไรสูงสุด สู่จุดหมายปลายทางคือการสร้างความร่ำรวย จึงเป็นระบบที่ส่งเสริมความโลภของคน อันเป็นที่มาของความคิดเรื่องบริโภคนิยมอันเป็นค่านิยมที่ผิดๆ ที่คิดว่าความสุขอยู่ที่วัตถุ การมีบ้านหลังใหญ่ รถคันโต เหลือของนอกยี่ห้อดังๆ แพงๆ มีเงินก็ซื้ออย่างไรก็ดี ใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือยเกินความจำเป็น ผู้คนพากันตกอยู่ในวังวนนี้ต่างพยายามขวนขวายแสวงหาเงิน เพื่อให้ได้วัตถุกันมากขึ้นนำมาปรนเปรอตนเองและครอบครัว พระธรรมปิฎก (2542: 24) เคยกล่าวว่า “คนไทยเป็นนักเสพ นักบริโภค” ด้วยเหตุนี้จึงได้หลงติดอยู่กับวัตถุจนลืมตน เกิดความเครียด ความไม่เข้าใจกัน เกิดความเห็นห่างกันในครอบครัว (อุษา จารุสวัสดิ์. 2544: 4-5) แสดงให้เห็นว่าถ้าบิดามารดาเป็นแบบอย่างที่ดี เด็กก็จะซึมซับสิ่งที่เห็นไปในจิตใจนำไปสู่การปฏิบัติในอนาคต หรือมีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับงานตามนิทานหน้ (2545: 160) ที่ได้กล่าวถึงการที่บิดามารดาปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กว่าเป็นการปลูกฝังอบรมเด็กด้วยการทำให้เห็น ซึ่งถือเป็นวิธีการปลูกฝังถ่ายทอดลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรม ครอบครัวจึงเป็นอิทธิพลที่สำคัญยิ่งที่มีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของสมาชิกในครอบครัว เด็กๆ เรียนรู้วิธีการรับประทานช็อกโกแลต โดยการสังเกตพี่ชาย และนำมาปฏิบัติตามและเริ่มใช้เงินเองบ้าง เด็กเลียนแบบพ่อแม่เรื่องการดูโทรทัศน์ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลต่อพฤติกรรมการบริโภคของสมาชิกในครอบครัว (ซิฟแมน; และคานัค. 1991: 334) ครอบครัวเป็นตัวกำหนดหลักและเป็นตัวแปรอิสระที่สำคัญในส่วนใหญ่ของพฤติกรรมของการบริโภค อุดุลย์ จาตุรคกุล (2543: 143) กล่าวว่า อิทธิพลของครอบครัวที่มีต่อพฤติกรรมผู้บริโภคอาจพิจารณาได้ตามลักษณะและหน้าที่ของครอบครัว ประเภทโครงสร้าง และองค์ประกอบที่แตกต่างกันของแต่ละครอบครัว รวมทั้งวงจรชีวิตของครอบครัวที่แตกต่างกัน ปัจจัยเหล่านี้ล้วนเข้ามามีอิทธิพลที่ทำให้ผู้บริโภคในแต่ละครอบครัวแตกต่างกัน (ยุทธนา ธรรมเจริญ. 2537: 115)

จากความหมายของอิทธิพลของครอบครัวนั้น ผู้วิจัยได้สรุปประเด็นที่สอดคล้องกับงานวิจัยได้ว่าอิทธิพลของครอบครัว หมายถึง สภาวะของการอยู่ร่วมกันของสมาชิกในครอบครัวที่

มีผลต่อการเลือกและตัดสินใจ ในการกระทำสิ่งใด หรือให้ความสำคัญที่จะลงมือกระทำในการเลือก หรือรับในการใช้ผลิตภัณฑ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวัน โดยมีองค์ประกอบในการวัด 2 ด้าน คือ การอบรมสั่งสอน และการเป็นแบบอย่างที่ดีของพ่อแม่

อิทธิพลของวงจรชีวิตครอบครัวที่มีต่อพฤติกรรมผู้บริโภค

ขั้นตอนที่ 1 การอยู่ตัวคนเดียวหรือคนโสด เงินที่หาได้จะน้อย (รายได้ต่ำ) ยกเว้น พวกที่มีอายุมาก ๆ ความต้องการ (Need) จะต่ำด้วยและน้อยกว่าขั้นตอนอื่นๆ พวกนี้จะอาศัยในบ้านหรือตามมหาวิทยาลัย ถ้าเขาทำงานก็มักจะทำงานแบบ Part Time แต่อย่างไรก็ตาม ความต้องการส่วนใหญ่ยังขึ้นอยู่กับผู้ปกครอง ในขั้นตอนนี้ความต้องการแต่ละคนโดยมากจะเป็นแบบเฉพาะตัว คือต้องการเพื่อตนเอง

ขั้นตอนที่ 2 ความต้องการของครอบครัวเพิ่มขึ้นโดยทันทีในเวลาหนึ่ง ในขณะที่รายได้ของครอบครัวอยู่ที่ระดับต่ำสุดของครอบครัว ครอบครัวต้องการเกือบทุกสิ่ง มีบ้าน เฟอร์นิเจอร์ ความต้องการเหล่านี้ เกิดขึ้นเมื่อหัวหน้าครอบครัวทำงานแบบ Part Time และไม่ได้ปรับปรุงความชำนาญอย่างเต็มที่ ความจริงอันนี้ถูกแสดงออกในด้านการใช้จ่ายอันหนึ่งคือ ครอบครัวใหม่จะต้องซื้ออย่างระมัดระวัง พ่อแม่จะเป็นคนซื้อและเปรียบเทียบสินค้าและขายต่อบ่อยๆ จนกว่าจะพบ “Good Buy” คู่สมรสอาจจะทำงานด้วยเพื่อช่วยเหลือฐานะของครอบครัว ในขั้นตอนนี้จะเป็นช่วงที่ธุรกิจยุ่งมาก แต่ก็เป็นช่วงเวลาแห่งความสุขของครอบครัว

ขั้นตอนที่ 3 รายได้ของครอบครัวจะเริ่มสูงขึ้น แต่การเกิดของเด็กทำให้ค่าใช้จ่าย ยังคงเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ นับจากขั้นตอนแรก สินค้าพื้นฐานสำหรับการดำเนินชีวิตของครอบครัวจะถูกหามา แต่การเกิดของเด็กทำให้ค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นอย่างมาก เกี่ยวกับเสื้อผ้า โรงพยาบาล การดูแลทางแพทย์ ของเล่นและเครื่องหย่อนใจ เริ่มนึกถึงค่าใช้จ่ายในการศึกษา บิดามารดาพบว่า เขาจะไม่ทำความต้องการส่วนตัวของเขาก็เพื่อจะจัดการสิ่งต่างๆ ของเด็ก เมื่อมีการเดินทางกับเด็กเพิ่มขึ้น รถคันที่ 2 อาจจำเป็นสำหรับครอบครัวในช่วงเวลานี้ บิดา มารดามักว่าอุ่นใจและสับสน

ขั้นตอนที่ 4 ครอบครัวเริ่มมีค่าใช้จ่ายคงที่ ในขณะที่รายได้กำลังถึงจุดสูงสุด จะมีการเปลี่ยนแปลงตกแต่งบ้านใหม่ที่ทนทานกว่าเดิม การซื้อหรือการยกระดับฐานะของครอบครัว เริ่มมีเวลาว่างและหยุดพักผ่อน ซื้อรถที่มีราคาแพงขึ้น และเริ่มจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม

ขอยกเว้นอันหนึ่งในเรื่องค่าใช้จ่ายคงที่คือ เด็กเมื่อเติบโตขึ้นความต้องการจะเพิ่มขึ้นมากกว่าลดลง ความต้องการเสื้อผ้า เครื่องหย่อนใจหรือของเล่นของเด็ก จะมีความซับซ้อนยิ่งขึ้น และจะเพิ่มขึ้นอย่างมากสำหรับค่าใช้จ่ายในการศึกษา ค่าใช้จ่ายหลักอีกอันหนึ่งคือ ค่ายาจะมีแนวโน้มลดลงอย่างมาก ถ้าผู้ปกครองคนใดคนหนึ่งจะลาออกจากงานนี้จะเป็นเวลาที่เหมาะสม

ขั้นที่ 5-6 ค่าใช้จ่ายของครอบครัวจะลดลงอย่างมาก รายได้ของหัวหน้าครอบครัวจะยุติด้วย การออกจากงานหรือตาย และความต้องการจะลดลงอย่างมาก ครอบครัวได้สมบัติหลักๆ เอาไว้แล้วการซื้อส่วนมากจะเป็นแบบซื้อมาเปลี่ยนของเก่า รูปแบบอาจย้ายไปอยู่บ้านที่หลังเล็กกว่าเดิม กำจัดรถออกไปเหลือ 1 คัน และจำกัดการกิน และกิจกรรมในการหย่อนใจมากขึ้น ข้อยกเว้นอันหนึ่งคือ ที่ลดลงในตอนแรกๆ ของชีวิตนั้นจะเพิ่มขึ้นอีกเมื่ออายุมากขึ้น

ความสำคัญของครอบครัวต่อพฤติกรรมการบริโภค

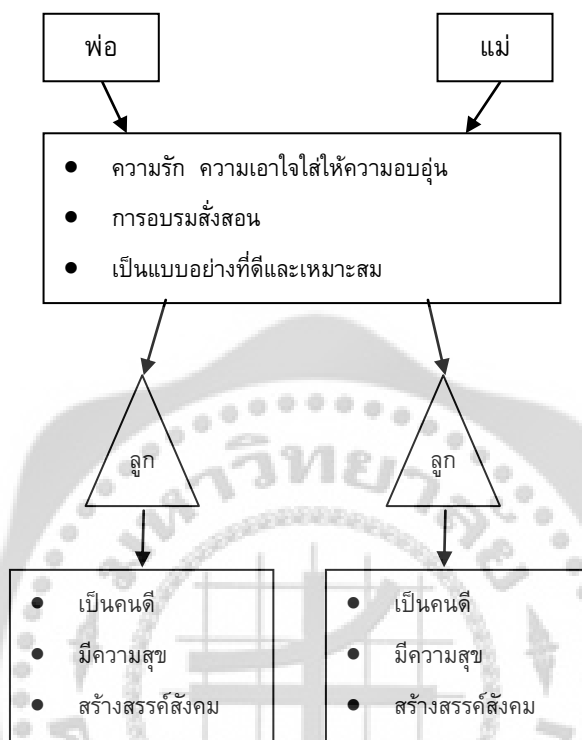
ชิฟแมน; และคานัค (1991: 312) กล่าวว่า ครอบครัวนั้นมีอิทธิพลเป็นอย่างยิ่งต่อการตัดสินใจของสมาชิกในครอบครัวต่อการเลือกบริโภค การมีปฏิสัมพันธ์กันของสมาชิกในครอบครัวจะส่งผลต่อการพิจารณาคุณค่า ทัศนคติ และพฤติกรรม

วารารณ์ ตระกูลสฤษดิ์ (2549: 43 - 44) ครอบครัวเป็นการรวมตัวของบุคคลที่มีความรัก ความผูกพัน มีปฏิสัมพันธ์ ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ครอบครัวเป็นสถาบันสังคมที่เล็กที่สุดแต่เป็นสถาบันที่มีความสำคัญที่สุด เพราะเป็นหน่วยสังคมแรกที่หล่อหลอมชีวิตคนในครอบครัวให้การเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน ครอบครัวเป็นแหล่งผลิตคนเข้าสู่สังคม สังคมจะดีมาน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับครอบครัว เพราะครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่ทำให้การอบรมสั่งสอน หล่อหลอมพฤติกรรม การกระทำความผิด ความรู้สึก เรียกโดยรวมว่า ช่วยหล่อหลอมบุคลิกภาพ สร้างและพัฒนาคุณภาพของมนุษย์ในสังคม

สังคมไทยในอดีต สภาพความเป็นอยู่ของครอบครัวจะมีความใกล้ชิดสนิทสนม มีความผูกพัน มีสัมพันธ์ภาพแน่นแฟ้น มีความเคารพนับถือ ให้ความช่วยเหลือ ดูแลกันอย่างทั่วถึง มีการติดต่อไปมาหาสู่หมุ่ญาติพี่น้องสม่ำเสมอ ครอบครัวส่วนขยาย (Extended Family) คือเป็นครอบครัวใหญ่ ที่ประกอบไปด้วยญาติพี่น้องของสามีภรรยา เช่น พี่ ป้า น้า อา ปู่ ย่า ตา ยาย อยู่ร่วมในครอบครัวด้วย

ปัจจุบันความเปลี่ยนแปลง ส่งผลทำให้สภาพครอบครัวไทยในอดีตเปลี่ยนแปลงไป เช่นเดียวกัน กล่าวคือ ครอบครัวส่วนใหญ่ในปัจจุบันจะเป็นครอบครัวเดี่ยว (Nuclear Family) จะมีเฉพาะสามี ภรรยา บุตร และอาจมีผู้ช่วยทำงานบ้าน พ่อแม่ลูก ไม่ค่อยมีความใกล้ชิดกันมากนัก เพราะต้องออกไปหารายได้นอกบ้านมาช่วยเจือจุนครอบครัว ต้องจ้างคนอื่นเลี้ยงลูก หรือให้ญาติดูแล หรือต้องฝากเข้าโรงเรียนก่อนวัยเรียน การไปมาหาสู่กับญาติพี่น้อง ซึ่งแสดงถึงความเคารพนับถือผู้ใหญ่ก็ไม่เหมือนเดิม สิ่งแวดล้อมภายนอก คือ “กลุ่มเพื่อนมีความสำคัญมากกว่าครอบครัว” ถ้าได้ไปเข้ากับกลุ่มเพื่อนไม่ดี เป็นคนเลวร้าย ปัญหาอื่นๆ อาจตามมา เช่นติดการพนัน ยาเสพติด ซ่องโจร สำส่อนทางเพศ ก่ออาชญากรรม ฯลฯ สภาพเช่นนี้เกิดขึ้นสะท้อนให้เห็นถึง “ความล้มเหลวของสถาบันครอบครัว” ซึ่งสาเหตุประการหนึ่ง คือความแตกแยกของพ่อแม่ ในการครองชีวิตคู่ ความไม่สนใจดูแลลูก การทุ่มเทให้กับการทำมาหากิน หรือสิ่งอื่นๆ มากกว่าลูก สิ่งต่างๆ เหล่านี้ทำให้เด็กในครอบครัวรู้สึกขาดความมั่นคง ความรัก ขาดความอบอุ่น และขาดรูปแบบที่เหมาะสมที่จะยึดเป็นแนวทางได้ ทำให้เด็กมีโอกาสรายต่อการเดิน “หลงทางชีวิต” ดังนั้น

ครอบครัวจึงเป็นกลุ่มของสถาบันสังคมที่สำคัญที่สุดในการสร้างฐานอนาคตให้กับมวลสมาชิก ซึ่งสมาชิกของครอบครัวจะมาเป็นสมาชิกของสังคมต่อไป อาจเขียนเป็นแผนภาพของครอบครัวที่และผลกระทบต่อสังคม ได้ดังภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 แผนภาพของครอบครัวและผลกระทบต่อสังคม

ที่มา: วราภรณ์ ตระกูลสุษดี. (2549). *จิตวิทยาการปรับตัว*. หน้า 43.

จะเห็นได้ว่าครอบครัวเป็นรากฐานที่สำคัญของสังคม ถ้าครอบครัวเข้มแข็ง อยู่ได้อย่างมีความสุขดีมีความสุขตามอัตภาพของแต่ละครอบครัว พ่ออยู่พอกิน และมืออยู่มีกิน ครอบครัวก็จะสร้างสมาชิกของครอบครัวที่ดีมีคุณภาพต่อสังคม

ความหมายและการวัดการควบคุมตนเอง

เทคนิคการควบคุมตนเอง (Self-Control) นั้น ได้มีการเรียกชื่อไว้หลายลักษณะคือการเปลี่ยนแปลงตนเอง (Self-Change) การจัดการตนเอง (Self-Management) การปรับตนเอง (Self-Modification) การกำกับตนเอง (Self-Regulation) และการบำบัดการบริหารพฤติกรรมตนเอง (Self-Administered Behavior Theory) ซึ่งแม้ว่าจะมีชื่อเรียกแตกต่างกัน แต่กระบวนการที่สำคัญของเทคนิคเหล่านี้คือ บุคคลจะเป็นผู้ดำเนินการในปรับพฤติกรรมด้วยตนเองทั้งหมด ทั้งการเลือกเป้าหมายตลอดจนวิธี ดำเนินการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้น (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต).

2543: 328) การไม่รู้จักรับควบคุมตนเองโดยปล่อยให้ความต้องการดำเนินไปอย่างสุดขีด แสดงให้เห็นถึงสภาวะของการขาดคุณธรรมในการยับยั้งความต้องการ (ชเนศ วงศ์ยานนาวา. 2550: 15) ดังนั้น ความพอเพียงจะมีไม่ได้ถ้าไม่รู้จักรับควบคุมตนเอง การควบคุมตนเองจะนำพาให้มนุษย์ดำรงอยู่ได้อย่างสมานฉันท์และมีความยุติธรรม

ความหมายของการควบคุมตนเอง

แคชดิน (Kazdin. 2000: 303) ได้ให้ความหมายของการควบคุมตนเองว่า การควบคุมตนเอง หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ตนเองต้องการ และเป็นสิ่งที่พิจารณาตัดสินใจเลือกด้วยตนเอง

คอมเมียร์ และคอมเมียร์ (ประเทือง ภูมิภักทราคม. 2540: 326; อ้างอิงจาก Comier; & Comier. 1979. *Interviewing, Strategies for Helpers: A Guide to Assessment, Treatment, and Evaluation.* p. 230) อธิบายว่า การควบคุมตนเอง คือ กระบวนการที่บุคคลใช้วิธีการใดวิธีการหนึ่งหรือหลายวิธีร่วมกัน จากพฤติกรรมที่พึงประสงค์เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์

สกินเนอร์ (ประเทือง ภูมิภักทราคม. 2540: 326; อ้างอิงจาก Skinner. 1953: 230) ให้ความหมายของการควบคุมตนเอง คือ ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมตนเอง เพื่อให้ได้รับผลกระทบตามที่ตนต้องการ

ประภาเพ็ญ สุวรรณ; และสวิง สุวรรณ (2536: 193) ให้ความหมายของการควบคุมตนเอง หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะละเว้นจากการทำพฤติกรรมบางอย่าง เช่น รับประทานอาหารมากเกินไป ดื่มสุรา สูบบุหรี่ หรือแสดงออกของอารมณ์ที่ไม่เหมาะสม

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2547: 7) อธิบายว่า การควบคุมตนเอง หมายถึง การบังคับตนเอง การปรับปรุงตนเอง หรือการจัดระเบียบพฤติกรรมบางชนิดของตนเอง เพื่อเป้าหมายให้มีพฤติกรรมใหม่ที่นำปรารถนา เพิ่มปริมาณพฤติกรรมนั้นๆ และอนุรักษ์พฤติกรรมที่ดีมีประโยชน์ ตลอดจนการลดหรือขจัดพฤติกรรมเดิมที่ไม่นำปรารถนาให้หมดไปจากบุคคล โดยการจัดการของตนเอง และไม่ต้องพึ่งการควบคุมบังคับจากผู้อื่น ซึ่งการที่บุคคลจะควบคุมตนเองได้ จะต้องมียุติประสงค์บางอย่างในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเกิดขึ้นก่อนเสมอ

ปรารค์ทอง อภิปุทธิกุล (2550: 28) การควบคุมตนเอง คือ การที่บุคคลได้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองให้เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์โดยบุคคลนั้นเป็นผู้กำหนดเงื่อนไขควบคุมพฤติกรรมของตน และเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง ซึ่งขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของผลกรรมของแต่ละพฤติกรรมนั้น

เยาวเรศ สุมน (บัวคำ แก้วอุดม. 2550: 3 226; อ้างอิงจาก เยาวเรศ สุมน. 2542: 12) กล่าวว่า การควบคุมตนเองเป็นวิธีการที่พึงประสงค์ที่สุดของการปรับพฤติกรรม เป็นความสามารถของบุคคลในการกำหนดตนเองเพื่อให้ได้รับผลดีตามที่ตนต้องการ หรือหลีกเลี่ยงสิ่งไม่ดีอันอาจเกิดขึ้นกับตนเอง

วัตสัน และธาร์พ (จันทรา เชาว์วิทยา. 2545: 13; อ้างอิงจาก Watson; & Tharp. 1972: 73) ได้กล่าวว่า การควบคุมตนเองเป็นวิธีที่สามารถนำมาใช้ในการลดพฤติกรรมที่เบี่ยงเบน

บิวต์ คำ แก้วอุดม (2550: 36) กล่าวว่า การควบคุมตนเอง หมายถึง วิธีการที่พึงประสงค์เพื่อต้องการปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของตนเอง เมื่อเผชิญกับสถานการณ์ต่างๆ ให้เกิดพฤติกรรมที่ดีขึ้น โดยใช้ความอดทนและการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลเพื่อให้ได้รับผลดีตามที่ตนต้องการ และหลีกเลี่ยงสิ่งไม่ดีอันอาจเกิดขึ้นกับตนเอง และเป็นความสามารถของบุคคลในการควบคุมอารมณ์ ความรู้สึก และการกระทำไปในทิศทางที่ถูกต้อง

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2526: 145) การควบคุมตนเอง หมายถึง การควบคุมพฤติกรรม โดยที่เลือกเป้าหมาย และกระบวนการการที่จะนำไปสู่เป้าหมายนั้นได้ด้วยตนเอง

ผจงจิต อินทสุวรรณ; และคนอื่นๆ (2548. 10) ได้ให้ความหมายว่า การควบคุมตนเอง หมายถึง การที่บุคคลสามารถควบคุมความคิด ความรู้สึก และการกระทำของตนเอง และแนวโน้มในการกระทำให้เป็นไปในแนวทางที่พึงประสงค์ โดยตระหนักถึงผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตแก่ตนเอง สังคม ประเทศชาติ

แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐานของการควบคุมตนเอง

1. การควบคุมตนเองตามทฤษฎีจิตวิทยาวิเคราะห์ของซิกมันด์ ฟรอยด์

ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Theory) ซึ่งฟรอยด์เป็นผู้สร้างขึ้นนี้มีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเองของบุคคลก็คือ ฟรอยด์ อธิบายว่ามนุษย์เกิดมาพร้อมแรงกระตุ้นแรงขับตามธรรมชาติ ซึ่งสามารถทำลายบุคคลและสังคมได้ หากไม่มีการควบคุมที่ดี ซึ่งก็จะนำไปสู่พฤติกรรมเบี่ยงเบนออกนอกกรอบปทัสสถานของสังคม ฟรอยด์ ได้แบ่งบุคลิกภาพของบุคคลออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ จิตไร้สำนึก (Id หรือ Lilodo) ตัวเราที่อยู่ในจิตสำนึก (Ego) หรือ Self และมโนธรรม (Superego)

ในส่วนที่เป็นจิตไร้สำนึก ฟรอยด์อธิบายว่า คนเราเกิดมาพร้อมด้วยจิตใจที่เต็มไปด้วยกิเลสหรือความปรารถนา ซึ่งจัดว่าเป็นแรงผลักดันภายในตัวสำคัญที่ชี้แนะให้บุคคลกระทำสิ่งที่ตนปรารถนาซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อตนเองและสังคมได้ ถ้าสิ่งที่ปรารถนานั้นไม่ได้อยู่ในท่ามกลางธรรมเนียม สำหรับส่วนที่เป็นตัวเราที่ได้รับการขัดเกลาให้พ้นจากสภาพที่อยู่ในจิตไร้สำนึกนั้น จัดเป็นส่วนที่ได้ผ่านการอบรมขัดเกลาให้เรียนรู้ที่จะคิดและประพฤติอยู่ในกรอบปทัสสถานทางสังคม ตัวเราที่อยู่ในจิตสำนึกจะต้องผ่านกระบวนการอบรมขัดเกลาเพื่อให้เป็นเหมือนคนอื่นๆ แม้ว่าบุคคลผู้ถูกขัดเกลาอาจต้องฝืนใจประพฤติก่อให้เกิดความไม่พอใจในกรอบของบุคคลนั้นไปได้ ส่วนที่เป็นมโนธรรมนั้น ถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง คือ เป็นตัวแทนของกฎข้อบังคับต่างๆ ทางศีลธรรมทั้งหมด การสร้างให้เกิดความสำนึกในภาวะความเป็นมนุษย์อย่างสมบูรณ์ คือ เรียนรู้ ศีลธรรม ค่านิยม ตลอดจนเรียนรู้ว่าสิ่งใดผิดสิ่งใดถูก อะไรควรทำไม่ควรทำ ผู้ที่ได้รับการอบรมขัดเกลาเป็นอย่างดีจนเข้าใจเป้าหมายของปทัสสถานทางสังคมย่อมจะไม่กระทำหรือออกนอกกรอบนอกทาง ทั้งต่อหน้าและลับหลัง

สรุปได้ว่า ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเอง ได้ให้สาระสำคัญที่ว่า บุคคลทั่วไปจะมีแรงขับที่ภายในตนเอง ซึ่งมีลักษณะเป็นจิตไร้สำนึกซึ่งพร้อมจะแสดงออกตามความต้องการเสมอถ้าขาดการควบคุมยับยั้งเมื่อใด มนุษย์จึงจำเป็นต้องได้รับการอบรมป้อนนิสัย เพื่อจะทำให้สามารถควบคุมตนเองได้ในระดับทั่วไป ซึ่งเป็นตัวเราที่ชัดเจนที่ จะอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข แต่การพัฒนาตัวเราให้เป็นผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นผู้มีจิตใจสูง เมื่อเข้าสู่ภาวะความเป็นมนุษย์อย่างสมบูรณ์นั้น จำเป็นที่จะต้องพัฒนามโนธรรมในธรรมให้เกิดขึ้นในจิตใจ เพื่อควบคุมจิตไร้สำนึก บุคคลนั้นจึงจะสามารถพัฒนาตัวเราให้เป็นผู้มีคุณภาพทางจิตใจสูงได้

2. การควบคุมตนเองตามทฤษฎีของวอลเตอร์ ซี เร็คเลสซ์

เร็คเลสซ์ (ประภาพร คนชื่อ. 2552: 11; อ้างอิงจาก Reckless. 1943:) เชื่อว่าคนเรามีพลังที่ผลักดันจากภายในให้มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน ซึ่งอาจจะเกิดจากปัจจัยต่างๆ ภายนอก เช่น ความยากจน หรือถูกจำกัดสิทธิ เสรีภาพ ความขัดแย้ง การเข้ากันไม่ได้ การถูกควบคุม การอยู่ในสถานภาพของชนกลุ่มน้อย การถูกกีดกันจากโอกาสที่ตนพึงมี

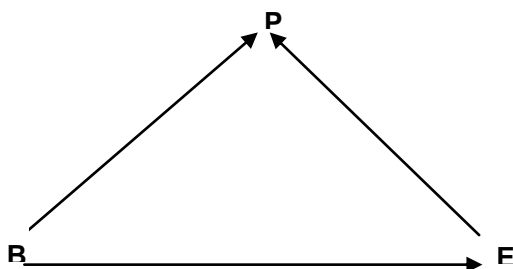
นอกจากนี้คนเรายังถูกผลักดันให้มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนจากจิตใจภายใน เช่น แรงขับแรงจูงใจ ความคับข้องใจ ความกระวนกระวายใจ ความผิดหวัง ความรู้สึกท้อแท้ ความรู้สึกเป็นปรปักษ์ต่อกัน และความรู้สึกมีปมด้อย เป็นต้น

เมื่อคนเราต้องเผชิญกับสถานการณ์และปัญหาต่างๆ อันเป็นปัจจัยผลักดันทั้งภายในและภายนอกดังกล่าว คนเราก็จะมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติสถานของสังคม อย่างไรก็ตาม เมื่อเผชิญสถานการณ์อย่างเดียวกันบางคนก็มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไป แต่บางคนสามารถควบคุมตนเองได้เป็นอย่างดี จุดนี้เองที่ทำให้เร็คเลสซ์ตั้งเป็นสมมติฐาน แล้วทำการวิจัยเด็กนักเรียนที่ครูแยกประเภทไว้ระหว่างกลุ่ม “เด็กดี” และ “เด็กเกเร” ในปี พ.ศ. 2499 เร็คเลสซ์ได้ทำการวิจัยในถิ่นที่มีปัญหาเด็กวัยรุนแรงมากที่สุดที่เมืองโคลัมบัส มลรัฐโอไฮโอในสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นการวิจัยอย่างต่อเนื่องเป็นเวลา 4 ปี ผลปรากฏว่าเด็กดีกระทำผิดเพียงร้อยละ 4 ในกลุ่มของตน แต่กลุ่มเด็กเกเรทำผิดถึงร้อยละ 39 เร็คเลสซ์จึงถือว่าเด็กมีความสามารถในการควบคุมตนเองจากภายในตนเองสูง เช่น ความเคารพตนเอง ความสำนึกในความรับผิดชอบของตนเอง แต่เด็กเกเรส่วนมากจะมีความสามารถในการควบคุมตนเองจากภายในตนเองต่ำ เช่น ไม่มีความเคารพตนเองหรือมีน้อย และมีความรับผิดชอบในตนน้อย

3. การควบคุมตนเองตามทฤษฎีของแบนดูรา

แนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของแบนดูรานั้น แบนดูรามีความเชื่อว่าพฤติกรรมของคนเรานั้น ไม่ได้เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากปัจจัยทางสภาพแวดล้อมแต่เพียงอย่างเดียว หากแต่จะต้องมีปัจจัยส่วนบุคคล (ปัญญา ชีวภาพ และสิ่งภายในอื่นๆ) ร่วมด้วย และการร่วมของปัจจัยส่วนบุคคลนั้นจะต้องร่วมกันในลักษณะที่กำหนด

ซึ่งกันและกัน (Reciprocal Determinism) กับปัจจัยทางด้านพฤติกรรมและสภาพแวดล้อม ซึ่งอาจจะเขียนได้ดังภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 เป็นการแสดงการกำหนดซึ่งกันและกันของปัจจัยทางพฤติกรรม (B) สภาพแวดล้อม (E) และส่วนบุคคล (P) ซึ่งได้แก่ ปัญญา ชีวภาพ และสิ่งภายในอื่นๆ ที่มีต่อการเรียนรู้และการกระทำ

การที่ปัจจัยทั้ง 3 ทำหน้าที่กำหนดซึ่งกันและกัน ก็ไม่ได้หมายความว่าทั้งสามปัจจัยนั้นจะมีอิทธิพลในการกำหนดซึ่งกันและกันอย่างเท่าเทียม บางปัจจัยอาจมีอิทธิพลมากกว่าอีกบางปัจจัย และอิทธิพลของปัจจัยทั้ง 3 นั้น ไม่ได้เกิดขึ้นพร้อมๆ กัน หากแต่ต้องอาศัยเวลาในการที่ปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งจะมีผลต่อการกำหนดปัจจัยอื่นๆ

วิธีการควบคุมตนเอง

กระบวนการควบคุมตนเองกระบวนการที่ใช้ในการควบคุมตนเองนั้น ซอเรนเซนและมาโฮนี (นิตยาภรณ์ ด้วงเรือง 2540: 24; อ้างอิงจาก Thoresen; & Mahoney. 1974: 16-22) ได้กล่าวว่ามีกระบวนการที่สำคัญในการควบคุมตนเองอยู่ 2 ประการ ได้แก่

1. การควบคุมสิ่งเร้า (Stimulus Control)

การควบคุมสิ่งเร้า เป็นการเปลี่ยนแปลงสิ่งเร้า เพื่อให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม โดยการเปลี่ยนแปลงสิ่งเร้าที่เคยกระตุ้นให้บุคคลเกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เพื่อให้บุคคลเรียนรู้แสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมภายใต้สภาพสิ่งเร้าที่เหมาะสม โดยอาศัยหลักการที่ว่าเมื่อบุคคลเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการณ์สิ่งเร้าที่เกิดขึ้นก่อนกับพฤติกรรมได้แล้ว สิ่งเร้าจะเป็นตัวนะให้บุคคลแสดงพฤติกรรม แต่ถ้าไม่มีการเสนอสิ่งเร้า พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมนั้นจะเกิด ขณะเดียวกันเมื่อบุคคลสามารถเชื่อมโยงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม กับสิ่งเร้าที่จัดสภาพขึ้นใหม่ หรือเปลี่ยนแปลงใหม่สิ่งเร้านั้นก็จะเป็นตัวนะให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม ด้วยหลักการดังกล่าวจึงสามารถลดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของบุคคล โดยการลดความถี่ของสิ่งเร้าที่เป็นตัวนะหรือที่เป็นปัญหา เป็นการลดกำลังของตัวนะ บุคคลจึงอาจใช้วิธีที่ไม่อยู่ในสภาพสิ่งเร้าที่เป็นตัวนะให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหา

วิธีการควบคุมสิ่งเร้า จึงเป็นวิธีการหนึ่งที่มีประสิทธิภาพที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ หรือลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ทั้งยังมีผลช่วยให้บุคคลสามารถเรียนรู้ได้ดีขึ้น และควบคุมพฤติกรรมที่จะเกิดขึ้นได้ (ประทีป จินฉ่ำ. 2540: 205; อ้างอิงจาก Watson; & Tharp. 1972. *Self-Directed Behavior: Self-Modification for Personal Adjustment*)

2. การควบคุมผลกรรม (Self-Presented Consequence)

ทอเรนเซนและมาโฮนี (นิตยาภรณ์ ต่วงเรือง 2540: 24; อ้างอิงจาก Thoresen; & Mahoney. 1974) อธิบายว่า การควบคุมผลกรรม เป็นการให้ผลกรรมหลังจากที่บุคคลได้แสดงพฤติกรรมเป้าหมายแล้ว ซึ่งผลกรรมนี้อาจเป็นการเสริมแรงตนเอง (Self-Reinforcement) เมื่อกระทำพฤติกรรมที่เหมาะสม หรือการลงโทษตนเอง (Self-Punishment) เมื่อกระทำพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมได้ แต่การลงโทษตนเองนั้น มีลักษณะเป็นสิ่งที่ไม่พึงปรารถนาจึงเป็นการยากที่บุคคลจะนำไปปฏิบัติทางอารมณ์ได้ (โสภิตา ลีวัฒนาพันธ์. 2538: 18; อ้างอิงจาก Comier; & Comier. 1979. *Interviewing, Strategies for Helpers: A Guide to Assessment, Treatment, and Evaluation*. p.50)

ความสำคัญของการควบคุมตนเอง

บริคแฮม (ประเทือง ภูมิภัทราคม. 2540: 326; อ้างอิงจาก Brigham. 1972. pp. 263 – 267) อธิบายว่า การควบคุมตนเองที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม มีลักษณะสำคัญ คือ การควบคุมตนเองเป็นความสามารถของบุคคลที่จะควบคุมพฤติกรรมของตนเอง โดยเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมใหม่ และเมื่อบุคคลเรียนรู้ที่จะควบคุมพฤติกรรมของตนได้แล้ว ผลที่เกิดขึ้นคือ ทั้งพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อมก็เปลี่ยนแปลงไปด้วย นอกจากกระบวนการควบคุมจากภายนอก เพราะลักษณะพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของผู้ถูกปรับพฤติกรรมนั้น บางอย่างสามารถสังเกตเห็นได้ แต่บางพฤติกรรมที่เป็นปัญหา หรือในสถานการณ์ทั่วไป ผู้ปรับพฤติกรรมก็ไม่สามารถตามไปสังเกตเห็นได้ เช่น พฤติกรรมการรับประทานอาหารมากกว่าปกติ พฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ การย่ำคิดย่ำทำ ความกลัว เป็นต้น พฤติกรรมเหล่านี้สังเกตได้ยากกว่าบุคคลอื่น

ความหมายและการวัดการรู้เท่าทันสื่อ

ประโยชน์จากสังคมอุตสาหกรรมทำให้มนุษย์มีสภาพความเป็นอยู่สะดวกสบายมากขึ้น จากการที่มีผู้คิดค้นประดิษฐ์อุปกรณ์ข้าวของเครื่องใช้ต่างๆ ขึ้นใช้ในชีวิตประจำวันที่เราเรียกว่าเทคโนโลยี ขณะเดียวกันสิ่งนี้ก็กลายเป็นปัจจัยที่ทำให้พฤติกรรมของมนุษย์เปลี่ยนแปลงไปในการดำเนินชีวิตประจำวันมีการนำเอาเทคโนโลยีและของสำเร็จรูปเข้ามาช่วยทุ่นแรงมากมาย แม้แต่งานง่ายๆ ในบ้าน ทำให้เด็กขาดประสบการณ์ตรง ขาดโอกาสในการเรียนรู้การทำงานที่จะช่วยเหลือตัวเองในขั้นพื้นฐาน เช่น การทำความสะอาด การล้างจาน การซักผ้า การหุงหา

อาหาร ถ้ามองในด้านดีของการพึ่งพาเทคโนโลยีก็คือ มันช่วยอำนวยความสะดวก และรวดเร็วในสังคมที่รีบเร่ง มีการแข่งขันกันสูง แต่ในส่วนของผลเสียที่ตามมาคือ ได้ส่งผลให้เด็กๆ เติบโตโดยเป็นคนที่ขาดความปราณีต ละเอียดย รอบคอบ ไม่อดทน ขาดทักษะในการทำงานและในการแก้ปัญหา

หากเราเสพ เราบริโภคสิ่งเหล่านี้มากเกินไป ด้วยค่านิยมคลั่งไคล้ของนอก ด้วยความคิดผิดๆ ว่า การเป็นคนทันสมัยต้องใช้ของไฮเทค จึงพบเห็นว่าแม้แต่เด็กมัธยมยังพกพามือถือ พวกเขาจึงเป็นแต่ผู้บริโภค มิใช่ผู้ผลิต ความหายหน้าจะเกิดขึ้นกับเด็ก กับสังคมได้อย่างแน่นอนจากการเพาะนิสัยฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย ทำตัวอวดรวย ปล่อยจิตใจให้หลงไหลตกเป็นทาสของวัตถุ โดยไม่รู้ว่ากำลังเดินไปติดกับดักของความยากจน เพราะเบื้องหลังของการได้สิ่งเหล่านี้มาพ่อแม่บางคนต้องไปกู้หนี้ยืมสินมาปรนเปรอลูก เพื่อลูกจะได้ไม่น้อยหน้าเพื่อนฝูง และหารู้ไม่ว่าประเทศชาติ เสียดุลการค้ากับต่างชาติมหาศาล (อุษา จารุสวัสดิ์. 2544: 5-7) นอกจากนี้แล้วพัฒนาการในด้านเทคโนโลยีการสื่อสารมีความเจริญก้าวหน้าอย่างมากจนได้ชื่อว่า ยุค IT ยุคสารสนเทศ ยุคโลกาภิวัตน์ หรือยุคโลกไร้พรมแดนความเจริญนี้จะช่วยให้การติดต่อสื่อสารมีความสะดวกรวดเร็วทันใจ โทรศัพท์กลายเป็นสื่อที่ธรรมดาไปเสียแล้ว แต่สิ่งใดก็ตามที่มีคุณอนันต์ก็ย่อมมีโทษมหันต์ได้เช่นกัน ถ้าผู้เสพผู้บริโภคไม่ตั้งอยู่ในความพอดี ไม่รู้จักตัวเองว่าเป็นใคร อยากมีอยากใช้โดยไม่มีความจำเป็น ตกเป็นทาสของเทคโนโลยี มีความสนุกสนานเพลิดเพลิน รู้สึกเท่โก้เก๋ ที่ได้มีได้ใช้ได้เป็นเจ้าของอุปกรณ์ไฮเทค แต่การใช้ที่ขาดการควบคุม ขาดความระมัดระวังก็อาจจะนำพิษมาสู่ตัวผู้ใช้ได้

ความหมายของการรู้เท่าทันสื่อ

พรทิพย์ เย็นจะบก; และคนอื่นๆ. (2547: 19) กล่าวว่า Media Literacy หรือการรู้เท่าทันสื่อ นั้นเป็นคำศัพท์ที่เกิดขึ้นในประเทศแคนาดาและใช้แพร่หลายในประเทศสหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่น โดยสื่อมีความสำคัญในแทบทุกด้านของชีวิต เพราะทุกวันนี้เราอาศัยอยู่ในสังคมโลกที่มีสื่อเป็นตัวกลาง ความคิด ความรู้ ค่านิยม และประสบการณ์ใหม่ เรามักได้รับมาจากสื่อ สื่อผลิตข้อมูลและเรื่องราวต่างๆ ออกมาเป็นชุดๆ ส่วนเราก็บริโภคสิ่งเหล่านั้นเข้าไปทุกวัน ดังนั้นจะเห็นได้ว่าสื่อมีอิทธิพลอย่างมากต่อตัวเราและสังคม

อุณาโลม จันทรรุ่งมณีกุล. (2549: 63) ได้อธิบายว่า การรู้เท่าทันสื่อ คือความสามารถในการวิเคราะห์ วิจาร์ณ ประเมินค่าสื่อ ยิ่งไปกว่านั้น คือ ความสามารถในการเข้าถึงสื่อ เทคโนโลยีและนำเสนอสื่อในแบบฉบับของตนเอง สามารถผลิตสื่อเพื่อการสื่อสารได้หลากหลายรูปแบบ การรู้เท่าทันสื่อยังหมายถึงกิจกรรมทางด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะในการวิเคราะห์ วิจาร์ณและโอกาสในการเข้าถึงสื่อ

บาราน (Baran. 2003: 50) ให้ความหมายของคำว่า Media Literacy ไว้ในหนังสือ Introduction to Mass Communication: Media literacy and Culture ว่าเป็นความสามารถที่จะเข้าใจและใช้การสื่อสารรูปแบบต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

รูบิน (Baran. 2003: 51; citing Rubin.) กล่าวว่า Media Literacy คือ ความเข้าใจเกี่ยวกับแหล่งข้อมูล และเทคโนโลยีของสื่อสาร ซึ่งเป็นรหัสที่ถูกใช้ในรูปของข้อความที่ถูกผลิตออกมา และใช้ในการเลือก การตีความ และผลกระทบของข้อความ

ชูชุกิ (พรทิพย์ เย็นจะบก. 2547: 63; อ้างอิงจาก Suzuki. 2002.) การรู้เท่าทันสื่อ คือ การวิเคราะห์ วิจัย และประเมินค่าสื่อ

ดังนั้น การรู้เท่าทันสื่อ หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการวิเคราะห์ วิจัย ประเมินค่าสื่อ และเลือกรับข้อมูล และนำมาใช้โดยรู้ถึงคุณประโยชน์ของสื่อทั้งหนังสือพิมพ์ วิทยุ อินเทอร์เน็ต นิตยสาร และเหมาะสมกับชีวิตประจำวันของนักเรียน

ความสำคัญของการรู้เท่าทันสื่อ

สสส. (พรทิพย์ เย็นจะบก; และคนอื่นๆ. 2547: 63; อ้างอิงจาก สสส. 2548: 63) การรู้เท่าทันสื่อ คือ การเสริมพลังให้ประชาชนสามารถอธิบายคุณค่า และทัศนคติของตนเอง ให้มีส่วนร่วมในสังคมในฐานะพลเมือง และสามารถใช้อสื่อเพื่อจุดประสงค์ในการสื่อสารของตนเองได้ และนอกจากนี้แล้ว สื่อทุกชนิดโฆษณาให้เห็นถึงค่านิยมและวิถีชีวิต สื่อจะชี้แนะ โดยอาจแสดงออกอย่างชัดเจน หรือไม่ก็แสดงนัยถึงสารเชิงอุดมคติ

ชูชุกิ (พรทิพย์ เย็นจะบก; และคนอื่นๆ. 2547: 63; อ้างอิงจาก Suzuki. 2002.) กล่าวว่า เป้าหมายของการรู้เท่าทันสื่อก็คือการเสริมพลังให้ประชาชนสามารถอธิบายคุณค่าและทัศนคติของตนเอง เราควรและจำเป็นต้องนำหลักการของการรู้เท่าทันสื่อมาวิเคราะห์เทคนิคและเนื้อหาของสื่อต่างๆ ที่อยู่ในชีวิตประจำวันของทุกคน เช่น ตำรา ป้ายโฆษณา ข่าวทางวิทยุ เพลงสำหรับเด็ก แบบของเสื้อยืด เกมคอมพิวเตอร์ แมกกาซีน ครอบครั้ว ความสุขสบายทางกาย นอกจากนี้แล้วยังกล่าวเพิ่มเติมอีกว่า สื่อทุกชนิดโฆษณาให้เห็นถึงค่านิยมและวิถีชีวิต สื่อจะชี้แนะ โดยอาจแสดงออกอย่างชัดเจน หรือไม่ก็แสดงโดยนัยถึงสารเชิงอุดมคติเกี่ยวกับประเด็นต่างๆ เช่น ธรรมชาติของการมีชีวิตที่ดี ความดีงามของระบบบริโภคนิยม บทบาทของสตรี การยอมรับในอำนาจหน้าที่ และการรักษาตัวอย่างไม่มีข้อสงสัย

คริส และพอตเตอร์ (Baran. 2003: 51; citing Christ; & Potter.) กล่าวว่า หากเรามีความรู้เท่าทันสื่อในระดับดี ก็เท่ากับว่าเราจะมีทางเลือกมากขึ้นในการตีความสารต่างๆ และจะนำไปสู่อำนาจในการควบคุมความเชื่อ และพฤติกรรมส่วนตัวได้ด้วย ตรงกันข้ามบุคคลที่มีความรู้เท่าทันสื่อน้อย เปรียบเสมือนกับอยู่ในโลกที่ปิด ถูกบังคับให้ยอมรับแก่นค่านิยมที่ถูกครอบงำในสังคม โดยไม่เคยตั้งคำถามเกี่ยวกับ ค่านิยม ความเชื่อ และการตีความผ่านสื่อเลย

หลักการเบื้องต้นของการรู้เท่าทันสื่อ

เมื่อปี 1987 กลุ่มครูจาก Ontario Association for Media Literacy (AML) ได้ร่างแนวคิดหลัก (Key Concepts) ของการรู้เท่าทันสื่อ เพื่อเสนอต่อรัฐบาลเมืองออนตาริโอ แคนาดา

ซึ่งถือเป็นฉบับหลัก Media Literacy Resource Guide นับแต่นั้นมา (อุณาโลม จันทร์รุ่งมณีกุล. 2549: 4-10) ดังนี้

1. สื่อทั้งหลายล้วนแล้วแต่เป็นการประกอบสร้าง (All media are constructions.) ข้อนี้ถือว่าเป็นแนวคิดที่มีความสำคัญมากที่สุด ตามแนวคิดนี้ สื่อไม่ได้สะท้อนความเป็นจริงของโลกภายนอกแบบเรียบง่าย แต่ทว่า สื่อได้สร้างมันขึ้นอย่างประณีต และเป็นผลของปัจจัยหลายอย่างประกอบกัน เช่น เทคนิคพิเศษ มุมกล้อง สี แสง ฉะนั้นการรู้เท่าทันสื่อ ก็คือ การรื้อถอน (Deconstructing) การประกอบสร้างเหล่านี้ออกมา เช่น แยกเทคนิควิธีการออกจากเนื้อหา เพื่อดูว่าเมื่อรื้อถอนส่วนประกอบเหล่านี้ออกมาแล้ว แต่ละส่วนส่งผลอย่างไรต่อผู้ชมบ้าง

2. สื่อสร้างภาพความเป็นจริง (The media construct reality.) การที่พวกเรามีภาพต่าง ๆ หรือเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ในโลกนั้นเป็นเพราะเราได้เห็นสิ่งเหล่านั้นจากสื่อ ซึ่งถูกสร้างขึ้น ถูกตีความและสรุปโดยสื่อ ดังนั้นสื่อจึงเป็นแหล่งสร้างภาพความเป็นจริงที่สำคัญ

3. ผู้รับสารสามารถต่อรองความหมายของสื่อ (Audiences negotiate meaning in media) แม้ว่าสื่อจะถ่ายทอดภาพใดออกมา แต่ผู้รับสารก็จะมีภาพในใจของตนเองอยู่แล้ว ก่อนที่จะรับภาพหรือความหมายต่าง ๆ จากสื่อ ซึ่งเป็นกระบวนการ “แรงงาน” กระบวนการดังกล่าวขึ้นกับความต้องการส่วนตัว ความพึงพอใจ ปัญหาที่เผชิญในแต่ละวัน เชื้อชาติ เพศ วัฒนธรรม จุดยืนศีลธรรม และปัจจัยอื่นๆ

4. สารมีนัยของธุรกิจการค้าแอบแฝงอยู่ (Media messages have commercial implications) การรู้เท่าทันสื่อมุ่งที่จะสนับสนุนผู้รับสารให้พิจารณาถึงอิทธิพลทางการค้าที่มีอยู่ในสื่อ และพิจารณาว่ามันถูกนำเสนอและเผยแพร่ออกไปอย่างไร การผลิตสื่อส่วนใหญ่คือธุรกิจ ฉะนั้นจึงต้องการกำไรหรือกำไรในสื่อหรือเจ้าของสื่อและการควบคุม จึงถือเป็นหัวใจสำคัญที่ต้องพิจารณา เพราะมีเพียงคนกลุ่มเล็กๆ หรือบุคคลไม่กี่คนเท่านั้นที่ควบคุมสื่อเหล่านั้น

5. สารในสื่อเต็มไปด้วยอุดมการณ์และค่านิยม (Media messages contain ideological and value messages.) สื่อทุกสื่อล้วนนำเสนอวิถีการดำเนินชีวิตและคุณค่า เช่น สื่อกระแสหลักที่มักจะถ่ายทอดค่านิยมว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อมเกี่ยวกับชีวิตที่ดีและบริโภคนิยม (Consumerism) บทบาทของสตรี (เช่น การเป็นกุลสตรี) การยอมรับในอำนาจต่างๆ และค่านิยมชายเป็นใหญ่ (patriotism) โดยไม่ตั้งคำถามใดๆ กับค่านิยมเหล่านี้

6. มีนัยทางการเมืองและสังคมในสื่อ (Media messages contain social and political implications.) สื่อมีอิทธิพลสูงมากในทางการเมือง และสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เช่น โทรทัศน์สามารถมีอิทธิพลอย่างใหญ่หลวงต่อการเลือกตั้งและภาพพจน์ของผู้รับสมัครเลือกตั้ง สื่อยังได้ดึงเราเข้ามาเกี่ยวข้องกับการตระหนักถึงสิทธิของพลเมือง การแพร่ระบาดของโรคเอดส์ ทำให้เราตระหนักถึงประเด็นระดับชาติและเหตุการณ์ต่างๆ ในโลกจนกลายเป็นโรคที่มาร์แชลล์ แมคลูฮาน เรียกว่า “Global village”

7. รูปแบบและเนื้อหาของสื่อมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับความหมายที่ถ่ายทอด (Form and closely related in media messages.) ดังที่ มาร์แชลล์ แมคลูฮาน กล่าวได้ว่า สื่อแต่ละประเภทจะมีไวยากรณ์และรหัสการสื่อสารในแบบฉบับของตนเอง เช่น หนังสือพิมพ์ก็ใช้ภาษาเขียน ภาพนิ่ง ช่องว่าง และสื่อโทรทัศน์ใช้ภาพเคลื่อนไหว มุมกล้อง สีแสง ฉาก การแสดง แม้ว่าเราจะใช้สื่อต่างชนิดเพื่อสื่อสารเรื่องเดียวกัน แต่ความหมายที่ออกมา นั้นย่อมแตกต่างกันไปในแต่ละสื่อ

8. สื่อแต่ละชนิดมีรูปแบบทางสุนทรียศาสตร์ที่แตกต่างกันออกไป (Each medium has a unique aesthetic form.) การรู้เท่าทันสื่อมิได้หมายความว่าเพียงการดูความหมายของสาร และนัยต่างๆ ที่อยู่ในสังคมและวัฒนธรรมของเรา แต่ยังหมายถึงการรู้จักชื่นชมกับสุนทรียศาสตร์ต่างๆ ในสื่อ ฉะนั้นเราจึงควรมีความสามารถที่จะรับความพึงพอใจจากรูปแบบต่างๆ ของสื่อแตกต่างกัน

นอกจากหลักการเบื้องต้นดังกล่าวแล้ว การให้คำนิยามที่น่าสนใจ ของนักวิชาการอีกคนหนึ่งคือ วิ เจมส์ พอตเตอร์ (1998) ซึ่งอธิบายถึงความหมายของ Media Literacy ไว้ว่า การรู้เท่าทันสื่อ คือ ทักษะชุดหนึ่ง (a perspective) ที่พวกเรามีต่อสื่อ และใช้แปลความหมายที่พวกเราได้รับจากสื่อ เราสามารถสร้างทักษะชุดนี้ (การรู้เท่าทันสื่อ) ได้จากโครงสร้างความรู้ (knowledge structures) เครื่องมือ (tools) และข้อมูลดิบ (raw material)

ตอนที่ 3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา

ความเป็นกัลยาณมิตรของเพื่อนกับพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา

อรพินทร์ ชูชม; อัจฉรา สุขารมณ; และอุษา ศรีจินดารัตน์. (2549) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ปัจจัยทางจิตสังคมที่สัมพันธ์กับจิตสำนึกทางปัญญา และคุณภาพชีวิตของเยาวชนไทย กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1, ม.2, ม.3) จำนวน 1,312 คน ในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของจิตสำนึกทางปัญญา ได้รับการสนับสนุนในกลุ่มรวมและเมื่อจำแนกเพศ โดยปัจจัยทางจิตสังคม ได้แก่ การถ่ายทอดทางปัญญาสังคม-อารมณ์ของบิดามารดา การปลูกฝังอบรมทางปัญญาสังคม-อารมณ์จากทางโรงเรียน การเก็บแบบอย่างทางอารมณ์และพฤติกรรมจากเพื่อน และการควบคุมตนเองสามารถร่วมกันพยากรณ์จิตสำนึกทางปัญญาได้ร้อยละ 69 การถ่ายทอดทางปัญญา-สังคมของบิดามารดามีอิทธิพลต่อจิตสำนึกทางปัญญาของเยาวชนวัยรุ่นมากที่สุด นอกจากนี้ยังพบว่าปัจจัยทางจิตสังคมและจิตสำนึกทางปัญญา สามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมเอื้อสังคมได้ร้อยละ 60 ความสามารถในการแก้ปัญหาได้ร้อยละ 32 และคุณภาพชีวิตของเยาวชนไทยวัยรุ่นได้ร้อยละ 69 ข้อค้นพบจากการวิจัยเรื่องนี้ยังแสดงให้เห็นว่าเยาวชนวัยรุ่นหญิงมีจิตสำนึกทางปัญญาสูงกว่าเยาวชนวัยรุ่น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยเชิงสาเหตุ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเป็นกัลยาณมิตร

วารุณี พองแก้ว; และคนอื่นๆ (2550: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาอัตลักษณ์ทางเพศของเด็กวัยรุ่น ผลการศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า เด็กวัยรุ่นไทยส่วนหนึ่งได้รับการพัฒนาอัตลักษณ์ทางเพศที่ไม่มั่นคง ซึ่งอาจนำไปสู่พฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม โดยมีสาเหตุมาจากหลายปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แบบอย่างในครอบครัว การนำเสนออัตลักษณ์ทางเพศที่ไม่เหมาะสมของสื่อมวลชน อิทธิพลของสังคมบริโภคนิยมและอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน

พุทธชาติ นาคเรือง (2541: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีภาวะโภชนาการเกินมาตรฐานในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ที่มีภาวะโภชนาการเกินมาตรฐาน พบว่า อำนาจในการซื้ออาหาร รายได้ของนักเรียน และรายได้ของครอบครัวมีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหาร นอกจากนี้แล้ว ปัจจัยเสริม ได้แก่ พฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้ปกครอง การรับรู้สื่อโฆษณาและพฤติกรรมการบริโภคอาหารของเพื่อน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคอาหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอิทธิพลของครอบครัว

บำเพ็ญ วังเงิน (2541: 121) ได้ศึกษาอิทธิพลของครอบครัวที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนโรงเรียนกัณฑ์วิชัย พบว่า เกี่ยวเนื่องจากอิทธิพลที่มากครอบครัวเป็นอันดับแรก เช่น บางรายเดิมเป็นเด็กที่มีผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี มีความขยันในการทำงาน ต่อมาครอบครัวประสบปัญหาทางการเงิน บางรายครอบครัวแตกแยกกัน หรือแยกกันอยู่กับบิดามารดา หรือมาพักอยู่กับญาติ ทำให้เกิดความท้อถอยและแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ออกมา โดยส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมมี 4 ด้าน ดังนี้ 1) การแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมต่อครูอาจารย์ 2) พฤติกรรมก่อวุ่นชั้นเรียน 3) ปัญหาสุขภาพ 3) ปัญหาสุขภาพ 5) พฤติกรรมทางบุคลิกภาพ

ชมภาพ ศรีอิทยาจิต (2548: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างปัจจัยบางประการที่ส่งผลกระทบต่อทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดนครนายก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อทักษะชีวิตของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ตัวแปรที่ส่งผลมากที่สุด คือ สภาพแวดล้อมในโรงเรียน รองลงมา คือ การปรับตัว แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และสัมพันธภาพภายในครอบครัว มีค่าน้ำหนักความสำคัญ 0.394, 0.233, 0.194 และ 0.179 ตามลำดับ ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการสนับสนุนทางสังคมส่งผลกระทบต่อทักษะชีวิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีค่าน้ำหนักความสำคัญ 0.081 และ 0.079 ตามลำดับ

ไอลิน ตนสาลี (2549: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำกับตนเองในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัด

สุพรรณบุรี พบว่า ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลทางตรงด้านบวกต่อการกำกับตนเองในการเรียน คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การรับรู้ความสามารถแห่งตน และเป้าหมายในการเรียน แบบมุ่งเรียนรู้ ส่วนระดับชั้นเรียนมีอิทธิพลทางตรงด้านลบต่อการกำกับตนเองในการเรียน และพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยยังมีอิทธิพลทางอ้อมด้านบวกต่อการกำกับตนเองในการเรียน โดยส่งผ่านไปทางการรับรู้ความสามารถแห่งตนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเอง

สาวิตรี เข้าใจการ (2549: บทคัดย่อ) ได้ศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการคิดหาเหตุผลตรรกศาสตร์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 พบว่า ปัจจัยเชิงสาเหตุทั้ง 6 ปัจจัย ได้แก่ อายุ การเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ความใฝ่รู้ การตระหนักรู้ตนเอง การควบคุมตนเอง และความสามารถทางภาษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการคิดหาเหตุผลตรรกศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกค่า และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.09-0.62

กรภัทร วรเชษฐ์ (2548: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ ส่งผลต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่สร้างขึ้นนั้น สามารถอธิบายความแปรปรวนของลักษณะมุ่งอนาคตของ นักเรียนได้ร้อยละ 56 โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงสูงสุดคือ ทศนคติต่อการเรียนรู้ รองลงมาคือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การรับรู้ความสามารถของตนเอง การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผล การรับ ข่าวสารจากสื่อมวลชน การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ มากเกินไป

ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมสูงสุด คือ การควบคุมตนเอง รองลงมา คือ การรับรู้ ความสามารถของตนเอง การกระตุ้นทางการศึกษาจากครอบครัว บุคลิกภาพอ่อนแอ การอบรม เลี้ยงดูแบบมีเหตุผล การรับข่าวสารจากสื่อมวลชน การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจมากเกินไป และเมื่อพิจารณาตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมสูงสุด คือ การควบคุมตนเอง รองลงมาคือทศนคติต่อการเรียนรู้ การรับรู้ความสามารถของตนเอง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผล การรับข่าวสารจากสื่อมวลชน การกระตุ้นทาง การศึกษาจากครอบครัว บุคลิกภาพอ่อนแอ การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และการอบรม เลี้ยงดูแบบตามใจมากเกินไป

จิรวรรณ มาทวิ (2548: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการศึกษาสาเหตุ ผลสืบเนื่อง และ แนวทางในการลดพฤติกรรมติดเกมคอมพิวเตอร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยม วัดดุสิตาราม พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมการใช้การควบคุมตนเองก่อนและหลังการใช้

การควบคุมตนเองนั้น นักเรียนมีพฤติกรรมติดเกมคอมพิวเตอร์แตกต่าง โดยมีพฤติกรรมติดเกมคอมพิวเตอร์ลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสื่อ

นพวรรณ คำอาษา (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลคุณลักษณะนักคิดเชิงอนาคตของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนในสหวิทยาเขตเบญจสิริ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลสูงสุดต่อลักษณะนักคิดเชิงอนาคต คือการรับรู้ข่าวสาร มีค่าเท่ากับ 0.14

สินีนาฏ กำเนิดเพชร (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาอิทธิพลของพฤติกรรมการเปิดรับเนื้อหาด้านวัตถุนิยมจากรายการแข่งขันชิงรางวัลผ่านสื่อโทรทัศน์ที่มีต่อค่านิยมด้านวัตถุนิยมของวัยรุ่น ในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ของโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา พบว่า การปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างของครอบครัวในเรื่องการมีพฤติกรรมเปิดรับรายการแข่งขันชิงรางวัลและเจตคติต่อวัตถุนิยมเป็นตัวแปรอิสระที่สำคัญ ร่วมทำนายนพฤติกรรมเปิดรับเนื้อหาด้านวัตถุนิยมจากรายการแข่งขันชิงรางวัลผ่านสื่อโทรทัศน์ของวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้ร้อยละ 17.80

เกศราพร บำรุงชาติ (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบสาเหตุของการรู้เท่าทันสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีระดับการคิดอย่างมีวิจารณญาณและระดับการตระหนักรู้ตนเองแตกต่างกัน พบว่า

1. นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 มีการรู้เท่าทันสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ปานกลาง โดยนักเรียนแต่ละระดับชั้น นักเรียนที่มีระดับการคิดอย่างมีวิจารณญาณกลุ่มต่ำ และกลุ่มปานกลาง นักเรียนที่มีระดับการตระหนักรู้ตนเองกลุ่มต่ำ และกลุ่มปานกลาง มีการรู้เท่าทันสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ปานกลาง ส่วนนักเรียนที่มีระดับการคิดอย่างมีวิจารณญาณกลุ่มสูง มีการรู้เท่าทันสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ปานกลางถึงค่อนข้างสูง

2. นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 มีการรู้เท่าทันสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์สูงขึ้นตามตัวแปรระดับชั้น และตัวแปรระดับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ นักเรียนที่มีระดับการตระหนักรู้ตนเองกลุ่มต่ำกับกลุ่มปานกลางมีการรู้เท่าทันสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ไม่แตกต่างกัน สำหรับปฏิสัมพันธ์ที่ศึกษาจากตัวแปรระดับชั้น การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการตระหนักรู้ตนเองแบบ 2 ปัจจัย และ 3 ปัจจัย พบว่า ไม่ส่งผลร่วมกันต่อการรู้เท่าทันสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

3. ข้อสรุปผลจากการสัมภาษณ์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีค่าความสามารถจริงของการรู้เท่าทันสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ระดับสูงสามารถขยายความคุณลักษณะของการรู้เท่าทันสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ โดยมีความรู้ ความเข้าใจ และให้คำจำกัดความคำว่า “การรู้เท่าทันสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์” ได้อย่างชัดเจน มีแนวทางปฏิบัติในการพิจารณาความน่าเชื่อถือของสิ่งโฆษณาสินค้า และมีเหตุผลในการตัดสินใจซื้อสินค้าตามสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ สำหรับปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ พบว่า การรู้เท่าทันสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ขึ้นอยู่กับการใช้

ความคิด และมีสมาธิในการรับชมสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ของตนเอง ตลอดจนผู้ปกครอง และเพื่อน
มีส่วนเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ด้วย

จากแนวคิดและงานวิจัยต่างๆ เกี่ยวกับตัวพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญา สรุปได้
ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยเชิงสาเหตุทั้งทางตรงและทางอ้อมของพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา

รายละเอียดงานวิจัย	การออกแบบ	ผลการวิจัย	ประเด็นที่ควรศึกษาต่อ
<p>1. เกศราพร บำรุงชาติ (2550)</p> <p>การศึกษาเชิงเปรียบเทียบสาเหตุของการรู้เท่าทันสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 สังกัดกรุงเทพมหานครที่มีระดับการคิดอย่างมีวิจารณญาณและระดับการตระหนักรู้ตนเองแตกต่างกัน</p> <p>ตัวแปรต้น : 1) การคิดอย่างมีวิจารณญาณ 2) การตระหนักรู้ตนเอง</p> <p>ตัวแปรตาม : การรู้เท่าทันสื่อโฆษณาสื่อทางโทรทัศน์</p>	<p>ศึกษาเชิงเปรียบเทียบสาเหตุของการรู้เท่าทันสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ที่มีระดับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และระดับการตระหนักรู้ตนเองแตกต่างกัน โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ไม่มีการซ้อนทับกันของช่วงอายุจำนวน 327 คน ซึ่งได้มาโดยการกำหนดตัวอย่างสุ่มแบบสองขั้นตอน ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามวัดการรู้เท่าทันสื่อทางโฆษณา แบบทดสอบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และแบบสอบถามวัดการตระหนักรู้ตนเอง และเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่มีค่าความสามารถจริง 0 ของการรู้เท่าทันสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ระดับสูงจำนวน 24 คน</p>	<p>1. นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 มีการรู้เท่าทันสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ปานกลาง นักเรียนที่มีระดับการคิดอย่างมีวิจารณญาณกลุ่มต่ำ และกลุ่มปานกลาง นักเรียนที่มีระดับการตระหนักรู้ตนเองกลุ่มต่ำ และกลุ่มปานกลาง มีการรู้เท่าทันสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ปานกลาง ส่วนนักเรียนที่มีระดับการคิดอย่างมีวิจารณญาณกลุ่มสูง มีการรู้เท่าทันสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ปานกลางถึงค่อนข้างสูง</p> <p>2. นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 มีการรู้เท่าทันสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์สูงขึ้นตามตัวแปรระดับชั้น และตัวแปรระดับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ นักเรียนที่มีระดับการตระหนักรู้ตนเองกลุ่มต่ำกับกลุ่มปานกลาง มีการรู้เท่าทันสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ไม่แตกต่างกัน สำหรับปฏิสัมพันธ์ที่ศึกษาจากตัวแปรระดับชั้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณ</p>	<p>1. ควรศึกษาการรู้เท่าทันสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ที่เกิดจากอิทธิพลของปัจจัยอื่นๆ ที่นอกเหนือจากการวิจัยครั้งนี้ เช่น ความตระหนักถึงอิทธิพลของสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ การควบคุมอิทธิพลของสื่อโทรทัศน์ของผู้ปกครอง ประสิทธิภาพเกี่ยวกับสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ การแสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์</p> <p>2. ควรศึกษาวิจัยและพัฒนาการรู้เท่าทันสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ในบริบทสังคมไทยกับกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่วัยเด็กวัยรุ่น และขยายไปสู่ผู้บริโภคสื่อกลุ่มอื่นๆ ที่มีสภาพแวดล้อมทางสังคมแตกต่างกัน</p>

ตาราง 3 (ต่อ)

รายละเอียดงานวิจัย	การออกแบบ	ผลการวิจัย	ประเด็นที่ควรศึกษาต่อ	
<p>2 วารุณี ฟองแก้ว; และคนอื่นๆ. (2550, มกราคม-มิถุนายน)</p>	<p>การศึกษาอัตลักษณ์ทางเพศของเด็กวัยรุ่น ตัวแปรต้น : 1) แบบอย่างในครอบครัว 2) การนำเสนออัตลักษณ์ทางเพศที่ไม่เหมาะสมของสื่อมวลชน 3) อิทธิพลของสังคมบริโภคนิยม 4) อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน ตัวแปรตาม: อัตลักษณ์ทางเพศของเด็กวัยรุ่น</p>	<p>เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาหาการรับรู้อัตลักษณ์ทางเพศของวัยรุ่นในประเด็นการรับรู้ลักษณะความเป็นหญิงชาย วิถีทางเพศ และรูปแบบความสัมพันธ์หรือความต้องการทางเพศ โดยวิธีการสนทนากลุ่มและสัมภาษณ์เชิงลึก โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กวัยรุ่นตอนต้นและเด็กวัยรุ่นตอนปลาย จำนวน 60 คน ครูจำนวน 17 คน และบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง จำนวน 21 คน</p>	<p>3. จากการสัมภาษณ์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีค่าความสามารถจริงของการรู้เท่าทันสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ระดับสูงสามารถขยายความคุณลักษณะของการรู้เท่าทันสื่อทางโทรทัศน์ โดยมีความรู้ความเข้าใจ และให้คำจำกัดความคำว่า “การรู้เท่าทันสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์” ได้อย่างชัดเจน</p>	<p>ควรมีการสร้างโปรแกรมในการพัฒนาอัตลักษณ์ทางเพศที่พึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมกันทุกภาคี คือ เด็กวัยรุ่น ครอบครัว โรงเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมให้เด็กวัยรุ่นมีการพัฒนาความเป็นตัวตนทางเพศของตนเอง</p>

ตาราง 3 (ต่อ)

รายละเอียดงานวิจัย	การออกแบบ	ผลการวิจัย	ประเด็นที่ควรศึกษาต่อ
<p>3 สุวรรณ ก่อสุวรรณ. (2550)</p>	<p>ศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรปัจจัย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 จังหวัดนนทบุรี</p> <p>ตัวแปรต้น : 1) บุคลิกภาพเปิดเผย 2) บุคลิกภาพควบคุมตนเอง 3) บุคลิกภาพอารมณ์มั่นคง 4) บุคลิกภาพประนีประนอม 5) บุคลิกภาพเปิดรับประสบการณ์ 6) การกำหนดเป้าหมายในอนาคต 7) การเห็นคุณค่าในตนเอง 8) การสนับสนุนทางสังคม</p> <p>ตัวแปรตาม : ความเข้มแข็งในการมองโลก</p>	<p>ตัวแปรทุกตัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเข้มแข็งในการมองโลก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้นตัวแปรบุคลิกภาพอารมณ์มั่นคง มีความสัมพันธ์ทางลบกับความเข้มแข็งในการมองโลก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และโมเดลของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งในการมองโลก มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์</p>	<p>ควรทำการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาความเข้มแข็งในการมองโลก โดยใช้รูปแบบ เทคนิคหรือวิธีการต่างๆ เช่น การจัดกิจกรรมฝึกอบรบพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียน เพื่อให้ นักเรียนได้พัฒนาบุคลิกภาพ มีค่านิยมที่พึงประสงค์ มีวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต</p>
<p>4 สาวิตรี เข้าใจการ (2549)</p>	<p>ตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามภาวะสันนิษฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา</p>	<p>1. นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 มีความสามารถในการคิดหาเหตุผลตรรกศาสตร์และ ความสามารถทางภาษาในระดับ</p>	<p>การตระหนักตนเองมีน้ำหนัก ความสำคัญต่อการควบคุมตนเอง ซึ่งเป็นข้อค้นพบใหม่ที่ควรเพิ่มเข้าไปในรูปแบบความสัมพันธ์ตามภาวะสันนิษฐานในการศึกษาครั้งต่อไป</p>

ตาราง 3 (ต่อ)

รายละเอียดงานวิจัย	การออกแบบ	ผลการวิจัย	ประเด็นที่ควรศึกษาต่อ
<p>ตัวแปรต้น : 1) อายุ 2) ความสามารถทางภาษา 3) ความใฝ่รู้ 4) การตระหนักรู้ตนเอง 5) การควบคุมตนเอง 6) การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย</p> <p>ตัวแปรตาม : ความสามารถในการคิดหาเหตุผล ตรรกศาสตร์</p>	<p>ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชัยภูมิ เขต 1 จำนวน 760 คน ที่ได้มา โดยวิธีการสุ่มแบบสองขั้นตอน</p>	<p>ปานกลาง มีความใฝ่รู้ และมีการ ตระหนักรู้ตนเองในระดับค่อนข้างสูง มี การควบคุมตนเองในระดับปานกลาง และรับรู้ว่าคุณค่าตนเองได้รับการเลี้ยงดูแบบ ประชาธิปไตยในระดับค่อนข้างสูง</p> <p>2. ปัจจัยเชิงสาเหตุทั้ง 6 ปัจจัย ได้แก่ อายุ ความใฝ่รู้ การอบรมเลี้ยงดู แบบประชาธิปไตย การตระหนักรู้ตนเอง การควบคุมตนเอง ความสามารถทาง ภาษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ ความสามารถในการคิดหาเหตุผล ตรรกศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 และมีค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .096 - .621</p> <p>3. รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ สามารถอธิบายความแปรปรวนของ ความสามารถในการคิดหาเหตุผลเชิง ตรรกศาสตร์ได้ร้อยละ 40 ปัจจัยเชิง สาเหตุที่มีค่าน้ำหนักความสำคัญรวมต่อ ความสามารถในการคิดหาเหตุผลเชิง ตรรกศาสตร์สูงที่สุดคือ ความสามารถ</p>	

ตาราง 3 (ต่อ)

รายละเอียดงานวิจัย	การออกแบบ	ผลการวิจัย	ประเด็นที่ควรศึกษาต่อ
<p>การศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำกับตนเองในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดสุพรรณบุรี.</p> <p>ตัวแปรต้น: 1) การรับรู้ความสามารถแห่งตน 2) ระดับชั้นเรียน 3) ความวิตกกังวล 4) เป้าหมายในการเรียน 5) การอบรมเลี้ยงดู</p> <p>ตัวแปรตาม : การกำกับตนเองในการเรียนของนักเรียน</p>	<p>เป็นการศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยต่างๆที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการกำกับตนเองในการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดสุพรรณบุรี กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มแบบสองขั้นตอนจำนวน 535 คน เก็บข้อมูลโดยการใช้แบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เส้นทาง</p>	<p>ทางภาษา รองลงมาคือ ความใฝ่รู้ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย อายุ การควบคุมตนเอง และการตระหนักรู้ตนเอง มีขนาดน้ำหนักความสำคัญเท่ากับ 0.57, 0.39, .11, .08, .06 และ .01 ตามลำดับ</p> <p>รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ประกอบด้วย ปัจจัยเชิงสาเหตุทางตรงด้านบวกต่อการกำกับตนเองในการเรียน คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การรับรู้ความสามารถแห่งตน และเป้าหมายในการเรียนแบบมุ่งเรียนรู้ ส่วนระดับชั้นเรียนมีอิทธิพลทางตรงด้านลบต่อการกำกับตนเองในการเรียน และพบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยยังมีอิทธิพลทางอ้อมด้านบวกต่อการกำกับตนเองในการเรียน โดยส่งผ่านไปทางการรับรู้ความสามารถแห่งตนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05</p>	<p>1. รูปแบบความสัมพันธ์สามารถอธิบายความแปรปรวนทั้งระบบของความสัมพันธได้ประมาณ ร้อยละ 45.4 จึงควรคัดสรรตัวแปรอื่นๆ ที่ยังไม่ได้ศึกษา เช่น วิธีการสอนของครู สภาพแวดล้อม ซึ่งเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเกิดการกำกับตนเองในการเรียน</p> <p>2. มีการศึกษาตัวแปรเป้าหมายในการเรียนโดยแยกเป้าหมายในการเรียนเป็นรายวิชาหรือระดับชั้น เนื่องจากบางรายวิชาหรือระดับชั้นนักเรียนอาจตั้งเป้าหมายในการเรียนมากกว่าหนึ่งเป้าหมายก็ได้ และเป้าหมายในวิชาแต่ละวิชาอาจไม่เหมือนกันขึ้นอยู่กับเนื้อหาและธรรมชาติของวิชานั้น ๆ</p>

ตาราง 3 (ต่อ)

รายละเอียดงานวิจัย	การออกแบบ	ผลการวิจัย	ประเด็นที่ควรศึกษาต่อ
<p>6 กรภัทร วรเชษฐ์ (2548)</p>	<p>ศึกษาความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทักษะคิดต่อการเรียนรู้ บุคลิกภาพ การควบคุมตนเอง การรับรู้ความสามารถของตนเอง การอบรมเลี้ยงดู การกระตุ้นทางการศึกษาของครอบครัว การรับข่าวสารจากสื่อมวลชน ที่ส่งผลต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียน โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1,141 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบสามขั้นตอน โดยใช้แบบสอบถามจำนวน 9 ฉบับ</p>	<p>รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่สร้างขึ้นนั้น สามารถอธิบายความแปรปรวนของลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนได้ร้อยละ 56 โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงสูงสุดคือ ทักษะคิดต่อการเรียนรู้ รองลงมาคือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การรับรู้ความสามารถของตนเอง การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผล การรับข่าวสารจากสื่อมวลชน การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจมากเกินไป ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมสูงสุด คือ การควบคุมตนเอง รองลงมา คือ การรับรู้ความสามารถของตนเอง การกระตุ้นทางการศึกษาจากครอบครัว บุคลิกภาพ อ่อนแอ การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผล การรับข่าวสารจากสื่อมวลชน การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจมากเกินไป และเมื่อพิจารณาตัวแปรที่มี</p>	<p>ควรมีการศึกษาอิทธิพลของตัวแปรอื่นเข้ามาศึกษาในโมเดล เข้ามาร่วมวิเคราะห์ด้วย เพราะอาจทำให้รูปแบบความสัมพันธ์ของโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของลักษณะมุ่งอนาคตมีค่าสูงขึ้น เช่น ความเชื่ออำนาจในตน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน</p>
<p>การศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดบุรีรัมย์. ตัวแปรต้น : 1) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 2) ทักษะคิดต่อการเรียนรู้ 3) บุคลิกภาพ 4) การควบคุมตนเอง 5) การรับรู้ความสามารถของตนเอง 6) การอบรมเลี้ยงดู 7) การกระตุ้นทางการศึกษาของครอบครัว 8) การรับข่าวสารจากสื่อมวลชน ตัวแปรตาม : ลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียน</p>			

ตาราง 3 (ต่อ)

รายละเอียดงานวิจัย	การออกแบบ	ผลการวิจัย	ประเด็นที่ควรศึกษาต่อ
7 ขมาพร ศรีอิทยาจิต (2548)	<p>ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดนครนายก</p> <p>ตัวแปรต้น: 1) สภาพแวดล้อมในโรงเรียน 2) สัมพันธภาพภายในครอบครัว 3) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 4) การปรับตัว 5) การสนับสนุนทางสังคม</p> <p>ตัวแปรตาม : ทักษะชีวิตของนักเรียน</p>	<p>โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีค่าไค-สแควร์กำลังสอง 2.700 ค่าความน่าจะเป็น .440 ที่ชั้นความเป็นอิสระเท่ากับ 3 ค่าดัชนีความกลมกลืน 1.000 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนปรับแก้ .980 และดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของค่าความแตกต่างโดยประมาณ .000 โมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของทักษะชีวิตได้ร้อยละ 57.60 โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตของนักเรียน อย่างมี</p>	<p>1. มีตัวแปรอื่นที่น่าจะเป็นสาเหตุของทักษะชีวิต ที่ยังไม่ได้นำมาศึกษาในวิจัยครั้งนี้ ควรศึกษาเพิ่มเติมว่าจะสามารถอธิบายความแปรปรวนของทักษะชีวิตเพิ่มขึ้นอีก</p> <p>2. ควรมีการปรับโมเดล โดยการศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องเพิ่มขึ้นอีกในด้านทักษะชีวิต เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการสนับสนุนโมเดลเชิงสาเหตุได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p>

ตาราง 3 (ต่อ)

รายละเอียดงานวิจัย	การออกแบบ	ผลการวิจัย	ประเด็นที่ควรศึกษาต่อ
		<p>นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ตัวแปรที่ส่งผลมากที่สุด คือ สภาพแวดล้อมในโรงเรียน รองลงมา คือ การปรับตัว แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และสัมพันธภาพภายใน ครอบครัว มีค่าน้ำหนักความสำคัญ .394, .233, .194 และ .179 ตามลำดับส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการสนับสนุนทางสังคมส่งผลต่อทักษะชีวิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าน้ำหนักความสำคัญ .081 และ .079 ตามลำดับ ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการสนับสนุนทางสังคมส่งผลต่อทักษะชีวิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าน้ำหนักความสำคัญ .081 และ .079 ตามลำดับ</p> <p>ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อทักษะชีวิตมากที่สุดคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รองลงมาตามลำดับคือ สภาพแวดล้อมในโรงเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สัมพันธภาพภายในครอบครัว</p>	

ตาราง 3 (ต่อ)

รายละเอียดงานวิจัย	การออกแบบ	ผลการวิจัย	ประเด็นที่ควรศึกษาต่อ
		<p>และการสนับสนุนทางสังคม ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อทักษะชีวิต โดยผ่านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การปรับตัว และการสนับสนุนทางสังคม คือ สัมพันธภาพภายในครอบครัว มีค่าเท่ากับ .255 ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการสนับสนุนทางสังคม มีอิทธิพลทางอ้อมต่อทักษะชีวิต โดยผ่านการปรับตัว มีค่าเท่ากับ .239 และ .150 ตามลำดับ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน มีอิทธิพลทางอ้อมต่อทักษะชีวิต โดยผ่านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการปรับตัว มีค่าเท่ากับ .137 และ .050 ตามลำดับ</p>	
<p>8 วัลนิกา ฉลากบาง (2548)</p>	<p>เป็นการวิจัยเชิงทดลองโดยกลุ่มทดลองเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่มีรูปแบบการคิดและมีลักษณะมิตรต่างกันโดยการสุ่มเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยมีเครื่องการวิจัยประกอบด้วย</p>	<p>1. ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญของปฏิสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการคิด ระดับการมีลักษณะมิตร และครั้งของการวัดที่มีต่อความสามารถในการรู้จักคิดแบบโยนิโสมนสิการและ</p>	<p>ควรวิจัยเพื่อสร้างแบบฝึกความสามารถในการรู้จักคิดแบบโยนิโสมนสิการสำหรับเด็กและเยาวชนในทุกกลุ่มวัยโดยเฉพาะอย่างยิ่งในชั้นประถมศึกษาและ</p>

ตาราง 3 (ต่อ)

รายละเอียดงานวิจัย	การออกแบบ	ผลการวิจัย	ประเด็นที่ควรศึกษาต่อ
<p>สิ่งรอบข้าง</p> <p>2) การมีกัลยาณมิตร</p> <p>ตัวแปรตาม : 1) ความสามารถในการรู้จักคิดแบบโยนิโสมนสิการ</p> <p>2) การบริโภคด้วยปัญญา</p>	<p>1) แบบฝึกเพื่อพัฒนาความสามารถในการรู้จักคิดแบบโยนิโสมนสิการ</p> <p>2) แบบทดสอบรูปแบบการคิด แบบวัดการมีกัลยาณมิตร แบบวัดความสามารถในการรู้จักคิดแบบโยนิโสมนสิการ และแบบวัดการบริโภคด้วยปัญญา</p>	<p>พฤติกรรมกรบริโภคด้วยปัญญา</p> <p>2. กลุ่มทดลองที่มีรูปแบบการคิดแบบเป็นอิสระจากสิ่งรอบข้างมีความสามารถในการรู้จักคิดแบบโยนิโสมนสิการหลังการทำแบบฝึกและหลังสิ้นสุดการทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมคิดแบบโยนิโสมนสิการหลังการทำแบบฝึกสูงกว่ากลุ่มทดลองที่มีรูปแบบการคิดแบบขึ้นกับสิ่งรอบข้าง</p>	<p>มัธยมศึกษา</p>
<p>9 สินิหาฏ กำเนิดเพชร (2547)</p>			
<p>อิทธิพลของพฤติกรรมกรเปิดรับเนื้อหาด้านวัตถุนิยมจากรายการแข่งขันรางวัลชิงรางวัลผ่านสื่อโทรทัศน์ต่อค่านิยมด้านวัตถุของวัยรุ่น</p> <p>ตัวแปรต้น : 1) การปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างของครอบครัว</p> <p>2) เจตคติต่อวัตถุนิยม</p> <p>ตัวแปรตาม : ค่านิยมด้านวัตถุของวัยรุ่น</p>	<p>ศึกษาอิทธิพลของพฤติกรรมกรเปิดรับเนื้อหาด้านวัตถุนิยมจากรายการแข่งขันรางวัลชิงรางวัลผ่านสื่อโทรทัศน์ต่อค่านิยมด้านวัตถุของวัยรุ่น โดยกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ของโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2548 จำนวน 400 คน โดยการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบประเมินเพื่อวิเคราะห์เนื้อหาโดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ</p>	<p>1. พฤติกรรมกรเปิดรับเนื้อหาด้านวัตถุนิยมจากรายการแข่งขันรางวัลชิงรางวัลผ่านสื่อโทรทัศน์ต่อค่านิยมด้านวัตถุของวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้ร้อยละ 12.10</p> <p>2. ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมพบว่า การปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างของครอบครัว ในเรื่องกรมีพฤติกรรมเปิดรับรายการแข่งขันรางวัลชิงรางวัลและเจตคติต่อวัตถุนิยม เป็นตัวแปรอิสระที่สำคัญ ร่วมกันทำนายพฤติกรรม</p>	<p>1. ควรเปลี่ยนกลุ่มตัวอย่างโดยขยายพื้นที่สำหรับการเก็บข้อมูล</p> <p>2. ควรมีการศึกษาพฤติกรรมกรเปิดรับเนื้อหาจากสื่อมวลชนประเภทอื่นว่าสื่อประเภทใดมีอิทธิพลต่อค่านิยมของวัยรุ่นหรือไม่ และเป็นไปในทิศทางใด เพื่อให้ผลการวิจัยนำไปสู่การพัฒนาความรู้เท่าทันสื่อต่อไป</p>

ตาราง 3 (ต่อ)

รายละเอียดงานวิจัย	การออกแบบ	ผลการวิจัย	ประเด็นที่ควรศึกษาต่อ
		<p>การเปิดรับเนื้อหาด้านวัตุนิยมจากรายการแข่งขันรางวัลชิงรางวัลผ่านสื่อโทรทัศน์ต่อค่านิยมด้านวัตถุของวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ใ้ร้อยละ 17.80</p> <p>3. ผลการวิเคราะห์เนื้อหาค่านิยมด้านวัตถุจากรายการแข่งชิงรางวัลที่วัยรุ่นติดตามเป็นประจำ พบว่า เนื้อหาของรายการแข่งขันชิงรางวัลที่จะสะท้อนค่านิยมด้านวัตถุจากทุกรายการ คือ การกล่าวถึงของรางวัล รองลงมา คือ การกล่าวถึงเงินรางวัล และการกล่าวถึงผู้ได้รับของรางวัลเป็นผู้โชคดีจากรายการ</p>	
<p>10 ผจงจิต อินทสุวรรณ; และคนอื่นๆ (2548)</p> <p>การวิจัยและพัฒนาพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของเยาวชน</p> <p>ตัวแปรต้น : 1) การฝึกควบคุมตนเอง 2) การฝึกเพื่อพัฒนาการบริโภคด้วยปัญญา ประกอบด้วยการเปลี่ยนเจตคติและการฝึกคิด</p>	<p>เป็นการออกแบบการวิจัยโดยการทดลอง โดยมีการจัดการฝึกอบรมเพื่อพัฒนา การบริโภค (กลุ่มทดลอง) โดยมีชุดฝึก อบรม 3 ชุด คือ</p> <p>1) ฝึกการควบคุมตนเอง 2) ฝึกเพื่อเปลี่ยนเจตคติ</p>	<p>1. ตัวแปรควบคุมตนเองสำคัญที่สุดในการทำนายพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา</p> <p>2. ตัวแปรควบคุมตนเองได้รับผลมาจากการฝึกอบรมมากที่สุด</p>	<p>1.อิทธิพลของเพื่อนมีความสำคัญเป็นอันดับที่สองรองจากการควบคุมตนเอง และความสำคัญของกัลยาณมิตร</p> <p>2. การบริโภคด้วยปัญญา เป็นการกระตุ้นเตือนจิตสำนึกของ</p>

ตาราง 3 (ต่อ)

รายละเอียดงานวิจัย	การออกแบบ	ผลการวิจัย	ประเด็นที่ควรศึกษาต่อ
ตัวแปรตาม: 1) พฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา 2) ความตั้งใจจะกระทำพฤติกรรมบริโภคด้วยปัญญา	3) ฝึกการคิด โดยทดลองกับนิสิตที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 40 คน	1. ตัวแปรควบคุมตนสำคัญที่สุดใน การทำนายพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา 2. ตัวแปรควบคุมตนได้รับผลมาจากการฝึกอบรมมากที่สุด	เยาวชน ซึ่งจะก่อให้เกิดความตั้งใจที่เยาวชน ซึ่งจะก่อให้เกิดความตั้งใจที่จะกระทำและกระทำพฤติกรรมสร้างสรรค์
11 เสกสรรค์ ทองคำบรรจง (2545)			
การศึกษาโครงสร้างทางจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรีตามแนวพระพุทธศาสนา : การสร้างมโนทัศน์พื้นฐานการวัดความเปลี่ยนแปลง และรูปแบบเชิงสาเหตุของการเปลี่ยนแปลง ตัวแปรต้น : 1. ตัวแปรแฝงของโครงสร้างทางจริยธรรมประกอบด้วย 1.1 ปัญญาชั้น (สัมมาทิฐิ, สัมมาสังกัปปะ) 1.2 ศีลชั้น (สัมมาวาจา, สัมมากัมมันตะ, สัมมาอาชีวะ) 1.3 สมာธิชั้น (สัมมาวายามะ, สัมมาสติ, สัมมาสมาธิ)	ศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรีตามแนวพระพุทธศาสนาของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี โดยการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,449 คน โดย เครื่องมือ ในการวิจัยที่สร้างขึ้นใหม่ จำนวน 12 ฉบับ ซึ่งมีพิสัยค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.7353-0.9663 และข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมแล้วนำมา วิเคราะห์ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์โมเดล สมการโครงการ และการวิเคราะห์โป รไฟล์	โมเดลโครงสร้างทางจริยธรรมตามแนวพระพุทธ ศาสนามีความสอดคล้องกับ ข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี อัน ประกอบด้วย 1) ตัวแปรแฝงด้านปัญญาได้รับ ผลกระทบจากความเป็นกัลยาณมิตรของ เพื่อนมากที่สุด 2) ตัวแปรแฝงด้านศีลได้รับ ผลกระทบจากปัญญาสูงที่สุด 3) ความเป็นกัลยาณมิตรของ เพื่อนมีผลกระทบต่อปัญญา ศีล สมาธิ และอิสรภาพสูงขึ้น	ควรเพิ่มตัวแปรแฝงด้านปรโตโมเส อื่นที่ไม่ใช่บุคคลแต่มีอิทธิพลต่อ โครงสร้างทางจริยธรรมของนักศึกษา เข้าไปในโมเดลด้วย เช่น ตัวแปร การรับสื่อ ตัวแปรการเลือกบริโภค สื่อ

ตาราง 3 (ต่อ)

รายละเอียดงานวิจัย	การออกแบบ	ผลการวิจัย	ประเด็นที่ควรศึกษาต่อ
<p>2. ตัวแปรแฝงเชิงสาเหตุ</p> <p>2.1 การอบรมเลี้ยงดูตามแนวพรหมวิหาร 4</p> <p>2.2 ความเป็นกัลยาณมิตรของครูผู้สอน</p> <p>2.3 ความเป็นกัลยาณมิตรของเพื่อน3.</p> <p>3. ตัวแปรแฝงผลลัพธ์</p> <p>3.1 อิสรภาพในความสัมพันธ์ที่ถูกต้องกับธรรมชาติแวดล้อม (อิสรภาพจากธรรมชาติ)</p> <p>3.2 อิสรภาพในความสัมพันธ์ที่ถูกต้องกับเพื่อนมนุษย์ (อิสรภาพต่อเพื่อนมนุษย์)</p> <p>3.3 อิสรภาพภายในแห่งชีวิตของตน (อิสรภาพภายใน)</p>			
12 พุทธชาติ นาคเรือง (2541)			
<p>การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาที่มีภาวะโภชนาการเกินมาตรฐานในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร</p> <p>ตัวแปรต้น : 1) เพศ</p> <p>2) ทักษะติดต่อการบริโภคอาหาร</p> <p>3) อำนาจในการซื้ออาหาร</p> <p>4) รายได้ของครอบครัว</p>	<p>ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาที่มีภาวะโภชนาการเกินมาตรฐาน และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริมพฤติกรรมการบริโภคอาหารของนักเรียน โดยสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล</p>	<p>1. ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารของนักเรียนที่มีภาวะโภชนาการเกินมาตรฐานพบว่า ปัจจัยนำ ได้แก่ เพศ ทักษะติดต่อการบริโภคอาหาร ปัจจัยเอื้อ ได้แก่ อำนาจในการซื้ออาหาร รายได้ของนักเรียนและรายได้ของครอบครัว ปัจจัยเสริม ได้แก่ พฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้ปกครองและการรับรู้สื่อโฆษณา</p> <p>2. ปัจจัยเสริม ได้แก่ พฤติกรรมการ</p>	

ตาราง 3 (ต่อ)

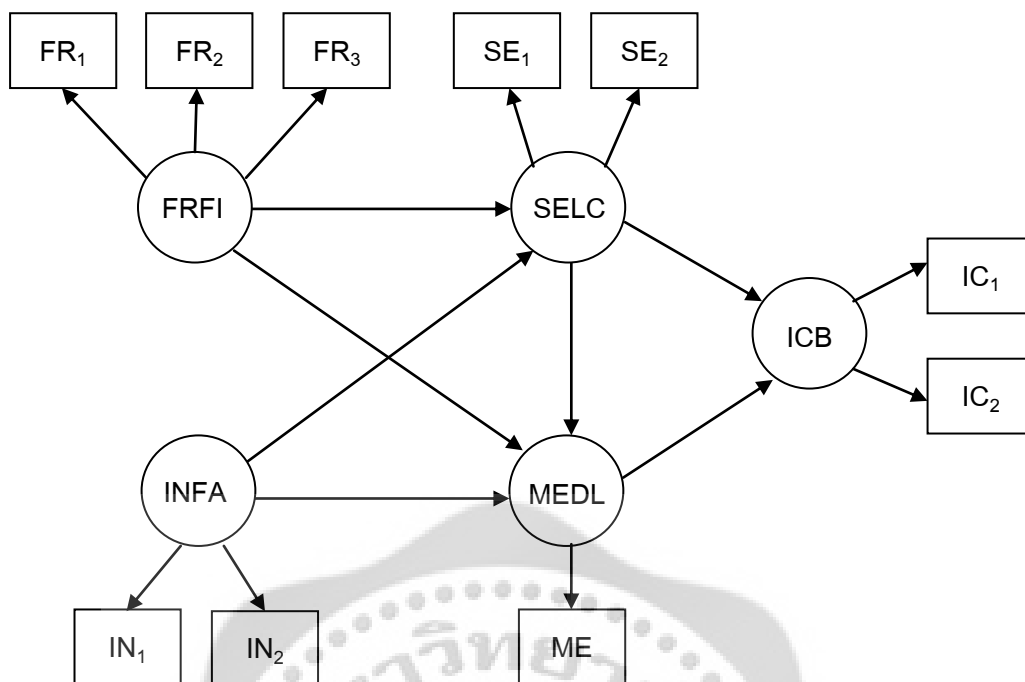
รายละเอียดงานวิจัย	การออกแบบ	ผลการวิจัย	ประเด็นที่ควรศึกษาต่อ
<p>5) พฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้ปกครอง</p> <p>6) การรับรู้สื่อโฆษณา</p> <p>ตัวแปรตาม : พฤติกรรมการบริโภคอาหารของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาที่มีภาวะโภชนาการเกินมาตรฐาน</p>	<p>จากกลุ่มคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ที่มีภาวะโภชนาการเกินมาตรฐาน จำนวน 400 คน</p>	<p>บริโภคอาหารของผู้ปกครอง การรับรู้สื่อโฆษณาและพฤติกรรมการบริโภคอาหารของเพื่อน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05</p>	
13 จรรยา สุวรรณทัต (2533)			
<p>ความสามารถในการควบคุมตนเองของเด็กไทยในแง่ของความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางการศึกษา การฝึกทักษะและการพัฒนาจิตลักษณะเพื่อการสร้างพลเมืองที่มีประสิทธิภาพ</p> <p>ตัวแปรต้น : หลักสูตรและการสอน วิธีการอบรมสั่งสอนของครู</p> <p>ตัวแปรตาม : ความสามารถในการควบคุมตนเอง</p>	<p>ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือวัดตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด 5 ฉบับ โดยใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้จริงจำนวน 120 คน โดยวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ</p>	<p>หลักสูตรและแบบเรียน รวมทั้งวิธีการสอนของครูนั้นมีผลต่อพฤติกรรมการควบคุมตนเองของนักเรียน</p>	<p>1. ควรมีการศึกษาวิธีการที่ครูใช้ในการควบคุมพฤติกรรมตนเองของเด็ก</p> <p>2. ศึกษาการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนในการควบคุมบังคับตนเองตามทางสายกลางของพระพุทธศาสนา ที่เน้นปริมาณแห่งความพอดีของการบังคับในการฝึก</p>

จากตาราง 3 ผลการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยเชิงสาเหตุทั้งทางตรงและทางอ้อมของพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญา เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า มีผู้ที่ได้ทำการศึกษาเส้นทางของการอธิบายพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญา ดังนี้

มีตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลทางตรงต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญา คือ ตัวแปรการควบคุมตนเอง และตัวแปรการรู้เท่าทันสื่อ และเมื่อพิจารณาตัวแปรความเป็นกัลยาณมิตรของเพื่อนพบว่า ส่งผลทางอ้อมโดยผ่านตัวแปรการควบคุมตนเอง และตัวแปรการรู้เท่าทันสื่อ ส่วนตัวแปรอิทธิพลของครอบครัว ส่งผลทางอ้อมโดยผ่านตัวแปรการควบคุมตนเอง และตัวแปรการรู้เท่าทันสื่อ

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญา พบว่ามีหลายปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ความเป็นกัลยาณมิตรของเพื่อน (เกศราพร บำรุงชาติ. 2550: 105; วัลนิกา ฉลากบาง. 2548: 63-68; วารุณี ฟองแก้ว; และคนอื่นๆ. 2550: 3-5, มกราคม-มิถุนายน; เสกสรรค์ ทองคำบรรจง. 2545: 63-64) อิทธิพลของครอบครัว (วัลนิกา ฉลากบาง. 2548: 131-133; วารุณี ฟองแก้ว; และคนอื่นๆ. 2550: 12-15, มกราคม-มิถุนายน; สาวิตรี เข้าใจการ. 2549: 65-67; เสกสรรค์ ทองคำบรรจง. 2545: 60-62; ไอฝน ตนสาส์. 2549: 48-50) การควบคุมตนเอง (กรภัทร วรเชษฐ์. 2548: 43-46; เกศราพร บำรุงชาติ. 2550: 38-40; จรรยา สุวรรณทัต. 2533: 47; ผจงจิต อินทสุวรรณ; และคนอื่นๆ. 2546: 46-48; พุทธชาติ นาคเรือง. 2541: 62; สาวิตรี เข้าใจการ. 2549: 53-54; สุวรรณ ก่อสุวรรณ. 2550: 107-108;) และการรู้เท่าทันสื่อ (กรภัทร วรเชษฐ์. 2548: 33-34; เกศราพร บำรุงชาติ. 2550: 12-15; พุทธชาติ นาคเรือง. 2541: 52; วารุณี ฟองแก้ว; และคนอื่นๆ. 2550: 8-10, มกราคม-มิถุนายน)

จากผลการผลการมีเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญา ดังตาราง 3 ผู้วิจัยได้เขียนแผนภาพอธิบายรูปแบบการเกิดการพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญา โดยพบว่า กลุ่มเพื่อน ครอบครัว การควบคุมตนเอง และการรู้เท่าทันสื่อ เป็นองค์ประกอบของพฤติกรรมบริโภคด้วยปัญญา อีกทั้งการที่นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกันก็จะทำให้มีพฤติกรรมในการบริโภคไม่ต่างกัน เพราะหากนักเรียนมีสติและใช้ปัญญาตลอดเวลาในการจำแนกแยกแยะถึงคุณค่าที่แท้จริงของการบริโภคก็จะทำให้รู้จักเลือกรับบริโภคได้อย่างมีสติ ผู้วิจัยจึงกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพประกอบ 5

ภาพประกอบ 5 แผนภาพที่มาของกรอบแนวคิดในการวิจัย

ตอนที่ 4 เอกสารเกี่ยวกับโมเดลการวัดและการวิเคราะห์กลุ่มพหุ

ความหมายของโมเดล

โมเดล (Model) เป็นคำภาษาอังกฤษที่ถูกใช้ในภาษาไทยเช่นคำว่า ตัวแบบ หุ่นจำลอง แบบจำลอง สูตรเศรษฐกิจ (อุทัย บุญประเสริฐ. 2516: 15) รูปแบบ ต้นแบบ ตึกตาแบบจำลอง แบบแผน วงจร แบบ ตัวแบบ เป็นต้น (อุทุมพร จามรมาน. 2541: 22)

คำว่า โมเดล สามารถนำมาใช้ในความหมายต่างๆ กัน คือ 1) แบบจำลองของจริง เป็นนามธรรมของจริงหรือสภาพการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งอาจจะมีตั้งแต่เป็นแบบจำลองอย่างง่ายไปจนถึงแบบจำลองที่มีความซับซ้อนมากๆ มีทั้งแบบจำลองเชิงกายภาพ (Physical model) เช่น แบบจำลองหอดูดาว แบบจำลองเครื่องบินขับไล่เอฟ 16 และแบบจำลองเชิงคุณภาพ (Qualitative model) ที่ใช้อธิบายสภาพการณ์ด้วยภาษาหรือสัญลักษณ์ต่างๆ 2) ตัวแบบที่ใช้เป็นแบบอย่าง 3) รูปแบบที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล สัญลักษณ์ และหลักการของระบบ และ 4) แบบแผนตัวอย่างของการดำเนินงานที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่างๆ ของในระบบหรือตัวแปรต่างๆ ซึ่งน่าจะมีมากกว่า 1 มิติหลายตัวแปร และตัวแปรต่างก็มีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกันในเชิงความสัมพันธ์หรือเชิงเหตุและผล (ศิริชัย กาญจนวาสี. 2545: 46 อ้างอิงจาก English; & English. 1985; Tosi; Carroll. 1982: 163; Daft 1992: 20; อุทุมพร จามรมาน. 2541: 22-25)

เมื่อเปรียบเทียบความหมายของคำว่าโมเดลดังกล่าวข้างต้น กับคำว่าทฤษฎีจะเห็นได้ว่า โมเดลตามความหมายที่ 1) และ 2) ไม่ได้มีความหมายในเชิงทฤษฎีเป็นเพียงการจำลองหรือการลอกเลียนแบบให้เหมือนกับของจริงเท่านั้น แต่สำหรับโมเดลตามความหมายที่ 3 แบบจำลองมีความหมายเทียบเคียงได้กับคำว่าทฤษฎี ส่วนความหมายที่ 4) โมเดลเป็นแบบแผนอย่างหนึ่งที่ได้จากการถ่ายแบบจากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ หรือที่เรียกว่าเป็นแบบจำลองเชิงปฏิบัติการ (Working model) นั้นเอง ดังนั้น โมเดลจึงอาจเป็นเพียงการจำลองของจริงหรืออาจมีลักษณะเป็นทฤษฎี หรืออาจเป็นการเชื่อมโยงทฤษฎีสู่การปฏิบัติ (ศิริชัย กาญจนวาสี. 2545: 46) นำไปสู่การอธิบายและทำนายได้โดยอิงข้อมูลจากการสังเกตที่เชื่อถือได้ นำไปสู่ผลเดิม ถ้ามีการทดลองซ้ำๆ ช่วยขยายความรู้ และนำไปสู่การแสวงหาองค์ความรู้ได้มากขึ้น มีความชัดเจนและสามารถตรวจสอบได้ โดยกระบวนการสร้างโมเดลเป็นกระบวนการที่ไม่อยู่นิ่ง และไม่มีการสิ้นสุด (อุทุมพร จามรมาน. 2541: 22)

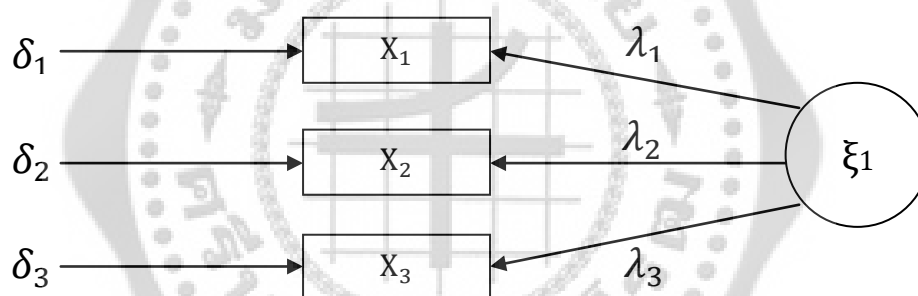
ประเภทของโมเดล

ประเภทของโมเดล แบ่งออกได้เป็น 4 ลักษณะ คือ 1) โมเดลเชิงเปรียบเทียบ (Analogue model) เป็นรูปแบบเชิงกายภาพ ส่วนใหญ่ใช้ในด้านวิทยาศาสตร์ เช่น แบบจำลองโครงสร้างอะตอม สร้างขึ้นโดยใช้หลักการเปรียบเทียบโครงสร้างของแบบจำลองให้สอดคล้องกับลักษณะที่คล้ายกันทางกายภาพสอดคล้องกับข้อมูลและความรู้ที่มีอยู่ในขณะนั้นด้วย แบบจำลองที่สร้างขึ้นนี้ต้องมีความชัดเจนสามารถที่จะนำไปทดสอบด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ และสามารถนำไปใช้ทำการหาข้อสรุปของปรากฏการณ์ได้อย่างกว้างขวาง เช่น แบบจำลองจำนวนนักเรียนในโรงเรียน สร้างโดยเปรียบเทียบกับลักษณะถึงน้ำที่ประกอบด้วยท่อน้ำเข้าและท่อน้ำออก ปริมาณน้ำที่ไหลเข้าถึงเปรียบเทียบกับจำนวนนักเรียนที่เข้าโรงเรียน ประกอบด้วย อัตราการเกิด อัตราการย้ายเข้า อัตราการรับเด็กอายุต่ำกว่าเกณฑ์ ส่วนปริมาณน้ำที่ไหลออกเปรียบเทียบกับจำนวนนักเรียนออกจากโรงเรียน เนื่องจากพันธุศาสตร์การศึกษา การย้ายออก การจบการศึกษา สำหรับปริมาณน้ำที่เหลือในถังเปรียบเทียบกับจำนวนนักเรียนที่เหลืออยู่ในโรงเรียน เป็นต้น จุดมุ่งหมายของแบบจำลองเพื่ออธิบายปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงจำนวนนักเรียนในโรงเรียน 2) โมเดลเชิงอธิบาย (Semantic model) เป็นแบบจำลองที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษา ด้วยภาษา แผนภูมิ หรือรูปภาพ เพื่อให้เห็นแนวคิด โครงสร้างองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ ต่างๆ เช่น แบบจำลองการเรียนรู้ เป็นต้น 3) โมเดลเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematical model) เป็นแบบจำลองที่แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหรือตัวแปรต่างๆ โดยใช้สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ เดิมแบบจำลองนี้ใช้กับศาสตร์ทางด้านวิทยาศาสตร์ แต่ปัจจุบันมีแนวโน้มในการนำมาใช้ในด้านพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์เพิ่มขึ้นรวมทั้งการศึกษาด้วย โดยเฉพาะในการวัดผลการศึกษาแบบจำลองลักษณะนี้สามารถอธิบายความสัมพันธ์และสร้างเป็นทฤษฎีได้ เพราะสามารถทดสอบสมมติฐานได้ โมเดลเชิงคณิตศาสตร์มักพัฒนามาจาก

แบบจำลองเชิงอธิบาย และ 4) โมเดลเชิงเหตุผล (Causal model) เป็นโมเดลที่พัฒนามาจากแบบจำลองเชิงอธิบาย โดยการนำเอาเทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง (Path analysis) มาใช้ปัจจุบันมีการนำแบบจำลองนี้มาใช้ในด้านการวิจัยทางการศึกษามากขึ้น โมเดลนี้จะเป็นการนำเอาตัวแปรมาเขียนเป็นสัญลักษณ์หรือคำย่อ แล้วใช้เส้นตรงและลูกศรแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรในเชิงเหตุและผล เช่น โมเดลการเรียนรู้ของผู้เรียน สติปัญญาของผู้เรียน มีผลมาจากสภาพเศรษฐกิจของพ่อแม่และสิ่งแวดล้อมที่บ้าน เป็นต้น โมเดลดังกล่าวสามารถกำหนดเป็นกรอบในการรวบรวมข้อมูลในสภาพที่เป็นจริงเพื่อทดสอบโมเดลได้ด้วย

โมเดลการวัด

โมเดลการวัด (Measurement model) เป็นโมเดลที่อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคุณลักษณะและตัวแปรสังเกตได้หลายตัวแปร หลักในการวัดจะต้องสร้างองค์ประกอบจากหลายตัวแปร โดยจะรวมกลุ่มตัวแปรที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันเป็นองค์ประกอบเดียวกัน แต่ละองค์ประกอบคือ ตัวแปรคุณลักษณะแฝง ดังแสดงในภาพประกอบ 6

ξ	แทน	เวกเตอร์ตัวแปรแฝงภายนอก
x	แทน	เวกเตอร์ตัวแปรแฝงภายนอกสังเกตได้
λ	แทน	เมทริกซ์สัมประสิทธิ์ถดถอย ของ ξ บน x
δ	แทน	เวกเตอร์ความคลาดเคลื่อน d ในการวัดตัวแปร x

ภาพประกอบ 6 โมเดลการวัด (Measurement model)

ตัวแปรในโมเดลการวัดมีความสัมพันธ์กันแสดงในรูปของสมการดังนี้ (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2542 : 29)

$$\begin{aligned}
 X_1 &= \lambda_1 \xi_1 + \delta_1 & X_2 &= \lambda_2 \xi_1 + \delta_2 & X_3 &= \lambda_3 \xi_1 + \delta_3 \\
 \begin{bmatrix} X_1 \\ X_2 \\ X_3 \end{bmatrix} &= & \begin{bmatrix} X_1 \\ X_2 \\ X_3 \end{bmatrix} [\xi_1] &+ & \begin{bmatrix} X_1 \\ X_2 \\ X_3 \end{bmatrix}
 \end{aligned}$$

เขียนในรูปสมการเมทริกซ์ได้ ดังนี้

$$x = \Lambda_x + \delta$$

ในการศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลเพื่อตรวจสอบความกลมกลืนระหว่างข้อมูลเชิงประจักษ์กับโมเดล โดยให้ค่าสถิติที่จะช่วยตรวจสอบความเที่ยงตรงของโมเดล โจเรสกอก; และซอร์บอม (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2542: 53-55; อ้างอิงจาก Jöreskog; & Sörbom. 1989) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานและสหสัมพันธ์ของค่าพารามิเตอร์ (Standard Error and Correlations of Estimates) ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลได้ค่าประมาณพารามิเตอร์, ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน, ค่าสถิติที่ และสหสัมพันธ์ระหว่างค่าประมาณ ถ้าค่าประมาณที่ได้ไม่มีนัยสำคัญ แสดงว่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานมีขนาดใหญ่ และโมเดลการวิจัยอาจจะยังไม่ดีพอ ถ้าค่าสหสัมพันธ์ระหว่างค่าประมาณมีค่าสูงมาก แสดงว่าโมเดลการวิจัยอาจจะยังไม่ดีพอ ถ้าค่าสหสัมพันธ์ระหว่างค่าประมาณมีค่าสูงมาก แสดงว่าโมเดลการวิจัยใกล้เคียงไม่เป็นบวกแน่นอน และเป็นโมเดลที่ไม่ดีพอ

2. สหสัมพันธ์พหุคูณและสัมประสิทธิ์การทำนาย (Multiple Correlation and Coefficients of Determination) ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณและสัมประสิทธิ์การทำนาย ควรมีค่าสูงสุดไม่เกินหนึ่ง และค่าที่สูงแสดงว่า โมเดลมีความเที่ยงตรง

3. ค่าสถิติวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of fit Measures) ค่าสถิติกลุ่มนี้ใช้ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของโมเดลเป็นภาพรวมทั้งภาพ ค่าสถิติในกลุ่มนี้มี 4 ประเภท (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2542: 53-55; อ้างอิงจาก Jöreskog; & Sörbom. 1989: 23-28) ดังต่อไปนี้

3.1 ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-square statistic) ค่าสถิติไค-สแควร์เป็นค่าสถิติใช้ทดสอบสมมติฐานทางสถิติว่าฟังก์ชันความกลมกลืนมีค่าเป็นศูนย์ การคำนวณค่าไค-สแควร์คำนวณจาก ผลคูณขององศาอิสระกับค่าของฟังก์ชันความกลมกลืน ถ้าค่าไค-สแควร์มีค่าต่ำมาก ยิ่งมีค่าเข้าใกล้ศูนย์มากเท่าไร แสดงว่าโมเดลลิสเรลสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ นอกจากนี้การใช้ค่าสถิติไค-สแควร์นี้ต้องคำนึงถึงข้อตกลงเบื้องต้น 3 ประการ คือ

1) ตัวแปรภายนอกสังเกตได้ต้องมีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ

2) การวิเคราะห์ข้อมูลต้องใช้เมทริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมในการ

คำนวณ

3) ขนาดกลุ่มตัวอย่างต้องมีขนาดใหญ่ เพราะจะทำให้ค่าฟังก์ชันความกลมกลืน จะมีการแจกแจงแบบไค-สแควร์ต่อเมื่อกกลุ่มตัวอย่างเป็นขนาดใหญ่เท่านั้น โดยทั่วไปควรมีจำนวน ไม่ต่ำกว่า 100 คน โดยต้องพิจารณาควบคู่ไปกับจำนวนพารามิเตอร์อิสระที่ต้องการประมาณค่า ถ้ามีจำนวนพารามิเตอร์มากจะต้องมีขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพิ่มขึ้นด้วย โดยมีอัตราส่วนระหว่าง หน่วยตัวอย่างและจำนวนพารามิเตอร์หรือตัวแปรเป็น 20 ต่อ 1 (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2542 : 53-55; อ้างอิงจาก Lindeman; Merenda; & Gold. 1980: 163; Weiss. 1972)

3.2 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index : GFI) หลักการของ GFI คือ การพิจารณาค่าไค-สแควร์ ถ้าค่าไค-สแควร์มีค่าสูงเมื่อเปรียบเทียบกับองศาอิสระ ผู้วิจัยต้องปรับ โมเดลเพื่อให้ค่าไค-สแควร์มีค่าลดลง ดัชนี GFI เป็นอัตราส่วนของผลต่างระหว่างฟังก์ชันความ กลมกลืนจากโมเดลก่อนและหลังปรับโมเดล ดังนั้นหากค่า GFI มีค่าสูง แสดงว่าโมเดลที่ปรับใหม่ นั้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากขึ้นโดยค่า GFI มีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1

3.3 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index : AGFI) เป็นการนำ GFI มาปรับแก้ โดยคำนึงถึงขนาดขององศาอิสระซึ่งรวมถึงจำนวน ตัวแปร และขนาดกลุ่มตัวอย่าง จะได้ค่าดัชนี AGFI โดยมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับดัชนี GFI

3.4 ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังของส่วนเหลือ (Root Mean Squared Residual :RMR) ใช้เปรียบเทียบระดับความกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของสองโมเดลในกรณี ที่เป็นการเปรียบเทียบโดยใช้ข้อมูลเดียวกัน ดัชนี RMR บอกขนาดส่วนที่เหลือโดยเฉลี่ยจากการ เปรียบเทียบระดับความกลมกลืนของโมเดลสองโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าของดัชนี RMR ยิ่ง มีค่าเข้าใกล้ศูนย์ แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

การวิเคราะห์ลีสเรลกลุ่มพหุ

ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจนำเทคนิคการวิเคราะห์ด้วยโมเดลลีสเรลสำหรับกลุ่ม ตัวอย่างที่มาจากประชากรหลายกลุ่มหรือที่เรียกว่าการวิเคราะห์กลุ่มพหุ (Multiple Group Analysis) มาใช้ ซึ่งการวิเคราะห์กลุ่มพหุดังกล่าว ถือเป็นเทคนิควิธีการทางสถิติที่ใช้เปรียบเทียบโครงสร้าง ขององค์ประกอบ (Factor structure) จากกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาจากประชากรตั้งแต่สองกลุ่มขึ้นไป พร้อมๆ กัน สมาชิกในแต่ละกลุ่มจะต้องมีความเป็นอิสระต่อกัน (Mutually exclusive groups of individual) เป็นการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนระหว่างกลุ่มตัวอย่างต่างๆ เหล่านั้น เพื่อหา หลักฐานเกี่ยวกับความไม่แปรเปลี่ยนระหว่างกลุ่ม โดยมุ่งความสนใจที่จะตอบปัญหาข้อใดข้อหนึ่ง จาก 5 ข้อ ดังนี้ คือ 1) โมเดลการวัดมีความไม่แปรเปลี่ยนระหว่างกลุ่มหรือไม่ 2) โครงสร้างของ องค์ประกอบ (Factorial structure) มีค่าเท่ากันในทุกกลุ่มประชากรหรือไม่ 3) อิทธิพลเชิงสาเหตุใน โมเดลโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุมีความไม่แปรเปลี่ยนระหว่างกลุ่มหรือไม่ 4) ค่าเฉลี่ยตัว แปรแฝงในโมเดลมีความแตกต่างระหว่างกลุ่มประชากรหรือไม่ และ 5) โครงสร้างขององค์ประกอบ

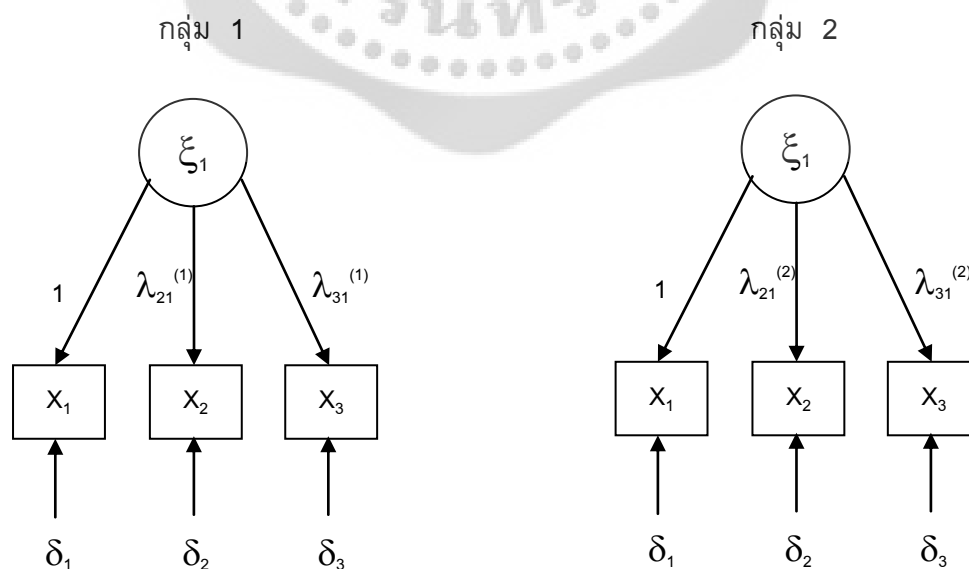
ของเครื่องมือที่ใช้วัด ที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างอิสระหลายกลุ่มจากประชากรเดียวกันให้ผลเหมือนกันหรือไม่ (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2542: 53-55; อ้างอิงจาก Jöreskog; & Sörbom. 1989 : 227)

ลักษณะของความไม่แปรเปลี่ยนของแบบจำลอง

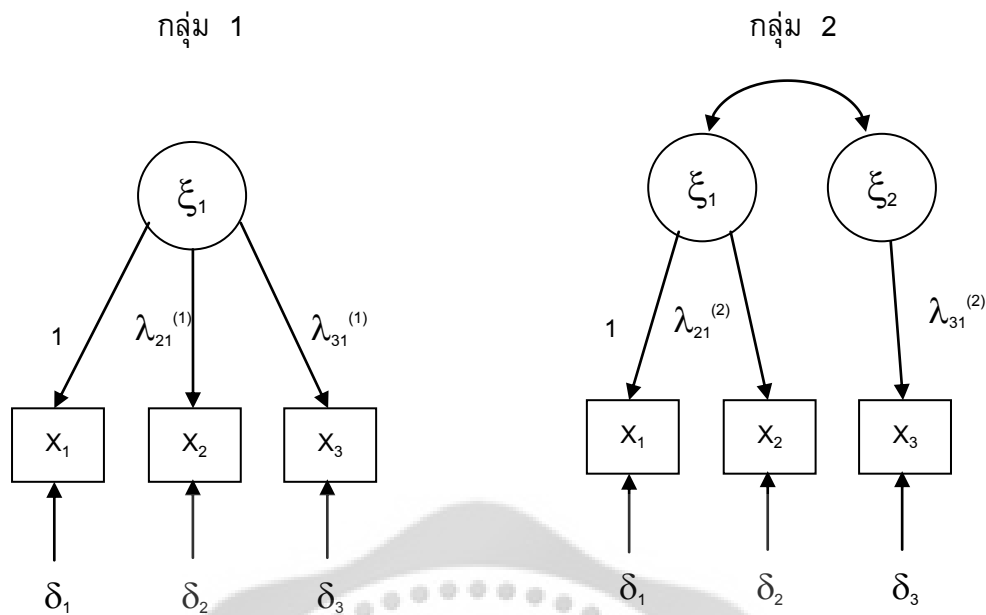
โบลเลน (Bollen. 1989: 355-359) ได้แบ่งลักษณะของความไม่แปรเปลี่ยนของแบบจำลองออกเป็นสองลักษณะที่มีความคาบเกี่ยวกัน คือความไม่แปรเปลี่ยนของรูปแบบ (Model form) และความไม่แปรเปลี่ยนของค่าพารามิเตอร์ (Parameter value) ซึ่งจะได้กล่าวถึงรายละเอียดต่อไป

ความไม่แปรเปลี่ยนของรูปแบบ

แบบจำลองที่ได้จากประชากรสองกลุ่ม มีรูปแบบจำลองไม่แปรเปลี่ยนก็ต่อเมื่อเมทริกซ์พารามิเตอร์ของแบบจำลองทั้งสองเหมือนกัน เช่น เป็นเมทริกซ์เต็มรูปแบบเหมือนกัน เป็นต้น มีขนาดเท่ากัน และสถานะของพารามิเตอร์ในเมทริกซ์เป็นพารามิเตอร์กำหนดพารามิเตอร์อิสระ และพารามิเตอร์บังคับเหมือนกัน โดยไม่จำเป็นต้องมีค่าพารามิเตอร์เท่ากัน ดังภาพประกอบ 7 ที่แสดงความไม่แปรเปลี่ยนของรูปแบบจำลองที่ได้จากประชากรของกลุ่มตัวแปรแฝง (ξ) และพารามิเตอร์สัมประสิทธิ์การถดถอยต่างๆ (λ) มีจำนวนเท่ากัน สถานะเป็นพารามิเตอร์กำหนดหนึ่งตัวเหมือนกันและที่เหลือเป็นพารามิเตอร์อิสระสองตัวเช่นเดียวกัน ตัวแปรสังเกตได้ (x_1 , x_2 และ x_3) เป็นผลมาจากตัวแปรแฝงเพียงหนึ่งตัวเหมือนกัน ในขณะที่ภาพประกอบ 8 ที่แสดงความแปรเปลี่ยนของรูปแบบจำลองจากประชากรสองกลุ่ม ซึ่งเห็นได้ว่ากลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 มีตัวแปรแฝงจำนวนไม่เท่ากัน พารามิเตอร์สัมประสิทธิ์การถดถอยมีสถานะต่างกัน เป็นต้น

ภาพประกอบ 7 รูปแบบจำลองที่มีความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดล

ภาพประกอบ 8 รูปแบบจำลองที่มีความแปรเปลี่ยนของโมเดล

ความไม่แปรเปลี่ยนของพารามิเตอร์

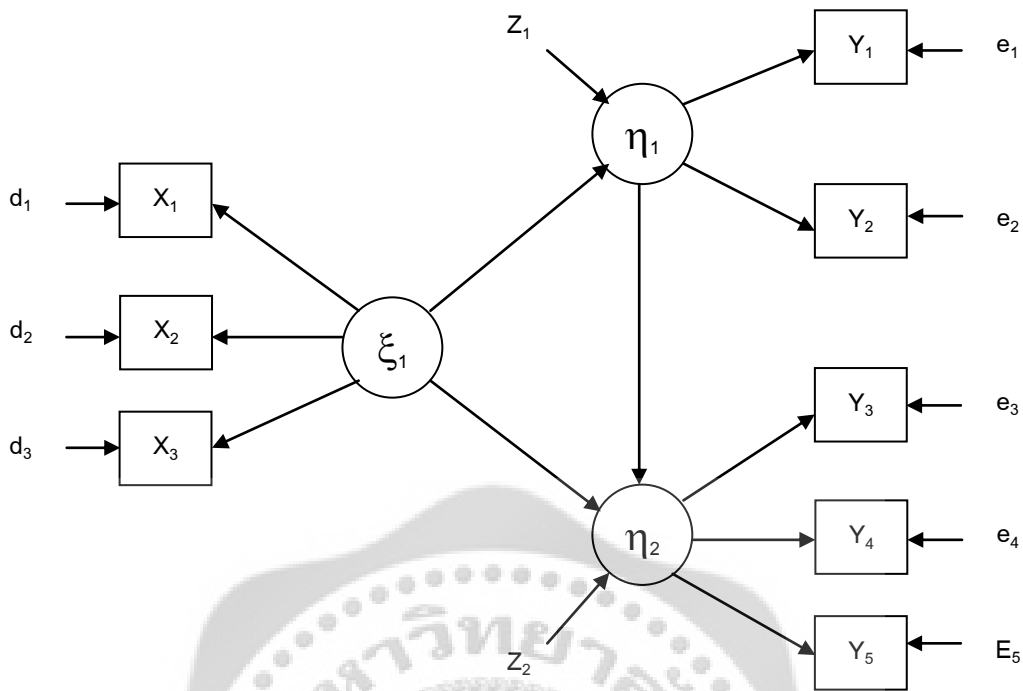
แบบจำลองที่ได้จากประชากรสองกลุ่มมีความไม่แปรเปลี่ยนของค่าพารามิเตอร์ ต่อเมื่อค่าพารามิเตอร์ที่ได้จากทั้งสองกลุ่มนี้มีค่าเท่ากัน ภายใต้รูปแบบจำลองที่ไม่แปรเปลี่ยนนั้น คือ มีขนาดเมทริกซ์เท่ากัน สถานะของพารามิเตอร์ในเมทริกซ์เหมือนกัน และค่าพารามิเตอร์เท่ากัน จากภาพประกอบ 7 แบบจำลองทั้งสอง จะมีความไม่แปรเปลี่ยนของค่าพารามิเตอร์ ก็ต่อเมื่อ $\Lambda_x^{(1)} = \Lambda_x^{(2)}$ เป็นต้น ความไม่แปรเปลี่ยนของค่าพารามิเตอร์ดังกล่าวนี้มีหลายระดับ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสมมติฐานที่ต้องการทดสอบ ซึ่งจะมีตั้งแต่สมมติฐานที่มีความเข้มงวดน้อยที่สุด กล่าวคือเมื่อมีเงื่อนไขเกี่ยวกับความเท่ากันของพารามิเตอร์น้อยที่สุด จนถึงสมมติฐานที่มีความเข้มงวดมากที่สุด ดังตัวอย่างสมมติฐานการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของแบบจำลองการวัดจากประชากรสองกลุ่ม ตามภาพประกอบ 7 ซึ่งแบบออกเป็นสี่ระดับ ดังนี้ (วรวณีย์ แกมเกตุ. 2540: 35; Bollen. 1989: 357)

- 1) H_{form} : รูปแบบไม่แปรเปลี่ยน (ขนาดของเมทริกซ์ และสถานะของพารามิเตอร์ เป็นแบบกำหนด, อิสระ, และบังคับในเมทริกซ์ Λ , Θ_δ , Φ เหมือนกัน)
- 2) H_{Λ_x} : $\Lambda_x^{(1)} = \Lambda_x^{(2)}$
- 3) $H_{\Lambda_x \Theta_\delta}$: $\Lambda_x^{(1)} = \Lambda_x^{(2)}$, $\Theta_\delta^{(1)} = \Theta_\delta^{(2)}$
- 4) $H_{\Lambda_x \Theta_\delta \Phi}$: $\Lambda_x^{(1)} = \Lambda_x^{(2)}$, $\Theta_\delta^{(1)} = \Theta_\delta^{(2)}$, $\Phi^{(1)} = \Phi^{(2)}$

การทดสอบสมมติฐานที่ 1) เป็นการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของรูปแบบจำลองโดยไม่มีกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการเท่ากันของค่าพารามิเตอร์ การทดสอบสมมติฐานที่ 2) เป็นการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของค่าพารามิเตอร์ในเมทริกซ์สัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรภายนอกแฝงบนตัวแปรสังเกตได้ (Λ_x) ภายใต้ความไม่แปรเปลี่ยนของรูปแบบ ซึ่งเป็นการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของค่าพารามิเตอร์ในระดับที่มีความเข้มงวดน้อยที่สุด หรือมีเงื่อนไขเกี่ยวกับการเท่ากันของพารามิเตอร์น้อยที่สุด การทดสอบสมมติฐานที่ 3) เป็นการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของค่าพารามิเตอร์ตามสมมติฐานที่ 2) และเพิ่มความเท่ากันของค่าพารามิเตอร์ในเมทริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมระหว่างความคลาดเคลื่อนในการวัดตัวแปรสังเกตได้ (Θ_δ) ซึ่งเป็นการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของค่าพารามิเตอร์ในระดับที่มีความเข้มงวดเพิ่มขึ้น และการทดสอบสมมติฐานที่ 4) เป็นการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของค่าพารามิเตอร์ตามสมมติฐานที่ 3) และเพิ่มความเท่ากันของค่าพารามิเตอร์ในเมทริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมระหว่างตัวแปรแฝงภายนอกแฝง (Φ) ซึ่งเป็นการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของค่าพารามิเตอร์ในระดับที่มีความเข้มงวดมากที่สุด

นอกจากการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของแบบจำลองการวัดแล้ว นักวิจัยอาจทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของแบบจำลองเชิงโครงสร้างได้ โดยการตั้งสมมติฐานตามประเด็นที่สนใจจะศึกษา เช่น นักวิจัยมีแบบจำลองการวิจัยเต็มรูปแบบ ดังภาพประกอบ 9 อาจตั้งสมมติฐานเพื่อทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนจากประชากรสองกลุ่ม ซึ่งแบ่งออกเป็นหกระดับได้ดังนี้

- 1) H_{form} : รูปแบบไม่แปรเปลี่ยน (ขนาดของเมทริกซ์ และสถานะของพารามิเตอร์เป็นแบบกำหนด, อิสระ, และบังคับในเมทริกซ์ β, Γ, Ψ และ Φ เหมือนกัน)
- 2) H_β : $\beta^{(1)} = \beta^{(2)}$
- 3) H_Γ : $\Gamma^{(1)} = \Gamma^{(2)}$,
- 4) $H_{\beta\Gamma}$: $\beta^{(1)} = \beta^{(2)}, \Gamma^{(1)} = \Gamma^{(2)}$,
- 5) $H_{\beta\Gamma\Psi}$: $\beta^{(1)} = \beta^{(2)}, \Gamma^{(1)} = \Gamma^{(2)}, \Psi^{(1)} = \Psi^{(2)}$
- 6) $H_{\beta\Gamma\Psi\Phi}$: $\beta^{(1)} = \beta^{(2)}, \Gamma^{(1)} = \Gamma^{(2)}, \Psi^{(1)} = \Psi^{(2)}, \Phi^{(1)} = \Phi^{(2)}$

ภาพประกอบ 9 แบบจำลองความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น

การทดสอบสมมติฐานที่ 1) เป็นการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของรูปแบบจำลองโดยไม่มีกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการเท่ากันของค่าพารามิเตอร์ การทดสอบสมมติฐานที่ 2) เป็นการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของค่าพารามิเตอร์ในเมทริกซ์อิทธิพลเชิงสาเหตุ จากตัวแปรแฝงภายนอกไปยังตัวแปรแฝงภายใน (Γ) ภายใต้ความไม่แปรเปลี่ยนของรูปแบบจำลองซึ่งเป็นการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของค่าพารามิเตอร์ในระดับที่มีความเข้มงวดน้อยที่สุด การทดสอบสมมติฐานที่ 3) เป็นการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของค่าพารามิเตอร์ในเมทริกซ์อิทธิพลเชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรภายในแฝง (β) ภายใต้ความไม่แปรเปลี่ยนของรูปแบบจำลอง การทดสอบสมมติฐานที่ 4) เป็นการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของค่าพารามิเตอร์ตามสมมติฐานที่ 2) และสมมติฐานที่ 3) พร้อมๆ กันซึ่งเป็นการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของค่าพารามิเตอร์ในระดับที่มีความเข้มงวดเพิ่มขึ้น ถ้านักวิจัยไม่ต้องการทดสอบสมมติฐานที่ 2) และสมมติฐานที่ 3) ก็อาจจะตัดทิ้งไปได้ แล้วถือว่าสมมติฐานที่ 4) นี้เป็นสมมติฐานที่มีความเข้มงวดน้อยที่สุด การทดสอบสมมติฐานที่ 5) เป็นการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของค่าพารามิเตอร์ตามสมมติฐานที่ 4) และเพิ่มความเท่ากันของค่าพารามิเตอร์ในเมทริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมระหว่างความคลาดเคลื่อนในการวัดตัวแปรภายในแฝง (Ψ) และการทดสอบสมมติฐานที่ 6) เป็นการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของค่าพารามิเตอร์ตามสมมติฐานที่ 5) และเพิ่มความเท่ากันของค่าพารามิเตอร์ในเมทริกซ์ความแปรปรวน-

ความแปรปรวนร่วมระหว่างตัวแปรแฝงภายนอก (Φ) ซึ่งเป็นการทดสอบความไม่แปรแปรเปลี่ยนของค่าพารามิเตอร์ในระดับที่มีความเข้มงวดมากที่สุด

ขั้นตอนการวิเคราะห์โมเดลลิสเรลกลุ่มพหุ

โบลเลน (Bollen. 1989 : 355-369) ไจเรสกอก; และซอร์บอม (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2542: 53-55; อ้างอิงจาก Jöreskog; & Sörbom. 1989 : 255-259) เสนอขั้นตอนสำหรับการวิเคราะห์โมเดลกลุ่มพหุโดยใช้ลิสเรลแยกเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการวิเคราะห์กลุ่มพหุไม่มีการกำหนดเงื่อนไขบังคับ ขั้นตอนการวิเคราะห์กลุ่มพหุมีการกำหนดเงื่อนไขบังคับ และขั้นตอนการวิเคราะห์สรุป

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์กลุ่มพหุไม่มีการกำหนดเงื่อนไขบังคับ

การวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างหลายกลุ่มโดยใช้กลยุทธ์กลุ่มพหุในโปรแกรมลิสเรล เพื่อประมาณค่าพารามิเตอร์ในโมเดลลิสเรลแต่ละกลุ่มประชากรแยกกัน และเพื่อทดสอบว่าโมเดลสำหรับกลุ่มประชากรแต่ละกลุ่มนั้นกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งผลการวิเคราะห์จะรายงานค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of fit Measures) ของการทดสอบทุกกลุ่มประชากรเป็นภาพรวม ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนรวมจะได้อาจมาจากดัชนีวัดระดับความกลมกลืนจากกลุ่มประชากรแต่ละกลุ่มรวมกัน ถ้าผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ได้ค่าไค-สแควร์รวมไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าโมเดลแต่ละกลุ่มประชากรกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ทุกกลุ่ม ถ้าได้ค่าไค-สแควร์รวมมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าโมเดลของประชากรอย่างน้อยหนึ่งกลุ่มไม่กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ในกรณีที่ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนนี้ได้ผลว่าโมเดลไม่กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ต้องปรับโมเดลแล้ววิเคราะห์ใหม่ เพื่อให้ได้โมเดลปรับแก้ที่มีลักษณะโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ การปรับแก้โมเดลนี้ทำได้โดยใช้ข้อเสนอแนะในส่วนของดัชนีปรับแก้ (Modification indices) ตามข้อสังเกตของนักวิจัยบนพื้นฐานทางทฤษฎี เช่นเดียวกับการปรับแก้โมเดลในการวิเคราะห์สมการโครงสร้างเชิงเส้นทั่วไปเมื่อโมเดลกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์แล้ว จึงจะดำเนินการวิเคราะห์ขั้นตอนที่สองต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์กลุ่มพหุมีการกำหนดเงื่อนไขบังคับ

การวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างหลายกลุ่มโดยใช้กลยุทธ์กลุ่มพหุในการวิเคราะห์ในขั้นตอนที่ 1 โดยในขั้นตอนนี้มีการกำหนดเงื่อนไขบังคับเพื่อทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดล ระหว่างกลุ่มประชากรแต่ละกลุ่ม การวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้ต้องทำการวิเคราะห์หลายครั้งตามจำนวนสมมติฐานที่ต้องการตรวจสอบ ตัวอย่างเช่น ถ้านักวิจัยต้องการตรวจสอบสมมติฐานที่เป็นชุดของสมมติฐานซ้อนกันเป็นระดับลดหลั่นที่ผู้เขียนเสนอไว้ใน

ทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของแบบจำลองเชิงโครงสร้าง ภาพประกอบ 9 ซึ่งมีสมมติฐานรวมทั้งสิ้น 6 สมมติฐาน นักวิจัยต้องทำการวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้รวม 6 ครั้งด้วย จะได้ค่าประมาณพารามิเตอร์ และดัชนีวัดระดับความกลมกลืนรวม 6 ชุด มาแปลความหมายว่า โมเดลมีความไม่แปรเปลี่ยนอย่างไรบ้างระหว่างกลุ่มประชากรในการทดสอบแต่ละครั้ง

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์สรุป

การวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้ เป็นการวิเคราะห์คำนวณหาผลต่างของดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานในขั้นตอนที่ 2 ระหว่างคู่ที่มีเงื่อนไขบังคับน้อยกว่ากับมีเงื่อนไขบังคับมากกว่าของผลต่างของดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ได้นำมาแปลความหมายสรุปผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับโมเดลกลุ่มพหุทั้งหมดในการวิเคราะห์สรุปนี้ ถ้าจุดมุ่งหมายของการวิจัยมุ่งตอบปัญหาว่ามีความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลระหว่างกลุ่มประชากรหรือไม่อย่างไร การแปลความหมายจะเน้นที่ลักษณะผลการทดสอบสมมติฐานว่าโมเดลที่ไม่แปรเปลี่ยนมีลักษณะอย่างไร พารามิเตอร์ใดที่แปรเปลี่ยนและพารามิเตอร์ใดไม่แปรเปลี่ยนระหว่างกลุ่มประชากร แต่ถ้าจุดมุ่งหมายของการวิจัยมุ่งตอบปัญหาเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ หรือสนใจตอบปัญหาเกี่ยวกับอิทธิพลของตัวแปรปรับจะต้องแปลความหมายเพิ่มจากการวิเคราะห์ความไม่แปรเปลี่ยน ให้สามารถตอบคำถามวิจัยได้ด้วย

หลักการเขียนคำสั่งสำหรับการวิเคราะห์กลุ่มพหุ

โจเรสกอก; และซอร์บอม ((นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2542: 53-55; อ้างอิงจาก Jöreskog; & Sörbom. 1989 : 257-258) กำหนดวิธีการเขียนคำสั่งสำหรับการวิเคราะห์กลุ่มพหุไว้ว่า คำสั่งสำหรับการวิเคราะห์กลุ่มพหุ ใช้หลักการเขียนคำสั่งเหมือนการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมลิสเรลทั่วไป แต่มีกฎเกณฑ์ในการเขียนคำสั่งสำหรับกลุ่มตัวอย่างหลายกลุ่มเพิ่มขึ้นอีก ดังนี้

ประการที่หนึ่ง ในคำสั่งบรรทัด DA ต้องระบุว่ามีจำนวนกลุ่มเท่าไร เช่น $NG = 2$ ทั้งนี้ให้ระบุคำสั่งส่วนนี้เฉพาะคำสั่งสำหรับข้อมูลกลุ่มแรก

ประการที่สอง ในคำสั่งสำหรับกลุ่มที่ 2 เป็นต้นไป ถ้ามีคำสั่งส่วนใดมีค่าตรงกับคำสั่งในส่วนที่เป็นคำสั่งของกลุ่มที่ 1 ให้ละไว้ไม่ต้องเขียนเป็นคำสั่ง

ประการที่สาม การเขียนคำสั่งระบุรูปแบบและสถานะของเมทริกซ์พารามิเตอร์ และการกำหนดค่าตั้งต้น ใช้คำสั่ง PA หรือ MA และ VA ได้ แต่การเรียกชื่อสมาชิกพารามิเตอร์แต่ละตัวจะเพิ่มตัวเลขแทนกลุ่มตัวอย่าง เช่น

BE (1,2,1) หมายถึง พารามิเตอร์ BE แถวที่ 2 สดมภ์ที่ 1 ของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1

GA (2,2,2) หมายถึง พารามิเตอร์ GA แถวที่ 2 สดมภ์ที่ 2 ของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2

ประการที่สี่ การกำหนดเงื่อนไขบังคับ (constraints) ระหว่างกลุ่ม ให้กำหนดพารามิเตอร์อิสระ (free parameter) ในคำสั่งสำหรับกลุ่มแรกก่อน จากนั้นจึงใช้คำสั่ง EQ กำหนดให้

พารามิเตอร์ แต่ละกลุ่มให้มีค่าเท่ากัน ตัวอย่างเช่น ถ้าต้องการให้พารามิเตอร์ BE (3,4) มีค่าเท่ากัน ให้เขียนคำสั่งดังนี้

คำสั่งในกลุ่มที่ 1 FR BE (3,4)

คำสั่งในกลุ่มที่ 2 EQ BE (2,3,4) BE (3,4)

คำสั่งในกลุ่มที่ 2 EQ BE (3,3,4) BE (3,4)

ประการที่ห้า เมทริกซ์พารามิเตอร์ที่กำหนดรูปแบบ ในกลุ่มที่ 1 ไว้เป็นแบบใดในกลุ่ม ต่อมาต้องเป็นแบบเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในกลุ่มที่ 1 ถ้ามีการกำหนดรูปแบบของเมทริกซ์ เป็น ID หรือ ZE แล้ว เมทริกซ์ในกลุ่มตัวอย่างต่อมา จะเป็น DI, FU หรือ SY ไม่ได้ กล่าวอีก อย่างหนึ่งคือ รูปแบบและสถานะเมทริกซ์กลุ่มหลังต้องไม่ขัดแย้งกับของกลุ่มแรก

ประการที่หก คำสั่งพิเศษสำหรับการวิเคราะห์กลุ่มพหุมีดังนี้

SP = เมทริกซ์มีสถานะเหมือนเดิม (Same pattern) คือมีสถานะเหมือนกับ กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่มาก่อน

SS = เมทริกซ์จะมีค่าตั้งต้นเหมือนเดิม (Same starting values) คือ มีค่าตั้งแต้ ต้นแบบเดียวกับกลุ่มที่มาก่อน

PS = เมทริกซ์มีสถานะและค่าตั้งต้นเหมือนเดิม (Same pattern and starting values)

IN = เมทริกซ์ไม่แปรเปลี่ยนระหว่างกลุ่ม (invariance across groups)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลพฤติกรรมการบริโภคและทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เมื่อจำแนกตามกลุ่มนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวระดับต่ำและระดับสูง ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. ขั้นตอนการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2554 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ซึ่งตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร มีจำนวนทั้งสิ้น 51 โรงเรียน แบ่งเป็นโรงเรียนขนาดกลาง 4 โรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่ 19 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ 28 โรงเรียน รวมนักเรียนทั้งหมด 57,646 คน ดังตาราง 4

ตาราง 4 จำนวนโรงเรียน และจำนวนนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำแนกตามระดับชั้น

ขนาดโรงเรียน	จำนวนโรงเรียน	จำนวนห้องเรียน (นักเรียน)			รวม
		ม.4	ม.5	ม.6	
กลาง	4	18 (640)	13 (381)	12 (353)	43 (1,374)
ใหญ่	19	138 (5,707)	133 (4,921)	133 (4,581)	404 (15,209)
ใหญ่พิเศษ	28	317 (14,604)	311 (13,385)	310 (13,074)	938 (41,063)
รวม	51	473 (20,951)	457 (18,687)	455 (18,008)	1385 (57,646)

หมายเหตุ: โรงเรียนขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียน > 500 - <1,501
 โรงเรียนขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียน > 1,500 - <2,501
 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีจำนวนนักเรียน > 2,500 ขึ้นไป

ที่มา: ศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2.
 (2553: ออนไลน์).

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2554 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ซึ่งตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร มีจำนวนทั้งสิ้น 11 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 968 คน ในการออกแบบการสุ่มตัวอย่างสำหรับงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะได้แยกประเด็นการนำเสนอออกเป็น 3 ส่วนด้วยกัน ได้แก่ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง (Sampling Techniques) และแบบแผนสุ่มตัวอย่าง (Sampling Plan) ซึ่งมีรายละเอียดในแต่ละส่วน ดังนี้

1) ขนาดของกลุ่มตัวอย่างและวิธีการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2554 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำนวน 11 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 968 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยอาศัยการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างสำหรับศึกษาสัดส่วนประชากร (ศิริชัย กาญจนवासี; ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์; และดิเรก ศรีสุข. 2551: 150) โดยอาศัยข้อมูลต่างๆ ที่ใช้ในการคำนวณ ดังนี้

(1) กำหนดให้ระดับความเชื่อมั่นของการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (Level of Confidence) เท่ากับ 95% หรือ $\alpha = 0.05$

(2) กำหนดให้ขนาดของความคลาดเคลื่อนเป็น 0.05 ($e=0.05$)

(3) ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า จากประชากรทั้งหมด จำนวน 57,646 คน

จะได้กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 398 คน ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะต้องใช้กลุ่มตัวอย่างน้อยที่สุด ไม่ต่ำกว่า 398

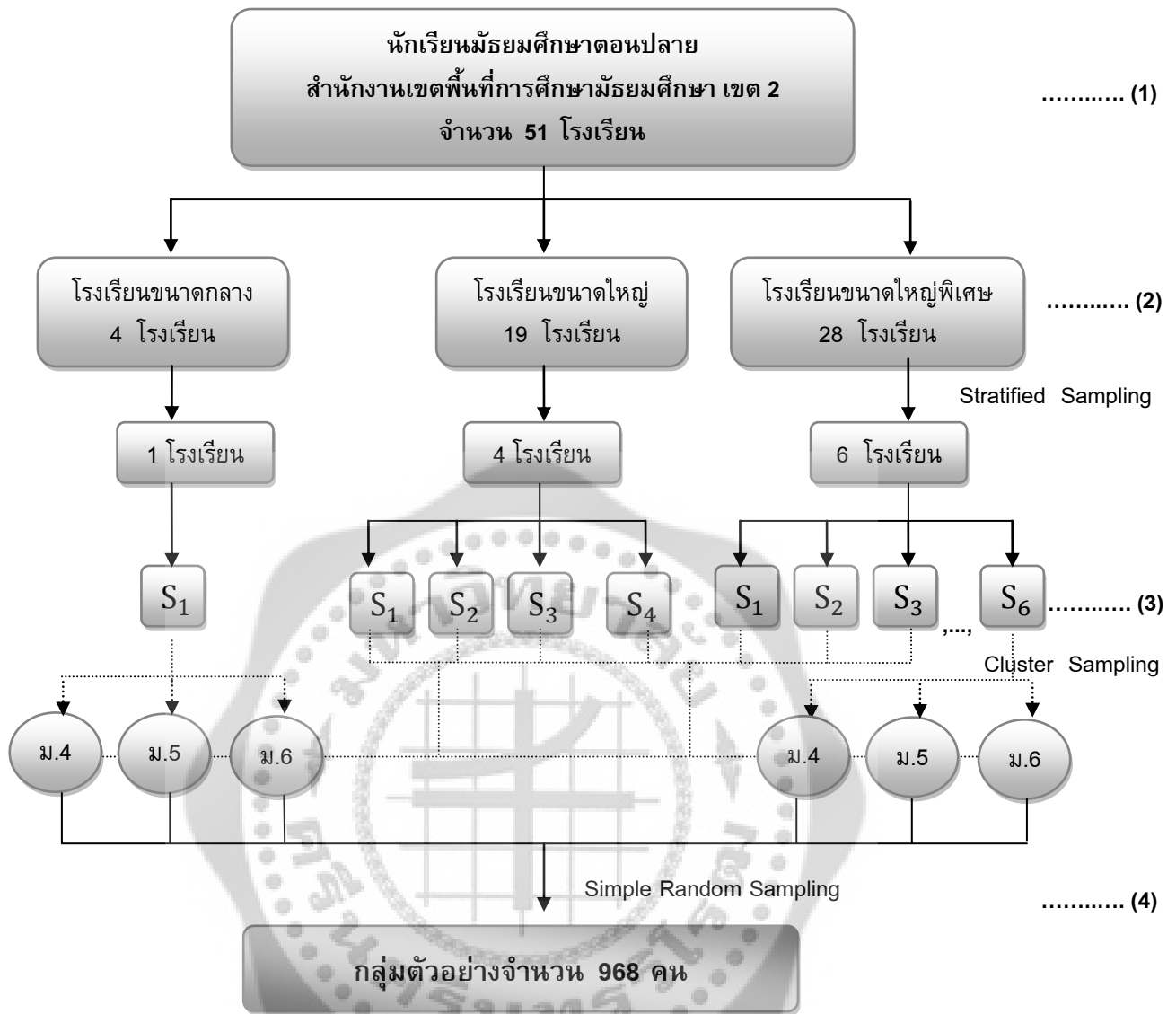
(4) ตรวจสอบความเหมาะสมของกลุ่มตัวอย่างเนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์โดยใช้โมเดลสมการโครงสร้างเชิงเส้น (Structural Equation Modeling) และจะทำการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 2 กลุ่ม เพื่อให้ผลการวิจัยออกมาอย่างถูกต้อง ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยสุ่มนักเรียนของโรงเรียนแต่ละขนาดมาร้อยละ 70 ได้นักเรียนทั้งหมด 968 คน จำแนกเป็นนักเรียนเป็นโรงเรียนขนาดกลาง 73 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ 328 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ 567 คน คน พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้มาจากการสุ่มมีจำนวนมากว่ากลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตาราง ทั้งนี้เนื่องจากถ้ามีจำนวนพารามิเตอร์อิสระที่ต้องการประมาณค่าเพิ่มขึ้น ก็ต้องมีขนาดกลุ่มตัวอย่างเพิ่มขึ้น โดยมีอัตราส่วนระหว่างหน่วยตัวอย่างและจำนวนพารามิเตอร์หรือตัวแปรควรเป็น 20 ต่อ 1 (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542: 54)

2) เทคนิคการสุ่มตัวอย่าง

จากขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 968 คน ที่กำหนดไว้ข้างต้นนั้น ผู้วิจัยได้เลือกวิธีการวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) โดยมีขนาดของโรงเรียน โรงเรียน และระดับชั้น (Sampling Units) เป็นหน่วยการสุ่ม ซึ่งในและละขั้นตอนนั้น ผู้วิจัยจะเลือกใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างหลายๆ วิธีการผสมผสานกัน ได้แก่ เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) และเทคนิคการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Sample Random Sampling)

3) แบบแผนการสุ่มตัวอย่าง

สำรวจข้อมูลหน่วยสมาชิกของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2554 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 2 จากแหล่งข้อมูลศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 แล้วจัดทำกรอบของการสุ่ม (Sampling Frame) ดังภาพประกอบ 10

ภาพประกอบ 10 แสดงแบบแผนของการสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย (Sampling Frame)

จากแบบแผนการสุ่มตัวอย่างดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการสุ่มตัวอย่างตามแผนที่วางไว้รายละเอียดในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดกลุ่มประชากรที่เป็นโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ซึ่งตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร มีจำนวนทั้งสิ้น 51 โรงเรียน จึงเลือกนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นกลุ่มประชากร และพบว่า มีจำนวนนักเรียนที่ศึกษาในระดับการศึกษาดังกล่าว จำนวน 57,646 คน

2. ผู้วิจัยดำเนินการจัดแบ่งกลุ่มประชากรเป็นประชากรกลุ่มย่อย (Subpopulation) โดยใช้ตัวแปรประเภทของขนาดของโรงเรียนเป็นตัวแปรจำแนกแบบแบ่งชั้น เพราะในแต่ละชั้นภูมินั้นจะมีลักษณะภายในชั้นคล้ายๆ กัน แต่ระหว่างชั้นมีลักษณะแตกต่างกัน ซึ่งคือ การสุ่มแบบ

แบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นชั้น (Strata) และโรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Units) ทั้งนี้ เนื่องจากการพิจารณาแล้วว่าขนาดของโรงเรียนที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมในการบริโภคที่แตกต่างกัน สุ่มโรงเรียนที่อยู่โรงเรียนทั้ง 3 ขนาด ได้แก่โรงเรียนขนาดกลาง 1 โรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่ 4 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ 6 โรงเรียน

3. ขั้นตอนที่ 3 พบว่า แต่ละกลุ่มนั้นจะประกอบด้วยชั้นย่อยๆ อีกกลุ่มละ 3 ชั้น ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการสุ่มระดับชั้นโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ระดับชั้นเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit) ประกอบมัธยมศึกษาปีที่ 4 มัธยมศึกษาปีที่ 5 และมัธยมศึกษาปีที่ 6

4. ผู้วิจัยดำเนินการสุ่มโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ระดับชั้นเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit) สุ่มนักเรียนที่เป็นหน่วยการสุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ชั้น ผู้วิจัยสุ่มในแต่ละระดับชั้น มาร้อยละ 70 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจริงทั้งหมด 968 คน ซึ่งเป็นจำนวนไม่ต่ำกว่า 382 คน ตามที่คำนวณได้ ดังตาราง 5

ตาราง 5 แสดงโรงเรียนและจำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของการสุ่มในแต่ละระดับชั้นของแต่ละโรงเรียน

ขนาด โรงเรียน	โรงเรียน	จำนวนนักเรียน (คน)			รวม
		ม.4	ม.5	ม.6	
กลาง	จันทร์หุ่นบำเพ็ญ	30	23	20	73
ใหญ่	สตรีศรีสุริโยทัย	29	28	27	328
	ปทุมคงคา	25	25	27	
	รัตนโกสินทร์สมโภชบางเขน	31	25	27	
	ลาดปลาเค้าพิทยาคม	32	28	24	
ใหญ่พิเศษ	วัดสุทธิวราราม	33	34	32	567
	สตรีเศรษฐบุรพาเพ็ญ	36	34	28	
	เตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ รัชดา	27	25	27	
	บดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 2	31	32	27	
	หอวัง	34	32	32	
	สตรีวิทยา 2	35	34	34	
รวม		343	320	305	968

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างและปรับปรุงขึ้น มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ จำนวน 5 ฉบับ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามวัดพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาจำนวน 2 ด้าน ดังนี้

- ด้านความพึงพอใจส่วนตัว จำนวน 8 ข้อ
- ด้านความปรารถนา จำนวน 24 ข้อ

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามวัดความเป็นกัลยาณมิตรของเพื่อนจำนวน 3 ด้าน ดังนี้

- ด้านการให้คำแนะนำ สั่งสอนสิ่งที่ดีงามถูกต้อง จำนวน 8 ข้อ
- ด้านการสนับสนุนและให้กำลังใจ จำนวน 6 ข้อ
- ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดีในการคิด จำนวน 6 ข้อ

ฉบับที่ 3 แบบสอบถามวัดอิทธิพลของครอบครัวจำนวน 2 ด้าน ดังนี้

- ด้านการอบรมสั่งสอนจากพ่อแม่ จำนวน 16 ข้อ
- ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดีของพ่อแม่ จำนวน 4 ข้อ

ฉบับที่ 4 แบบสอบถามวัดการควบคุมตนเองจำนวน 2 ด้าน ดังนี้

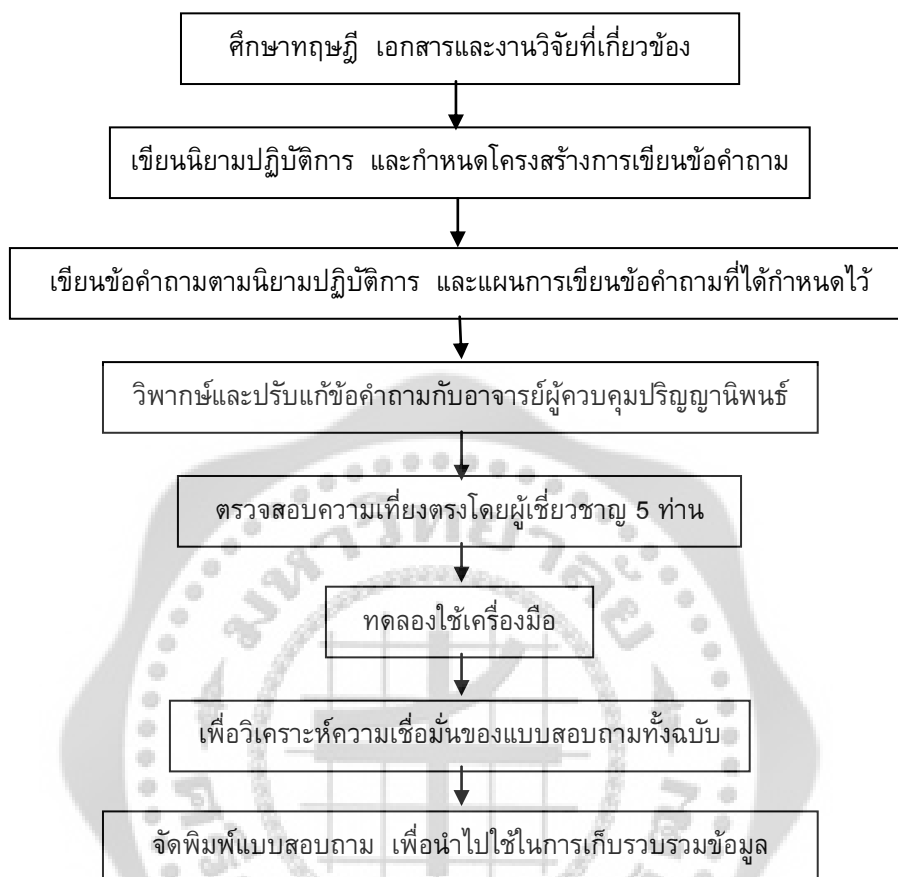
- ด้านการควบคุมตนทั่วไป จำนวน 11 ข้อ
- ด้านการควบคุมตนเฉพาะเรื่อง จำนวน 9 ข้อ

ฉบับที่ 5 แบบสอบถามวัดการรู้เท่าทันสื่อ จำนวน 20 ข้อ

จากแบบสอบถามทั้ง 5 ฉบับข้างต้น ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเอง 1 ฉบับ คือ แบบสอบถามวัดพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา และผู้วิจัยปรับปรุงอีก 4 ฉบับ คือ แบบสอบถามวัดความเป็นกัลยาณมิตรของเพื่อน แบบสอบถามวัดอิทธิพลของครอบครัวแบบสอบถามวัดการควบคุมตนเองแบบสอบถามวัดการรู้เท่าทันสื่อ

ขั้นตอนการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือสามารถเขียนเป็นแผนภาพได้ดังภาพประกอบ 11

ภาพประกอบ 11 ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ คือ แบบสอบถามวัดพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา และผู้วิจัยปรับปรุงอีก 4 ฉบับ คือ แบบสอบถามวัดความเป็นกัลยาณมิตรของเพื่อน แบบสอบถามวัดอิทธิพลของครอบครัวแบบสอบถามวัดการควบคุมตนเองแบบสอบถามวัดการรู้เท่าทันสื่อ ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพของแบบสอบถาม ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสอบถามวัดพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา
2. ศึกษานิยาม ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา ตามแนวคิดพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา
3. เขียนนียบามปฏิบัติการของคุณลักษณะที่ต้องการวัด ซึ่งได้จากการศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สร้างข้อคำถามให้สอดคล้องและครอบคลุมกับคำนิยามเชิงปฏิบัติการของพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา ความเป็นกัลยาณมิตรของเพื่อน อิทธิพลของ การควบคุมตนเอง

และการรู้เท่าทันสื่อ โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับมีโครงสร้างของการสร้างข้อคำถามดังตาราง 6

ตาราง 6 โครงสร้างของการสร้างข้อคำถาม

ฉบับที่	เรื่อง	จำนวนข้อคำถาม
1	แบบสอบถามวัดพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา	41
	ด้านความพึงพอใจส่วนตน	17
	ด้านความปรารถนา	24
2	แบบสอบถามวัดความเป็นกัลยาณมิตรของเพื่อน	20
	ด้านการให้คำแนะนำ สั่งสอนสิ่งที่ติงามถูกต้อง	8
	ด้านการสนับสนุนและให้กำลังใจ	6
	ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดีในการคิด	6
3	แบบสอบถามวัดอิทธิพลของครอบครัวจำนวน	20
	ด้านการอบรมสั่งสอนจากพ่อแม่	16
	ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดีของพ่อแม่	4
4	แบบสอบถามวัดการควบคุมตนเอง	20
	ด้านการควบคุมตนทั่วไป	11
	ด้านการควบคุมตนเฉพาะเรื่อง	9
5	แบบสอบถามวัดการรู้เท่าทันสื่อ	20

4. นำแบบสอบถามที่ได้ให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face Validity) ทางด้านภา เนื้อหา ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับนิยามปฏิบัติการพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Item Objective Congruence) ของข้อคำถาม คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2543: 249; อ้างอิงจาก Rowinelli & Hambleton. 1977) รวมทั้งปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

5. นำแบบสอบถามที่ได้จากข้อ 5 ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 300 คน ซึ่งไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มไว้ แล้วนำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายหรือค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนของข้อคำถามแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้อที่เหลือ (Item-total Correlation) แล้วคัดเลือกข้อคำถามโดยพิจารณาจากค่าอำนาจจำแนกที่มากกว่าหรือเท่ากับ 0.20 (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2543: 185) พร้อม

ทั้งพิจารณาถึงความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความครอบคลุมคุณลักษณะที่ต้องการวัด และพิจารณาค่าความเชื่อมั่นที่เพิ่มขึ้นเมื่อตัดข้อคำถามนั้นออก

6. จัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจริงจากกลุ่มตัวอย่าง

คุณภาพของเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

1. แบบสอบถามพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาประกอบด้วยการวัดใน 2 ด้าน จำนวนข้อคำถามที่ผ่านการคัดเลือกภายหลังจากนำไปทดลองใช้มีจำนวน 32 ข้อ จำแนกจำนวนข้อแต่ละด้านได้ ดังนี้ ความพึงพอใจส่วนตัว 8 ข้อ และความปรารถนา 24 ข้อ ข้อคำถามแต่ละข้อของแบบสอบถามมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.200 – 0.434 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.782

2. แบบสอบถามวัดความเป็นกัลยาณมิตรของเพื่อนมี 3 ด้าน จำนวนข้อคำถามที่ผ่านการคัดเลือกภายหลังจากนำไปทดลองใช้มีจำนวน 20 ข้อ จำแนกจำนวนข้อแต่ละด้านได้ ดังนี้ ด้านการให้คำแนะนำ ชี้แจง ชักจูง สั่งสอนสิ่งที่ดีงามถูกต้อง 8 ข้อ ด้านการสนับสนุนและให้กำลังใจให้คิดหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ 6 ข้อ และด้านการเป็นแบบอย่างที่ดีในการคิดและแก้ปัญหา 6 ข้อ ข้อคำถามแต่ละข้อของแบบสอบถามมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.101 – 0.559 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.974

3. แบบสอบถามวัดอิทธิพลของครอบครัวมี 2 ด้าน จำนวนข้อคำถามที่ผ่านการคัดเลือกภายหลังจากนำไปทดลองใช้มีจำนวน 20 ข้อ จำแนกจำนวนข้อแต่ละด้านได้ ดังนี้ ด้านการอบรมสั่งสอน 7 ข้อ ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดีของพ่อแม่ 13 ข้อ ข้อคำถามแต่ละข้อของแบบสอบถามมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.227 – 0.775 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.906

4. แบบสอบถามวัดการควบคุมตนเองมี 2 ด้าน จำนวนข้อคำถามที่ผ่านการคัดเลือกภายหลังจากนำไปทดลองใช้มีจำนวน 20 ข้อ จำแนกจำนวนข้อแต่ละด้านได้ ดังนี้ ด้านการควบคุมตนเองทั่วไป 11 ข้อ ด้านการการควบคุมตนเองส่วนตัว 9 ข้อ ข้อคำถามแต่ละข้อของแบบสอบถามมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.200 – 0.568 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.818

5. แบบสอบถามรู้เท่าทันสื่อ จำนวนข้อคำถามที่ผ่านการคัดเลือกภายหลังจากนำไปทดลองใช้มีจำนวน 20 ข้อ ข้อคำถามแต่ละข้อของแบบสอบถามมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.200 – 0.543 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.823

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม 5 ฉบับ ได้แก่ แบบสอบถามวัดพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา แบบสอบถามวัดความเป็นกัลยาณมิตรของเพื่อน แบบสอบถามวัดอิทธิพลของครอบครัว แบบสอบถามวัดการควบคุมตนเอง แบบสอบถามวัดการรู้เท่าทันสื่อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ซึ่งแบบสอบถามแต่ละฉบับมีลักษณะดังนี้

ตัวอย่างแบบสอบถามวัดพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา

ให้นักเรียนพิจารณาข้อความแต่ละข้อว่าเป็นความจริงระดับมากหรือน้อย แล้วทำเครื่องหมาย ลงในช่องแสดงความคิดเห็นตามที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อข้อความนั้น

ตัวอย่างข้อความ

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านความพึงพอใจส่วน						
	ปัจจัย 4					
0	ฉันชอบแต่งกายตามกระแสนิยมเพื่อให้เป็นที่ยอมรับทางสังคม.....
ด้านความปรารถนา						
0	ฉันชอบการเที่ยวกลางคืนเป็นเรื่องของวัยรุ่นที่ทันสมัย..
00	ถ้าฉันต้องเลือกระหว่างพักผ่อนในสถานบันเทิงกับสถานที่ธรรมชาติ เช่น ทะเล หรือน้ำตก ฉันเลือกไปสถานที่ธรรมชาติ.....

ตัวอย่างแบบสอบถามวัดความเป็นกัลยาณมิตรของเพื่อน

ให้นักเรียนพิจารณาข้อคำถามแต่ละข้อว่าเป็นความจริงระดับมากหรือน้อย แล้วทำเครื่องหมาย

ลงในช่องแสดงความคิดเห็นตามที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อข้อคำถามนั้น

ตัวอย่างข้อคำถาม

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0	ข้าพเจ้าชอบชื่อของที่มีหยั่ห้อยดังๆ เหมือนเพื่อนในกลุ่ม...
00	ข้าพเจ้าปรึกษาเพื่อนทุกครั้งก่อนที่ซื้อสินค้าที่ข้าพเจ้าสนใจ.....

ตัวอย่างแบบสอบถามวัดอิทธิพลของครอบครัว

ให้นักเรียนพิจารณาข้อคำถามแต่ละข้อว่าเป็นความจริงระดับมากหรือน้อย แล้วทำเครื่องหมาย

ลงในช่องแสดงความคิดเห็นตามที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อข้อคำถามนั้น

ตัวอย่างข้อคำถาม

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0	ครอบครัวของข้าพเจ้าถือคติว่า “เงินหามาได้ ก็ต้องใช้ไปเพื่อซื้อความสุข”.....
00	เมื่อนักเรียนแต่งกายไม่เหมาะสมกับวัฒนธรรมไทย พ่อแม่หรือผู้ปกครองได้ตำหนิว่ากล่าวตักเตือนนักเรียน

ตัวอย่างแบบสอบถามวัดการควบคุมตนเอง

ให้นักเรียนพิจารณาข้อคำถามแต่ละข้อว่าเป็นความจริงระดับมากหรือน้อย แล้วทำเครื่องหมาย

ลงในช่องแสดงความคิดเห็นตามที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อข้อคำถามนั้น

ตัวอย่างข้อคำถาม (ต่อ)

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0	ฉันเลือกซื้อเสื้อผ้าตามแฟชั่น เพื่อจะได้เป็นคนที่ยั่งยืนตลอดเวลา.....
00	ฉันใช้กระเป๋าใส่ตางค์ที่มียี่ห้อดัง เพราะมีคุณภาพมากกว่า.....

ตัวอย่างแบบสอบถามวัดการรู้เท่าทันสื่อ

ให้นักเรียนพิจารณาข้อคำถามแต่ละข้อว่าเป็นความจริงระดับมากหรือน้อย แล้วทำเครื่องหมาย

ลงในช่องแสดงความคิดเห็นตามที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อข้อคำถามนั้น

ตัวอย่างข้อคำถาม (ต่อ)

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0	นักเรียนรู้สึกว่าตนเองคำนึงถึงประโยชน์ที่ได้รับจากสินค้าที่จะซื้อเป็นสำคัญ.....
00	นักเรียนไม่ปล่อยตัวหลงไหลไปกับผู้นำเสนอสินค้าที่เป็นดาราดัง.....

เกณฑ์การให้คะแนน

เกณฑ์การตรวจให้คะแนนของแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นดังนี้

	คะแนนข้อความเชิงบวก	คะแนนข้อความเชิงลบ
มากที่สุด	5	1
มาก	4	2
ปานกลาง	3	3
น้อย	2	4
น้อยที่สุด	1	5

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอนดังนี้

1. ติดต่อกับโรงเรียนเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย เพื่อดำเนินการขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย
2. ติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. จัดเตรียมแบบสอบถามที่ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพแล้ว ให้มากกว่าจำนวนกลุ่มตัวอย่างประมาณร้อยละ 10 เพื่อใช้ในการคัดเลือกแบบสอบถามที่กลุ่มตัวอย่างตอบไม่สมบูรณ์
4. นำแบบสอบถามที่ได้จัดเตรียมไว้ไปสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง พร้อมหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล โดยนัดหมายวันและเวลาในการเก็บแบบสอบถามกลับคืนในครั้งต่อไป
5. ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามทุกฉบับ โดยคัดแยกฉบับที่มีการตอบสมบูรณ์ไว้ เพื่อทำการตรวจในลำดับต่อไป
6. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ใช้สถิติรวมทั้ง 3 ส่วน ในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งสถิติที่ใช้ นั้นประกอบด้วย สถิติที่ใช้ในการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง, สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง : กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยอาศัยการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างสำหรับศึกษาสัดส่วนประชากร (ศิริชัย กาญจนวาสี; ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์; และดิเรก ศรีสุข. 2551: 150) ในระดับความเชื่อมั่นที่ .95

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

- 2.1 การหาความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face Validity) ของแบบสอบถามโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้สูตร IOC (Index of Congruence) (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2549: 73) ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 ค่าสหสัมพันธ์อย่างง่าย โดยใช้สูตรค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2550: 312)

$$r_{XY} = \frac{N \sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{\{N \sum X^2 - (\sum X)^2\} \{N \sum Y^2 - (\sum Y)^2\}}}$$

เมื่อ	r_{XY}	แทน	สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนตัวแปร X กับตัวแปร Y
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนน X
	$\sum Y$	แทน	ผลรวมของคะแนน Y
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนน X แต่ละตัวยกกำลังสอง
	$\sum Y^2$	แทน	ผลรวมของคะแนน Y แต่ละตัวยกกำลังสอง
	$\sum XY$	แทน	ผลรวมของผลคูณระหว่างคะแนน X กับ Y ทุกคู่
	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

2.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ของครอนบัค (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2549: 76)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum S^2}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
	K	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
	S^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
	S_t^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 วิเคราะห์คุณภาพของโมเดลการวัดตัวแปรแฝงโดยพิจารณาจากค่าต่อไปนี้

3.1.1 ดัชนีความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝง (Construct Reliability/Composite Reliability) (สุภมาส อังศุโชติ. 2552: 149)

$$\text{Construct Reliability} = \frac{(\sum \lambda)^2}{(\sum \lambda)^2 + \sum (\theta)}$$

เมื่อ	λ	แทน	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐาน
	$\sum (\theta)$	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนในการวัดของแต่ละตัวแปรสังเกตได้

3.1.2 ดัชนีค่าความแปรปรวนที่สกัดได้ (Variance Extracted)

(สุภมาส อังศุโชติ. 2552: 150)

$$\text{Variance Extracted} = \frac{\Sigma \lambda^2}{\Sigma \lambda^2 + \Sigma(\theta)}$$

เมื่อ λ	แทน	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐาน
$\Sigma(\theta)$	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนในการวัดของแต่ละตัวแปร สังเกตได้

3.2 วิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของโมเดลสมมติฐานกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยใช้สถิติวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2538: 48)

3.2.1 ค่าไค-สแควร์ (Chi-Square Statistic: χ^2)

$$\chi^2 = (N-1)F [s, \Sigma(\theta)]$$

เมื่อ	df	แทน	$[k(k+1)/2] - t$
	χ^2	แทน	ค่าไค - สแควร์
	N	แทน	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง
F [s, $\Sigma(\theta)$]		แทน	ค่าต่ำสุดของฟังก์ชันความกลมกลืนของโมเดลจากพารามิเตอร์ θ
	k	แทน	จำนวนตัวแปรที่สังเกตได้
	t	แทน	จำนวนพารามิเตอร์อิสระ

3.2.2 ดัชนีอัตราส่วนไค-สแควร์สัมพัทธ์ (Relative Chi-Square Ratio)

$$\text{ดัชนีอัตราส่วนไค-สแควร์สัมพัทธ์} = \frac{\chi^2}{df}$$

เมื่อ	χ^2	แทน	ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-Square Statistic: χ^2)
	df	แทน	องศาอิสระ

3.2.3 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index: GFI)

เปรียบเทียบระดับความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของโมเดลสองโมเดล โดยนำค่าสถิติไค - สแควร์มาพิจารณาเทียบกับองศา ถ้าไค-สแควร์สูงควรปรับโมเดลแล้ววิเคราะห์ใหม่ เกณฑ์การพิจารณาควรจะมีค่าตั้งแต่ 0.90 ขึ้นไป (วรรณิ แกมเกตุ. 2540) โดยมีสูตรในการคำนวณ ดังนี้

$$GFI = \frac{1 - \{F [s, \Sigma (\theta)]\}}{F [s, \Sigma 0]}$$

เมื่อ $F [s, \Sigma (\theta)]$ แทน ค่าต่ำสุดของฟังก์ชันความกลมกลืนของโมเดลจากพารามิเตอร์ θ

$F [s, \Sigma 0]$ แทน ค่า F ของโมเดลที่ไม่มีพารามิเตอร์

3.2.4 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index: AGFI) เป็นดัชนีที่นำ GFI มาปรับแก้โดยคำนึงถึงชั้นความเป็นอิสระ ซึ่งรวมทั้งจำนวนตัวแปรและขนาดตัวอย่าง ควรจะมีค่าตั้งแต่ 0.90 ขึ้นไป (วรรณี แกมเกตุ. 2540) ดังสูตรต่อไปนี้

$$AGFI = 1 - \left\{ \frac{1}{2d} (k-1) \right\} (1-GFI)$$

เมื่อ AGFI แทน ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว

GFI แทน ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน

d แทน ชั้นความอิสระ

k แทน จำนวนตัวแปรที่สังเกตได้

ดัชนี GFI และ AGFI จะมีค่าระหว่าง 0 และ 1 ถ้าดัชนี GFI และ AGFI เข้าใกล้ 1 แสดงว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3.2.5 ดัชนีรากสองกำลังเฉลี่ยของความแตกต่างโดยประมาณ (Root Mean Square Error of Approximation) เป็นดัชนีในกลุ่มเศษเหลือ ซึ่งบ่งบอกความไม่กลมกลืนของเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมของโมเดลตามทฤษฎีกับเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมจากประชากร ซึ่งควรมีค่าต่ำกว่า 0.05 (วรรณี แกมเกตุ. 2540)

$$RMSEA = \sqrt{\frac{FO}{d}}$$

เมื่อ RMSEA แทน ดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของความแตกต่างโดยประมาณ

FO แทน ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน

F แทน ค่าต่ำสุดของฟังก์ชันความกลมกลืนของโมเดลจากพารามิเตอร์

n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

d แทน ค่าองศาอิสระ

3.2.6 ดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษที่เหลือ RMR (Root Mean squared Residual) (วรวรรณ แกมเกตตุ. 2540)

$$\text{RMR} = \sqrt{2 \sum_{i=1}^q \sum_{j=1}^i \frac{(s_{ij} - \hat{\sigma}_{ij})^2}{q(q+1)}}$$

3.2.7 ดัชนีรากมาตรฐานค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษที่เหลือ (Standardized Root Mean squared Residual: SRMR)

3.2.8 ดัชนี CFI (Comparative Fit Index)

$$\text{CFI} = 1 - \frac{T}{T_i}$$

3.3 วิเคราะห์ความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลเชิงสาเหตุด้วยโปรแกรม LISREL (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2542: 240-243) โดยทดสอบทั้งความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลเต็มรูป (Fully Invariance Model) มีรายละเอียดของการตั้งสมมติฐานการทดสอบดังนี้

- 1) H_{form}
- 2) H_{Λ_x} : $\Lambda_x^{(1)} = \Lambda_x^{(2)}$
- 3) $H_{\Lambda_x \Lambda_y}$: $\Lambda_x^{(1)} = \Lambda_x^{(2)}, \Lambda_y^{(1)} = \Lambda_y^{(2)}$
- 4) $H_{\Lambda_x \Lambda_y \Theta_\delta}$: $\Lambda_x^{(1)} = \Lambda_x^{(2)}, \Lambda_y^{(1)} = \Lambda_y^{(2)}, \Theta_\delta^{(1)} = \Theta_\delta^{(2)}$
- 5) $H_{\Lambda_x \Lambda_y \Theta_\delta \Theta_\varepsilon}$: $\Lambda_x^{(1)} = \Lambda_x^{(2)}, \Lambda_y^{(1)} = \Lambda_y^{(2)}, \Theta_\delta^{(1)} = \Theta_\delta^{(2)}, \Theta_\varepsilon^{(1)} = \Theta_\varepsilon^{(2)}$
- 6) $H_{\Lambda_x \Lambda_y \Theta_\delta \Theta_\varepsilon \beta}$: $\Lambda_x^{(1)} = \Lambda_x^{(2)}, \Lambda_y^{(1)} = \Lambda_y^{(2)}, \Theta_\delta^{(1)} = \Theta_\delta^{(2)}, \Theta_\varepsilon^{(1)} = \Theta_\varepsilon^{(2)}, \beta^{(1)} = \beta^{(2)}$
- 7) $H_{\Lambda_x \Lambda_y \Theta_\delta \Theta_\varepsilon \beta \Gamma}$: $\Lambda_x^{(1)} = \Lambda_x^{(2)}, \Lambda_y^{(1)} = \Lambda_y^{(2)}, \Theta_\delta^{(1)} = \Theta_\delta^{(2)}, \Theta_\varepsilon^{(1)} = \Theta_\varepsilon^{(2)}, \beta^{(1)} = \beta^{(2)}, \Gamma^{(1)} = \Gamma^{(2)}$
- 8) $H_{\Lambda_x \Lambda_y \Theta_\delta \Theta_\varepsilon \beta \Gamma \Psi}$: $\Lambda_x^{(1)} = \Lambda_x^{(2)}, \Lambda_y^{(1)} = \Lambda_y^{(2)}, \Theta_\delta^{(1)} = \Theta_\delta^{(2)}, \Theta_\varepsilon^{(1)} = \Theta_\varepsilon^{(2)}, \beta^{(1)} = \beta^{(2)}, \Gamma^{(1)} = \Gamma^{(2)}, \Psi^{(1)} = \Psi^{(2)}, \Phi^{(1)} = \Phi^{(2)}$
- 9) $H_{\Lambda_x \Lambda_y \Theta_\delta \Theta_\varepsilon \beta \Gamma \Psi \Phi}$: $\Lambda_x^{(1)} = \Lambda_x^{(2)}, \Lambda_y^{(1)} = \Lambda_y^{(2)}, \Theta_\delta^{(1)} = \Theta_\delta^{(2)}, \Theta_\varepsilon^{(1)} = \Theta_\varepsilon^{(2)}, \beta^{(1)} = \beta^{(2)}, \Gamma^{(1)} = \Gamma^{(2)}, \Psi^{(1)} = \Psi^{(2)}, \Phi^{(1)} = \Phi^{(2)}$

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลพฤติกรรม การบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย 2) เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีต่อพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย 3) เพื่อทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลพฤติกรรมการบริโภค ด้วยปัญญาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เมื่อจำแนกตามกลุ่มนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจ ของครอบครัวต่ำและสูง โดยผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของ การวิจัยดังกล่าว โดยแบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

ตอนที่ 2 การตรวจสอบคุณภาพของโมเดลการวัด

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความสอดคล้องของโมเดลพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาที่ สร้างขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ตอนที่ 4 การตรวจสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลเชิงสาเหตุ

เพื่อให้การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีความสะดวกและเข้าใจง่าย ผู้วิจัยใช้อักษรย่อ และสัญลักษณ์แทนตัวแปรและค่าสถิติต่างๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ICB	หมายถึง	พฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา
IC1	หมายถึง	ความพึงพอใจส่วนตัว
IC2	หมายถึง	ความปรารถนา
FRIF	หมายถึง	ความเป็นกัลยาณมิตรของเพื่อน
FR1	หมายถึง	การให้คำแนะนำ สั่งสอนสิ่งที่ดีงามถูกต้อง
FR2	หมายถึง	การสนับสนุน และให้กำลังใจ
FR3	หมายถึง	การเป็นแบบอย่างที่ดีในการคิดและการแก้ปัญหา
INFA	หมายถึง	อิทธิพลของครอบครัว
IN1	หมายถึง	การแนะนำ ส่งเสริมสนับสนุนจากพ่อแม่
IN2	หมายถึง	การเป็นแบบอย่างที่ดีของพ่อแม่
SELC	หมายถึง	การควบคุมตนเอง
SE1	หมายถึง	การควบคุมตนทั่วไป
SE2	หมายถึง	การควบคุมตนเฉพาะเรื่อง
MEDL	หมายถึง	การรู้เท่าทันสื่อ
ME1	หมายถึง	การรู้เท่าทันสื่อ

\bar{x}	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย
S.D.	หมายถึง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
C.V.	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย
Min	หมายถึง	คะแนนต่ำสุด
Max	หมายถึง	คะแนนสูงสุดสูงสุด
Skew	หมายถึง	ความเบ้
Kurt	หมายถึง	ความโด่ง
λ	หมายถึง	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปมาตรฐาน
$\varepsilon, (\delta)$	หมายถึง	ค่าความคลาดเคลื่อน
SMC, R^2	หมายถึง	สัมประสิทธิ์การทำนาย (coefficient of determination)
ρ_c	หมายถึง	ความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝง
ρ_v	หมายถึง	ความแปรปรวนที่สกัดได้
df	หมายถึง	องศาอิสระ (degree Of freedom)
p	หมายถึง	ค่าความน่าจะเป็น
χ^2/df	หมายถึง	อัตราส่วนไค-สแควร์สัมพัทธ์
$\Delta\chi^2$	หมายถึง	ผลต่างระหว่างไค-สแควร์
Δdf	หมายถึง	ผลต่างระหว่างค่าองศาอิสระ
χ^2_{CR}	หมายถึง	ค่าวิกฤตของการทดสอบไค-สแควร์
Λ_x	หมายถึง	ตัวแปรสังเกตได้ภายนอก
Λ_y	หมายถึง	ตัวแปรสังเกตได้ภายใน
Θ_δ	หมายถึง	เมตริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมของความคลาดเคลื่อนของตัวแปรสังเกตได้ภายนอก
Θ_ε	หมายถึง	เมตริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมของความคลาดเคลื่อนของตัวแปรสังเกตได้ภายใน
β	หมายถึง	อิทธิพลเชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรแฝงภายใน
Γ	หมายถึง	อิทธิพลเชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรแฝงภายนอก
Φ	หมายถึง	เมตริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมระหว่างตัวแปรแฝงภายนอก
Ψ	หมายถึง	เมตริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมระหว่างตัวแปรแฝงภายใน
IN	หมายถึง	เมตริกซ์ไม่แปรเปลี่ยนระหว่างกลุ่ม

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

ในการวิจัยที่มีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์สมการโครงสร้างเชิงเส้น (SEM) นักวิจัยต้องทำการตรวจสอบข้อมูลเพื่อให้ทราบถึงลักษณะธรรมชาติของข้อมูลในเบื้องต้น และมีความเข้าใจในลักษณะความสัมพันธ์ของตัวแปร ซึ่งจะทำให้การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นไปอย่างถูกต้อง ผลจากการตรวจสอบเป็นไปดังนี้

1.1 การตรวจสอบข้อมูลที่ขาดหาย

ในการตรวจสอบครั้งนี้ผู้วิจัยพบว่า มีข้อมูลที่ขาดหายจากการสุ่มจำนวน 17 ฉบับ หรือประมาณ 1.76 เปอร์เซ็นต์ของแบบสอบถามทั้งหมด ผู้วิจัยจึงได้ทำการแก้ปัญหาข้อมูลที่ขาดหายไปโดยใช้วิธีวิเคราะห์ประมาณค่าข้อมูลที่ขาดหายไปโดยใช้วิธีประมาณค่าข้อมูลที่ขาดหายไปแทน (Replacement of Missing Data) โดยการนำค่าเฉลี่ย (Mean) ของตัวแปรนั้นๆ มาเป็นคะแนนค่าประมาณของตัวแปรแต่ละตัว ซึ่งการแก้ปัญหาด้วยวิธีนี้จะไม่ทำให้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเดิมของตัวแปรเปลี่ยนแปลงไป

1.2 ผลการวิเคราะห์สถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้

เนื่องจากผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์กลุ่มพหุด้วยโมเดลลิสเรล โดยจำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำเสนอผลการวิเคราะห์สถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ของกลุ่มตัวทั้งหมด เพื่อตรวจสอบการแจกแจงปกติของข้อมูล ดังตาราง 7

ตาราง 7 ค่าสถิติพื้นฐานและผลการตรวจสอบการแจกแจงปกติของตัวแปรสังเกตได้ตัวแปรเดียว (N=968)

ตัวแปร	\bar{x}	S.D.	C.V. (%)	Min	Max	Skew	Kurt
FR1	3.433	0.607	17.681	1.000	5.000	-0.219	0.661
FR2	3.562	0.685	19.230	1.167	5.000	-0.210	0.004
FR3	3.518	0.553	15.7319	1.667	5.000	0.042	-0.047
IN1	3.889	0.59	15.171	1.750	5.000	-0.247	-0.495
IN2	3.809	0.69	18.115	1.250	5.000	-0.303	-0.051
SE1	3.688	0.559	15.157	1.818	5.000	0.107	-0.556
SE2	3.461	0.489	14.129	1.556	4.667	-0.067	-0.102
ME	3.629	0.474	13.061	2.250	4.800	0.126	-0.448
IC1	3.754	0.582	15.503	1.875	5.000	-0.204	-0.311
IC2	3.493	0.368	10.535	2.417	4.833	0.166	0.102

จากตาราง 7 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของตัวแปรสังเกตได้ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด พบว่า ตัวแปรพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญาในด้านความพึงพอใจส่วนตัว (IC1) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.754 และด้านความปรารถนา (IC2) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.493 หมายความว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญาอยู่ในระดับมาก ส่วนตัวแปรอื่นๆ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.433 – 3.889

เมื่อพิจารณาสัมประสิทธิ์การกระจาย C.V. (%) พบว่า ตัวแปรทุกตัวมีการกระจายของข้อมูลไม่ต่างกันมาก คืออยู่ระหว่างร้อยละ 10.535 – 19.230 โดยตัวแปรที่มีการกระจายน้อยที่สุดคือ ความปรารถนา (ร้อยละ 10.535)

เมื่อพิจารณาความเบ้ (Skew) พบว่า ตัวแปรส่วนใหญ่มีการแจกแจงในลักษณะเบ้ซ้าย (ค่าความเบ้เป็นลบ) แสดงว่าข้อมูลของตัวแปรเหล่านี้จะเน้นส่วนใหญ่สูงกว่าค่าเฉลี่ย

เมื่อพิจารณาความโด่ง (Kurt) พบว่า ตัวแปรส่วนใหญ่มีโค้งการแจกแจงข้อมูลในลักษณะเตี้ยแบนกว่าโค้งกว่าปกติ (ค่าความโด่งเป็นลบ) แสดงว่าข้อมูลส่วนใหญ่มีการกระจายของข้อมูลมาก

1.3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้

ในส่วนนี้เป็นการนำเสนอความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 5 ดังตาราง 8

ตาราง 8 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตที่ใช้ในการศึกษากลุ่มรวม (n=968)

ตัวแปร	Friend's Friendliness	Influence of Family	Self-Control	Media Literacy	Intellectual Consumption Behavior
Friend's Friendliness	1				
Influence of Family	0.518**	1			
Self-Control	0.482**	0.630**	1		
Media Literacy	0.508**	0.555**	0.737**	1	
Intellectual Consumption Behavior	0.514**	0.533**	0.620**	0.583**	1

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 8 เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ภายในและตัวแปรสังเกตได้ภายนอกจำนวน 5 ตัวแปร พบว่าความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งหมด 10 คู่ พบว่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกคู่ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.482 - 0.737 โดยความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงที่มี 3 อันดับแรกคือ ความสัมพันธ์ระหว่างการรู้เท่าทันสื่อกับการควบคุมเอง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ 0.732 รองลงมาคือ

ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญากับการควบคุมตนเอง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ 0.620 และอันดับสุดท้ายคือ ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญากับการควบคุมตนเอง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ 0.583

ตอนที่ 2 การตรวจสอบคุณภาพของโมเดลการวัด

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์หาคุณภาพของโมเดลการวัดตัวแปรสังเกตได้โดยวิธีการหาคุณภาพที่กำหนดให้ความคลาดเคลื่อนในการวัดเป็นศูนย์ และพิจารณาจากควมมีนัยสำคัญของน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) ประเมินความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝง (Construct Reliability: ρ_c) ซึ่งควรมีค่ามากกว่า 0.50 (Hair & others. 2005: 665) ค่าเฉลี่ยของความแปรปรวนที่สกัดได้ (Variance Extracted: ρ_v) ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.50 จึงจะกล่าวได้ว่าตัวแปรแฝงที่ศึกษามีคุณภาพผ่านเกณฑ์ผลการวิเคราะห์คุณภาพของโมเดลการวัดตัวแปรสังเกตได้ แสดงดังในตาราง 9

ตาราง 9 การวิเคราะห์คุณภาพของโมเดลการวัดตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลสมการโครงสร้างของพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา

ตัวแปรแฝง	ตัวแปรสังเกตได้	คุณภาพตัวแปรสังเกตได้		
		λ	$\epsilon_i(\delta)$	SMC
ICB	IC1	0.509	0.741	0.259
	IC2	0.799	0.362	0.638
คุณภาพตัวแปรแฝง	Construct Reliability: $\rho_c = 0.608$	Variance Extracted: $\rho_v = 0.500$		
SELC	SE1	0.911	0.171	0.829
	SE2	0.564	0.682	0.318
คุณภาพตัวแปรแฝง	Construct Reliability: $\rho_c = 0.718$	Variance Extracted: $\rho_v = 0.574$		
MEDL	ME	0.783	0.387	0.613
คุณภาพตัวแปรแฝง	Construct Reliability: $\rho_c = 0.613$	Variance Extracted: $\rho_v = 0.613$		
FRFI	FR1	0.610	0.628	0.372
	FR2	0.689	0.526	0.474
	FR3	0.722	0.479	0.521
คุณภาพตัวแปรแฝง	Construct Reliability: $\rho_c = 0.714$	Variance Extracted: $\rho_v = 0.500$		
INFA	IN1	0.921	0.152	0.848
	IN2	0.864	0.254	0.746
คุณภาพตัวแปรแฝง	Construct Reliability: $\rho_c = 0.887$	Variance Extracted: $\rho_v = 0.797$		

จาดาราง 9 ตัวแปรแฝงภายในสมการโครงสร้างของพฤติกรรมกรรมการบริโภครด้วยปัญญา ประกอบด้วย ตัวแปรพฤติกรรมกรรมการบริโภครด้วยปัญญา (ICB) ตัวแปรการควบคุมตนเอง (SEL) และตัวแปรการรู้เท่าทันสื่อ (MEDL) และตัวแปรสาเหตุแฝงภายนอก คือ ความเป็นกัลยาณมิตรของเพื่อน (FRFI) และอิทธิพลของครอบครัว (INFA) ซึ่งผลการประเมินโมเดลการวัดตัวแปรต่างๆ มีดังนี้

ตัวแปรพฤติกรรมกรรมการบริโภครด้วยปัญญา (ICB) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้ที่เป็นตัวบ่งชี้มีค่าอยู่ระหว่าง 0.509 – 0.799 ค่าความคลาดเคลื่อนจากการวัดอยู่ระหว่าง 0.362 - 0.741 ค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรเท่ากับ 0.608 และค่าความแปรปรวนที่สกัดได้เท่ากับ 0.500 แสดงว่าตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 2 ตัวแปร ที่เป็นองค์ประกอบมีค่าความเที่ยงสูงและสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรในองค์ประกอบได้ปานกลาง

ตัวแปรการควบคุมตนเอง (SEL) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้ที่เป็นตัวบ่งชี้มีค่าอยู่ระหว่าง 0.564 – 0.911 ค่าความคลาดเคลื่อนจากการวัดอยู่ระหว่าง 0.171 - 0.682 ค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรเท่ากับ 0.718 และค่าความแปรปรวนที่สกัดได้เท่ากับ 0.574 แสดงว่าตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 2 ตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบมีค่าความเที่ยงสูงและสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรในองค์ประกอบได้สูง

ตัวแปรการรู้เท่าทันสื่อ (MEDL) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 1 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้ที่เป็นตัวบ่งชี้มีค่าอยู่ 0.783 ค่าความคลาดเคลื่อนจากการวัดอยู่ระหว่าง 0.387 ค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรเท่ากับ 0.613 และค่าความแปรปรวนที่สกัดได้เท่ากับ 0.613 แสดงว่าตัวแปรสังเกตได้ตัวแปรนี้ ที่เป็นองค์ประกอบมีค่าความเที่ยงสูงและสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรในองค์ประกอบได้สูง

ตัวแปรความเป็นกัลยาณมิตรของเพื่อน (FRFI) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้ที่เป็นตัวบ่งชี้มีค่าอยู่ 0.610 – 0.722 ค่าความคลาดเคลื่อนจากการวัดอยู่ระหว่าง 0.479 – 0.628 ค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรเท่ากับ 0.714 และค่าความแปรปรวนที่สกัดได้เท่ากับ 0.500 แสดงว่าตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 3 ตัวแปร ที่เป็นองค์ประกอบมีค่าความเที่ยงสูงและสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรในองค์ประกอบได้ปานกลาง

ตัวแปรอิทธิพลของครอบครัว (INFA) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้ที่เป็นตัวบ่งชี้มีค่าอยู่ 0.864 – 0.921 ค่าความคลาดเคลื่อนจากการวัดอยู่ระหว่าง 0.152 – 0.254 ค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรเท่ากับ 0.848 และค่าความแปรปรวนที่สกัดได้เท่ากับ 0.746 แสดงว่าตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 2 ตัวแปร ที่เป็นองค์ประกอบมีค่าความเที่ยงสูงและสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรในองค์ประกอบได้สูง

โดยสรุปพบว่า โมเดลพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาในสมการโครงสร้างของพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาทุกตัวมีคุณภาพผ่านเกณฑ์ตามกำหนด แสดงว่าตัวแปรสังเกตได้ที่กำหนดขึ้นสำหรับใช้เป็นตัวบ่งชี้หรือดัชนีชี้วัดของตัวแปรทุกตัวเป็นตัวบ่งชี้หรือตัวชี้วัดที่เหมาะสม

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของโมเดลพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาที่สร้างขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

การทดสอบความกลมกลืนของโมเดลสมการโครงสร้างกับข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยการวิเคราะห์สมการโครงสร้างเชิงเส้น พบว่า ค่าดัชนีบอกความกลมกลืนของโมเดลสมการโครงสร้างก่อนและหลังการปรับโมเดลซึ่งเป็นไปเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของโมเดลที่สร้างขึ้น โดยสามารถพิจารณาผลดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนที่สำคัญ ตามเกณฑ์ของวอร์ณิ แคมเกตู (2540: 80) แสดงได้ดังตาราง 10-11 และภาพประกอบ 12

ตาราง 10 ค่าสถิติความสอดคล้องของโมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ค่าดัชนี	เกณฑ์	ก่อนการปรับโมเดล	หลังการปรับโมเดล
Likelihood Ratio Chi-Square Statistic (χ^2)	-	498.132	24.962
Degree of Freedom (df)	-	27	16
p-value	> 0.050	0.000	0.070
χ^2/df	< 2.000	18.417	1.560
Goodness of Fit Index (GFI)	> 0.900	0.907	0.995
Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI)	> 0.900	0.810	0.982
Comparative Fit Index (CFI)	> 0.900	0.948	0.999
Root Mean Square Residual (RMR)	< 0.050	0.813	0.016
Standardized RMR	< 0.050	0.813	0.016
Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA)	< 0.050	0.134	0.024

จากตาราง 10 แสดงค่าดัชนีวัดความสอดคล้องระหว่างเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมของกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากข้อมูลเชิงประจักษ์ของโมเดลโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาที่เป็นโมเดลสมมติฐานเปรียบเทียบกับโมเดลสุดท้ายที่ผ่านการปรับโมเดลให้มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยอิงเหตุผลตามทฤษฎีที่ได้ศึกษาประกอบกับดัชนีการปรับโมเดลที่โปรแกรมแนะนำ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของโมเดลสมมติฐานที่สร้างขึ้นจากแนวคิดเชิงทฤษฎีว่ามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เพียงใด โดยนำเสนอผล

การคำนวณดัชนีความสอดคล้องต่างๆ ไว้หลายดัชนี เพื่อยืนยันความเหมาะสมของโมเดลสุดท้ายให้ครอบคลุมทุกดัชนีที่ใช้เป็นตัวตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูลดังนี้

ดัชนีตัวแรกที่นำมาพิจารณา คือ ค่าไค-สแควร์ (χ^2) พบว่า ค่าไค-สแควร์ ของโมเดลสมมติฐานที่สร้างขึ้นมีค่าเท่ากับ 498.132 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000 แสดงให้เห็นว่าโมเดลยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยจึงได้ทำการปรับโมเดลโดยตรวจสอบจากดัชนีการปรับโมเดล แนะนำร่วมกับความสมเหตุสมผลในเชิงทฤษฎีโดยยอมให้ความคลาดเคลื่อนจากการวัดตัวแปรสังเกตได้และตัวแปรแฝงมีความสัมพันธ์กันได้ จนได้โมเดลสุดท้ายซึ่งมีค่าไค-สแควร์เท่ากับ 24.962 และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.070 และเมื่อพิจารณาอัตราส่วนไค-สแควร์สัมพัทธ์ มีค่าเท่ากับ 18.417 ซึ่งพบว่ายังไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ($\chi^2/df < 2$) เมื่อผ่านการปรับโมเดลแล้วอัตราส่วนไค-สแควร์สัมพัทธ์มีค่าเท่ากับ 1.560 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ซึ่งแสดงว่าโมเดลสุดท้ายที่ผ่านการปรับแล้วมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ดัชนีตัวที่สองเป็น ดัชนี GFI (Goodness of Fit Index) ซึ่งเป็นการวัดความสอดคล้องสมบูรณ์ในภาพรวมระหว่างโมเดลที่สร้างขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เพื่อตอบคำถามว่าโมเดลที่สร้างขึ้นห่างจากโมเดลที่เป็นตัวแทนของข้อมูลเชิงประจักษ์ได้สมบูรณ์มากหรือน้อย ซึ่งผลการทดสอบพบว่า ค่าดัชนี GFI ของโมเดลสมมติฐานมีค่าเท่ากับ 0.907 ซึ่งมีค่าสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และเมื่อทำการปรับโมเดลแล้วพบว่า ค่าดัชนี GFI ของโมเดลสุดท้ายที่ผ่านการปรับแล้วมีค่าเท่ากับ 0.995 ซึ่งมีค่าสูงขึ้นกว่าเดิมและสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ แสดงว่าโมเดลสุดท้ายมีความสอดคล้องอย่างสมบูรณ์กับข้อมูลเชิงประจักษ์เพิ่มมากขึ้นกว่าก่อนการปรับโมเดล

ดัชนีตัวที่สามและสี่ คือ AGFI และ CFI ผลการวิเคราะห์โมเดลสมมติฐานที่ยังไม่ได้ทำการปรับโมเดล พบว่าดัชนี AGFI ของโมเดลสมมติฐานมีค่าเท่ากับ 0.810 และดัชนี CFI ของโมเดลสมมติฐานมีค่าเท่ากับ 0.948 ซึ่งมีค่าต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งแสดงว่าโมเดลสมมติฐานที่สร้างขึ้นยังไม่มี ความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการปรับโมเดลแล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลใหม่ ผลการวิเคราะห์พบว่า ดัชนีทั้งสองตัวมีค่าสูงเกินเกณฑ์ที่กำหนดไว้ AGFI = 0.982 และ CFI = 0.999 ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าโมเดลสุดท้ายที่ปรับแล้วมีความสอดคล้องกลมกลืนอย่างดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ดัชนีตัวที่ห้าคือ ดัชนี RMR ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยของค่าความคลาดเคลื่อนส่วนที่เหลือ ซึ่งผลการวิเคราะห์โมเดลสมมติฐานให้ค่า RMR เท่ากับ 0.813 และค่า Standard RMR เท่ากับ 0.813 ซึ่งมีขนาดใหญ่กว่าเกณฑ์ที่กำหนด แสดงให้เห็นถึงความไม่สอดคล้องระหว่างเมทริกซ์สหสัมพันธ์ของกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสังเกตกับเมทริกซ์สหสัมพันธ์ของโมเดลสมมติฐาน ผู้วิจัยจึงทำการปรับโมเดลและวิเคราะห์ข้อมูลใหม่อีกครั้ง พบว่า ค่า RMR ลดลงเหลือเท่ากับ 0.016 และค่า Standard RMR ลดลงเหลือเท่ากับ 0.016 ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และแสดงว่าโมเดลที่ผ่านการปรับปรุงแล้วมีความสอดคล้องเป็นอย่างดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ดัชนีตัวที่หกเป็นดัชนี RMSEA ซึ่งเป็นดัชนีที่บ่งถึงความไม่สอดคล้องระหว่างโมเดลที่สร้างขึ้นกับเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมของประชากร ซึ่งผลของการวิเคราะห์โมเดลสมมติฐานพบว่า RMSEA มีค่าเท่ากับ 0.134 แสดงว่าโมเดลสมมติฐานที่สร้างขึ้นยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างแท้จริง แต่เมื่อผู้วิจัยทำการปรับโมเดลแล้ววิเคราะห์ใหม่ พบว่าค่า RMSEA มีค่าเท่ากับ 0.024 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี

ตาราง 11 อิทธิพลทางตรง (Direct effect) อิทธิพลทางอ้อม (indirect effect) และอิทธิพลรวม (Total effect) และค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2)

ประเภท ของตัวแปร		ตัวแปรแฝงภายใน						ตัวแปรผล		
		SELC			MEDL			ICB		
		DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE
ตัวแปรแฝง ภายนอก	FRFI	0.352	-	0.352	0.308	0.258	0.566	-	0.492	0.492
	INFA	0.481	-	0.481	-0.011	0.353	0.342	-	0.327	0.327
ตัวแปรแฝง ภายใน	SELC	-	-	-	0.734	-	0.734	0.110	0.588	0.698
	MEDL	-	-	-	-	-	-	0.800	-	0.800
R^2		0.598			0.716			0.580		

จากตาราง 11 พบว่า เมื่อพิจารณาอิทธิพลรวม (Total effect: TE) ต่อพฤติกรรม การบริโภคด้วยปัญญา พบว่า ตัวแปรพฤติกรรมบริโภคด้วยปัญญาได้รับอิทธิพลทางตรง จากตัวแปรแฝงภายในการรู้เท่าทันสื่อมากที่สุด ($\beta_{MEDL} = 0.800$) รองลงมาคือการควบคุมตนเอง ($\beta_{SELC} = 0.698$) ส่วนตัวแปรภายนอกที่ส่งอิทธิพลรวมต่อพฤติกรรมบริโภคด้วยปัญญามากที่สุดคือ ความเป็นกัลยาณมิตรของเพื่อน ($\gamma_{FRFI} = 0.492$) รองลงมาคืออิทธิพลของครอบครัว ($\gamma_{FRFI} = 0.327$)

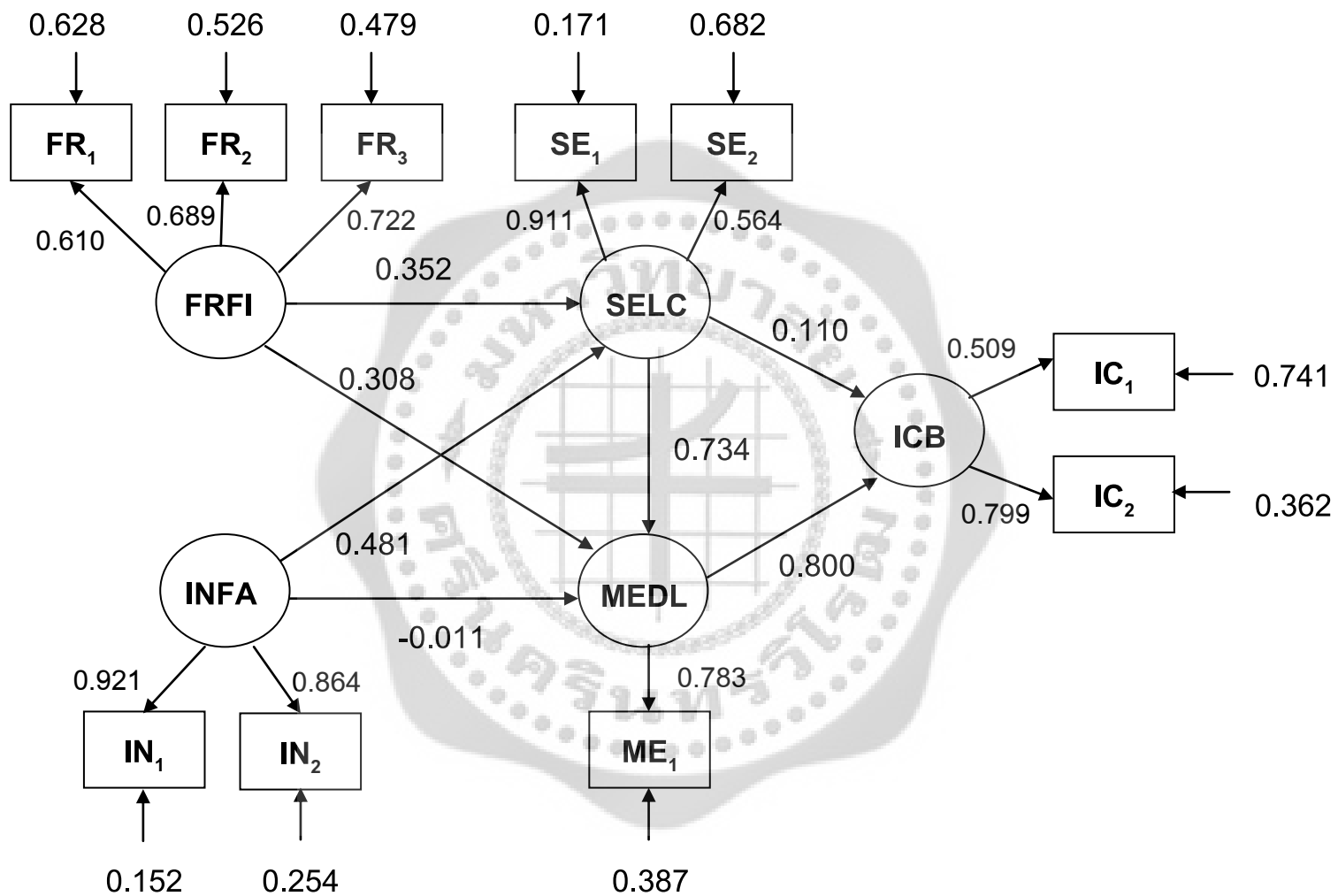
ตัวแปรแฝงภายในที่ส่งผลทางอ้อม (Indirect effect: IE) ต่อพฤติกรรมบริโภคด้วย ปัญญาคือการควบคุมตนเอง ($\beta_{SELC} = 0.588$) ซึ่งส่งอิทธิพลอ้อมมายังพฤติกรรมบริโภค ด้วยปัญญาโดยผ่านตัวแปรการรู้เท่าทันสื่อ

ตัวแปรแฝงภายนอกที่ส่งผลทางอ้อม (Indirect effect: IE) ต่อพฤติกรรมบริโภคด้วย ปัญญาที่สุดคือความเป็นกัลยาณมิตรของเพื่อน ($\gamma_{FRFI} = 0.492$) ซึ่งส่งอิทธิพลอ้อมมายัง พฤติกรรมบริโภคด้วยปัญญาโดยผ่านตัวแปรการควบคุมตนเองและการรู้เท่าทันสื่อ รองลงมาคือ อิทธิพลของครอบครัว ($\gamma_{FRFI} = 0.327$) ซึ่งส่งอิทธิพลอ้อมมายังพฤติกรรมบริโภคด้วยปัญญาโดย ผ่านตัวแปรการควบคุมตนเองและการรู้เท่าทันสื่อ

ตัวแปรแฝงภายในที่ส่งอิทธิพลทางตรง (Direct Effect: DE) ต่อพฤติกรรมการบริโภค ด้วยปัญญามากที่สุดคือความรู้เท่าทันสื่อ ($\beta_{MEDL} = 0.800$)

นอกจากนี้ ค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (Coefficient of Determination: R^2) ของตัวแปรแฝงภายในการควบคุมตนเองมีสัดส่วนของความแปรปรวนในตัวแปรแฝงซึ่งถูกอธิบายได้ด้วยตัวแปรอิสระในสมการโครงสร้างประมาณร้อยละ 59.8 ตัวแปรแฝงภายในการรู้เท่าทันสื่อมีสัดส่วนของความแปรปรวนในตัวแปรแฝงซึ่งถูกอธิบายได้ด้วยตัวแปรอิสระในสมการโครงสร้างประมาณร้อยละ 71.6 และตัวแปรผลพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญามีสัดส่วนของความแปรปรวนในตัวแปรแฝงซึ่งถูกอธิบายได้ด้วยตัวแปรอิสระในสมการโครงสร้างประมาณร้อยละ 58

ภาพประกอบ 12 แผนภาพแสดงค่าพารามิเตอร์ที่ได้ในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมกรบรีโอกด้วยปัญญาหลังการปรับโมเดล

ตอนที่ 4 การตรวจสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลเชิงสาเหตุ (Invariance Model) ของพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 เมื่อจำแนกกลุ่มตามฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวรายได้ต่ำและรายได้สูง

การทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 เมื่อกลุ่มประชากรย่อยมีลักษณะแตกต่างกันตามประเภทของฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวระดับต่ำและฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวระดับสูง) นั้น มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อยืนยันความสามารถในการอธิบายสาเหตุของการเกิดพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาที่พัฒนาขึ้นในงานวิจัยนี้ โดยทำการตรวจสอบว่าค่าพารามิเตอร์ภายในโมเดลที่สร้างขึ้นมีการแปรผันข้ามกลุ่มหรือไม่ ด้วยการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลเชิงสาเหตุ ในการวิจัยครั้งนี้จะกำหนดเป็นการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของรูปแบบโมเดล ซึ่งกำหนดให้รูปแบบและสถานะของโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรรวมถึงค่าพารามิเตอร์ที่ต้องการประมาณค่าทุกตัวภายในเมทริกซ์ของทั้ง 8 เมทริกซ์ มีความไม่แปรเปลี่ยนระหว่างกลุ่ม สำหรับใช้ในการยืนยันเสถียรภาพของโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรภายในโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา ซึ่งทำการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดสอบชุดของสมมติฐานที่มีลักษณะซ้อนกันเป็นระดับลดหลั่น โดยเริ่มจากการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลที่มีความเข้มงวดน้อยที่สุดซึ่งไม่มีการกำหนดเงื่อนไขบังคับ ไปจนถึงการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลที่มีลักษณะเข้มงวดมากที่สุด โดยมีสมมติฐานของการทดสอบการไม่แปรเปลี่ยนของโมเดล 9 สมมติฐานดังที่กล่าวไว้ในท้ายบทที่ 3

ผลการวิเคราะห์เพื่อทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลเชิงสาเหตุพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกัน ตามสมมติฐานที่กล่าวข้างต้น มีรายละเอียดดังตาราง 12

ตาราง 12 ผลการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการบริโภคด้วย ปัญหาของนักเรียนนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 2 เมื่อจำแนกกลุ่มตามประเภทของฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวระดับต่ำและระดับสูง

สมมติฐานการทดสอบ ความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดล	ดัชนีความสอดคล้องของโมเดล					ค่าความแตกต่าง		χ^2_{CR}
	χ^2	df	p-value	RMSEA	CFI	$\Delta\chi^2$	Δdf	
1) H_{form}	66.372	34	0.000	0.044	0.997	-	-	-
2) $H_{\Lambda x}$	71.955	37	0.000	0.044	0.996	5.583	3	7.81
3) $H_{\Lambda x \Lambda y}$	72.458	39	0.000	0.042	0.996	0.503	2	5.99
4) $H_{\Lambda x \Lambda y \Theta \delta}$	92.806	47	0.000	0.045	0.995	20.348*	8	15.50
5) $H_{\Lambda x \Lambda y \Theta \delta \Theta \epsilon}$	107.952	55	0.000	0.044	0.994	15.146	8	15.50
6) $H_{\Lambda x \Lambda y \Theta \delta \Theta \epsilon \beta}$	111.498	58	0.000	0.044	0.994	3.546	3	7.81
7) $H_{\Lambda x \Lambda y \Theta \delta \Theta \epsilon \beta \Gamma}$	114.062	62	0.000	0.041	0.994	2.564	4	9.49
8) $H_{\Lambda x \Lambda y \Theta \delta \Theta \epsilon \beta \Gamma \Psi}$	116.894	65	0.000	0.040	0.994	2.832	3	7.81
9) $H_{\Lambda x \Lambda y \Theta \delta \Theta \epsilon \beta \Gamma \Psi \Phi}$	122.593	68	0.000	0.040	0.994	5.699	3	7.81

หมายเหตุ : * หมายถึงค่าของไค-สแควร์ที่เปลี่ยนไปมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 12 การวิเคราะห์ความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรม การบริโภคด้วยปัญหาของนักเรียนนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 2 เมื่อจำแนกกลุ่มตามประเภทของฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวระดับต่ำและ ระดับสูง สามารถแยกอธิบายผลการวิเคราะห์ที่ได้ดังนี้

ผลทดสอบสมมติฐานที่ 1 (H_{form}) ซึ่งเป็นการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของรูปแบบโดย ไม่มีกำหนดให้ค่าพารามิเตอร์ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกัน มี ค่าเท่ากัน พบว่า สำหรับโมเดลเริ่มต้นที่มีความเข้มงวดน้อยที่สุดเมื่อจำแนกกลุ่มตามประเภทตาม ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกัน พบว่า โมเดลดังกล่าวยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิง ประจักษ์ ($\chi^2 = 541.089$; $df = 54$; $p\text{-value} < .001$; $CFI = 0.947$; $RMSEA = 0.137$) ดังนั้นผู้วิจัย จึงได้พิจารณาปรับโมเดลตั้งต้นทั้งสองโมเดลอย่างเท่าเทียมกันเพิ่มเติม จนได้โมเดลสุดท้ายของ การทดสอบ (H_{form}) ที่แสดงให้เห็นว่ามีสถานะและรูปแบบเมทริกซ์เท่าเทียมกันและสอดคล้องกับ ข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 66.372$; $df = 34$; $p\text{-value} < .001$; $CFI = 0.997$; $RMSEA = 0.044$) เป็นหลักโดยที่ค่าไค-สแควร์ของการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลสมมติฐานเชิงสาเหตุใน ภาพรวมเป็นผลมาจากค่าไค-สแควร์ของโมเดลสมมติฐานในกลุ่มนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของ

ครอบครัวยุทธศาสตร์ 48.07 และเป็นผลมาจากค่าไค-สแควร์ของโมเดลของกลุ่มนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวยุทธศาสตร์ 51.93 ซึ่งผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าเมื่อผู้วิจัยแยกพิจารณาแยกโมเดลย่อยเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์แล้ว พบว่า ดัชนี RMSEA และ CFI บ่งชี้ว่าทั้งสองโมเดลสมมติฐานต่างสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี สรุปได้ว่าสถานะและรูปแบบของเมทริกซ์ของโมเดลสมมติฐานทั้งสองโมเดลไม่แปรเปลี่ยน แสดงว่าโครงสร้างของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่สร้างขึ้น สามารถอธิบายพฤติกรรมของการบริโภคด้วยปัญญาได้เหมือนกันกับกลุ่มนักเรียนทั้งสองกลุ่ม แต่ขนาดค่าน้ำหนักองค์ประกอบและขนาดอิทธิพลต่างๆ ภายในโมเดลอาจจะมีความแตกต่างกันในการอธิบายพฤติกรรมของการบริโภคด้วยปัญญา เพื่อเป็นการตรวจสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลอย่างสมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงได้เพิ่มความเข้มงวดของการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลตามลำดับขั้นของการทดสอบที่ระบุไว้ดังนี้

ผลทดสอบสมมติฐานที่ 2 ซึ่งเป็นการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของค่าพารามิเตอร์ในเมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้ภายนอก ภายใต้ความไม่แปรเปลี่ยนของรูปแบบจำลองตามสมมติฐานที่ 1 พบว่า โมเดลมีสถานะเท่าเทียมกัน เนื่องจากค่าไค-สแควร์ที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานข้อนี้ เพิ่มขึ้นจากค่าไค-สแควร์ของการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($\Delta\chi^2 = 5.583$; $\Delta df = 3$; $\chi^2_{CR} = 7.81$)

ผลทดสอบสมมติฐานที่ 3 ซึ่งเป็นการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของค่าพารามิเตอร์ในเมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้ภายในตามสมมติฐานที่ 2 และเพิ่มค่าน้ำหนักองค์ประกอบทุกค่าของตัวแปรสังเกตได้ภายใน ผลการวิเคราะห์พบว่าโมเดลมีสถานะเท่าเทียมกัน เนื่องจากค่าไค-สแควร์ที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานข้อนี้ เพิ่มขึ้นจากค่าไค-สแควร์ของการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($\Delta\chi^2 = 0.503$; $\Delta df = 2$; $\chi^2_{CR} = 5.99$)

ผลทดสอบสมมติฐานที่ 4 เป็นการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนตามสมมติฐานที่ 3 และเพิ่มการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของความคลาดเคลื่อนในการวัดที่สัมพันธ์กับการวัดตัวแปรแฝงภายนอก ผลการวิเคราะห์พบว่าโมเดลมีความแปรเปลี่ยนระหว่างกลุ่ม เนื่องจากค่าไค-สแควร์ที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานข้อนี้ เพิ่มขึ้นจากค่าไค-สแควร์ของการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($\Delta\chi^2 = 20.348$; $\Delta df = 8$; $\chi^2_{CR} = 15.50$)

ผลทดสอบสมมติฐานที่ 5 เป็นการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนตามสมมติฐานที่ 4 และเพิ่มการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของความคลาดเคลื่อนในการวัดที่สัมพันธ์กับการวัดตัวแปรแฝงภายใน ผลการวิเคราะห์พบว่าโมเดลมีสถานะเท่าเทียมกัน เนื่องจากค่าไค-สแควร์ที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานข้อนี้ เพิ่มขึ้นจากค่าไค-สแควร์ของการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($\Delta\chi^2 = 15.146$; $\Delta df = 8$; $\chi^2_{CR} = 15.50$)

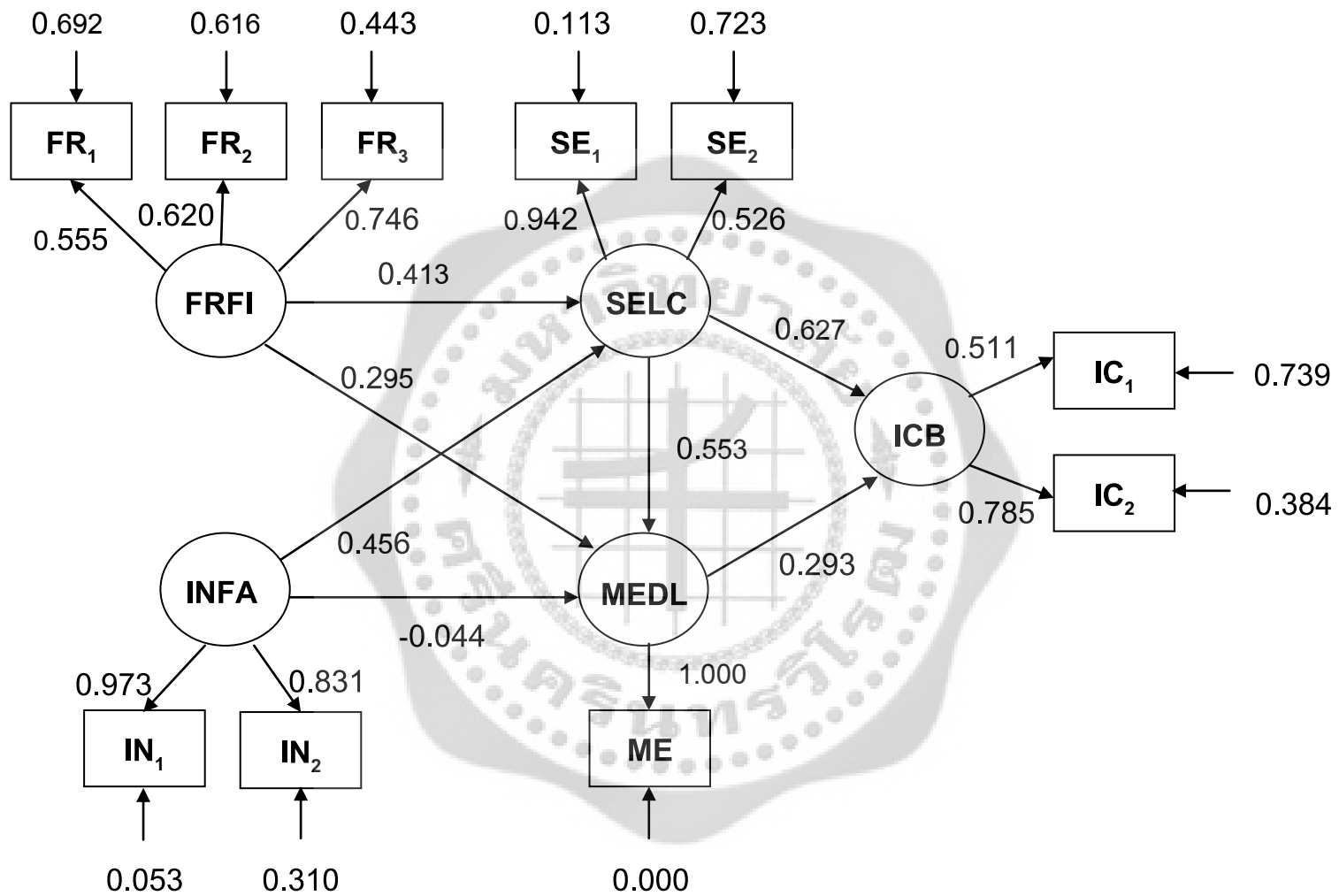
ผลทดสอบสมมติฐานที่ 6 เป็นการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนตามสมมติฐานที่ 5 และ การทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลระหว่างตัวแปรแฝงภายใน ผลการ วิเคราะห์พบว่าโมเดลมีสถานะเท่าเทียมกัน เนื่องจากค่าไค-สแควร์ที่ได้จากการทดสอบสมมติฐาน ข้อนี้ เพิ่มขึ้นจากค่าไค-สแควร์ของการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 5 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ($\Delta\chi^2 = 3.546$; $\Delta df = 4$; $\chi^2_{CR} = 7.81$)

ผลทดสอบสมมติฐานที่ 7 เป็นการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนตามสมมติฐานที่ 6 และ เพิ่มการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลระหว่างตัวแปรแฝงภายนอก ผลการ วิเคราะห์พบว่าโมเดลมีสถานะเท่าเทียมกัน เนื่องจากค่าไค-สแควร์ที่ได้จากการทดสอบสมมติฐาน ข้อนี้ เพิ่มขึ้นจากค่าไค-สแควร์ของการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 6 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ($\Delta\chi^2 = 2.564$; $\Delta df = 4$; $\chi^2_{CR} = 9.49$)

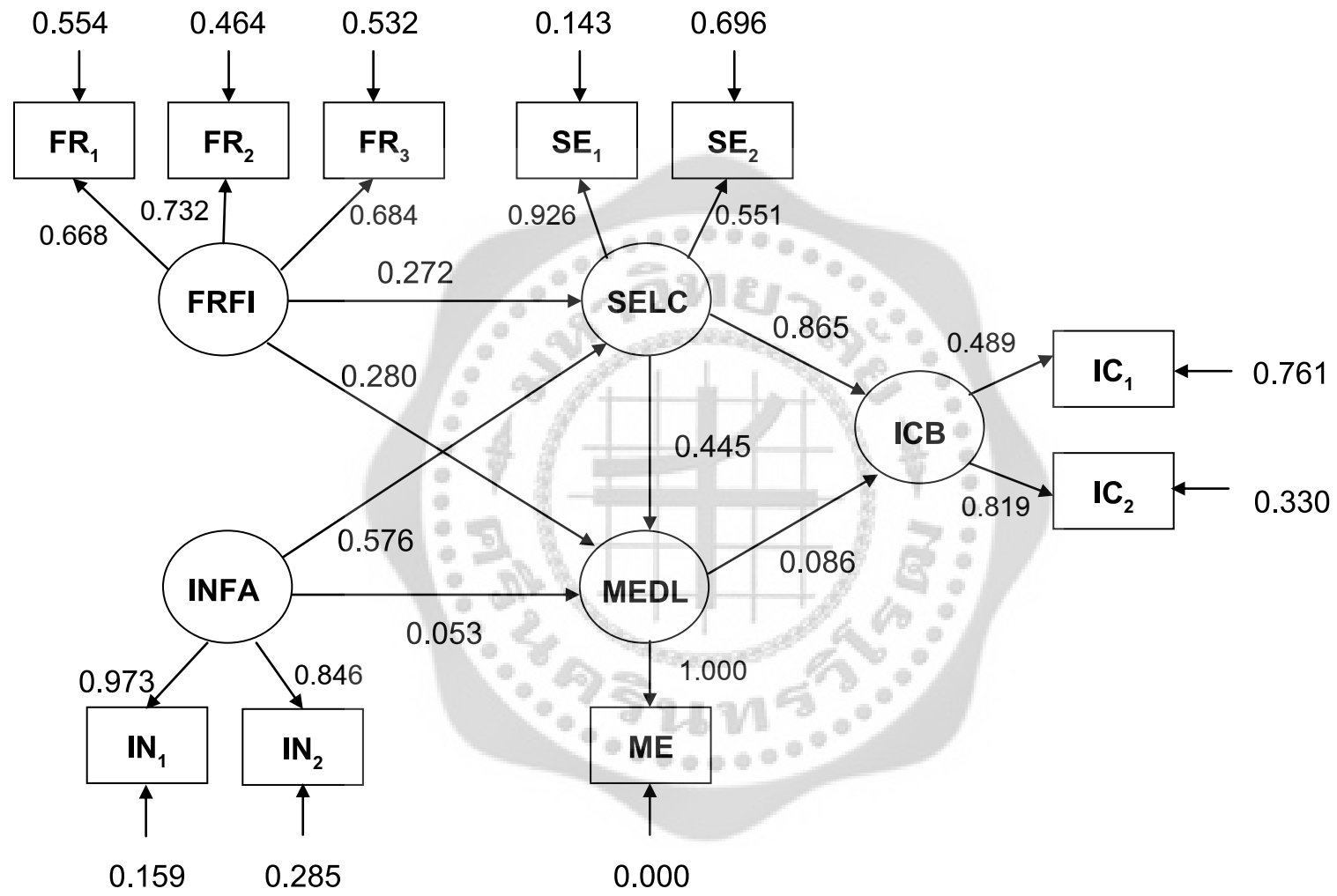
ผลทดสอบสมมติฐานที่ 8 เป็นการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนตามสมมติฐานที่ 7 และ เพิ่มการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของความแปรปรวนร่วมระหว่างตัวแปรแฝงภายนอก ผลการ วิเคราะห์พบว่าโมเดลมีสถานะเท่าเทียมกัน เนื่องจากค่าไค-สแควร์ที่ได้จากการทดสอบสมมติฐาน ข้อนี้ เพิ่มขึ้นจากค่าไค-สแควร์ของการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 7 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ($\Delta\chi^2 = 2.832$; $\Delta df = 3$; $\chi^2_{CR} = 7.81$)

ผลทดสอบสมมติฐานที่ 9 เป็นการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนตามสมมติฐานที่ 8 และ เพิ่มการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของความแปรปรวนร่วมระหว่างความคลาดเคลื่อนของตัวแปร แฝงภายนอก ผลการวิเคราะห์พบว่าโมเดลมีสถานะเท่าเทียมกัน เนื่องจากค่าไค-สแควร์ที่ได้จาก การทดสอบสมมติฐานข้อนี้ เพิ่มขึ้นจากค่าไค-สแควร์ของการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 8 อย่างไม่มี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($\Delta\chi^2 = 5.699$; $\Delta df = 3$; $\chi^2_{CR} = 7.81$)

สรุปผลการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เมื่อจำแนกตามกลุ่มนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ระดับต่ำและระดับสูง พบว่า โมเดลพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญาระหว่างนักเรียนที่มีฐานะทาง เศรษฐกิจของครอบครัวต่ำและสูงมีความไม่แปรเปลี่ยนของรูปแบบโมเดล ค่าพารามิเตอร์ที่ไม่ แปรเปลี่ยนได้แก่ ค่าพารามิเตอร์ในเมทริกซ์ LX เมทริกซ์ LY เมทริกซ์ TE เมทริกซ์ BE เมทริกซ์ GA เมทริกซ์ PH และเมทริกซ์ PS มีความไม่แปรเปลี่ยนระหว่างกลุ่ม ยกเว้นเมทริกซ์ TD ที่มีความแปรเปลี่ยนระหว่างกลุ่ม แต่เมื่อพิจารณาความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิง ประจักษ์ที่ดีที่สุด คือโมเดลที่ไม่มีเงื่อนไขกำหนดให้พารามิเตอร์ของสมการโครงสร้างกลุ่มพหุเชิง สาเหตุของพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญาระหว่างนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ และสูงที่ค่าเท่ากัน โดยให้ค่า ($\chi^2 = 66.372$; $df = 34$; $p\text{-value} < .001$; $CFI = 0.997$; $RMSEA = 0.044$) ดังภาพประกอบ 13-14

ภาพประกอบ 13 แผนภาพแสดงค่าพารามิเตอร์ที่ได้ในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวระดับต่ำ

ภาพประกอบ 14 แผนภาพแสดงค่าพารามิเตอร์ที่ได้ในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้ผู้วิจัยนำเสนอสาระสำคัญในภาพรวมของการวิจัยครั้งนี้ ในส่วนของความมุ่งหมาย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย สมมติฐาน และวิธีดำเนินการวิจัย หลังจากนั้นจะเป็นการนำเสนอการสรุปผลของการวิจัยการอภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะตามลำดับดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่ได้สร้างขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์
2. เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง (Direct effect) อิทธิพลทางอ้อม (Indirect effect) และอิทธิพลรวม (Total effect) ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2
3. เพื่อทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เมื่อจำแนกตามกลุ่มนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวระดับต่ำ และระดับสูง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2554 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ซึ่งตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร มีจำนวนทั้งสิ้น 11 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 968 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling)

สมมติฐานในการวิจัย

1. โมเดลพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญา มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์
2. ตัวแปรสาเหตุทุกตัวแปร คือ ความเป็นกัลยาณมิตรของเพื่อน อิทธิพลของครอบครัวการควบคุมตนเอง และการรู้เท่าทัน สื่อมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญา โดยมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อม ดังต่อไปนี้
 - 2.1 ความกัลยาณมิตรของเพื่อนมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญา โดยผ่านการควบคุมตนเองและการรู้เท่าทันสื่อ

- 2.2 อธิธิพลของครอบครัวมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญา โดยผ่านการควบคุมตนเองและการรู้เท่าทันสื่อ
- 2.3 การควบคุมตนเองมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญา
- 2.4 การควบคุมตนเองมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญา โดยผ่านทาง การรู้เท่าทันสื่อ
- 2.5 การรู้เท่าทันสื่อมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญา
3. โมเดลพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญาที่สร้างขึ้น มีความไม่แปรเปลี่ยนระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวระดับต่ำและระดับสูง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีทั้งสิ้น 5 ฉบับ โดยมีรายละเอียดและคุณภาพเครื่องมือดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญา มี 2 ด้าน จำนวนข้อคำถามที่ผ่านการคัดเลือกภายหลังจากนำไปทดลองใช้มีจำนวน 32 ข้อ จำแนกจำนวนข้อแต่ละด้านได้ ดังนี้ ความพึงพอใจส่วนตัว 8 ข้อ และความปรารถนา 24 ข้อ ข้อคำถามแต่ละข้อของแบบสอบถามมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.200 - 0.434 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.782

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามวัดความเป็นกัลยาณมิตรของเพื่อน มี 3 ด้าน จำนวนข้อคำถามที่ผ่านการคัดเลือกภายหลังจากนำไปทดลองใช้มีจำนวน 20 ข้อ จำแนกจำนวนข้อแต่ละด้านได้ ดังนี้ ด้านการให้คำแนะนำ ชี้แจง ชักจูง สั่งสอนสิ่งที่ดีงามถูกต้อง 8 ข้อ ด้านการสนับสนุนและให้กำลังใจให้คิดหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ 6 ข้อ และด้านการเป็นแบบอย่างที่ดีในการคิดและแก้ปัญหา 6 ข้อ ข้อคำถามแต่ละข้อของแบบสอบถามมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.101 - 0.559 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.974

ฉบับที่ 3 แบบสอบถามวัดอิทธิพลของครอบครัว มี 2 ด้าน จำนวนข้อคำถามที่ผ่านการคัดเลือกภายหลังจากนำไปทดลองใช้มีจำนวน 20 ข้อ จำแนกจำนวนข้อแต่ละด้านได้ ดังนี้ ด้านการอบรมสั่งสอน 16 ข้อ ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดีของพ่อแม่ 4 ข้อ ข้อคำถามแต่ละข้อของแบบสอบถามมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.227 - 0.775 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.906

ฉบับที่ 4 แบบสอบถามวัดการควบคุมตนเอง มี 2 ด้าน จำนวนข้อคำถามที่ผ่านการคัดเลือกภายหลังจากนำไปทดลองใช้มีจำนวน 20 ข้อ จำแนกจำนวนข้อแต่ละด้านได้ ดังนี้ ด้านการควบคุมตนเองทั่วไป 11 ข้อ ด้านการการควบคุมตนเองส่วนตัว 9 ข้อ ข้อคำถามแต่ละข้อของแบบสอบถามมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.200 - 0.568 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.818

ฉบับที่ 5 แบบสอบถามรู้เท่าทันสื่อ จำนวนข้อคำถามที่ผ่านการคัดเลือกภายหลังจากนำไปทดลองใช้มีจำนวน 20 ข้อ ข้อคำถามแต่ละข้อของแบบสอบถามมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.200 - 0.543 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.823

การวิเคราะห์ข้อมูล

การดำเนินการเก็บข้อมูลโดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามทั้ง 5 ฉบับ ไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับ นักศึกษานักศึกษาจำนวน 968 ฉบับ จากนั้นพิจารณาความสมบูรณ์และความตั้งใจในการตอบแบบสอบถามแล้วคัดเลือกแบบสอบถามไว้จำนวน 951 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98.24 ของแบบสอบถามทั้งหมด และดำเนินการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุที่สร้างขึ้นตามแนวคิดของพระธรรมปิฎก และแนวคิดของอภิชัย พันธเสนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ จากนั้นศึกษารูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคโดยการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมด้วยเทคนิคการวิเคราะห์สมการโครงสร้างเชิงเส้น (Linear Structural Equation Modeling: SEM) นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เมื่อจำแนกตามกลุ่มนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวระดับต่ำและระดับสูงด้วยเทคนิคการวิเคราะห์กลุ่มพหุ (Multiple Group Analysis)

สรุปผลการวิจัย

การศึกษารูปแบบความสัมพันธ์ของโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 มีตัวแปรที่ใช้ทั้งหมด 4 ตัว ได้แก่ ความเป็นกัลยาณมิตรของเพื่อน (FRFI) อิทธิพลของครอบครัว (INFA) การควบคุมตนเอง (SELC) การรู้เท่าทันสื่อ (MEDL) และตัวแปรผล คือ พฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา (ICB) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลความสอดคล้องของโมเดลพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่ได้สร้างขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

1.1 การตรวจสอบความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงระหว่างตัวแปรสังเกตแฝง พบว่าความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งหมด 10 คู่ พบว่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกคู่ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.482 - 0.737

1.2 การตรวจสอบลักษณะการแจกแจงสำหรับคะแนนดิบของตัวแปรสังเกตได้พบว่าตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวมีการแจกแจงแบบปกติทุกตัวแปร

1.3 ตัวแปรแฝงพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญา (ICB) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.509 – 0.799 ค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรเท่ากับ 0.608 และค่าความแปรปรวนที่สกัดได้ ρ_v เท่ากับ 0.500

1.4 ตัวแปรแฝงการควบคุมตนเอง (SEL) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.564 – 0.911 ค่าความคลาดเคลื่อนจากการวัดอยู่ระหว่าง 0.171 - 0.682 ค่าความเชื่อมั่นของตัวแปร ρ_c เท่ากับ 0.718 และค่าความแปรปรวนที่สกัดได้ ρ_v เท่ากับ 0.574

1.5 ตัวแปรแฝงการรู้เท่าทันสื่อ (MEDL) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 1 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ 0.783 ค่าความคลาดเคลื่อนจากการวัดอยู่ระหว่าง 0.387 ค่าความเชื่อมั่นของตัวแปร ρ_c เท่ากับ 0.613 และค่าความแปรปรวนที่สกัดได้ ρ_v เท่ากับ 0.613

1.6 ตัวแปรแฝงความเป็นกัลยาณมิตรของเพื่อน (FRFI) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.610 – 0.722 ค่าความคลาดเคลื่อนจากการวัดอยู่ระหว่าง 0.479 – 0.628 ค่าความเชื่อมั่นของตัวแปร ρ_c เท่ากับ 0.714 และค่าความแปรปรวนที่สกัดได้ ρ_v เท่ากับ 0.500

1.7 ตัวแปรแฝงอิทธิพลของครอบครัว (INFA) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.864 – 0.921 ค่าความคลาดเคลื่อนจากการวัดอยู่ระหว่าง 0.152 – 0.254 ค่าความเชื่อมั่นของตัวแปร ρ_c เท่ากับ 0.848 และค่าความแปรปรวนที่สกัดได้ ρ_v เท่ากับ 0.746

1.8 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญา พบว่าโมเดลตั้งต้นยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และภายหลังจากการดำเนินการปรับรูปแบบความสัมพันธ์ให้มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยยอมให้ความคลาดเคลื่อนของการวัดบางตัวมีความสัมพันธ์กันได้ ซึ่งผ่อนคลายนเงื่อนไขข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้ข้อมูลที่ได้สอดคล้องกับสภาพจริง ประกอบกับการพิจารณาดัชนีการปรับโมเดลที่โปรแกรมแนะนำ ผลที่ได้พบว่าโมเดลตามทฤษฎีมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยค่าสถิติและค่าดัชนีต่างๆ มีค่าที่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังนี้ ($\chi^2 = 24.962$, $df = 16$, $p < 0.001$; $\chi^2/df = 1.560$; $RMSEA = 0.019$; $GFI = 0.995$; $AGFI = 0.982$, $RMSEA = 0.024$, $RMR = 0.016$, $SRMR = 0.016$, $CFI = 0.999$)

1. ผลการศึกษาผลอิทธิพลทางตรง (Direct effect) ผลอิทธิพลทางอ้อม (Indirect effect) และผลอิทธิพลรวม (Total effect) พบว่าตัวแปรเชิงสาเหตุในสมการโครงสร้างสามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญาได้ร้อยละ 58 การควบคุมตนเองได้ร้อยละ 59.8 และการรู้เท่าทันสื่อได้ร้อยละ 71.6 สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลรวมต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญามากที่สุด คือ การรู้เท่าทันสื่อ (MEDL) รองลงมาคือการควบคุมตนเอง (SEL) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.800 และ 0.698 ตามลำดับ และปัจจัยผลทางตรงต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญามากที่สุด คือ การควบคุมตนเอง (SEL) รองลงมาคือ การรู้เท่าทันสื่อ (MEDL) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.800 และ 0.110 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่าปัจจัยที่มีผลทางอ้อมต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญา

มากที่สุด คือ ความเป็นกัลยาณมิตรของเพื่อน (FRFI) อิทธิพลของครอบครัว (INFA) ซึ่งตัวแปรทั้ง 2 ตัวได้ส่งผลกระทบต่อทางอ้อมมายังพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา ผ่านตัวแปรการควบคุมตนเอง และการรู้เท่าทันสื่อ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.492 และ 0.327 ตามลำดับ

1. ผลการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลเชิงสาเหตุ (Invariance Model) ของพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 เมื่อจำแนกกลุ่มตามประเภทของฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำและสูง พบว่าโมเดลเชิงสาเหตุมีสถานะและรูปแบบที่ไม่แปรเปลี่ยนไปตามการเป็นสมาชิกของฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวที่ต่างกัน (ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ : ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง)

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยที่กล่าวมาแล้ว สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่ได้พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า การควบคุมตนเอง การรู้เท่าทันสื่อ ความเป็นกัลยาณมิตรของเพื่อน และอิทธิพลของครอบครัว เป็นปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา โดยผลการวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา พบว่าโมเดลโครงสร้างก่อนการปรับโมเดลยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เนื่องจากดัชนีวัดความสอดคล้องบางตัวยังไม่ผ่านเกณฑ์ ดังนั้นผู้วิจัยได้ผ่อนปรนข้อตกลงเบื้องต้นโดยยอมให้ความคลาดเคลื่อนของการวัดบางตัวมีความสัมพันธ์กันได้ ซึ่งส่งผลให้ข้อมูลสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของการวัดค่าของตัวแปร และส่งผลให้การวิเคราะห์ข้อมูลมีความถูกต้องมากขึ้น (เนงลักษณ์ วิรัชชัย. 2542: 53-55; อ้างอิงจาก Jöreskog; & Sörbom. 1989: 227) ภายหลังจากผู้วิจัยทำการปรับและตกแต่งโมเดลและได้พิจารณาดัชนีวัดความสอดคล้องที่สำคัญประกอบ คือ ดังนี้ $\chi^2 = 24.962$, $df = 16$, $p < 0.001$; $\chi^2/df = 1.560$; RMSEA = 0.019; GFI = 0.995; AGFI = 0.982, RMSEA = 0.024, RMR = 0.016, SRMR = 0.016, CFI = 0.999 แสดงให้เห็นว่าโมเดลท้ายสุดที่ผู้วิจัยทำการปรับมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยที่ตัวแปรเชิงสาเหตุทั้งหมดสามารถรวมกันอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาได้ร้อยละ 58 การควบคุมตนเองได้ร้อยละ 59.8 และการรู้เท่าทันสื่อได้ร้อยละ 71.6 ซึ่งจากผลการวิจัยนี้ทำให้เราทราบว่าหากเรามีความรู้เท่าทันสื่อในระดับดี ก็เท่ากับว่าเราจะมีทางเลือกมากขึ้นในการตีความสารต่างๆ และจะนำไปสู่การควบคุมตนเอง และพฤติกรรมส่วนตัว ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดของพระธรรมปิฎก (2542: 11-15) กล่าวว่าเพราะสังคมปัจจุบันเป็นสังคมข้อมูลข่าวสาร ความเจริญทางเทคโนโลยีและการสื่อสารทำให้สังคมไทยเข้าสู่สังคมโลกาภิวัตน์ สภาพการณ์ดังกล่าวทำให้สมาชิก

ของสังคมต้องติดตามข่าวสารอยู่เสมอ คนไทยยุคปัจจุบันจึงต้องใช้สติปัญญา ในการไตร่ตรอง และเข้าใจถึงจุดมุ่งหมายและประโยชน์ที่แท้จริงของข้อมูล ต้องรู้จักใช้เครื่องมือสื่อสารเบื้องต้นของ มนุษย์ให้เป็น ให้ดูแลอย่างมีสติ บุคคลจะเป็นผู้ดำเนินการในปรับพฤติกรรมด้วยตนเองทั้งหมด ทั้งการเลือกเป้าหมายตลอดจนวิธี ดำเนินการ เพื่อที่จะให้บรรลุเป้าหมายนั้น (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2543: 328) การที่เรายังไม่สามารถควบคุมตนเองได้ก็จะทำให้เราไม่สามารถยับยั้ง ความต้องการของสิ่งของที่ฟุ่มเฟือยได้ (ปฏิวัติบริโภค: จากสิ่งของฟุ่มเฟือยมาสู่สิ่งจำเป็น) ดังนั้น ถ้าหากเราสามารถการควบคุมตนเองจะทำให้เราสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมปัจจุบันได้อย่างมีความสุข ดังเช่นที่แนวคิดของอุษา จารุสวัสดิ์ (2544: 7) กล่าวว่า พัฒนาการในด้านเทคโนโลยี การสื่อสารมีความเจริญก้าวหน้าอย่างมากจนได้ชื่อว่า ยุค IT ยุคสารสนเทศ ยุคโลกาภิวัตน์ หรือ ยุคโลกไร้พรมแดนความเจริญนี้จะช่วยให้การติดต่อสื่อสารมีความสะดวกรวดเร็วทันใจ โทรศัพท์ กลายเป็นสื่อที่ธรรมดาไปเสียแล้ว แต่สิ่งใดก็ตามที่มีคุณอนันต์ก็ย่อมมีโทษมหันต์ได้เช่นกัน ถ้าผู้ เสพผู้บริโภคไม่ตั้งอยู่ในความพอดี ไม่รู้จักตัวเองว่าเป็นใคร อยากมีอยากใช้โดยไม่มี ความจำเป็น ตกเป็นทาสของเทคโนโลยี มีความสนุกสนานเพลิดเพลิน รู้สึกเทห์ โกะเก้ ที่ได้มีได้ใช้ได้เป็น เจ้าของอุปกรณ์ไฮเทค แต่การใช้ที่ขาดการควบคุม ขาดความระมัดระวัง ก็อาจจะนำพิษมาสู่ตัวผู้ ใช้ได้ นอกจากนี้วารุณี พองแก้ว; และคนอื่นๆ (2550: 4) ได้ทำการศึกษาอัตลักษณ์ทางเพศของ เด็กวัยรุ่น ผลการศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า เด็กวัยรุ่นไทยส่วนหนึ่งได้รับการพัฒนาอัตลักษณ์ ทางเพศที่ไม่มั่นคง ซึ่งอาจนำไปสู่พฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม โดยมีสาเหตุมาจากหลาย ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แบบอย่างในครอบครัว การนำเสนออัตลักษณ์ทางเพศที่ไม่เหมาะสมของ สื่อมวลชน อิทธิพลของสังคมบริโภคนิยมและอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน

2. ผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง (Direct effect) อิทธิพลทางอ้อม (Indirect effect) และ อิทธิพลรวม (Total effect) ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีต่อพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา

2.1 ความเป็นกัลยาณมิตรของเพื่อน มีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการบริโภคด้วย ปัญญาโดยผ่านการควบคุมตนเอง และการรู้เท่าทันสื่อ สอดคล้องกับผลการวิจัยของเกศราพร บำรุงชาติ. 2550: 121) พบว่า นักเรียนที่มีระดับการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูง นักเรียนจะมีการ รู้เท่าทันสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์สูงซึ่งแสดงให้เห็นว่าการที่นักเรียนนั้นจะมีวิจารณญาณสูงก็ต้อง ได้รับการพัฒนาจากหลายด้าน เช่น ครอบครัว กลุ่มเพื่อน เพราะการเรียนรู้จากตัวเอง ถือเป็น การเรียนรู้พฤติกรรมในกระบวนการถ่ายทอดทางสังคม โดยเฉพาะกลุ่มเพื่อนเพราะการคบเพื่อนที่ดี การมีมิตรที่ดี มิตรที่ดีก็จะนำพาเราไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง เพราะวัยรุ่นเป็นกลุ่มที่มีแนวโน้มที่ ต้องการอยู่ร่วมกับเพื่อน เพื่อให้เพื่อนยอมรับวัยรุ่นมักยึดเพื่อนเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติและการ แสดงความเป็นพวกเดียวกัน เพื่อนจึงมีอิทธิพลทั้งในด้านความคิดและการแสดงออก งานวิจัยของ ปราณี จ้อยรอด (2551: 77) พบว่าการได้รับตัวแบบจากเพื่อน เป็นตัวแปรที่ทำนายพฤติกรรมการ รับสื่ออินเทอร์เน็ตอย่างมีวิจารณญาณ และการได้รับตัวแบบจากเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับ พฤติกรรมกรับสื่ออินเทอร์เน็ตอย่างมีวิจารณญาณ เพราะเพื่อนอาจเป็นผู้ที่คอยช่วยเหลือชี้แนะ สิ่งที่มีประโยชน์ นอกจากนี้บิดามารดาถือเป็นผู้เป็นต้นแบบที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็น

สิ่งแวดล้อมที่ใกล้ตัวเด็ก ถ้าบิดามารดาเป็นแบบอย่างที่ดี เด็กก็จะซึมซับสิ่งที่เห็นไปในจิตใจนำไปสู่ การปฏิบัติและมีมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในอนาคต และหากนักเรียนคบเพื่อนที่เป็นแบบอย่างที่ดี ก็จะทำให้เด็กนักเรียนมีพฤติกรรมที่เป็นที่น่าพึงประสงค์ (วารุณี พองแก้ว; และคนอื่นๆ. 2550: 6)

2.2 อิทธิพลของครอบครัว มีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญา โดยผ่านการควบคุมตนเอง และการรู้เท่าทันสื่อ สอดคล้องกับงานวิจัยของผจงจิต อินทสุวรรณ; และคนอื่นๆ (2547: 18) พบว่าประสบการณ์จากครอบครัว อันได้แก่การได้รับการปลูกฝัง ถ่ายทอดนิสัยการบริโภคทั้งโดยตรงจากการแนะนำและทางอ้อมการจากเป็นแบบอย่าง เป็นตัวแปร หนึ่งในทำนายพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญา นอกจากนี้งามตา วนินทานนท์ (2545: 160) ได้กล่าวถึงการที่บิดามารดาปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กกว่า เป็นการปลูกฝังอบรมเด็กด้วยการ ทำให้เห็น ซึ่งถือว่าถือว่าเป็นวิธีการปลูกฝังถ่ายทอดลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมที่ให้ผลดี โดย งานวิจัยของรุจิเรศ พิษิตานนท์ (2546) พบว่าการเป็นแบบอย่างที่ดีของบิดามารดาเป็นตัวแปรสำคัญ ในการทำนายพฤติกรรมฉลาดเลือกกิน และพฤติกรรมกรกินอาหารเหมาะสมกับสุขภาพ ดังที่ อุษา จารุสวัสดิ์ (2544: 4-5) ได้ทำการวิจัยพบว่า ถ้าบิดามารดาเป็นแบบอย่างที่ดี เด็กก็จะซึมซับสิ่งที่เห็นไปในจิตใจนำไปสู่การปฏิบัติในอนาคต หรือมีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็ก สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคของสมาชิกในครอบครัว วราภรณ์ ตระกูลสฤษดิ์ (2549: 43 - 44) ได้กล่าวถึงครอบครัวว่าสังคมจะดีไม่น้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับครอบครัว เพราะ ครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่ทำให้การอบรมสั่งสอน หล่อหลอมพฤติกรรมกระทำความคิด ความรู้สึก เรียกโดยรวมว่า ช่วยหล่อหลอมบุคลิกภาพ สร้างและพัฒนาคุณภาพของมนุษย์ใน สังคม และจากงานวิจัยของอรพินทร์ ชูชม; อัจฉรา สุขารมณ; และอุษา ศรีจินดารัตน์. (2549: 64) พบว่า การถ่ายทอดทางปัญญา-สังคมของบิดามารดามีอิทธิพลต่อจิตสำนึกทางปัญญาของเยาวชน วัยรุ่นมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าการปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างของครอบครัวในเรื่องการมีพฤติกรรม เปิดรับรายการแข่งขันชิงรางวัล (สินีนาฏ กำเนิดเพ็ชร. 2547: 94)

2.3 การควบคุมตนเองมีอิทธิพลทางตรง และอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรม กรรมการบริโภคด้วยปัญญาโดยผ่านการรู้เท่าทันสื่อ เนื่องจากการบังคับตนเอง การปรับปรุงตนเอง หรือการจัดระเบียบพฤติกรรมบางชนิดของตนเอง เพื่อเป้าหมายให้มีพฤติกรรมใหม่ที่ที่ดีมี ประโยชน์ พระไพศาล วิสาโล (2542: 42-45) กล่าวว่า เด็กในสังคมปัจจุบันต้องเผชิญกับกระแส บริโภคนิยม ซึ่งเป็นบรรทัดฐานของสังคมยุคใหม่ที่กำลังควบคุมวิถีชีวิตของผู้คนในสังคม แต่เมื่อใด เด็กและเยาวชนใช้ความคิด หรือมีสติในการรับชมสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์เป็นบางครั้งบางคราว สามารถทำให้รู้เท่าทันสื่อ และการที่นักเรียนสามารถรู้จักควบคุมตนเองได้ จะทำให้สามารถ วิเคราะห์ วิจาร์ณ ประเมินค่าสื่อได้อย่างถูกต้อง (อุณาโลม จันทรุ่งมณีกุล. 2549: 63) เพราะสื่อ นั้นมีอิทธิพลต่อการรับรู้และการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับ และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สาวิตรี เข้าใจการ (2549: 89) พบว่า นักเรียนที่มีการควบคุมตนเองสูงจะมีความสัมพันธ์ทางบวก กับความสามารถในการคิดหาเหตุผลตรรกศาสตร์ นอกจากนี้ผลงานวิจัยของกรภัทร วรเชษฐ์ พบว่าการควบคุมตนเอง มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียน

เนื่องมาจาก นักเรียนที่มีการควบคุมตนเองสูงจะสามารถกำหนดตนเองให้ทำในสิ่งที่ถูกที่ควร และรู้วิธีรับมือจากสิ่งรบกวนภายนอก นอกจากนี้จากงานวิจัยของกรภัทร วรเชษฐ์ พบว่า นักเรียนที่มีการควบคุมตนเองสูงจะสามารถกำหนดตนเองให้ทำในสิ่งที่ถูกที่ควร รู้วิธีที่จะรับมือจากสิ่งรบกวนภายนอก ผงจิต อินทสุวรรณ; และคนอื่นๆ (2548: 42) ยังกล่าวอีกว่า ผู้ที่มีความสามารถควบคุมตนเองได้โดยไม่ต้องพึ่งการควบคุมตนจากคนอื่น บุคคลที่ควบคุมตนเองได้นั้นจะทำได้หลายมิติ ทั้งทางด้านเวลาหรือการควบคุมตนเองให้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์

2.4 การรู้เท่าทันสื่อมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา ซึ่งคริส และพอตเตอร์ (Baran. 2003: 51; citing Christ; & Potter.) อธิบายว่า หากเรามีความรู้เท่าทันสื่อในระดับดี ก็เท่ากับว่าเราจะมีทางเลือกมากขึ้นในการตีความสารต่างๆ และจะนำไปสู่อำนาจในการควบคุมความเชื่อ และพฤติกรรมส่วนตัว จากงานวิจัยของเกศราพร บำรุงชาติ (2550: 122) การรู้เท่าทันสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ขึ้นอยู่กับการใช้ความคิด และมีสมรรถนะในการรับชมสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ของตนเอง ตลอดจนผู้ปกครอง และเพื่อนมีส่วนเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ด้วย ซึ่งเมื่อโตเด็กและเยาวชนใช้ความคิดหรือมีสติในการรับชมสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์เป็นบางครั้งบางคราว ทำให้รู้เท่าทันสื่อ นอกจากนี้สื่อมวลชนยังเป็นเครื่องมือของเยาวชนในการศึกษาหาความรู้ที่แปลกใหม่ เพราะถ้าเยาวชนได้มองตัวอย่างที่ดีจากสื่อต่าง ๆ เพื่อแยกแยะพฤติกรรมที่พึงประสงค์และไม่ยอมรับพฤติกรรมที่ขัดกับสังคม เยาวชนจะสามารถวางแผนเกี่ยวกับอนาคตของตนเองได้ดี (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2547: 14) ซึ่งการที่นักเรียนได้รับข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น วิทย์ โททัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ รวมถึงอินเทอร์เน็ตย่อมทำให้เกิดวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลสามารถศึกษาข้อมูล ข้อดี ข้อเสียและสิ่งที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ นำมา คิดก่อนทำวางแผนตัดสินใจเลือกที่จะกระทำ

3. ผลการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เมื่อจำแนกตามกลุ่มนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวระดับต่ำและระดับสูง

จากผลการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของรูปแบบ (form) พบว่า โมเดลพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เมื่อจำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวระดับต่ำและระดับสูง พบว่า มีความไม่แปรเปลี่ยนระหว่างกลุ่ม โดยตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุทั้ง 4 ตัวแปรมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุกับพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาไม่ว่าจะทำการทดสอบกับนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวแตกต่างกัน ก็ยังคงมีรูปแบบความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างเหมือนเดิม ทั้งนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวระดับต่ำและนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวระดับสูง ทั้งนี้เนื่องจากหาค่าความสัมพันธ์และปัญญาในการไตร่ตรองตลอดเวลาในการจำแนกแยกแยะถึงคุณค่าที่แท้จริงของการบริโภคก็จะทำให้รู้จักเลือกรับบริโภคได้อย่างมีสติ (ไพศาล วิสาโล. 2542: 33) ยกเว้นค่าความคลาดเคลื่อนในการวัดที่สัมพันธ์กับการวัดตัวแปรแฝงภายนอก ซึ่งมีความแปรเปลี่ยนไปของรูปแบบของโมเดล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บแบบสอบถามที่เกี่ยวกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวนั้น ควรต้องมี

การระบุให้ชัดเจนว่ารายได้ของสมาชิกในครอบครัวนั้นมาจากของสมาชิกคนใดในครอบครัว และมีผู้ที่หารายได้จำนวนกี่คน แต่เมื่อพิจารณาค่าดัชนี GFI ค่า RMSEA แล้วพบว่า มีความแตกต่างจากสมมติฐานที่ 3 น้อยมาก ซึ่งทำให้ไม่มีผลต่อความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลในภาพรวม แสดงว่า โมเดลที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมสำหรับใช้อธิบายสาเหตุของพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ทั้งนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวระดับต่ำและสูง โดยค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลระหว่างตัวแปรแฝงที่เป็นตัวแปรสาเหตุทำให้พฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาอิทธิพลรวมต่อพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญามากที่สุด คือ การควบคุมตนเอง รองลงมาคือการรู้เท่าทันสื่อ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญานั้น จะเห็นได้ว่าความเป็นกัลยาณมิตรของเพื่อน การควบคุมตนเอง ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมให้นักเรียนมีพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา ดังนั้นควรมีการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริม/สนับสนุนให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดีงาม ตลอดจนฝึกการรู้จักควบคุมตนเองเพื่อพัฒนาตนให้สามารถใช้ชีวิตในสังคมแห่งการบริโภคได้อย่างมีคุณภาพ

1.2 ควรมีการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมด้านความคิดวิเคราะห์ แยกแยะ และมีวิจรณ์ญาณให้แก่เด็กนักเรียนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้แก่นักเรียนทุกระดับชั้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการกำหนดตัวแปรฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยครอบคลุมถึงรายรับ รายจ่ายของครอบครัว รวมทั้งสมาชิกในครอบครัวที่นักเรียนอยู่อาศัย

2.2 เนื่องจากตัวแปรภายในโมเดลที่คัดเลือกมาใช้เพื่อการวิจัยสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของของพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาได้ร้อยละ 58 ในการศึกษา งานวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาตัวแปรด้านคุณค่าในตนเอง หรือรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กรภัทร วรเชษฐ. (2548). การศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เกศราพร บำรุงชาติ. (2550). การศึกษาเชิงเปรียบเทียบสาเหตุของการรู้เท่าทันสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีระดับการคิดอย่างมีวิจารณญาณและระดับการตระหนักรู้ตนเองแตกต่างกัน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- งามตา วนินทานนท์. (2545). การถ่ายทอดทางสังคมกับพัฒนาการของมนุษย์: วป 581 = RB 581 Socialization and human development. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จรรยา สุวรรณทัต; ลาดทองใบ ภูอภิรมย์; และกมล สุดประเสริฐ. (2533). ความสามารถในการควบคุมตนเองของเด็กไทย ในแง่ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางการศึกษา การฝึกทักษะ และการพัฒนาจิตลักษณะเพื่อสร้างพลเมืองที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จันทร์หา เซาว์วิทยา. (2545). การเปรียบเทียบผลของการปรับสีนใหม่ การควบคุมตนเอง และการเสริมแรงแบบดีอาร์เอที่มีต่อพฤติกรรมก่อนในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนวมราชานัดตามาตุวิทยา อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จีรพรรณ นิสสภา. (2541). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปกครองและพฤติกรรมการดูโทรทัศน์กับพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยในเขตการศึกษา 6. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จีรวรรณ มาทวี่. (2548). การศึกษาสาเหตุ ผลสืบเนื่อง และแนวทางในการลดพฤติกรรมติดเกมคอมพิวเตอร์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาและการแนะแนว). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2549). *เทคนิคการเขียนเค้าโครงการวิจัย: แนวทางสู่ความสำเร็จ*. กรุงเทพฯ: บริษัท ไทโรเนรมิตรกิจ อินเตอร์ โพรเกรสซิฟ จำกัด.
- (2550). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. กรุงเทพฯ: บริษัท ไทโรเนรมิตรกิจ อินเตอร์ โพรเกรสซิฟ จำกัด.
- ดวงเดือน พันธมนาวิน. (2547). หัวหน้าจะพัฒนาจิตลักษณะ ด้านการมุ่งอนาคตและควบคุมตนเองได้อย่างไร. ใน *เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่องผลิตผลการวิจัยระบบพฤติกรรมไทยเร่งไขปัญหา ร่วมพัฒนาเยาวชน*. หน้า 7-13. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัย.
- ธงชัย สันติวงษ์; และฉายศิลป์ เขียวชาญพิพัฒน์. (2524). *เศรษฐศาสตร์ผู้บริโภค*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ธเนศ วงศ์ยานนาวา. *ปฏิวัติบริโภค: จากสิ่งของฟุ่มเฟือยมาสู่สิ่งจำเป็น*. กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2539). *ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น LISREL : สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2542). *โมเดลลิสเรส: สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาวิจัยการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นพวรรณ คำอาษา. (2550). *ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อคุณลักษณะนักคิดเชิงอนาคตของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนในสหวิทยาเขตเบญจสิริ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1*. ปรียญานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิตยาภรณ์ ด้วงเรือง. (2540). *การเปรียบเทียบผลของการใช้การควบคุมตนเองกับการใช้สัญญาเงื่อนไขเพื่อลดพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพิบูลสังฆรักษ์ประชาอุทิศ อำเภอพิบูล จังหวัดนครศรีธรรมราช*. ปรียญานิพนธ์. กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บัวคำ แก้วอุดม. (2550). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพของผู้ปกครองกับการส่งเสริมวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย ปทุมธานี*. ปรียญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บำเพ็ญ วังเงิน. (2541). *อิทธิพลของครอบครัวที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียน: กรณีศึกษาโรงเรียนกันทรวิชัย อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

- ประทีป จินฉ่ำ. (2540). *เอกสารประกอบการสอนวิชาการวิเคราะห์พฤติกรรมและการปรับพฤติกรรม*.
กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประเทือง ภูมิภักทราคม. (2540). *การปรับพฤติกรรม: ทฤษฎีและการประยุกต์*. กรุงเทพฯ:
ไอ.เอส.พรินติ้ง เฮ้าส์.
- ประภาพร คนชื้อ. 2552. *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความสามารถในการควบคุมตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2*.
ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ; และสวิง สุวรรณ. (2536). *พฤติกรรมศาสตร์ พฤติกรรมสุขภาพ
และสุขศึกษา*. กรุงเทพฯ: เจ้าพระยาการพิมพ์.
- ปรารค์ทอง อภิปุทธิกุล. (2550). *การใช้โปรแกรมการควบคุมตนเอง เพื่อพัฒนาความร่วมมือใน
การรักษาทางกายภาพบำบัด กลุ่มผู้ป่วยระบบกระดูกและกล้ามเนื้อ กองแพทย์หลวง
พระบรมมหาราชวัง*. ปริญญาณิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปราณี จ้อยรอด. (2552). *ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการรับสื่ออินเทอร์เน็ตอย่างมีวิจารณญาณของ
นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในเขตกรุงเทพมหานคร*. ปริญญาณิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรม
ศาสตร์ประยุกต์) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร
- ปาริชาติ สถาปิตานนท์. (2543). *มองสื่อใหม่ มองสังคมใหม่*. กรุงเทพฯ : บริษัทเอดิสันเพรส
โปรดักส์.
- ผจงจิต อินทสุพรรณ; และคนอื่นๆ. (2548). *รายงานการวิจัย ฉบับที่ 22 การวิจัยและพฤติกรรม
การบริโภคด้วยปัญญาของเยาวชน*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พรทิพย์ เย็นจะบก; และคนอื่นๆ. (2547). *การพัฒนาองค์ความรู้การรู้เท่าทันสื่อ แนวคิด หลักการ
และกรณีศึกษา การรู้เท่าทันสื่อเพื่อสุขภาพ*. กรุงเทพฯ: โครงการการพัฒนาองค์ความรู้
การสื่อสารเพื่อสุขภาพ.
- พรพิมล เจียมนาครินทร์. (2539). *พัฒนาการวัยรุ่น*. กรุงเทพฯ: ต้นอ้อ แกรมมี่, 2539.
- พระเทพเวที. (ประยุทธ์ ปยุตโต). (2530). *พุทธธรรม*. กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
----- (2531). *เศรษฐศาสตร์แนวพุทธ*. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ.
พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2542). *เศรษฐศาสตร์แนวพุทธ*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโกมลคีมทอง.
----- (2543). *เศรษฐศาสตร์แนวพุทธ*. กรุงเทพฯ : มูลนิธิโกมลคีมทอง.
- พระไพศาล วิสาโล. (2549). *ฝ่าฟันวิกฤตศีลธรรมด้วยทัศนะใหม่*. กรุงเทพฯ: เครือข่ายพุทธิกา.
----- (2550). *เปลี่ยนใจ*. กรุงเทพฯ: ชื่นใจ.

- พระมหาบุญช่วย สิริธโร. (2550). พุทธวิธีแห่งการบริโภค. สืบค้นเมื่อ 2550, จาก <http://www.skyd.org/html/life-social/bud-cons.html>.
- พุทธชาติ นาคเรือง. (2541). การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาที่มีภาวะโภชนาการเกินมาตรฐานในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- พุทธทาสภิกขุ. (2550). ตัวกู-ของกู. กรุงเทพฯ: อมรินทร์.
- ยุทธานุ ธรรมเจริญ. (2537). พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพฯ: เจ.
- ยุภาดี ปณะราช. (2551). การพัฒนาลักษณะความเป็นกัลยาณมิตรสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ. ปรินญาณีพนธ์ วท.ด. (วิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. (2543). เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น
- วรรณวิมล ภิญญาญุศุภสิทธิ์. (2547). การศึกษาและพัฒนาการใช้ชีวิตของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณีพนธ์ วท.ด. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วัลนิกา ฉลากบาง. (2548). การพัฒนาความสามารถในการรู้จักคิดแบบโยนิโสมนสิการและการบริโภคด้วยปัญญาของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสกลนคร. ปรินญาณีพนธ์ วท.ด. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วราภรณ์ ตระกูลสถิตย์. (2549). จิตวิทยาการปรับตัว. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- วารุณี ฟองแก้ว; และคนอื่นๆ. (2550, มกราคม-มิถุนายน). การศึกษาอัตลักษณ์ทางเพศของเด็กวัยรุ่น. วารสารสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. 39(1): 47-67.
- ษมาพร ศรีอิตยาจิต. (2548). การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดนครนายก. ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2545). ทฤษฎีการประเมิน. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริชัย กาญจนวาสี; ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์; และดิเรก ศรีสุขโข. (2551). การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริชัย กาญจนวาสี; ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์; และดิเรก ศรีสุขโข. (2545). การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมกับการวิจัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. (2553). ระบบสารสนเทศมัธยมศึกษา. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 เมษายน 2554, <http://210.246.188.154/mathayom/>

- สมตรง อินสว่าง. (2550). การมีเพื่อนที่เป็นกัลยาณมิตร. มุมสบายๆ relax สืบค้นเมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2551, http://www.stou.ac.th/Schools/Shs/booklet/9_2549/Relax.htm
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2526). การปรับพฤติกรรม = Behavior modification. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- (2543). ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สาวตรี เข้าใจการ. (2549). รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการคิดหาเหตุผลตรรกศาสตร์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี. (2550). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ.2550-2554. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สูตร.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2550). 8 ปัญหาวัยโจ๋สมัยนี้. สืบค้นเมื่อ 7 ธันวาคม 2550, จาก <http://www.thaihealth.or.th/healthcontent/article/4399>
- สินีนาฏ กำเนิดเพชร. (2547). อิทธิพลของพฤติกรรมการเปิดรับเนื้อหาต่าสานวัตคุณิยมจากรายการพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เสกสรรค์ ทองคำบรรจง. (2545). การศึกษาโครงสร้างทางจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรีตามแนวพุทธศาสนา: การสร้างมโนทัศน์พื้นฐาน การวัดเปลี่ยนแปลง และรูปแบบเชิงสาเหตุของการเปลี่ยนแปลง. ปรินญาณิพนธ์ วท.ด. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุภมาส อังศุโชติ; สมถวิล วิจิตวรรณา; และรัชนี้กุล ภิญโญภาณุวัฒน์. (2552). สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ เทคนิคการใช้โปรแกรม LISREL. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: เจริญดีมีนคองการพิมพ์.
- สุวรรณ ก่อสุวรรณ. (2550). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งในการมองโลกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 จังหวัดนนทบุรี. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- โสภิตา ลิ้มวัฒนาพันธ์. (2538). การเปรียบเทียบผลของการปรับพฤติกรรมโดยใช้การควบคุมตนเองกับการเสริมแรงทางบวกด้วยเบียร์รถกรที่มีต่อการเพิ่มและการคงอยู่ของพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคบุรีรัมย์ ชั้นปีที่ 1. ปรินญาณิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- อดุลย์ จาตุรงค์กุล. (2543). *พฤติกรรมผู้บริโภค*. พิมพ์ครั้งที่ 6 กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อริคม โกมลวิทยาธร. (2538). *ทฤษฎีว่าด้วยการศึกษาเรื่องสังคมบริโภคนิยม*. กรุงเทพฯ: ไมลพ์ปลิวชิ่ง.
- อภิชัย พันธเสน; และคนอื่นๆ. (2549). *พุทธเศรษฐศาสตร์ ฉบับนิสิต นักศึกษา และประชาชน*. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้าวิชาการ.
- อมรวิษณุ นาคทรรพ; และคนอื่นๆ. (2548). *เด็กไทยในมิติวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: กลุ่มเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม.
- อรพินทร์ ชูชม; อัจฉรา สุขารมณ; และอุษา ศรีจินดารัตน์. (2549, กันยายน). การวิเคราะห์ปัจจัยทางจิตสังคมที่สัมพันธ์กับจิตสำนึกทางปัญญา และคุณภาพชีวิตของเยาวชนไทย. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์*. 12(1): 15-33.
- อัญชลี วงศ์วิบูลย์กุล. (2546). *พฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารญี่ปุ่นของผู้บริโภค ในเขตกรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์. บธ.ม. (การตลาด). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อุณาโลม จันทร์รุ่งมณีกุล. (2549). *เปิดประตูสู่การรู้เท่าที่สื่อ : แนวคิดทฤษฎีและประสบการณ์การรู้เท่าทันสื่อเพื่อสุขภาพ*. นนทบุรี: โครงการสื่อสร้างสรรค์สุขภาพ.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2516, เมษายน-กรกฎาคม). ตัวแบบ หุ่นจำลอง แบบจำลองหรือโมเดล. *วารสารครุศาสตร์*. 3(3-4): 2534.
- อุทุมพร จามรมาน. (2541, มีนาคม). โมเดล Model. *วิชาการ*. 1(3): 22-26.
- อุษา จารุสวัสดิ์. (2544). *จิตวิทยาครอบครัว เล่ม 1*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สันติภาพการพิมพ์.
- ไอฟิน ตนสาลี. (2549). *การศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำกับตนเองในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดสุพรรณบุรี*. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- Assael, Henry. (1995). *Consumer behavior and marketing action*. Ohio: South-Western College Pub.
- Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action*. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.
- Baran, Stanley J. (2002). *Introduction to MASS communication Media Literacy and Culture*. McGraw Hill.
- Baron R. M. and Kenny D. A. (1986). The Moderator-Mediator Variable Distinction in Social Psychological Research: Conceptual, Strategic Considerations. *Journal of Personality*. 6(51): 1173-1182.
- Baudrillard, Jean. (1998). *The Consumer Society: Myth & Structures*. New Delhi: SAGE.

- Baumesister, Roy F.; Heatherton, Todd F.; Tice, Dianne M. (2539). *Losing Control How and Why People Fail at self-Regulation*. San Diego: Academic Press.
- Bollen, Kenneth A. (1989). *Structural equations with latent variables*. New York: John Wiley & Sons.
- Gelles, R.J. & Levine, A. (1995). *Sociology: An Introduction*. New York: McGraw-Hill.
- Keeves, John P. (1988). *Educational research, methodology, and measurement: an international handbook*. Oxford: Pergamon Press.
- Kazdin, Alan E. (2002). In *Encyclopedia of Psychology*. V.1. pp. 48-51.
- Markin, Rom J. (1969). *The Psychology of Consumer Behavior*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Meyers, Lawrence. et al. (2006). *Applied multivariate research : design and interpretation*. United States: Sage Publications.
- Schiffman, Leon G.; Kanuk, Leslie Lazar. (1991). *Consumer Behavior*. 4th ed. New Jersey: Prentice-Hall.
- Smelser, N.I. (1988). *Sociology*. 3rd ed. New Jersey: Prentice-Hall.
- Smith, Adam. (2011). *Self-interest*. Retrieved January 27, 2011, from <http://www.investopedia.com/terms/s/self-interest.asp#axzz1wFztyZBP>
- Wehmeier, Sally. (1993). *Oxford wordpower dictionary*. Oxford: Oxford University Press.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตน์	คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ประจำภาควิชาการวัดและประเมินผลทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
รองศาสตราจารย์วิญญา วิศาลาภรณ์	คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ประจำภาควิชาการวัดและประเมินผลทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ระวีวรรณ พันธุ์พานิช	คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ประจำภาควิชาการวัดและประเมินผลทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อาจารย์อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล	อาจารย์ประจำภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พาสณา จุฬรัตน์	ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก ข
คุณภาพเครื่องมือ

ตาราง 13 ผลการพิจารณาคุณภาพของเครื่องมือ (รายชื่อ)

ตัวแปรสังเกตได้	ข้อคำถาม	IOC	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ผลการพิจารณา	
ฉบับที่ 1 : แบบสอบถามวัดพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา					
ด้านความพึงพอใจส่วนตัว	1	1.00	.225	คัดเลือกไว้	
	2	1.00	.216	คัดเลือกไว้	
	3	0.60	.203	คัดเลือกไว้	
	4	0.40	.173	ปรับปรุง	
	5	1.00	.304	คัดเลือกไว้	
	6	1.00	.377	คัดเลือกไว้	
	7	1.00	.370	คัดเลือกไว้	
	8	0.40	.384	ปรับปรุง	
	9	0.80	.342	คัดเลือกไว้	
	10	0.80	.434	คัดเลือกไว้	
	11	0.80	.314	คัดเลือกไว้	
	12	0.80	-.186	คัดเลือกไว้	
	13	ตัดทิ้ง (ซ้ำกับข้อ 9)			
	14	0.60	.225	คัดเลือกไว้	
	15	0.80	.213	คัดเลือกไว้	
	16	0.60	.234	คัดเลือกไว้	
	17	0.80	.348	คัดเลือกไว้	
ด้านความปรารถนา (นันทนาการ)					
	18	1.00	.351	คัดเลือกไว้	
	19	0.60	.267	คัดเลือกไว้	
	20	1.00	.320	คัดเลือกไว้	
	21	0.40	.129	ปรับปรุง	
	22	0.80	.323	คัดเลือกไว้	
	23	0.80	.209	คัดเลือกไว้	
	24	0.40	.262	ปรับปรุง	
	25	0.80	.151	คัดเลือกไว้	
ด้านความปรารถนา (วิทยาการและเทคโนโลยี)					
	26	0.80	.331	คัดเลือกไว้	
	27	1.00	.160	คัดเลือกไว้	
	28	0.80	.351	คัดเลือกไว้	

ตาราง 13 (ต่อ)

ตัวแปรสังเกตได้	ข้อคำถาม	IOC	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ผลการพิจารณา
	29	0.60	.174	คัดเลือกไว้
	30	0.80	.360	คัดเลือกไว้
	31	0.60	.265	คัดเลือกไว้
	32	1.00	.308	คัดเลือกไว้
	33	0.60	.413	คัดเลือกไว้
ด้านความปรารถนา (วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม)				
	34	1.00	.241	คัดเลือกไว้
	35	0.40	.090	ปรับปรุง
	36	0.40	.438	ปรับปรุง
	37	0.40	.310	ปรับปรุง
	38	0.40	.216	ปรับปรุง
	39	0.00	.071	คัดเลือกไว้
	40	1.00	.185	คัดเลือกไว้
	41	0.60	.156	คัดเลือกไว้
ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับ (α)				0.782
ฉบับที่ 2 แบบสอบถามวัดความเป็นกัลยาณมิตรของเพื่อน				
	1	0.60	-.040	คัดเลือกไว้
	2	1.00	.345	คัดเลือกไว้
	3	1.00	.505	คัดเลือกไว้
	4	1.00	.496	คัดเลือกไว้
	5	1.00	.464	คัดเลือกไว้
	6	1.00	.101	คัดเลือกไว้
	7	1.00	.106	คัดเลือกไว้
	8	1.00	.289	คัดเลือกไว้
	9	0.80	.381	คัดเลือกไว้
	10	1.00	.538	คัดเลือกไว้
	11	1.00	.537	คัดเลือกไว้
	12	0.80	.559	คัดเลือกไว้
	13	1.00	.383	คัดเลือกไว้
	14	1.00	.475	คัดเลือกไว้
	15	1.00	.487	คัดเลือกไว้

ตาราง 13 (ต่อ)

ตัวแปรสังเกตได้	ข้อความถาม	IOC	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ผลการพิจารณา
	16	0.80	.492	คัดเลือกไว้
	17	0.60	.465	คัดเลือกไว้
	18	0.60	.478	คัดเลือกไว้
	19	0.60	.303	คัดเลือกไว้
	20	0.80	.137	คัดเลือกไว้
ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับ (α)				0.974
ฉบับที่ 3 แบบสอบถามวัดอิทธิพลของครอบครัว				
	1	0.40	.227	ปรับปรุงไว้
	2	0.60	.520	คัดเลือกไว้
	3	0.60	.327	คัดเลือกไว้
	4	0.60	.522	คัดเลือกไว้
	5	0.60	.691	คัดเลือกไว้
	6	0.60	.576	คัดเลือกไว้
	7	0.60	.671	คัดเลือกไว้
	8	0.60	.626	คัดเลือกไว้
	9	0.40	.653	ปรับปรุงไว้
	10	0.40	.636	ปรับปรุงไว้
	11	0.40	.739	ปรับปรุงไว้
	12	0.60	.775	คัดเลือกไว้
	13	0.60	.662	คัดเลือกไว้
	14	0.60	.623	คัดเลือกไว้
	15	1.00	.457	คัดเลือกไว้
	16	0.60	.410	คัดเลือกไว้
	17	1.00	.458	คัดเลือกไว้
	18	1.00	.472	คัดเลือกไว้
	19	1.00	.404	คัดเลือกไว้
	20	0.80	.507	คัดเลือกไว้
ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับ (α)				0.906

ตาราง 13 (ต่อ)

ตัวแปรสังเกตได้	ข้อความถาม	IOC	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ผลการพิจารณา
ฉบับที่ 4 แบบสอบถามวัดการควบคุมตนเอง				
	1	0.40	-.073	ปรับปรุง
	2	0.60	.241	คัดเลือกไว้
	3	0.40	.554	ปรับปรุง
	4	1.00	.476	คัดเลือกไว้
	5	0.60	.408	คัดเลือกไว้
	6	0.40	.288	ปรับปรุง
	7	0.40	.540	ปรับปรุง
	8	0.60	.382	คัดเลือกไว้
	9	0.60	.568	คัดเลือกไว้
	10	0.60	.274	คัดเลือกไว้
	11	0.60	.140	คัดเลือกไว้
	12	0.60	.370	คัดเลือกไว้
	13	0.40	.506	ปรับปรุง
	14	0.40	.504	ปรับปรุง
	15	0.60	.465	คัดเลือกไว้
	16	0.60	.450	คัดเลือกไว้
	17	0.40	.455	ปรับปรุง
	18	0.20	.556	ปรับปรุง
	19	0.20	.386	ปรับปรุง
	20	0.60	.419	คัดเลือกไว้

ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับ (α)**0.906****ฉบับที่ 5 แบบสอบถามวัดการรู้เท่าทันสื่อ**

1	0.60	.478	คัดเลือกไว้
2	0.60	.474	คัดเลือกไว้
3	0.80	.483	คัดเลือกไว้
4	0.80	.543	คัดเลือกไว้
5	1.00	.419	คัดเลือกไว้
6	0.60	.024	คัดเลือกไว้
7	0.60	.319	คัดเลือกไว้
8	0.60	.495	คัดเลือกไว้

ตาราง 13 (ต่อ)

ตัวแปรสังเกตได้	ข้อคำถาม	IOC	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ผลการพิจารณา
	9	0.60	.401	คัดเลือกไว้
	10	0.80	.394	คัดเลือกไว้
	11	0.80	.375	คัดเลือกไว้
	12	0.40	-.006	ปรับปรุง
	13	1.00	.496	คัดเลือกไว้
	14	0.60	.329	คัดเลือกไว้
	15	0.60	.606	คัดเลือกไว้
	16	0.20	.478	ปรับปรุง
	17	0.60	.474	คัดเลือกไว้
	18	1.00	.483	คัดเลือกไว้
	19	0.40	.543	ปรับปรุง
	20	0.80	.419	คัดเลือกไว้
ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับ (α)				0.906

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามสำหรับเก็บข้อมูลในงานวิจัย
การวิเคราะห์พหุโมเดลพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามสำหรับเก็บข้อมูลในงานวิจัย **ไม่มีข้อใดถูกหรือข้อใดผิด** เป็นเพียงการแสดงความคิดเห็นของนักเรียนเท่านั้น จึงขอความร่วมมือให้นักเรียนตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้จะถูกเก็บเป็นความลับ โดย**ไม่มีผลกระทบต่อ**นักเรียน

แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามวัดการปฏิบัติของนักเรียน จำนวน 5 ฉบับ

ในตอนที่ 2 ให้นักเรียนพิจารณาข้อคำถามแต่ละข้อว่าเป็นความจริงระดับมากหรือน้อยเพียงใด โดยประเมินระดับความเป็นจริงในรูปเปอร์เซ็นต์แล้วทำเครื่องหมาย ลงในช่องแสดงความคิดเห็นตามที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อข้อคำถามนั้น ดังนี้

มากที่สุด	เมื่อเป็นข้อคำถามที่เป็นจริงสำหรับตัวนักเรียนในระดับ	81-100 %
มาก	เมื่อเป็นข้อคำถามที่เป็นจริงสำหรับตัวนักเรียนในระดับ	61-80 %
ปานกลาง	เมื่อเป็นข้อคำถามที่เป็นจริงสำหรับตัวนักเรียนในระดับ	41-60 %
น้อย	เมื่อเป็นข้อคำถามที่เป็นจริงสำหรับตัวนักเรียนในระดับ	21-40 %
น้อยที่สุด	เมื่อเป็นข้อคำถามที่เป็นจริงสำหรับตัวนักเรียนในระดับ	0-20 %

ตอนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน

1. ปัจจุบันนักเรียนศึกษาอยู่โรงเรียน
2. ระดับชั้นที่กำลังศึกษา

☐ 1) มัธยมศึกษาปีที่ 4	☐ 2) มัธยมศึกษาปีที่ 5	☐ 3) มัธยมศึกษาปีที่ 6
---	---	---
3. รายได้ของครอบครัวต่อเดือน

☐ 1) น้อยกว่า 30,000	☐ 2) มากกว่า 30,000 บาทขึ้นไป
---	--

นางสาวลลิตภัทร เจริญรัฐ
 นิสิตปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์
 สาขาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามวัดการปฏิบัติของนักเรียน

★ ฉบับที่ 1 : แบบสอบถามวัดพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา ★

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	นักเรียนรับประทานอาหารเช้าแต่ละมือแค่พออิ่ม เพราะถ้ารับประทานมากไปจะเกิดผลเสียต่อสุขภาพ					
2	นักเรียนดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์เพื่อจะได้รับการยอมรับว่าเป็นคนรุ่นใหม่					
3	นักเรียนใช้เสื้อผ้า เครื่องประดับ รองเท้า นาฬิกา ที่มียี่ห้อดังๆ เพราะทำให้นักเรียนเกิดความมั่นใจในตนเอง					
4	นักเรียนใช้สิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ ที่เป็นยี่ห้อดังๆ เพื่อให้ได้รับการยอมรับว่ามีรสนิยมดี					
5	ถ้านักเรียนป่วย นักเรียนทานยาตามคำแนะนำของแพทย์ แต่จะไม่รับประทานยาพรีอตามที่มีผู้แนะนำ					
6	นักเรียนเลือกบริโภคอาหารเสริมเพื่อความสวยงามของตนเอง					
7	นักเรียนไม่ตัดสินการเป็นคนดีหรือไม่ดีโดยดูจากลักษณะของบ้านที่คนนั้นอยู่อาศัย เพราะบ้านเป็นแค่ที่อยู่อาศัยเท่านั้น					
8	ไม่ว่านักเรียนอาศัยอยู่ในที่อยู่อาศัยแบบใดก็ตาม แต่นักเรียนก็สามารถมีความสุข และพึงพอใจในครอบครัวของนักเรียน					
9	นักเรียนชอบเที่ยวกลางคืนเพราะเป็นเรื่องธรรมดาของวัยรุ่น					
10	นักเรียนชอบพักผ่อนตามสถานที่ธรรมชาติ เพราะมีอากาศบริสุทธิ์					
11	นักเรียนเลือกพักผ่อนหย่อนใจในสถานที่สงบและปลอดภัยไปร่งเพราะจะได้พักผ่อนทั้งร่างกายและจิตใจ					
12	นักเรียนเล่นเกมในช่วงเวลาว่างเท่านั้น					

★ ฉบับที่ 1 : แบบสอบถามวัดพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา ★ (ต่อ)

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
13	นักเรียนไปเที่ยวตามสถานบันเทิงต่างๆ เพราะถือว่าเป็นการหาประสบการณ์ชีวิตอย่างหนึ่งของวัยรุ่น					
14	นักเรียนดูภาพยนตร์ และฟังดนตรีต่างประเทศ เพื่อความบันเทิง และพัฒนาความรู้ของตนเองด้านการใช้ภาษาต่างประเทศ					
15	นักเรียนไปที่พิพิธภัณฑ์ โบราณสถานต่างๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้					
16	นักเรียนเล่นกีฬาเพื่อเพิ่มสร้างความแข็งแรงให้แก่ร่างกาย					
17	นักเรียนใช้โทรศัพท์มือถือโดยเฉพาะโทรศัพท์รุ่นที่กำลังเป็นที่นิยม เพราะเป็นสิ่งสำคัญที่วัยรุ่นจำเป็นต้องมี					
18	นักเรียนใช้คอมพิวเตอร์เพื่อทำงานและหาข้อมูลมากกว่าเล่นเพื่อความสนุกสนาน					
19	นักเรียนซื้อโทรศัพท์มือถือ เพื่อความสะดวกสบายในการติดต่อยามจำเป็น					
20	นักเรียนจะเลือกใช้บริการโทรศัพท์ของบริษัทที่คิดค่าบริการตามเวลาที่ใช้จริงมากกว่าบริษัทที่มีบริการเสริมมากแต่คิดค่าบริการแพง					
21	แม้มีการบริการเสริมจำนวนมากแต่นักเรียนก็ใช้โทรศัพท์เพื่อการสื่อสารเท่าที่จำเป็นเท่านั้น					
22	นักเรียนใช้คอมพิวเตอร์เล่นเกมหรือสนทนา (chat) น้อยครั้งเพราะทำให้เสียเวลา เสียงานและสิ้นเปลืองไฟฟ้า					
23	แม้จะมีสินค้าเกี่ยวกับเทคโนโลยีต่างๆ ที่ทันสมัย นักเรียนก็ไม่เลือกซื้อเพราะเป็นประโยชน์น้อยสำหรับการเรียน					
24	นักเรียนซื้ออุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัย เพราะทำให้นักเรียนเป็นคนทันสมัย แม้ว่าจะใช้ประโยชน์ไม่คุ้มค่าก็ตาม					
25	นักเรียนชอบพูดภาษาไทยปนภาษาอังกฤษ เพราะทำให้เป็นที่ยอมรับว่าเป็นคนมีความรู้					

★ ฉบับที่ 1 : แบบสอบถามวัดพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา ★ (ต่อ)

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
26	นักเรียนจะไม่ซื้อของฝากที่ทำจากเปลือกหอย หรือไม้เนื้อแข็ง เพราะถ้าซื้อเท่ากับสนับสนุนการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ					
27	ในฐานะที่เป็นเยาวชนไทย นักเรียนควรฝึกพูด ฝึกอ่าน คำควบกล้ำ “ร” และ “ล” ให้ถูกต้อง					
28	นักเรียนพยายามฝึกฝนการพูดภาษาไทยให้ชัดเจน					
29	นักเรียนฝึกพูด อ่าน เขียน ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง					
30	นักเรียนไม่พูดภาษาไทยด้วยคำแสลง เช่น จีบ เพี้ยว เพราะทำให้ภาษาไทยผิดเพี้ยนไป.					
31	เมื่อนักเรียนชมภาพยนตร์ต่างประเทศแล้ว นักเรียนนำคติสอนใจมาปรับใช้ในชีวิตของตนเอง					
32	นักเรียนเลือกชมละครต่างประเทศที่ให้ความรู้โดยเสนอในรูปแบบของความบันเทิง					

★ ฉบับที่ 2 แบบสอบถามวัดความเป็นกัลยาณมิตรของเพื่อน ★

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	นักเรียนชอบชื่อของที่มียี่ห้อดัง ๆ เหมือนเพื่อนในกลุ่ม เพื่อให้เป็นที่ยอมรับ					
2	เพื่อนแนะนำการเลือกชื่อของให้แก่นักเรียนโดยคำนึงถึงของความจำเป็นของการใช้งาน					
3	เพื่อนของนักเรียนให้คำแนะนำด้านการเรียนมากกว่าการเที่ยว					
4	กลุ่มเพื่อนของนักเรียนมักจะชวนกันทำการบ้านหรือทบทวนบทเรียน					
5	นักเรียนได้รับการตักเตือนจากเพื่อนเกี่ยวกับการเรียน					
6	เพื่อนชวนนักเรียนเล่นกีฬาเมื่อมีเวลาว่างหลังเลิกเรียน					
7	เพื่อนชวนให้นักเรียนดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ เพราะเป็นการฝึกเข้าสังคม					
8	เพื่อนของนักเรียนคอยตักเตือนเกี่ยวกับเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศ					
9	เพื่อนของนักเรียนจะชวนให้เข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน					
10	เพื่อนของนักเรียนจะเป็นห่วงเรื่องการเรียนของนักเรียน					
11	กลุ่มเพื่อนของนักเรียนจะคอยตักเตือนกันและกัน เมื่อมีใครทำในสิ่งที่ไม่เหมาะสม					
12	เพื่อนของนักเรียนให้ข้อคิดแก่นักเรียนโดยให้ทั้งเหตุและผลแก่นักเรียนเสมอ					
13	ถ้าหากนักเรียนจะซื้อสินค้าใดก็ตาม กลุ่มเพื่อนจะให้คำแนะนำโดยชี้ให้เห็นทั้งข้อดีและข้อเสียสินค้า					
14	เมื่อใกล้ช่วงสอบ กลุ่มของนักเรียนชวนกันทบทวนบทเรียนมากกว่าการไปเที่ยว					
15	เพื่อนสามารถให้คำปรึกษาเรื่องการเรียนของนักเรียนได้					
16	เมื่อนักเรียนมีปัญหา เพื่อนจะคอยให้ความช่วยเหลือนักเรียน					

★ ฉบับที่ 2 (ต่อ)

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
17	ถ้านักเรียนไม่สบาย เพื่อนก็จะหายาให้ทาน และถามถึงอาการป่วยของนักเรียน					
18	กลุ่มเพื่อนของนักเรียนให้ความสำคัญกับการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้องเหมาะสม					
19	กลุ่มเพื่อนของนักเรียนใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด					
20	กลุ่มเพื่อนของนักเรียนไม่ชักชวนนักเรียนไปเที่ยวกลางคืน เพราะเป็นสถานที่ที่ไม่เหมาะสมกับวัยเรียน					

★ ฉบับที่ 3 : แบบสอบถามวัดอิทธิพลของครอบครัว ★

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ครอบครัวของนักเรียนถือคติว่า “เงินหามาได้ ก็ต้องใช้ไปเพื่อซื้อความสุข”					
2	เมื่อนักเรียนแต่งกายไม่เหมาะสมกับวัฒนธรรมไทย พ่อแม่หรือผู้ปกครองได้กล่าวตักเตือน.					
3	ครอบครัวของนักเรียนห้ามทำสิ่งที่ไม่ดี เช่น คบเพื่อนเกเรหรือเล่นการพนัน					
4	ครอบครัวของนักเรียนช่วยนักเรียนหาอุปกรณ์หรือสิ่งจำเป็นในการเรียน					
5	เมื่อนักเรียนปฏิบัติในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ครอบครัวของนักเรียนจะให้คำแนะนำที่ถูกต้อง					
6	ครอบครัวของนักเรียนแนะนำสิ่งที่ถูกต้องโดยใช้เหตุผลเป็นสำคัญ					
7	ครอบครัวของนักเรียนให้คำแนะนำโดยชี้ให้เห็นทั้งข้อดีและข้อเสีย					
8	ครอบครัวของนักเรียนมักรับฟังเรื่องราวหรือซักถามจนเข้าใจโดยไม่ด่วนตัดสินใจ					
9	ครอบครัวของนักเรียนเป็นตัวอย่างที่ดีในการทำงานหรือการแก้ปัญหา					
10	ครอบครัวนักเรียนนอบน้อมหรือแนะนำสิ่งที่ถูกต้องด้วยความปรารถนาดี					
11	ครอบครัวจะสอบถามและให้ความช่วยเหลือเมื่อนักเรียนพบอุปสรรคในการเรียนหรือการทำงานที่ได้รับมอบหมาย					
12	ครอบครัวของนักเรียนเป็นที่พึ่งของนักเรียนในยามทุกข์ใจ					
13	ครอบครัวของนักเรียนชมเชยเพื่อให้นักเรียนทำสิ่งที่ดีที่ถูกต้อง					
14	ครอบครัวของนักเรียนมีสติและใจเย็นเมื่อเผชิญปัญหาที่ไม่ได้คาดคิดไว้ก่อน					

★ ฉบับที่ 3 (ต่อ)

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
15	ถ้านักเรียนเปิดรายการโทรทัศน์ หรือรายการวิทยุที่ไม่เหมาะสม ครอบครัวของนักเรียนจะให้นักเรียนเปลี่ยนรายการที่ชม พร้อมให้เหตุผล					
16	ครอบครัวของนักเรียนให้คำแนะนำนักเรียนไม่ให้เชื่อคำโฆษณาในวิทยุ โทรทัศน์ และในหนังสือพิมพ์..					
17	ครอบครัวของนักเรียนมักยกตัวอย่างตัวละครที่ดี เพื่อให้นักเรียนปฏิบัติตาม					
18	ครอบครัวของนักเรียนร่วมกันวิจารณ์ถึงข้อดีและข้อเสียของรายการทางโทรทัศน์ที่กำลังร่วมชมกับนักเรียนเสมอ					
19	ครอบครัวของนักเรียนเลือกซื้อสินค้าที่ผลิตในประเทศไทย เพราะมีคุณภาพ และราคาเท่าเทียมกับต่างประเทศ					
20	ครอบครัวของนักเรียนเป็นตัวอย่างที่ดีในการใช้จ่ายเงินอย่างรอบคอบ					

★ ฉบับที่ 4 แบบสอบถามวัดการควบคุมตนเอง ★

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	นักเรียนไม่เลือกซื้อเสื้อผ้าตามแฟชั่น เพราะไม่ใช่สิ่งจำเป็น					
2	นักเรียนใช้กระเป๋าตุงค์โดยเลือกจากคุณภาพของสินค้า					
3	นักเรียนเลือกซื้อสินค้าโดยเปรียบเทียบราคากับคุณภาพหรือราคากับการใช้ประโยชน์ก่อนตัดสินใจซื้อทุกครั้ง					
4	ช่วงใกล้สอบแม้จะมีงานบันเทิงที่ไม่ต้องเสียเงิน นักเรียนเลือกอ่านหนังสือเตรียมสอบเพราะมีความสำคัญกว่า					
5	แม้สินค้าที่ฉันอยากได้ลดราคา แต่นักเรียนเลือกซื้อค่าที่มีความจำเป็นก่อน					
6	แม้สินค้าที่นักเรียนต้องใช้มีการลดราคา นักเรียนจะจำกัดปริมาณการซื้อสินค้าคราวละมากๆ เพราะหากซื้อเยอะจะไม่ทัน					
7	นักเรียนเปรียบเทียบราคากับคุณภาพหรือราคากับการใช้ประโยชน์ก่อนตัดสินใจซื้อทุกครั้ง					
8	ก่อนซื้อผลิตภัณฑ์ นักเรียนจะดูส่วนประกอบหรือวัตถุดิบมากกว่าคำโฆษณา					
9	ก่อนที่นักเรียนจะตัดสินใจซื้ออะไร นักเรียนจะไตร่ตรองเสียก่อน					
10	นักเรียนแต่งกายผิดระเบียบเพราะเพื่อนก็แต่งตัวผิดระเบียบ					
11	นักเรียนเคยแอบเล่นการพนันตามคำชักชวนของเพื่อน					
12	ถึงแม้ว่าจะง่วงนอน นักเรียนจะอดทนเพื่อทำงานให้เสร็จตามกำหนด					
13	ครอบครัวของนักเรียนแสดงให้เห็นนักเรียนรู้ว่าท่านเอาใจใส่					
14	เมื่อมีปัญหา ครอบครัวของนักเรียนจะร่วมปรึกษากัน					
15	นักเรียนเชื่อฟังที่ผู้ปกครองสอนเกี่ยวกับการคบเพื่อน					
16	ก่อนทำอะไร นักเรียนจะต้องหยุดคิดก่อนเสมอ					
17	นักเรียนรู้สึกพอใจในชีวิตที่เป็นอยู่					
18	ชีวิตเป็นของมีค่า นักเรียนจึงต้องใช้เวลาทุกขณะอย่างมีสติและด้วยความระมัดระวัง					

★ ฉบับที่ 4 (ต่อ)

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
19	ถ้าสิ่งของที่นักเรียนอยากได้ไม่มีประโยชน์ นักเรียนก็จะไม่ซื้อสินค้านั้น					
20	นักเรียนแก้ไขปัญหาต่างๆ ด้วยเหตุผลมากกว่าใช้อารมณ์					

★ ฉบับที่ 5 แบบสอบถามวัดการรู้เท่าทันสื่อ ★

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	นักเรียนซื้อสินค้าโดยคำนึงถึงประโยชน์ของสินค้า มากกว่าโฆษณา					
2	นักเรียนไม่ปล่อยตัวหลงไหลไปกับผู้นำเสนอสินค้าที่เป็นดาราตั่ง					
3	นักเรียนเลือกดูรายการโทรทัศน์ที่เสนอข่าวสารทั้งชมและติรายการมากกว่ารายการที่เสนอข่าวสารเพียงด้านเดียว					
4	นักเรียนนำข้อมูลหรือสาระจากการฟังหรือการดูข่าวไปประกอบการตัดสินใจโดยจะไม่เชื่อหรือคล้อยตามทันที					
5	เมื่อนักเรียนดูโฆษณาที่สินค้านั้นจะลดราคาหรือมีของแถม นักเรียนก็เลือกซื้อสินค้าเท่าที่จำเป็นเท่านั้น					
6	นักเรียนมักเลียนแบบการแต่งกายของดาราที่ได้เห็นในรายการต่างๆ ทางโทรทัศน์เพื่อความทันสมัย					
7	เมื่ออ่านข่าวเกี่ยวกับดาราบางคนที่ประพฤติตัวดี หรือเรียนดีทำให้นักเรียนอยากประพฤติตัวดีตามอย่างดาราเหล่านั้น...					
8	เมื่อนักเรียนได้รับรู้จากสื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์, วีดีทัศน์, หนังสือพิมพ์เกี่ยวกับเทคนิคการเรียนให้ได้คะแนนดี นักเรียนจะนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงตนเองเพื่อให้คะแนนดี					
9	เมื่อนักเรียนอ่านข้อคำถามเกี่ยวกับการรณรงค์ในโครงการ “แยกขวดแก้วทุกใบ ประหยัดพลังงานไทย” ตามนิตยสารหนังสือพิมพ์ต่างๆ นักเรียนจะปฏิบัติตาม					
10	นักเรียนไม่พูดจาและแสดงท่าทางก้าวร้าวเลียนแบบดาราบางคนของในละคร					
11	นักเรียนไม่แต่งกายตามนายแบบ นางแบบ จากนิตยสาร					
12	นักเรียนแสดงท่าเต้นเหมือนนักร้องที่แสดงบนเวทีคอนเสิร์ต เพื่อต้องการพัฒนาความสามารถของตนเอง					

★ ฉบับที่ 5 (ต่อ)

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
13	นักเรียนไม่ลองเครื่องตีแมลงกอลเลียนแบบโฆษณาทางโทรทัศน์ เพราะไม่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ					
14	นักเรียนเลือกฟังหรือดูข่าวเพราะได้ประโยชน์มากกว่าอ่านการ์ตูน					
15	ก่อนซื้อผลิตภัณฑ์ นักเรียนเลือกดูส่วนประกอบหรือวัตถุดิบมากกว่าคำโฆษณา					
16	นักเรียนเปิดอินเทอร์เน็ต โดยเลือกเปิดเฉพาะเว็บไซต์ที่มีความเหมาะสมกับวัยของนักเรียนเท่านั้น					
17	เมื่อนักเรียนชมละครทางโทรทัศน์แล้ว นักเรียนเลือกปฏิบัติตามเฉพาะตัวละครที่มีพฤติกรรมเหมาะสม					
18	เมื่อนักเรียนชมโฆษณาสินค้าใดก็ตาม นักเรียนคิดเปรียบเทียบความสมเหตุสมผลของแต่ละโฆษณา					
19	นักเรียนเข้าใจความแตกต่างระหว่างเหตุการณ์จริงกับภาพเหตุการณ์จำลองในโฆษณาอย่างชัดเจน ว่าเป็นเรื่องสมมติ					
20	เมื่อนักเรียนชมข่าว นักเรียนแยกแยะข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็นของผู้นำเสนอข่าวได้					

ขอขอบคุณที่ให้ความกรุณาในการตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ง

หนังสือขออนุญาตเพื่อการวิจัย

- หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญในการตรวจคุณภาพเครื่องมือ
- หนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

ที่ ศธ 0519.12/4/68

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๗ กรกฎาคม 2554

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน รองศาสตราจารย์ระวีวรรณ พันธุ์พานิช

เนื่องด้วย นางสาวลลิตภัทร เจริญรัฐ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การวิเคราะห์พหุโมเดลพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2” โดยมี อาจารย์ ดร.สุวิมล กฤษคฤหาสน์ และ อาจารย์ ดร.อิทธิฤทธิ์ พงษ์ปิยะรัตน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามวัดพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา / แบบสอบถามวัดความเป็นกัลป์ญาณมิตรของเพื่อน/ แบบสอบถามวัดอิทธิพลของครอบครัว/ แบบสอบถามวัดการควบคุมตนเอง และ แบบสอบถามวัดการรู้เท่าทันสื่อ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวลลิตภัทร เจริญรัฐ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5067

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089-034-4269

ที่ ศธ 0519.12/๕/๖๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๗ กรกฎาคม 2554

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน รองศาสตราจารย์วิญญา วิศาลาภรณ์

เนื่องด้วย นางสาวลลิตภัทร เจริญรัฐ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปฏิญานิพนธ์เรื่อง “การวิเคราะห์พหุโมเดล พฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2” โดยมี อาจารย์ ดร.สุวิมล กฤษชฤาสน์ และ อาจารย์ ดร.อิทธิฤทธิ์ พงษ์ปิยะรัตน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปฏิญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม วัดพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา / แบบสอบถามวัดความเป็นกัลป์ญาณมิตรของเพื่อน/ แบบสอบถามวัด อิทธิพลของครอบครัว / แบบสอบถามวัดการควบคุมตนเอง และ แบบสอบถามวัดการรู้เท่าทันสื่อ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวลลิตภัทร เจริญรัฐ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5067

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089-034-4269

ที่ ศธ 0519.12/4/68

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๗ กรกฎาคม 2554

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ

เนื่องด้วย นางสาวลลิตภัทร เจริญรัฐ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การวิเคราะห์พหุโมเดลพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2” โดยมี อาจารย์ ดร.สุวิมล กฤษกุลหาสน์ และ อาจารย์ ดร.อิทธิฤทธิ์ พงษ์ปิยะรัตน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามวัดพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา / แบบสอบถามวัดความเป็นกัลป์ญาณมิตรของเพื่อน / แบบสอบถามวัดอิทธิพลของครอบครัว / แบบสอบถามวัดการควบคุมตนเอง และ แบบสอบถามวัดการรู้เท่าทันสื่อ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวลลิตภัทร เจริญรัฐ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5067

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 089-034-4269

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5730

ที่ ศธ 0519.12/44๕๖

วันที่ ๕ สิงหาคม 2554

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวลลิตภัทร เจริญรัฐ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยและ
สถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปฏิญานิพนธ์ เรื่อง
“การวิเคราะห์พหุโมเดลพฤติกรรมกรรมการบริโกลด้วยปัญญาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2” โดยมี อาจารย์ ดร.สุวิไล กฤษณฤาสน์ และ อาจารย์ ดร.อิทธิฤทธิ์
พงษ์ปิยะรัตน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปฏิญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ
อาจารย์สันต์ สุวทันพรกุล เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบวัดพฤติกรรมกรรมการบริโกลด้วยปัญญา /
แบบสอบถามวัดความเป็นกัลป์ญาณมิตรของเพื่อน / แบบสอบถามวัดอิทธิพลของครอบครัว /
แบบสอบถามวัดการควบคุมตนเอง และ แบบสอบถามวัดการรู้เท่าทันสื่อ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้
นางสาวลลิตภัทร เจริญรัฐ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันต์วิวัฒน์กุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ 0519.12/๕338

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๕ ตุลาคม 2554

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสุทธิวราราม

เนื่องด้วย นางสาวลลิตภัทร เจริญรัฐ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การวิเคราะห์พหุโมเดลพฤติกรรมกรรมการบริ โภคด้วยปัญญาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2” โดยมี อาจารย์ ดร.สุวิมล กฤษณกุลหาสน์ และ อาจารย์ ดร.อิทธิพล พงษ์ปิยะรัตน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในกรณี นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และแบบสอบถาม 1) วัตถุประสงค์กรรมการบริ โภคด้วยปัญญา 2) แบบวัดความเป็นกัลยาณมิตรของเพื่อน 3) แบบวัดอิทธิพลของครอบครัว 4) แบบวัดการควบคุมตนเอง และ 5) แบบวัดความรู้เท่าทันสื่อ กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้น ม.4 ม.5 และ ม.6 ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม 2554

.....จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวลลิตภัทร เจริญรัฐ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089-034-4269

ที่ ศธ 0519.12/5-337

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๕ ตุลาคม 2554

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีวิทยา 2

เนื่องด้วย นางสาวลลิตภัทร เจริญรัฐ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การวิเคราะห์พหุโมเดลพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2” โดยมี อาจารย์ ดร.สุวิมล กฤษณฤาสน์ และ อาจารย์ ดร.อิทธิพล พงษ์ปิยะรัตน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และแบบสอบถาม 1) วัดพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา 2) แบบวัดความเป็นกัลยาณมิตรของเพื่อน 3) แบบวัดอิทธิพลของครอบครัว 4) แบบวัดการควบคุมตนเอง และ 5) แบบวัดความรู้เท่าทันสื่อ กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้น ม.4 ม.5 และ ม.6 ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน – ธันวาคม 2554

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวลลิตภัทร เจริญรัฐ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089-034-4269

ที่ ศธ 0519.12/5336

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๕ ตุลาคม 2554

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีศรีอยุธยา

เนื่องด้วย นางสาวลลิตภัทร เจริญรัฐ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2” โดยมี อาจารย์ ดร.สุวิมล กฤษศยาสา และ อาจารย์ ดร.อิทธิพล พงษ์ปิยะรัตน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในกรณี นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และแบบสอบถาม 1) วัตถุประสงค์การบริหารโรงเรียน 2) แบบวัดความเป็นกัลยาณมิตรของเพื่อน 3) แบบวัดอิทธิพลของครอบครัว 4) แบบวัดการควบคุมตนเอง และ 5) แบบวัดการรู้เท่าทันสื่อ กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้น ม.4 ม.5 และ ม.6 ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม 2554

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวลลิตภัทร เจริญรัฐ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวิฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089-034-4269

ที่ ศธ 0519.12/5335

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๕ ตุลาคม 2554

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนหอวัง

เนื่องด้วย นางสาวลลิตภัทร เจริญรัฐ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาานิพนธ์ เรื่อง “การวิเคราะห์พหุโมเดลพฤติกรรมกรรมการบริหารโดยด้วยปัญญาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2” โดยมี อาจารย์ ดร.สุวิมล กฤษศยาสา และ อาจารย์ ดร.อิทธิพล พงษ์ปิยะรัตน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญาานิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และแบบสอบถาม 1) วัดพฤติกรรมกรรมการบริหารโดยด้วยปัญญา 2) แบบวัดความเป็นกัลยาณมิตรของเพื่อน 3) แบบวัดอิทธิพลของครอบครัว 4) แบบวัดการควบคุมตนเอง และ 5) แบบวัดการรู้เท่าทันสื่อ กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้น ม.4 ม.5 และ ม.6 ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน – ธันวาคม 2554

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวลลิตภัทร เจริญรัฐ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089-034-4269

ที่ ศธ 0519.12/5334

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๕ ตุลาคม 2554

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ รัชดา

เนื่องด้วย นางสาวลลิตภัทร เจริญรัฐ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยและสถิติ
ทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การวิเคราะห์
พหุโมเดลพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2” โดยมี อาจารย์ ดร.สุวิมล กฤษกุลหาสน์ และ อาจารย์ ดร.อิทธิพล พงษ์ปิยะรัตน์
เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
และแบบสอบถาม 1) วัดพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา 2) แบบวัดความเป็นกัลยาณมิตรของเพื่อน
3) แบบวัดอิทธิพลของครอบครัว 4) แบบวัดการควบคุมตนเอง และ 5) แบบวัดการรู้เท่าทันสื่อ
กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้น ม.4 ม.5 และ ม.6 ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน -
ธันวาคม 2554

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวลลิตภัทร เจริญรัฐ
ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089-034-4269

ที่ ศธ 0519.12/5333

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๕ ตุลาคม 2554

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 2

เนื่องด้วย นางสาวลลิตภัทร เจริญรัฐ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปฏิญานิพนธ์ เรื่อง “การวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการบริหาร โภคด้วยปัญญาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2” โดยมี อาจารย์ ดร.สุวิมล กฤษณภานุ และ อาจารย์ ดร.อิทธิพล พงษ์ปิยะรัตน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปฏิญานิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และแบบสอบถาม 1) วัดพฤติกรรมกรรมการบริหาร โภคด้วยปัญญา 2) แบบวัดความเป็นกัลยาณมิตรของเพื่อน 3) แบบวัดอิทธิพลของครอบครัว 4) แบบวัดการควบคุมตนเอง และ 5) แบบวัดการรู้เท่าทันสื่อ กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้น ม.4 ม.5 และ ม.6 ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน – ธันวาคม 2554

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวลลิตภัทร เจริญรัฐ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089-034-4269

ที่ ศธ 0519.12/๕๓๓.๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๕ ตุลาคม 2554

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย

เนื่องด้วย นางสาวลลิตภัทร เจริญรัฐ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปฏิญานิพนธ์ เรื่อง “การวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการบริ โภคด้วยปัญญาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2” โดยมี อาจารย์ ดร.สุวิมล กฤษกุลหาสน์ และ อาจารย์ ดร.อิทธิพล พงษ์ปิยะรัตน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปฏิญานิพนธ์ ในกรณี นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และแบบสอบถาม 1) วัดพฤติกรรมกรรมการบริ โภคด้วยปัญญา 2) แบบวัดความเป็นกัลยาณมิตรของเพื่อน 3) แบบวัดอิทธิพลของครอบครัว 4) แบบวัดการควบคุมตนเอง และ 5) แบบวัดการรู้เท่าทันสื่อ กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้น ม.4 ม.5 และ ม.6 ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน – ธันวาคม 2554

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวลลิตภัทร เจริญรัฐ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089-034-4269

ที่ ศธ 0519.12/5331

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑๕ ตุลาคม 2554

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนปทุมคงคา

เนื่องด้วย นางสาวลลิตภัทร เจริญรัฐ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปฏิญานิพนธ์ เรื่อง “การวิเคราะห์พหุโมเดลพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2” โดยมี อาจารย์ ดร.สุวิมล กลุขคฤหาสน์ และ อาจารย์ ดร.อิทธิพล พงษ์ปิยะรัตน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปฏิญานิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และแบบสอบถาม 1) วัดพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา 2) แบบวัดความเป็นกัลยาณมิตรของเพื่อน 3) แบบวัดอิทธิพลของครอบครัว 4) แบบวัดการควบคุมตนเอง และ 5) แบบวัดการรู้เท่าทันสื่อ กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้น ม.4 ม.5 และ ม.6 ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน – ธันวาคม 2554

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวลลิตภัทร เจริญรัฐ
ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089-034-4269

ที่ ศธ 0519.12/53 3 ๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุโขมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑๕ ตุลาคม 2554

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางเขน

เนื่องด้วย นางสาวลลิตภัทร เจริญรัฐ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยและสถิติ
ทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาานิพนธ์ เรื่อง “การวิเคราะห์
พหุโมเดลพฤติกรรมกรรมการบริ โภคด้วยปัญญาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2” โดยมี อาจารย์ ดร.สุวิมล กฤษชฤตยาสน์ และ อาจารย์ ดร.อิทธิพล พงษ์ปิยะรัตน์
เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญาานิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
และแบบสอบถาม 1) วัดพฤติกรรมกรรมการบริ โภคด้วยปัญญา 2) แบบวัดความเป็นกัลยาณมิตรของเพื่อน
3) แบบวัดอิทธิพลของครอบครัว 4) แบบวัดการควบคุมตนเอง และ 5) แบบวัดการรู้เท่าทันสื่อ
กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้น ม.4 ม.5 และ ม.6 ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน -
ธันวาคม 2554

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวลลิตภัทร เจริญรัฐ
ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089-034-4269

ที่ ศธ 0519.12/53 ๒๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ตูษามวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๕ ตุลาคม 2554

เรื่อง ขอลงความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนลาดปลาเค้าพิทยาคม

เนื่องด้วย นางสาวลลิตภัทร เจริญรัฐ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยและสถิติ
ทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปฏิญานิพนธ์ เรื่อง “การวิเคราะห์
พหุโมเดลพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2” โดยมี อาจารย์ ดร.สุวิมล กฤษณากาสน์ และ อาจารย์ ดร.อิทธิพล พงษ์ปิยะรัตน์
เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปฏิญานิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
และแบบสอบถาม 1) วัตพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา 2) แบบวัดความเป็นกัลยาณมิตรของเพื่อน
3) แบบวัดอิทธิพลของครอบครัว 4) แบบวัดการควบคุมตนเอง และ 5) แบบวัดการรู้เท่าทันสื่อ
กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้น ม.4 ม.5 และ ม.6 ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน -
ธันวาคม 2554

จึงเรียนมาเพื่อขอลงความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวลลิตภัทร เจริญรัฐ
ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089-034-4269

ที่ ศธ 0519.12/53.28

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑๕ ตุลาคม 2554

เรื่อง ขอลาอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนจันทร์หุนบำเพ็ญ

เนื่องด้วย นางสาวลลิตภัทร เจริญรัฐ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปฏิญานิพนธ์ เรื่อง “การวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการบริ โภคด้วยปัญญาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2” โดยมี อาจารย์ ดร.สุวิมล กฤษกุลหาสน์ และ อาจารย์ ดร.อิทธิพล พงษ์ปิยะรัตน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปฏิญานิพนธ์ ในกรณี นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และแบบสอบถาม 1) วัดพฤติกรรมกรรมการบริ โภคด้วยปัญญา 2) แบบวัดความเป็นกัลยาณมิตรของเพื่อน 3) แบบวัดอิทธิพลของครอบครัว 4) แบบวัดการควบคุมตนเอง และ 5) แบบวัดการรู้เท่าทันสื่อ กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้น ม.4 ม.5 และ ม.6 ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม 2554

จึงเรียนมาเพื่อขอลาอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวลลิตภัทร เจริญรัฐ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089-034-4269

ภาคผนวก จ

คำสั่งที่ใช้ในการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง

- ก่อนการปรับโมเดล
- หลังการปรับโมเดล
- การวิเคราะห์ความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดล

1) คำสั่งที่ใช้ในการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างก่อนการปรับโมเดล

```

TI Intellectual Model
!DA NI=10 NO=522 NG=1 MA=CM
SY='E:\TOEY\pop968.dsf' NG=1
SE
6 7 8 9 10 1 2 3 4 5 /
MO NX=5 NY=5 NK=2 NE=3 LY=FU,FI LX=FU,FI BE=FU,FI GA=FU,FI
PH=SY,FR PS=DI,FR TE=DI,FR TD=DI,FR
LE
SELC MEDL ICB
LK
FRFI INFA
FR LY(2,1) LY(5,3) LX(2,1) LX(3,1) LX(5,2) BE(2,1) BE(3,1)
BE(3,2) GA(1,1)
FR GA(1,2) GA(2,1) GA(2,2)
VA 1.000 LY(1,1) LY(3,2) LY(4,3) LX(1,1) LX(4,2)
PD
OU AM RS EF FS SS SC ND=3 IT=900 AD=OFF

```

2) คำสั่งที่ใช้ในการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างหลังการปรับโมเดล

```

TI Intellectual Model
!DA NI=10 NO=522 NG=1 MA=CM
SY='E:\TOEY\pop968.dsf' NG=1
SE
6 7 8 9 10 1 2 3 4 5 /
MO NX=5 NY=5 NK=2 NE=3 LY=FU,FI LX=FU,FI BE=FU,FI GA=FU,FI
PH=SY,FR PS=DI,FR TE=FU,FI TD=FU,FI
LE
SELC MEDL ICB
LK
FRFI INFA
FR LY(2,1) LY(5,3) LX(2,1) LX(3,1) LX(5,2) BE(2,1) BE(3,1)
BE(3,2) GA(1,1)
FR GA(1,2) GA(2,1) GA(2,2)
VA 1.000 LY(1,1) LY(3,2) LY(4,3) LX(1,1) LX(4,2)
FR TD(1,1) TD(2,2) TD(3,3) TD(4,4) TD(5,5) TD(2,1) TD(5,3)
TD(5,2)
FR TH(3,4) TH(1,4) TH(4,4) TH(4,1) TH(1,5)
FR TE(1,1) TE(2,2) TE(3,3) TE(4,4) TE(5,5) TE(3,2) TE(5,2)
TE(5,1)
PD
OU AM RS EF FS SS SC ND=3 IT=900 AD=OFF

```

3) คำสั่งที่ใช้ในการวิเคราะห์ความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดล

```

low income
TI 2 group
!DA NI=10 NO=522 NG=2 MA=CM
SY='C:\Users\fujitsu\Desktop\work\low522.dsf' NG=2
SE
6 7 8 9 10 1 2 3 4 5 /
MO NX=5 NY=5 NK=2 NE=3 LY=FU,FI LX=FU,FI BE=FU,FI GA=FU,FI
PH=SY,FR PS=DI,FR TE=DI,FR TD=DI,FR
LE
SELC MEDL ICB
LK
FRFI INFA
FR LY(2,1) LY(5,3) LX(2,1) LX(3,1) LX(5,2) BE(2,1) BE(3,1)
BE(3,2) GA(1,1)
FR GA(1,2) GA(2,1) GA(2,2)
VA 1.000 LY(1,1) LY(3,2) LY(4,3) LX(1,1) LX(4,2)
PD
OU AM EF FS SS ND=3 IT=900 AD=OFF

high income
!DA NI=10 NO=446 NG=2 MA=CM
SY='C:\Users\fujitsu\Desktop\work\high446.dsf' NG=2
SE
6 7 8 9 10 1 2 3 4 5 /
MO NX=5 NY=5 NK=2 NE=3 LY=PS LX=PS BE=PS GA=PS PH=PS PS=PS
TE=PS TD=PS
LE
SELC MEDL ICB
LK
FRFI INFA
OU

```


ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวลลิตภัทร เจริญรัฐ
วันเดือนปีเกิด	27 มิถุนายน 2527
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	2/2 ซอยพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2545	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนราชินีบูรณะ
พ.ศ. 2548	ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศษ.บ.) สังคมศึกษา เกียรตินิยมอันดับ 2 จากมหาวิทยาลัยศิลปากร
พ.ศ. 2555	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

